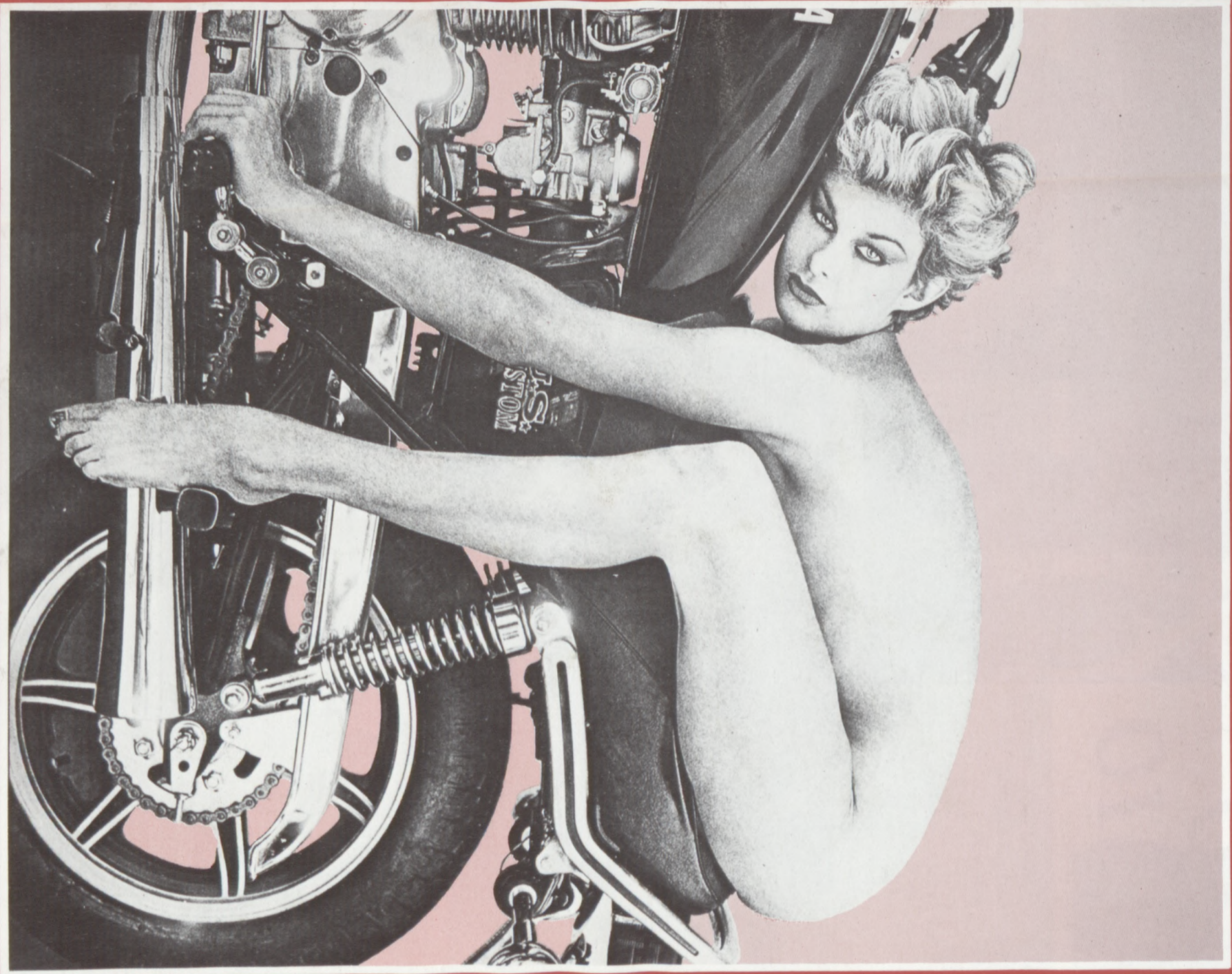


ομοφυλοφιλία



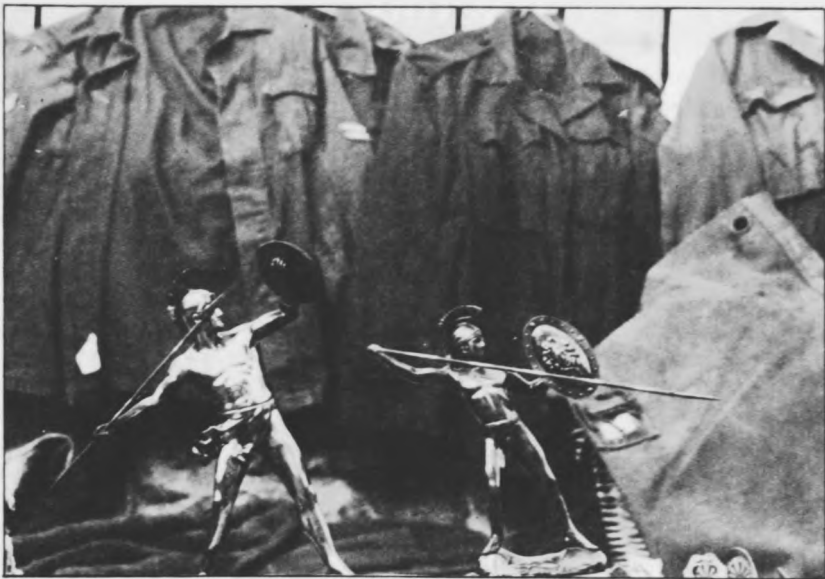
ΕΡΕΥΝΑ

Η ΑΡΝΗΣΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΔΥΟ ΣΕΛΙΔΕΣ ΓΕΝΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ



Ο

πρώτος προεκλογικός μήνας του 1984 πέρασε με πολλές εκπλήξεις και ήταν ευχάριστος για όλους, εκτός από τους γιατρούς. Στο κάτω-κάτω, αν όλοι ήταν ευχαριστημένοι, τί σοσιαλισμό δά είχαμε;

Οί δημοσιογράφοι είναι ευτυχείς γιατί έγινε επί τέλους ό ανασχηματισμός, ενώ αναμένονται με βεβαιότητα οι αλλαγές Γραμματέων και Διευθυντών. Οί «δημοκρατικές δυνάμεις» επιχαίρουν διότι οι ΟΝΝΕΔίτες ήρθαν στα χέρια ενώπιον του Αρχηγού τους που -όπου νά 'ναι- τρώει τά ψωμιά του. Οί δεξιοί απ'τή μεριά τους αίσιοδοξούν ότι με τόν Λάζαρη προεδρίας και τήν ΚΥΠ στόν 'Αντρέα ή κυβέρνηση σέρνεται πρός τό Κέντρο και ή γραμμή τους τώρα δικαιώνεται.

Τό ΚΚΕ έσ εξαπολύει επιθετική πρωτοβουλία, περήφανο διότι άνοιξε πρώτο τόν εύρωπαϊκό προεκλογικό άγώνα και διότι τό δογματικό ΚΚ ήρθε στά λόγια του έγκαταλείποντας τά μαξιμαλιστικά συνθήματα. Γενικότερα τό «βάλς» του ΚΚΕ με τήν κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ διασκεδάζει πολλούς, αν και όχι όλους τούς κομμουνιστές.

Οί διώξεις που ύφίστανται στην Ελλάδα όσοι άρνούνται νά ύπηρετήσουν τή στρατιωτική τους θητεία είναι τό δέμα τής έρευνας αυτού του τεύχους. Υπάρχουν τουλάχιστον 270 φυλακισμένοι για λόγους συνείδησης και τό δέμα έφτασε νά άπασχολήσει τή Διεθνή Αμνηστία και τό Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Φαίνεται πως ή Όρθόδοξος Χριστιανική Ελλάδα έχει νά διανύσει ακόμα πολύ όρόμο μέχρι νά βρει τό πρόσωπό της και τό μεγαλείο νά συγχωρεί τή διαφορά. Εκτός κι αν ή άρετή νά άνέχεσαι τόν Άλλον είναι κι αυτή αίρετική, άποκύημα του βλασφήμου δυτικού όρθολογισμού.

Και μία νότα αυτοκριτικής: Που τή βοήθαμε τή βαρυχειμωνιά στο προηγούμενο τεύχος;



Η ΠΡΩΤΗ ΝΙΚΗ ΤΟΥ '84

Νικηφόρα(;) έληξε ή πιό μαζική άπεργία τών νοσοκομειακών γιατρών (ΕΙΝΑΠ) στή Γ.Σ. τής 23/1. Μετά τήν παρέμβαση του νέου ύπουργού υγείας Γεννηματά στήν ίδια τή Γ.Σ., τήν αναγνώριση του δικαιου τών αίτημάτων και τή δέσμευση του γιά τήν άποδοχή τους, ή πλειοψηφία στή Γ.Σ. άνέστειλε τήν κινητοποίηση. Ό ύπουργός, δυναμικά και έκτονωτικά συγχρόνως, ήρθε νά άποκαταστήσει τήν έπαφή του κράτους μέ τό σώμα τών γιατρών, έπαφή πού είχε διακοπεί από τόν προκάτοχό του. Πολλοί ισχυρίστηκαν ότι μέ τόν νέο ύπουρ-

γό θα αλλάξουν τά πράγματα στίς σχέσεις έξουσίας γιατρών, ότι θ' άνοίξει επιτέλους, ό δημοκρατικός διάλογος γιά τήν έφαρμογή του Ε.Σ.Υ. Νωπή όμως είναι ακόμα ή εικόνα του κ. Γεννηματά ν' άγορεύει σάν ύπουργός έσωτερικών ύπέρ του άρθρου 4, μέ βασικό επιχείρημα ότι οι άπεργίες τών νοσοκ. γιατρών άποφασίζονται από μία οίκτηρή μειοψηφία. Άρα, ή σημερινή αναγνώριση τών άγώνων τής ΕΙΝΑΠ και τών δικαιων αίτημάτων τής στή Γ.Σ. όφείλεται άπλά στήν αλλαγή ύπουργικού θώκου; Ή μήπως όφείλεται σέ αλλαγή πλεύσης κάτω από τήν πίεση τής άπεργίας και τής συνέχισης τής παρά τήν ποινικοποίηση μέ τό άρθρο 4;

Γ.Π.

ΑΛΛΟΣ ΓΙΑ «ΤΑΜΠΛΟ·Ι·ΝΤ»;

Σ' όλη τήν Εύρώπη μικρό σχήμα (και ή έκφραση ταμπλόιντ) σημαίνει μή πολιτική έφημερίδα, πού τά πολιτικά γεγονότα τά βλέπει μόνο μέσα άπ' τή διαστρέβλωση τής σκανδαλοθηρίας και του οργανωμένου κιτρινισμού. Είναι άπολύτως φυσική συνέπεια τό γεγονός ότι οι έφημερίδες αυτές έχουν άκροδεξιά πολιτική τοποθέτηση και ύπερσυντηρητική έως φασιστική κοινωνική στάση. Ένώ λοιπόν θα περίμενε κανείς ότι τό άλμα πρós τό μικρό σχήμα θα τό 'κανε ή ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ (λόγω κίτρινης διάθεσης) ή έστω ή ΒΡΑΔΥΝΗ (λόγω κίτρινων πολιτικών άπόψεων) βρισκόμαστε σήμερα μπροστά στο άκριβώς αντίθετο φαινόμενο. Όλες οι μή δεξιές άπογευματινές έφημερίδες (έκτός

άπό τά ΝΕΑ, αλλά έτοιμάζονται τά κυριακάτικα) βγαίνουν στο μικρό σχήμα, ενώ οι δεξιές παραμένουν στο παραδοσιακό τους μέγεθος (έκτός από τή ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ πού διάλεξε ένα ενδιάμεσο, πάντα όμως πιό κοντά στο μεγάλο) και δέ φαίνονται διατεθειμένες νά τό αλλάξουν. Τό γεγονός δέν είναι άνεξήγητο. Στήν πραγματικότητα, αυτό πού συμβαίνει δέν είναι παρά ή επικράτηση στον άντιδεξιό χώρο ενός ειδικού μοντέλου έφημερίδας πού δημιουργήθηκε μέ τό ΕΘΝΟΣ.

Τό ΕΘΝΟΣ μπορεί νά έχει δανειστεί πολλά άπ' τά στοιχεία τών ταμπλόιντ, παραμένει όμως σαφώς μία πολιτική έφημερίδα μέ ειδική μορφή και ύφος. Ή κυκλοφοριακή του επιτυχία συνδέεται βέβαια μέ πολλούς παράγοντες, μεταξύ τών όποιων και ή «ιδιάζουσα» πολιτική του τοποθέτηση ως έκφραση του «μπλόκ τής Άλλαγής». Ή δημοσιογραφική του συνταγή παραμένει

όμως ένα από τά κύρια άτου στα χέρια του.

Δέν είναι λοιπόν παράξενο πού τή δόξα του ζήλεψαν μία σειρά από άλλες έφημερίδες, μόνο πού τώρα δέν έχουν τίποτα καινούριο νά προτείνουν. Άν εξαίρεσουμε τό ΒΗΜΑ, πού όμως είναι άμφίβολο άν μπορεί νά διατηρήσει τήν πρόσφατη μορφή του όταν γίνει ήμερήσιο, οι υπόλοιπες «μικρές» (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΕΙΔΗΣΕΙΣ), δέν έχουν κατορθώσει νά πείσουν γιά τή σκοπιμότητα τής «σμίχυσης».

Τίποτα δέν έχει βέβαια κριθεί. Τό μόνο πού μπορεί κανείς νά πεί μέ σιγουριά είναι ότι ή σημερινή φάση του έλληνικού Τύπου είναι μεταβατική. Ή περίφημη κρίση του Τύπου πού πριν ένα χρόνο άποτελούσε κοινή διαπίστωση έχει άπ' όλους λησμονηθεί. Οι έπιχειρηματίες φαίνεται ότι έχουν βρει τόν τρόπο τους και οι αιώνιες οικονομικές άπαιτή-

σεις τους έχουν άντιμετωπιστεί, είτε άπ' τήν κυβέρνηση, είτε από άλλους χρηματοδότες. Άλλά και οι δημοσιογράφοι, πού πριν λίγο άντιμετώπιζαν τό φάσμα τής άνεργίας φτάνουν σήμερα νά «διαλέγουν» έφημερίδα.

Ή ειδυλλιακή αυτή εικόνα δέν μπορεί όμως νά κρύψει τό γεγονός ότι καμιά άπ' τις βαθύτερες αίτίες τής «κρίσης» δέν έχει εκλείψει. Ό πολλαπλασιασμός τών έφημερίδων δέ συμβαδίζει μέ τή διεύρυνση του αναγνωστικού κοινού. Ό άνταγωνισμός γίνεται έπομένως όξύτερος και προβλέπεται νά ένταθεί όσο πλησιάζουμε στίς Εύρωεκλογές. Αυτή είναι άλλωστε ή περίοδος όπου κρίνεται ή «παραγωγικότητα» τών δημοσίων ή ιδιωτικών επενδύσεων στον Τύπο και συνεπώς ή σκοπιμότητα τής μετεκλογικής επανάληψής τους.

Δ.Ψ.

Η ΑΠΟΛΑΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑ- ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Άπόλαυση τά περίπτερα τήν 17η Ίανουαρίου. Χαμόσυνα οι τίτλοι τών έφημερίδων αναγγέλλουν τό τέλος τής μεθεόρτιας δημοσιογραφικής άμχανίας και ένδοιας. Μιάς ένδοιας πού πριν λίγο είχε οδηγήσει ακόμα και τήν «ύπεράνω ύποψιας» Καθημερινή νά «παραιτήσει» τόν Άβέρωφ πριν τήν ώρα του...

Επιτέλους άνασχηματισμός λοιπόν! Ή μάλλον «ξαναμοίρασμα τής τράπουλας» όπως έλεγε και ή κ. Θάτσερ μετά τή δεύτερη έκλογική της νίκη. Νά και οι τίτλοι τών έφημερίδων ταξινομημένοι κατά κατηγορίες:

Α' Κατηγορία: Ποιός, πού; ΛΑΖΑΡΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ('Ελευθεροτυπία) ή ΚΟΥΡΦΑΙΑ ΑΛΛΑΓΗ Ο ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ ('Εθνος). Δια-

λέξτε τό ταμπλόιντ τής άρεσκειάς σας...

Β' Κατηγορία: Τι κυβέρνηση; Κυβέρνηση άπελπισίας (Βραδυνή), ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ ('Ελεύθερος Τύπος) ή και Άναδόμηση γιά έκλογές (Μεσημβρινή)

Γ' Κατηγορία: Τι αλλαγές; ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ (Νέα) ή ΑΛΛΑΓΕΣ ΓΙΑ ΝΕΑ ΩΘΗΣΗ ('Ελευθερη Γνώμη)

Δ' Κατηγορία: (Κομμουνιστική). ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Αύγή), έκτός άν προτιμάτε ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ (Ριζοσπάστης)

Ε' Κατηγορία (Βραβείο δημοσιογραφικής απλότητας): ΕΞΙΣΟΡΡΟΠΗΤΙΚΟΣ ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ (Καθημερινή).

Ποιός είπε ότι οι άνασχηματισμοί είναι ύποκατάστατα τών πολιτικών έξελίξεων;

Κ.Β.



ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ;

Αν έδειξαν κάτι οι συναντήσεις που είχε ο Γ.Γ. του ΟΗΕ στην Καζαμπλάνκα με τον Ραούφ Ντενκτάς και τον Έβρέν, είναι πώς τα πλαίσια μέσα στα οποία μπορεί να κινηθεί η πρωτοβουλία του είναι εξαιρετικά περιορισμένα. Η απόρριψη των προτάσεων Κυπριανού από τον Ντενκτάς και η δήλωση του Έβρέν ότι «τό ψήφισμα 541 είναι απαράδεκτο για την Τουρκική πλευρά» κλείνουν ξεκάθαρα την πόρτα στα Ήνωμένα Έθνη. Δεν αποτελεί έκπληξη λοιπόν που στην Αθήνα οι εθνικές ελπίδες στρέφονται αλλού: Στην ομογένεια και στις επερχόμενες αμερικανικές εκλογές.

Μπορεί όμως να επηρεαστεί καθοριστικά η πολιτική μιας υπερδύναμης (με ζωτικά συμφέροντα όχι μόνο στη Μεσόγειο, αλλά και στον Περσικό) από μία προεκλογική συγκυρία, από την αγωνία ενός παλιού ήθοποιου ή αστροναύτη να διατηρήσει ή να καταλάβει τον προεδρικό θώκο; Δεν υποτιμούσε την ανερχόμενη ισχύ του ελληνικού λόμπι που ένδεχομένως είναι πράγματι σε θέση να διαμορφώνει την αμερικανική πολιτική σε όρισμένα θέματα. Δεν ξεχνάμε, εξάλλου, το εμπάργκο που η επανάληψή του θα προκαλούσε μεγάλα προβλήματα στη σημερινή Τουρκία. Το θέμα όμως είναι αλλού.

Ακόμα και αν υποτεθεί ότι η ομογένεια έχει τη δύναμη που χρειάζεται για να επιβληθεί μία «εθνικά αποδεκτή» λύση στο Κυπριακό πόσο σκόπιμη είναι ή τόσο α-

προκαλύπτη ταύτιση του «εθνικού κέντρου» μαζί της; Πόσο σύμφωνο με μίαν εθνικά ανεξάρτητη και περήφανη πολιτική είναι να αναμένεται η εκπλήρωση των εθνικών όνειρων από μία ομάδα πίεσης που (όσο κι αν την ενώνουν με την Ελλάδα οι «ακατάλυτοι εθνικοί δεσμοί») εντάσσεται στους μηχανισμούς ενός ξένου κράτους, μιας υπερδύναμης;

Και για να τό θέσω πιο ωμά: Η ανεπιφύλακτη αμερικανική υποστήριξη στο Ισραήλ οφείλει πολλά στους Εβραίους της Αμερικής. Κι όμως θα 'ταν αδιανόητη, αν η ύπαρξη και η πολιτική του Ισραήλ δεν ταυτιζόταν τόσο απόλυτα με τα συμφέροντα των ΗΠΑ και τις στρατηγικές επιδιώξεις τους στην περιοχή.

K.B.

ΑΝ ΤΟ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΣΩΘΕΙΣ

Συνέβη τό Δεκέμβριο: Από έκρηξη ύγραερίου, που είχε διαρρεύσει από φιάλη, γκρεμίστηκε ένα αθώαίετο με αποτέλεσμα τό θάνατο μιας γερόντισσας. Διαβάζουμε στην «Ελευθεροτυπία» της επομένης:

«Στόν τόπο της έκρηξης έφτασε και ό δήμαρχος Χαϊδαρίου... Ό δήμαρχος τόνισε ότι αν τό σπίτι ήταν φτιαγμένο κανονικά δέ θά υπήρχε τέτοια καταστροφή: «Προτρύνουμε -είτε- όλους τούς κατοίκους νά δηλώσουν τά αθώαίετά τους γιά νά μπορούν νά ελεγχθούν και νά προστατευθούν».

Δηλαδή αν τό σπίτι είχε δηλωθεί -αν είχε πληρώσει τίς 10.000 εισφορά ό ιδιοκτήτης- δέ θά γινόταν ή έκρηξη. Τετράγωνη λογική. Ή μήπως θά είχε κριθεί ακατάλληλο και θά είχε ξαναχτιστεί μέ πρόβλεψη άντοχής σέ έκρηξεις ύγραερίου ή και πιθανού λέβητα;

Δ.Μ.



«ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ...»

Είναι σπάνια περίπτωση νά αποτελέσει σοβαρή τομή ένα κομματικό συνέδριο, και τό Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, τόσο αναμενόμενο, και τόσο καθυστερημένο, δέν πρόκειται ν' αποτελέσει εξαίρεση. Ακόμα και αν ή ηγεσία είχε την πρόθεση νά προκαλέσει ένα πραγματικά άνοιχτό συνέδριο μέ δυνατότητα αντιπροτάσεων και συγκρούσεων «έφ' όλης της ύλης», είναι βέβαιο ότι ή βάση του κινήματος (πού έχει διευρυνθεί υπερβολικά μετά την εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ) δέν θά είχε τή δυνατότητα, ούτε και την πρόθεση, νά τό πραγματοποιήσει. Τόσο μάλλον πού, απ' ό,τι είμαστε

σε θέση νά ξέρουμε, πραγματικά προσυνεδριακά κείμενα δέν έχουν κυκλοφορήσει ακόμη, ενώ οι μέχρι στιγμής οργανωτικές ολομέλειες (πού έμφανίστηκαν ως προσυνεδριακές) είχαν σάν θέμα τους τά «προβλήματα του χώρου».

Αναμένονται βέβαια κάποια προσυνεδριακά κείμενα (μέχρι και «άποψη μας γιά την Ιστορία» μάθαμε ότι υποσχέθηκε ό κ. Γεννηματάς) αλλά μέ τούς ρυθμούς πού μέχρι τώρα άκολούθησε τό Συνέδριο άμφιβάλλουμε αν θά κατέβουν στίς οργανώσεις πριν τή σύγκληση του τελικού σώματος.

Έτσι, μέ τά σημερινά δεδομένα, εύχόμαστε απλά στους συντρόφους του ΠΑΣΟΚ νά αποφύγουν, τουλάχιστον, τήν όμοφωνα όταν θά υπερωφεύουν τήν εισήγηση. Έτσι γιά τά μάτια του κόσμου...

K.B.

Τελικά φαίνεται πώς ό επιλεκτικός διορισμός των υπερτριάκωσών μελών της Οργανωτικής Επιτροπής γιά τό Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ μάλλον απέβλεπε στην κομματική κάλυψη (ή και εύσημη ένταξη όπως υπαινιχθηκε ό Γ.Β. στην Έλευθεροτυπία) κάποιων έξωκομματικών ύπουργών και παραγόντων (π.χ. της γραμματέως του πρωθυπουργού) παρά στην εξασφάλιση της δημοκρατικότητας του συνεδρίου και της έλευθερίας του έσωκομματικού διαλόγου, όπως θά περίμενε κανείς από ένα δημοκρατικό κόμμα. Πώς άλλως νά εξηγηθεί ότι σέ τρακόσια τόσα μέλη δέν χωρεσαν όλοι οι (έκλεγμένοι, αν δέν κάνουμε λάθος) γραμματείς των Νομαρχιακών Επιτροπών;

● Δικάσιμος όρίστηκε στίς 14/2 γιά τούς 11 πού είχαν συλληφθεί στό Προπύλαια, στή συγκέντρωση διαμαρτυρίας γιά τίς αυτοκτονίες. Γιά όσους νομίζουν ότι ή έπ' άδριστον άναβολή της πρώτης δίκης σημαίνει ότι παραπέμπεται ή υπόθεση στίς καλέςδες ό σύντομος αυτός προσδιορισμός δείχνει καθαρά ότι μετά την έπιτυχή έκτόνωση ενός πολιτικού κλίματος, θετικού γιά τούς κατηγορούμενους, μέ συνεχείς άναβολές, ή δικαιοσύνη ξαναβρίσκεται σέ φάση έργήγησης.

● Αφίσσα πού τοιχοκολλήθηκε στίς 17 Ιανουαρίου, έορτή του Άγ. Αντωνίου, από άγνωστους: «Αντώνη Δροσογιάννη Χρόνια Πολλά. Οι 32 φαντάροι πού αυτοκτόνησαν τό 1983».

● «Εάν μπορούσε ν' άναστείλει ή ηγεσία της Πανεπιστημονικής τήν κακοηθείά της όπως άνέστειλε άρον - άρον τήν «επαναστατικότητα» της και όπως προσπάθησε ν' άναστείλει τήν άπεργία των νοσοκομειακών γιατρών, τότε θ' απέφευγε τό βαρύ όλισθήμα της άνακοίνωσης αυτής». Ανακοίνωση της ΑΣΠΠ (ΚΚΕ έσωτ. και άνένταχτοι) πού άπαντά στην Πανεπιστημονική (ΚΚΕ) γιά τό έπεισόδιο του προεδρείου του ΙΣΑ (παράτηση άντιπροέδρου Μ. Μυλωνάκη).

● Απόσπασμα από ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου Έλλήνων Φοιτητών Μονάχου γιά τήν παρατεινόμενη προφυλάκιση (22 μήνες) του Μηνά Κόντου: «Ή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ περιμένει υποκριτικά τό τέλος της προκατασκευασμένης δίκης-παρωδίας και τήν ένδεχόμενη άπέλαση του συμπατριώτη μας και προσπαθεί νά σκεπάσει μέ τό πέπλο της σιωπής τή «νόμιμη» τρομοκρατία του γερμανικού κράτους... Ή συμπαγνία αυτή του ελληνικού και του γερμανικού κράτους πρέπει νά σπάξει τή βιτρίνα της ζωής όλων μας».

● 60 χρόνια από τό θάνατο του Λένιν και ούτε μία μέρα πού νά μή συκοφαντήθηκε σ' Ανατολή και Δύση ή θεωρία του γιά τό κράτος στό πιο καίριο σημείο της. Μιλάμε βέβαια γιά τή θεωρητική έννοια της δικτατορίας του προλεταριάτου, γιά τή μεταβατική δηλαδή μορφή προς τόν ολοκληρωτικό μαρασμό του κράτους, πού στή Δύση έρμηνεύτηκε απλά σάν δικτατορία, ενώ στην Ανατολή άσκήθηκε παράδοξα σάν δικτατορία επί του προλεταριάτου.

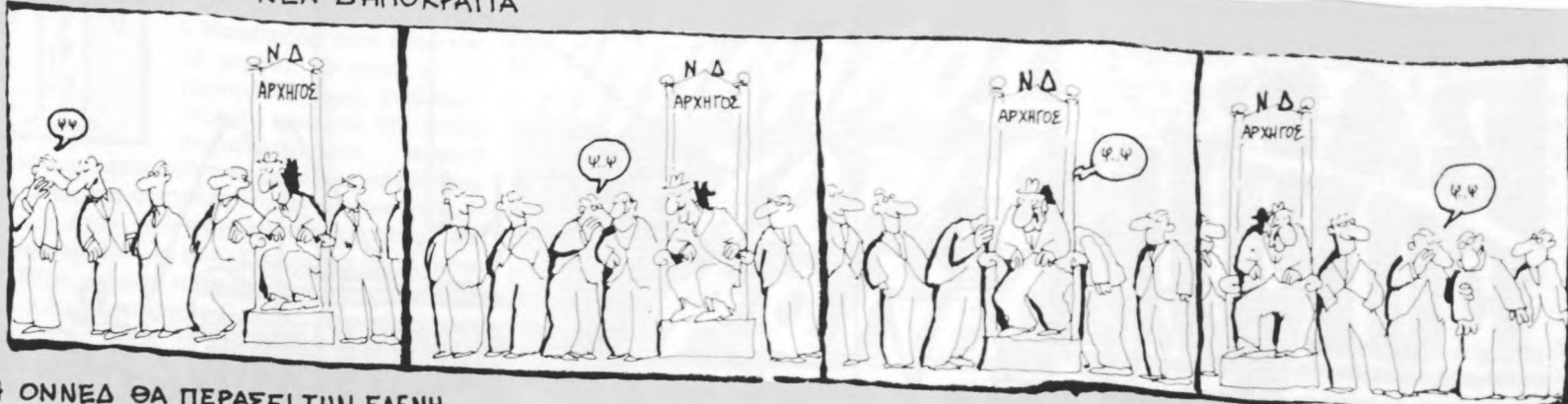
● Πρωτοχρονιάτικος μπουναμάς στόν Σχολιαστή! Τό Υπουργείο Προεδρείας μας έπιχορηγεί μέ 30.000 δρχ. (τό αντίτιμον 300 τευχών μας) γιά τό 1983. Ή περιέργειά μας δέν κρατιέται νά μάθουμε ποιοί είναι και μέ τί ποσό έπιχορηγήθηκαν οι ύπόλοιποι άποδέκτες.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ



Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΠΑΙΝΕΙ ΜΕΣΑ Σ' ΕΝΑ ΠΥΚΝΟ ΝΕΦΟΣ, ΠΟΥ ΕΚΕ- ΠΑΖΕΙ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ.





Η ΟΝΝΕΔ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΒΛΑΧΟΥ ΑΠΟ ΛΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ.

Ο ΧΑΡ. ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΤΑΙ ΤΟ ΚΑΣΤΡΙ ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΟΡΑ ΜΕΣΑ Σ' ΕΝΑ ΜΗΝΑ



ΟΙ ΕΝΘΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΡΩΝ ΑΝΑΚΙΝΩΝΟΥΝ ΟΤΙ ΜΕΣΑ ΣΤΟ 1983 ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΑΝ 31 ΦΑΝΤΑΡΟΙ.

ΜΕΤΑ ΑΠ' ΑΥΤΟ, Ο ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΡΟΑΓΕΤΑΙ ΣΕ ΥΠΟΥΡΓΟ



ΤΟ ΑΠΟΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ



ΜΙΑ ΝΕΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΝΩ ΟΙ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΣΧΗΜΑ



Η ΚΥΠ ΦΕΥΓΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ.



Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΠΟΚΤΑ ΥΠΟΥΡΓΟ ΤΟΝ Α. ΠΕΠΩΝΗ

ΕΙΜΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΦΟΡΕΑ. ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΛΕΙΠΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΉΤΑΝ ΕΝΑΣ ΕΝΙΑΙΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ.



Τό Μπαλταζάρ ήταν ασφυκτικά γεμάτο. Ο τύπος με τό γερακίσιο βλέμμα, άνεβασμένος στο σκαμπό του μπάφ, παρακολουθούσε νευρικά την κίνηση μέσα από τούς μεγάλους καθρέπτες. Μιά αδιόρατη φευγαλέα λάμψη φάνηκε στα μάτια του όταν είδε στην είσοδο τόν νεαρό και γοητευτικό έκδοτη τού «Σχολιαστή» με τή Μόνικα. Πήγε γρήγορα πρὸς τὸ μέρος τους. Συντήθηκε. «Αρατσαφέρης... Γιώργος Αρατσαφέρης». Ναί αυτός ήταν! Ο γνωστός, ὁ πολὺ γνωστός δημοσιογράφος.

Όταν κάθισαν, με δυσκολία ὁ Αρατσαφέρης, προσπαθοῦσε νά ἀποσπάσει τὸ μαγνητικό βλέμμα του ἀπὸ τὸ ἐλαφρὰ κόκκινο πρόσωπο τῆς Μόνικα με τὰ κοντά, ἀγορίστικα μαλλιά καὶ τὸ ἡδυπαθὲς βλέμα. Τὸν ἔβγαλε ὅμως ἀπὸ τούς περιέργους καὶ τολμηροὺς του συνειρμούς ὁ ξερός βήχας τού ἐκδότη.

«Ἐχω νὰ σὰς προτείνω μιὰ ἰδέα... Τί θὰ λέγατε γιὰ ἓνα Ραδιο-Σχολιαστής...» εἶπε ἔτσι ξαφνικά καὶ χωρίς περιστροφές ὁ Αρατσαφέρης κοιτώντας ἔντονα καὶ με νόημα τὸν νεαρὸ συννομιητὴ του. «Βέβαια, ἡ ἰδέα τῆς Ἐλευθερῆς Ραδιοφωνίας εἶναι κάτι πού με συγκινεῖ πολὺ... ἀλλὰ ξέρετε ἐμεῖς εἴμαστε περιοδικατζήδες...» εἶπε ἐκεῖνος. «Μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν καταλάβατε... ἐγὼ μιλῶ γιὰ μιὰ ἐνέργεια συμβολικὴ ὑπὲρ τῆς ἰδέας γιὰ μιὰ ἐλεύθερη ραδιοφωνία... πού θὰ ἐκτιμηθεῖ ἀπὸ ὅλους τούς πνευματικούς ἀνθρώπους... καὶ ἀπὸ τὸν ἐλεύθερο τύπο βέβαια... καὶ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι κακό οἱ ἀγωνιστές νὰ τιμῶνται, καὶ γιὰτὶ δηλαδή ὄχι, γιὰ τούς ἀνιδιοτελεῖς τούς ἀγῶνες...» καὶ συνέχισε κάπως διστακτικά ὁ Αρατσαφέρης «μὲ θετικές ἐπιπτώσεις, ἀκόμη καί...»

«Σὰς παρακαλῶ κύριε, τί εἶναι αὐτά... Δὲν σὰς ἐπιτρέπω!...» τὸν διέκοψε ὀργισμένος ὁ νεαρός ἐκδότης. «Μὲ παρεξηγήσατε... τὸ θέμα εἶναι καὶ συμφωνῶ μαζί σας... ἡ ἰδέα γιὰ μιὰ ἐλεύθερη ραδιοφωνία...» εἶπε ὁ Αρατσαφέρης γρήγορα. «Ἄν τὸ βλέπετε καὶ σεῖς ἔτσι, τότε τὸ πράγμα ἀλλάζει...» ἀπάντησε ἐκεῖνος.

Όταν σηκώθηκε ὁ νεαρός ἐκδότης ἡ Μόνικα ψιθύρισε ντροπαλά: «Ἐγὼ θὰ μείνω γιὰ λίγο ἀκόμα...», ἐνῶ τὸ πρόσωπό της κοκκίνησε ἀκόμα περισσότερο.



Ἐνῶ ἔμπειρο μάτι θὰ καταλάβαινε ἀμέσως τὴν ὑποβόσκουσα ἔνταση, πού ὑπῆρχε στὰ γραφεῖα τῶν διευθυντῶν τού «Σχολιαστή». Τὸ φῶς στὸ γραφεῖο τού ἐκδότη ἦταν ἀναμμένο ἀπὸ νωρίς... Ὑπῆρχε ταραχή. Τί νὰ σημαίνει ἀραγε αὐτὴ ἡ μακρινὴ σύσκεψη στὶς δέκα; Όταν μῆχαν στὸ γραφεῖο του ἡ νευρικότητά του ἦταν φανερὴ καὶ ἔτσι καθὼς κοιτάζε ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴν ἐπιβλητικὴ θέα τού Λυκαβητοῦ τὸ πέταξε: «Πῶς σὰς φαίνεται ἡ ἰδέα τῆς Ἐλευθερῆς Ραδιοφωνίας;» Κανείς δὲν μίλησε... Μόνο κοιτάχτηκαν. «Ἐμένα με συγκλονίζει... με συνεπαίρνει... με ἐμπνέει... με δυναμιτίζει!!!» «Εἶναι καταπληκτικὴ!!!» συμφώνησαν ὅλοι οἱ διευθυντές. Μόνο ὁ Κώστας ψέλισε: «Ξέρετε εἶναι παράνομο καί...». «Τί πάει νὰ πει παράνομο;» οὐρλιαξε ὁ ἐκδότης χωρίς κἄν νὰ γυρίσει νὰ τούς κοιτάξει καὶ συνέχισε ὀργίλος «Ἐμεῖς στοὺς νόμους τῶν μπάτσων καὶ τῶν εἰσαγγελέων λέμε ὄχι! ὄχι! δὲν θὰ περάσουν!!!», «Καὶ πού θὰ τὸν ἐγκαταστήσουμε;» τὸλμησε νὰ ρωτήσῃ ὁ Δημήτρης. «Στὰ γραφεῖα μας!», «Μὰ τότε θὰ μᾶς πιάσουν!...» «Αὐτὸ θέλουμε!! νὰ μᾶς πιάσουν... νὰ σπάσουν τὴν πόρτα... νὰ μᾶς κάνουνε μηνύσεις... νὰ πᾶμε στὰ δικαστήρια... νὰ γράψουν οἱ ἐφημερίδες... νὰ γίνουν διαδηλώσεις καὶ συγκρούσεις γιὰ τὸ Ράδιο Σχολιαστής... Ναὶ στὴν σύγκρουση ἐδῶ καὶ

ΑΝΤΙΠΑΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΦΩΝΗ

τώρα!! Οἱ νόμοι τῶν μπάτσων δὲν θὰ περάσουν...» «Μήπως εἶναι ἀριστεριστικό λάθος;» ψιθύρισε, εἶναι ἀλήθεια, ἀρκετὰ πτοημένος ὁ Παναγιώτης. «Μὰ καὶ τὸ ΚΟΔΗΣΟ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερῆς ραδιοφωνίας εἶναι...» εἶπε ὁ Δημήτρης. Ὁ νεαρός ἐκδότης γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τότε πού ἀρχισε ἡ σύσκεψη γύρισε καὶ κοιτάζε τούς διευθυντές του. «Ἐσὺ νὰ μοῦ τὸ θυμάσαι» εἶπε δείχνοντας τὸν Παναγιώτη, «δὲν θὰ γλυτώσεις τίς μεταπτυχιακές σπουδές στὴν Ἀμερική...»

«Θὰ κάνουμε ἀφιερώσεις...» εἶπε γρήγορα ὁ Κώστας γιὰ νὰ σπάσει τὸν πάγο. «Τί εἶναι αὐτά πού λές... Νὰ ἐτοιμάσετε γρήγορα τίς δηλώσεις τού Κανελλόπουλου, τού Ἡλιοῦ, τού Τσάτσου τού Σαββόπουλου καὶ τού Ζυδή... καὶ μιὰ πρὸς κόνφερανς γιὰ τούς δημοσιογράφους. Νὰ μαθεῖ ὅλος ὁ κόσμος τούς κινδύνους, τὰ ὄνειρα καὶ τὸ μεράκι ἑνὸς ραδιοπειρατῆ! Τί πάει νὰ πει ἀγῶνας γιὰ μιὰ Ἐλεύθερη Ραδιοφωνία! Καὶ γιὰ τίς ἀνάγκες τού ἀγῶνα ὁ Σχολιαστής θὰ γίνῃ ἐβδομαδικός...»



Ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ Μπαλταζάρ ἡ Μόνικα ὅταν ἔμεινε μόνη με τὸν Αρατσαφέρη ἔνωθε τὸ πρόσωπό της πολὺ κόκκινο. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἤξερε τί νὰ πει... Ὁ Αρατσαφέρης, με τὴ σιγουριά τῆς ἀκατανίκητης γοητείας του, τὴν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο. Τῆς πρότεινε μιὰ βόλτα με τὸ αὐτοκίνητο. Ἦταν μὲ ὥραια φεγγαρόλουστη βραδυὰ καὶ γρήγορα αἰσθάνθηκε μιὰ ἔντονη εὐξία καθὼς τὸ αὐτοκίνητο τού γνωστοῦ δημοσιογράφου διέσχισε με μεγάλη ταχύτητα τὸν ἀδριοπαραλιακὸ δρόμο. Στὸ μαγνητόφωνο ἡ κασέτα ἐπαιξε ἀπαλὰ μπλουζ τῆς δεκαετίας τού '60. Μετὰ τὴ Βουλιαγμένη ἔστριψε ἀριστερά. Τότε ἦταν πού κατάλαβε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ δεξὶ χερὶ τού Αρατσαφέρη κάτω ἀπὸ τὴ σκιὰ τῆς φούστα της. Βρισκόταν σὲ μιὰ κατάσταση χαλαρῆς εὐφορίας με ὑφέρπουσα σεξουαλικότητα.

«Θεέ μου, δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶ... δὲν πρέπει νὰ ξεχάσω τὴν ἀποστολή μου!», σκέφτηκε καθὼς ἀρχισε νὰ χάνει τὴν αὐτοσυγκράτησή της. Μπροστὰ τούς φάνηκε τὸ δασάκι τῆς Βουλιαγμένης. Τὸ αὐτοκίνητο ἔκοψε ταχύτητα καὶ σταμάτησε στὸ στενὸ δρομάκι μέσα στὰ πεύκα. Ἦταν ὅλα τόσο ρομαντικά... Ἐκεῖ, στὸ πικνὸ σκοτάδι τού δάσους, δὲν ἀργῆσε νὰ ἀποσπάσει τὸ μυστικὸ τού Αρατσαφέρη. Τὸ σχέδιο γιὰ τὸ Ράδιο-Σχολιαστής ἦταν τού Κωστόπουλου, τού Σωτήρη Κωστόπουλου!! Καὶ τότε μόνον τού παραδόθηκε, ὅταν κατάλαβε ὅτι κάθε ἀντίσταση θὰ ἦταν μάταιη... ἐνῶ στὴ φαντασία της βρισκόταν πάντα ὁ νεαρός ἐκδότης της. Ἀραγε θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ καταλάβῃ τὴ μεγάλη θυσία της... Τὸ τίμημα γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς πού τῆς ἀνέθεσε...;



τίς 13-12-83 ἑγκυροὶ κύκλοι τού Ὑφυπουργείου Νέας Γενιάς ἐδήλωσαν: «Ἡ κυβέρνησή δὲν θὰ ἐπιτρέψει σὲ κανέναν νὰ παραβῇ τούς νόμους καὶ τὸ Σύνταγμα». Στὶς 14-12-83 οἱ ἴδιοι κύκλοι

ἐπισημαίνουν: «Εἶναι ἀνιερὴ ἡ προσπάθεια ὀργανῶν περιοδικῶν νὰ μιμηθοῦν τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῆς Χάλκης. Τὰ ραδιοφωνιόμετρα ἔχουν τὸ λόγο». Τέλος, στὶς 16-12-83 ὁ Ὑφυπουργός κ. Κώστας Αλιώτης προεβῇ στὴν κάτῳθι δῆλωση: «Στὴ χώρα μας δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν δύο κατηγορίες πολιτῶν».



δῶ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τού Σχολιαστή... σὰς μιλᾷ ὁ ἐλεύθερος σταθμὸς τού Σχολιαστή... ὁ ἐλεύθερος σταθμὸς τού ἀγωνιζόμενου λαοῦ...

Ἡ ἀνάγκη... ἡ ἀνάγκη τῆς ἐλευθερίας ἔκφρασης μᾶς ἔκανε ραδιοπειρατές... Μετὰ τίς δηλώσεις τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν θὰ ἀκούσετε...

«Σύρμα!... ἔρχονται τὰ ραδιοφωνιόμετρα!...» φώναζε ὁ Τάκης. Ψυχραμὸς ὁ ἐκδότης τού Σχολιαστή διέταξε τὴ διακοπὴ τῆς ἐκπομπῆς καὶ τὴν τοποθέτηση τού πομποῦ στὴν ἀποθήκη. Πνεῦμα αὐταπάρνησης καὶ ἡρωισμοῦ διαπότισε τὴν ὕλη ἀπὸ ἀναμονὴ ἀτμόσφαιρα τῆς αἰθουσας... Ἦρθε ἡ ὥρα τῆς συγκρούσεως με τὸ κράτος τῆς βίας!! Ὅπου νὰ ναι θὰ σπάσουν τὴν πόρτα... Στὴ νεκρικὴ οἰγὴ πού ἐπικρατοῦσε ἀκούστηκε τὸ κοιδοῦνι τῆς ἐξωπορτας. Ἀργὰ ἀλλὰ σταθερά, με τὸ πείσμα τού ἀγῶνα καὶ τῆς θυσίας ζωγραφισμένο στὸ χλωμὸ του πρόσωπο, ὁ νεαρός ἐκδότης πῆγε στὴν πόρτα. Όταν ἀνοίξε φάνηκαν οἱ πέντε ἀγριοὶ τύποι, κίτρινοι ἀπὸ κακία καὶ μισος, ἐτοιμοὶ νὰ κατασπαράξουν καθὲ φτωχὸ ραδιοπειρατῆ... «Ὅλες οἱ εὐθύνες εἶναι δικές μου. Ἐμένα νὰ συλλάβετε!», εἶπε με σθενοῦς καὶ παρρησία ἐκεῖνος. «Ἐσὰς!», ἀναφώνησε με ἐκπληξή καὶ ἀπορία ὁ πρῶτος, ἐνῶ ψιθυριστὰ καὶ με διακοπτόμενη ἀπὸ ἀνάμικτα αἰσθήματα φωνῇ εἶπε, «εἶμαι ξέρετε εἰσαγγελέας κύριε καὶ τὸ ψωμί μου βγαζῶ καθὼς καὶ τὰ παιδιά ἀπὸ δῶ πού εἶναι ἀστυνομικοί... Μποροῦμε νὰ περάσουμε... ἂν δὲν ἐνοχλοῦμε βέβαια...», καὶ συνέχισε: «Θὰ ἤθελα κύριε νὰ σὰς πῶ ὅτι στὴ ζωὴ μου ἦμουν πάντα κακότυχος... ἔμένα βαζανε στὶς πιο δυσκολες περιπτώσεις... ἔτσι ἤρθαμε νὰ ριξοῦμε μιὰ ματία εἰς τὰ ὠραία σας γραφεῖα... γιὰτὶ τὰ ραδιοφωνιόμετρα, πού κάνουν βέβαια καὶ λάθη, ἔδειξαν ὅτι ἔχετε ἓνα μικρὸ πομπό... πού ἴσως δὲν ξέρετε ὅτι ἀπαγορευεταί...»

Όταν μῆχαν μέσα βρέθηκαν ἀντιμέτωποι στὸ περιφερωντικὸ βλέμμα τῶν ραδιοπειρατῶν. Κοιτοῦσαν ἀριστερά καὶ δεξιὰ σὰν χαμένοι, καὶ τί κακόγοιστα ντυμένοι!!

«Τί κόλπο εἶναι αὐτό...; γιὰτὶ δὲν σπάσανε τὴν πόρτα, γιὰτὶ δὲν μᾶς δέρνουν...;» ρώτησε ψιθυριστὰ ὁ ἐκδότης τὸν Δημήτρη καὶ ἐκεῖνος σήκωσε με ἀπορία τούς ὠμους του... Σὲ λίγο ἔφτασαν ἔξω ἀπὸ τὴν κλειδωμένη ἀποθήκη. «Μήπως θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε...» καὶ πρὶν συμπληρώσει ὁ εἰσαγγελέας τὴ φράση του, ἀκούστηκε στὴν αἴθουσα ἓνα μακρόσυρτο Οὐὸν Οὐὸν... Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἡ Ἄντα ἀρχισε νὰ παίζει στὸ πιάνο Χατζηδάκι καὶ νὰ τραγουδᾷ ὁ Δημήτρης. Οἱ ἀστυνομικοὶ πανικοβλήθηκαν. Πιὸ ψυχραμὸς ὁ εἰσαγγελέας παρακάλεσε τὸν νεαρὸ ἐκδότη, ἂν ἤθελε, νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ γιὰ μιὰ τυπικὴ κατάθεση στὸ τμήμα...



τὸν ἑβδομο ὄροφο τῆς οδοῦ Ζωλοκώστα ὁ Αρατσαφέρης ἀνοίξε τὴ σαμπανία... «Σωτήρη ἡ ἰδέα σου ἦταν φοβερὴ!», εἶπε ὁ Μαρούδας. «Πῶς τὴν πάτησε ἔτσι ὁ Αλιώτης!...» «Κύριε προϊστάμενε μὴν ξεχνάτε ὅτι ἡ εὐθύνη ἀνήκει συλλογικὰ στὴν κυβέρνηση...» εἶπε πονηρὰ ὁ Σωτήρης ἐνῶ ὁ Μαρούδας ἔσκασε στὰ γέλια...

Ναί Ναί



ΤΟΝ Μάιο του '83, οι σχέσεις του ΠΑΣΟΚ με το ΚΚΕ έφθασαν στο όριο της ρήξης, με άφορη το άρθρο 4 του νόμου για τις κοινωνικοποιήσεις. Το ΚΚΕ πρωτοστάτησε σε αντικυβερνητικές διαδηλώσεις, αποχωρήσει από τη Βουλή και, με δηλώσεις του Χ. Φλωράκη, ζήτησε πρόωρες εκλογές. Παρ' όλα αυτά, η κρίση στο εσωτερικό του «μπλόκ της Άλλαγής» ξεπεράστηκε μάλλον γρήγορα και οι σχέσεις του ΚΚΕ με το ΠΑΣΟΚ αναθερμάνθηκαν. Μια σειρά από πολιτικές πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ, όπως η υπογραφή της συμφωνίας για τις βάσεις, δεν στάθηκαν ικανές να προκαλέσουν νέα κρίση. Πράγματι, παρά τις διαμαρτυρίες του ΚΚΕ για διάφορα ζητήματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, ο τόνος διατηρήθηκε πάντοτε ήπιος, η αντιπαράθεση περιορίστηκε στα όρια ενός «μορατορίου» που μοιάζει να πλανάται πάνω από τις όποιες δυνάμεις στις σχέσεις των δύο κομμάτων. Δεν αποτελεί υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι το ΚΚΕ έχει σταθεί από τον Οκτώβριο του '81 πολύ πιο ήπιο, μεγαλόψυχο και καλοπιστο, απέναντι στο ΠΑΣΟΚ, σε σύγκριση με τη στάση που είχε υιοθετήσει στη διάρκεια της περιόδου 1974-81. Θέσεις του ΠΑΣΟΚ που γνώριζαν την αξία κριτική του ΚΚΕ προεκλογικά, αντιμετώπιζαν εποικοδομητικά σχόλια, όταν υλοποιούνταν από την κυβέρνηση. Ζητήματα που για το ΚΚΕ είχαν το χαρακτήρα «ζητημάτων αρχής», όπως ΝΑΤΟ, ΕΟΚ, βάσεις κλπ, δεν προξενούν παρά σχετικά άτονες αντιδράσεις από μεριάς του. Το παραδοξό του πράγματος γίνεται περισσότερο αίσθητό με την τελευταία απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ.

Η απόφαση, εκτιμώντας σε δετική μία ολοκληρωμένη ένωτική πορεία σε μαζικούς χώρους, όπως στο φοιτητικό κίνημα, στα κινήματα ειρήνης,

στον αγροτικό συνδικαλισμό και προπαντός στη ΓΣΕΕ, προτείνει σαν επιτεύγματα τη συνεργασία των προοδευτικών δυνάμεων για δημοκρατική κυβέρνηση. Μεταξύ των άλλων, η απόφαση της συνόδου ζητά υγιή συνεργασία για να αποκρουσθεί η Δεξιά.

ΔΥΟΜΙΣΙ σχεδόν χρόνια μετά την ανάληψη της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ πολύ λίγοι είναι εκείνοι που εξακολουθούν να ελπίζουν ότι η κυβέρνηση ανοίγει το δρόμο για το σοσιαλισμό και ακόμη λιγότεροι αυτοί που μπορούν να έχουν επιχειρήματα για να στηρίζουν μια τέτοια άποψη. Έν πάση περιπτώσει, η πρόσφατη απόφαση της ΚΕ του ΚΚΕ δεν προσφέρει τέτοια επιχειρήματα και η πρόθεση του κόμματος αυτού να συμμετάσχει στην κυβέρνηση μένει μετέωρη. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν που μία συνάντηση Παπανδρέου Φλωράκη ήταν αρκετή να προκαλέσει ένα κύμα φημολογίας για μυστικές συμφωνίες ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ, πρωτόκολλα κλπ. Τα σενάρια που επινοήθηκαν για την περίπτωση ήλθαν να καλύψουν το κενό της επιχειρηματολογίας της Αριστεράς.

Για το ΚΚΕ, όμως, η πρόσφατη απόφαση της Κεντρικής του Επιτροπής δεν αποτελεί τίποτα το καινούργιο. Η πρόθεσή του να συνεργασθεί με το ΠΑΣΟΚ έχει διατυπωθεί επανειλημμένα και σε κάθε σχεδόν ευκαιρία. Ακόμη και στις περιπτώσεις που οι σχέσεις του με το ΠΑΣΟΚ αβυσσώνταν, φρόντιζε, διατυπώνοντας το αίτημα της συμμετοχής, να βοηθάει στην εκτόνωση της

κρίσης: για το ΚΚΕ η κυβέρνηση, ακόμη και στις χειρότερες στιγμές της, παρέμεινε «κυβέρνηση της Άλλαγής».

Ένα πρώτο, συνεπώς, χαρακτηριστικό της πολιτικής του ΚΚΕ απέναντι στο ΠΑΣΟΚ είναι η **συνοχή** της: είτε δύνει τον τόνο της κριτικής του, είτε προχωρούσε σε ανοιχτή υποστήριξη της κυβέρνησης, το ΚΚΕ διατήρησε κατά βάση την ίδια στάση: εκκλήση για ενότητα, για ελάχιστο κοινό πρόγραμμα, για συμμετοχή στην κυβέρνηση.

Δεύτερο στοιχείο που χαρακτηρίζει τη στάση του ΚΚΕ είναι το γεγονός ότι βρίσκεται σε μια **διαδικασία συνεχών υποχωρήσεων** απέναντι στο ΠΑΣΟΚ. Σε κανένα ζήτημα το ΚΚΕ δεν προσπάθησε τελικά να ανατρέψει την πολιτική της κυβέρνησης. Και αυτή η πορεία φαίνεται ότι θα συνεχιστεί, όσο το ΚΚΕ καθορίζει σαν τελευταία γραμμή άμυνας του την αποτροπή της επανόδου της Δεξιάς στην εξουσία. Πρόκειται για μία γραμμή άμυνας που όχι μόνο δεν διγεί την πολιτική του ΠΑΣΟΚ, αλλά και που είναι πολύ εύκολο, στο όνομά της, να υποσταλεί η όποια κριτική προς την κυβέρνηση, γιατί η Δεξιά караδοκεί...

Τέλος, τρίτο χαρακτηριστικό της στάσης του ΚΚΕ είναι ότι το εύρος των πολιτικών πρωτοβουλιών, που μπορεί να αναλάβει, είναι ήδη εξαιρετικά **περιορισμένο**. Η πολιτική που υιοθετεί απέναντι στην κυβέρνηση φαίνεται να είναι όλο και περισσότερο επιβεβλημένη στο κόμμα αυτό εκ των πραγμάτων. Δεν μπορεί δηλαδή το ΚΚΕ να προχωρήσει σε μία ανοιχτή ρήξη με το ΠΑ-

ΚΚΕ - ΠΑΣΟΚ:

ΔΕΚ. '81	Πραξικόπημα Γιαρουζέλσκι στην Πολωνία και το Π.Γ. του ΚΚΕ σε ανακοίνωσή του τονίζει πως «...ορισμένες δημοκρατικές οργανώσεις και κινήσεις δεν δείχνουν την απαιτούμενη ευθύνη και προωθούν πρωτοβουλίες σε μαζικούς φορείς για εκδηλώσεις «διαμαρτυρίας» σχετικά με τα Πολωνικά, που ευνουούν την επέκταση της εκστρατείας των αντιδραστικών δυνάμεων, που οι στόχοι της στρέφονται συνολικά ενάντια στις δυνάμεις της προόδου και της ειρήνης...». Το ΠΑΣΟΚ πάντως δεν κατηγορείται ανοιχτά, με τη φόρμουλα των «δημοκρατικών οργανώσεων και κινήσεων».	ΟΚΤ. '82	Έν όψει των Δημοτικών εκλογών ο Χ. Φλωράκης διευκρινίζει: «...Θεωρώ χρέος να σάς διαβεβαιώσω κατά τον πιο κατηγορηματικό τρόπο πως το ΚΚΕ δεν πρόβαλε ούτε παράλογες ούτε υπερβολικές αξιώσεις. Η μόνη αξίωση που πρόβαλε το ΚΚΕ ήταν να υποστηριχτούν από κοινού οι καταξιωμένοι δήμαρχοι ανεξάρτητα σε ποιο κόμμα ανήκουν».
ΑΠΡ. '82	Ο Α. Παπανδρέου τάσσεται εναντίον της συμφωνίας ΑΚΕΛ-Κυπριανού για τις Κυπριακές εκλογές. Ανακοίνωση του Γρ. Τύπου της Κ.Ε. τονίζει πως: «...αποτελεί ωμή επέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις ενός ανεξάρτητου κράτους... και πέρα απ' όλα τα άλλα μία εκδήλωση αντικομμουνισμού».	ΝΟΕΜ. '82	Ο Α. Παπανδρέου, σε συνέντευξή του στο ΝΕΑ, κατηγορεί το ΚΚΕ ότι υπονομεύει την Άλλαγή και την πολιτική της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ. Μία βδομάδα αργότερα ο Χ. Φλωράκης σε συνέντευξή του στο ΒΗΜΑ δά απαντήσει σε ήπιο τόνο: «...απέναντι σ' αυτή τη μεγάλη αντίθεση που διαπερνά όλες τις πτυχές της ελληνικής κοινωνίας πρέπει να ξεκαθαρίσει τη θέση του το ΠΑΣΟΚ και να μας πει με το μέρος τίνος είναι η πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνησή του... Έμεις δεν επιδιώξαμε, δεν θελήσαμε και δεν θέλουμε καμιά ένταση, καμιά δέυνση των σχέσεων με το ΠΑΣΟΚ. Το ίδιο δεν θελήσαμε και δεν επιδιώξαμε καμιά αντιπαράθεση στις δημοτικές εκλογές...» Και σχεδόν ταυτόχρονα, σε συνέντευξη Τύπου στους ξένους ανταποκριτές: «Πάντως έμεις πιστεύουμε ότι υπάρχουν και πολλά σημεία και κοινός στόχοι του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ. Και κάνουμε ό,τι μπορούμε από την πλευρά μας, για να αντιμετωπίσουμε από κοινού αυτά τα προβλήματα».
ΜΑΗΣ '82	Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ εγκρίνει την αίτηση είσόδου της Ισπανίας στο ΝΑΤΟ. Το ΚΚΕ δια του Π.Γ. υποστηρίζει πως: «...αποδέχεται μία καθαρά ψυχροπολεμική πράξη, που διευκολύνει τα αμερικανικά εμπορησιακά σχέδια σε βάρος της ύφεσης και της ειρήνης».	ΔΕΚ. '82	Πολιτική Απόφαση του 11ου Συνέδριου του ΚΚΕ «...Η κυβέρνηση δεν διγεί την ασυδοσία και τα προνόμια των μονοπωλίων, ρίχνει τα βάθη της κρίσης μονόπλευρα στους εργαζομένους... Η πολιτική της κυβέρνησης χαρακτηρίζεται ακόμα από την προσπάθειά της να υποτάξει το μαζικό κίνημα, να το περιορίσει στα πλαίσια των επιλογών της και να καλλιεργήσει τη ρεφορμιστική λογική και πρακτική της συνεργασίας των τάξεων. Χαρακτηρίζεται επίσης από την ήγμονιστική και ορισμένες φορές αυταρχική στάση της απέναντι σε ζωντανές λαϊκές δυνάμεις... Από την μεθόδευση ρήξης ανάμεσα στη βάση του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ. Από την χιμαιρική επιδίωξη της ήγσεας του ΠΑΣΟΚ να απομονώσει το ΚΚΕ και να περιορίσει το ρόλο του και την επιρροή του».
ΙΟΥΝ. '82	«Η κυβερνητική στάση με την απροκάλυπτη παραβίαση της αυτοτέλειας των συνδικαλιστικών οργανώσεων, τις επιθέσεις ενάντια στις δημοκρατικά εκλεγμένες διοικήσεις των Συλλόγων, τη χρήση των κρατικών μέσων ενημέρωσης σαν απεργοσπαστικών μηχανισμών, τις συκοφαντικές επιθέσεις σε βάρος του ΚΚΕ και τις προσπάθειες διάσπασης των αγωνιστών της Άλλαγής, που πάλεψαν από κοινού για την ήττα της Δεξιάς, αποτελούν επικίνδυνες εκδηλώσεις μιας νοστορπίας που δεν συμβιβάζεται με την δημοκρατία και την αλλαγή». (Γρ. Τύπου της Κ.Ε. για τις απεργίες)		
ΣΕΠΤ. '82	«...γιατί δεν εξασφαλίζεται η συνεργασία και η κοινή δράση που είναι και η μεγαλύτερη εγγύηση για να ξεπερασούν οι δυσκολίες, ακόμα και οι επιβολές ντόπιων και ξένων... κάθε θετικό μέτρο έτοι ή αλλιώς θα το υποστηρίξουμε. Κάθε μέτρο που αντιτάσσεται στο δρόμο προς την αλλαγή θα το πολεμάμε». (από συνέντευξη Τύπου του Χ. Φλωράκη για τις θέσεις του 11ου Συνέδριου).		



ΣΟΚ χωρίς να αποσταθεροποιηθεί το σύνολο των πολιτικών του στόχων, αλλά και ο τύπος της οργάνωσης που συγκροτεί.

Παρά τις διαφορετικές θεωρητικές άφετηρές του, οι αναλύσεις, τόσο του ΚΚΕ όσο και του ΠΑΣΟΚ κατατείνουν, σε κοινά συμπεράσματα για την ελληνική κοινωνία: «στρεβλή, περιορισμένη και εξαρτημένη ανάπτυξη», «κυριαρχία μεταπρατών» κλπ. Άλλα και τα όραματα του έκδημοκρατισμού και της ανάπτυξης μέσω της «εξυγίανσης και βελτίωσης της αποδοτικότητας του δημόσιου τομέα», εμπνέουν τις πολιτικές επιλογές και των δύο κομμάτων. Η κριτική των καπιταλιστικών σχέσεων εξουσίας και εκμετάλλευσης αποναιάζει σε κάθε περίπτωση.

Έτσι είναι φυσικό η κριτική του ΚΚΕ να εξαντλείται σε καταγγελίες για άσυνεπεια του ΠΑΣΟΚ ως προς το πρόγραμμά του - άκριτως γιατί οι εξαγγελίες του ΠΑΣΟΚ είναι κατά βάση ταυτούσημες με τα όραματα του ΚΚΕ. Στην περίπτωση που το ΚΚΕ προχωρούσε σε μία ριζική κριτική της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, τότε αυτόματα θα άνοιγε μία διαδικασία αυτοκριτικής και αμφισβήτησης των δικών του οραμάτων, ύφιστάμενο μία σοβαρή κρίση. Αν λοιπόν η Άλλαγή δεν οδηγεί παρά στη σταθεροποίηση της άστικης εξουσίας, αυτό είναι κάτι που το ΚΚΕ όχι μόνο δεν μπορεί να το διαπιστώσει, αλλά ούτε καν του επιτρέπεται να το διανοηθεί.

ΑΛΛΑ και ο τύπος της οργάνωσης του ΚΚΕ

τροποποιήθηκε σημαντικά μετά τον Οκτώβριο του '81. Η άναμορφωση του συνδικαλιστικού κινήματος, η αποπομπή της Δεξιάς από τη ΓΣΕΕ και την ΠΑΣΕΓΕΣ, η διενέργηση των αρμοδιοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης - αποτελέσματα όλα της σταθεροποίησης του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση - και η συγκρότηση νέων γραφειοκρατικών μηχανισμών στους τομείς αυτούς, διόγκωσαν θεαματικά τον αριθμό των στελεχών του ΚΚΕ που επανδρώνουν αυτούς τους νέους μηχανισμούς.

Αυτή η μερίδα των στελεχών του ΚΚΕ αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη βαρύτητα (αριθμητική και πολιτική) στον κομματικό μηχανισμό του ΚΚΕ. Πρόκειται για στελέχη που έρχονται σε κάποιες θέσεις όχι για να συγκροτηθούν, αλλά για να συνδιαλλάγουν με την κυβέρνηση. Είναι στελέχη, όσο το πολιτικό πλαίσιο της Άλλαγής τους δίνει τη δυνατότητα να βρίσκονται σε κάποιο ποσοστό της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας ή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η απειλή της επανόδου της Δεξιάς είναι φυσικό λοιπόν να σπείρει σε αυτή τη μερίδα τον πανικό.

Σε μία τέτοια κατάσταση, οι κλαδικές οργανώσεις του ΚΚΕ, που επί χρόνια είχαν συγκροτηθεί στη βάση μιάς αντιπαλοτητας προς το «κράτος της Δεξιάς», έμειναν μετέωρες: αν δεν υποχρεωθηκαν να περιστείλουν τις δικδικήσεις τους, έμειναν όπωσδήποτε χωρίς πολιτική κατεύθυνση. Η διάλυση τους και το πέρασμα των μελών τους στις συνοικίες αποτέλεσε για το ΚΚΕ μια λύση. Τα κινήματα ειρήνης μπορούν να προσφέρουν

στα άμεσά του ΚΚΕ τα ιδανικά εκείνα ειρήνη, αφοπλισμός κλπ που είναι απαραίτητα για να διατηρηθεί η συνοχή της κομματικής «οικογένειας», παρά από τις καθημερινές συμφωνίες ή διαφωνίες με τη «χρυσή». Είναι γνωστό, όμως, ότι το ΠΑΣΟΚ είναι όχι απλά ενθαρμυζόμενο υποστηρικτής των κινήσεων ειρήνης, αλλά και τολμηρό στις πρωτοβουλίες των διαφωνιών στα ανακοινωθέντα του ΝΑΤΟ, πρωτοβουλίες για απύρυντα Βαλκάνια, επιστολές στον Ρηγκαν και τον Αντροπόφ από κοινού με τον Τσαουσέσκου κλπ. Στην περίπτωση των κινήσεων ειρήνης, λοιπόν, όπως και στην περίπτωση των στελεχών, το ΚΚΕ υποχρεώνεται να εκμηδενώσει την αντιπαλοτητα του προς το ΠΑΣΟΚ.

ΕΙΣΙ λοιπόν συνοψίζεται η στάση του ΚΚΕ απέναντι στο ΠΑΣΟΚ: συνοχή, υποχωρητικότητα, στενά περιθώρια επιλογών, αμφίβληνη της αντιπαλοτητας του προς την κρατική εξουσία. Με μία τέτοια στάση, είναι γεγονός ότι το ΚΚΕ κατορθώνει, παρά τις οποίες υποχωρήσεις, να διατηρήσει κατά βάση τις οργανωμένες δυνάμεις του. Δεν κατορθώνει όμως να αναδεχθεί το αντίπαλο δέος του ΠΑΣΟΚ, να αποτελέσει πόλο αναπείρωσης ευρύτερων κοινωνικών αιρέσεων, παρά από τις κατά παράδοση επιρροές του.

Η τελεντα αποσάφηση της κεντρικής επιτροπής του ΚΚΕ δείχνει ότι το κόμμα αυτό δεν προτίθεται να αλλάξει θεαματικά τη στάση του στην πορεία προς τις ευρωεκλογές. Είναι λοιπόν δύσκολο για το ΚΚΕ να αποκομίσει εκλογικά οφέλη σαν αποτέλεσμα της πολιτικής του. Οι προεκλογικές εκλογές δεν πρόκειται να προσφέρουν στο ΚΚΕ την ευτυχία του '17.

Χρ. Βερναρδάκης
Τακης Μαστροντωνής

Τό είδύλλιο

ΙΑΝ. '83	«Είναι ανάγκη οι πρόσφατες θετικές αντιδράσεις της κυβέρνησης σε μία σειρά αμερικανικές προκλήσεις να μη περιοριστούν σε διπλωματικούς έλιγμούς, αλλά να προσαυτολίσουν με σταθερότητα τη τακτική της στη κατεύθυνση της απομάκρυνσης των βάσεων». (άνακοίνωση του Γρ. Τύπου για τις βάσεις).	ΙΟΥΝ. '83	«Στό βωμό των επιδιώξεων των μονοπωλίων για περισσότερα ληστικά κέρδη, στην επιδίωξη υποταγής της εργατικής τάξης, θυσιάζονται οι προεκλογικές επαγγελίες και οι κοινές θέσεις των δημοκρατικών συνδικαλιστικών δυνάμεων για τον έκδημοκρατισμό του εργατικού κινήματος. Η Ε.Ε. της ΕΣΑΚ-Σ καλεί όλη τη διορισμένη διοίκηση να μην έπωμισθεί το ρόλο εγκάθετης προσωρινής διοίκησης». (άνακοίνωση της ΕΣΑΚ-Σ για το διορισμό της διοίκησης στη ΓΣΕΕ).
ΜΑΡ. '83	«...Τί σημαίνει αυτό το «μορατόριουμ»; "Αν μ' αυτό τον όρο έννοούν την επιδίωξη του Κόμματός μας για συνεργασία ανάμεσα στις προοδευτικές δυνάμεις, τότε αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο. Είναι και θα παραμείνει σταθερή θέση του ΚΚΕ, που την επεξεργαστήκαμε ολοκληρωμένα στο 11ο Συνέδριό μας... Δεν έχουμε καμία προκατάληψη να αναγνωρίσουμε μια θετική ενέργεια ή ένα θετικό μέτρο της κυβέρνησης... παίρνουμε πάντα υπόψη τη συγκεκριμένη πραγματικότητα και πρώτα και κύρια τη δράση της Δεξιάς και των ξένων...» (συνέντευξη Φλωράκη στο ΕΘΝΟΣ)	ΙΟΥΛ. '83	«Η ύπογραφή της συμφωνίας για τις Βάσεις είναι το γεγονός του μήνα. Το ΚΚΕ σε άνακοίνωση του σε πολύ ήπιο τόνο, παρ' ό,τι οι βάσεις ήταν πάντα θέμα αίχμης γι' αυτό, θά τονίσει. « Η κυβέρνηση μονογραφώντας μία τέτοια συμφωνία δεν τηρεί το συμβόλαιο πάνω στο οποίο έχει δεσμευτεί απέναντι στον ελληνικό λαό».
ΑΠΡ. '83	«...Η κυβέρνηση έχει χρέος αντί να προχωρεί σε νευρικές και αυταρχικές αντιδράσεις που οδηγούν σε αδιέξοδα, να πάρει άμεσα εποικοδομητικά μέτρα βασισμένα στο διάλογο με τους εργαζόμενους και στη κατανόηση των οξυμένων προβλημάτων τους». (Γρ. Τύπου για τις άπεργίες ΕΑΣ-ΗΑΠΑΠ-ΕΙΝΑΠ-ΟΙΕΛΕ) «Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, για την αντιμετώπιση των άπεργιών, έχει κινητοποιήσει όλους τους δυνατούς άπεργοσπαστικούς μηχανισμούς, με άποκορύφωμα την έξαγορά μέλους του Δ.Σ. του ΕΑΣ, για την άνατροπή της πλειοψηφίας».	ΝΟΕΜ. '83	«Ενώ η Βουλή συζητά και ψηφίζει τη συμφωνία των βάσεων (τό ΚΚΕ άποχωρεί από την ψηφοφορία), οι οργανώσεις ειρήνης διοργανώνουν κοινή έκδηλωση για τα Πυρηνικά και τον αφοπλισμό».
ΜΑΗΣ '83	«Με πρόσχημα την κατάθεση νομοσχεδίου για την προώθηση δήθεν των κοινωνικοποιήσεων στο δημόσιο τομέα, η κυβέρνηση προχωρεί σε μία πρωτοφανή επίθεση κατά των δικαιωμάτων και συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων. Τέτοια άντεργατικά μέτρα... πλήττουν ευρύτερα τους εργαζόμενους της χώρας και ύπηρετούν μόνο τα μονοπώλια». (Γρ. Τύπου της Κ.Ε. του ΚΚΕ) «Ο Χ. Φλωράκης ζητά την παραίτηση της κυβέρνησης και την άμεση προσφυγή σε εκλογές, με άφορμή το άρθρο 4 και τις κοινωνικοποιήσεις».	ΔΕΚ. '83	Συμφωνία ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ στην ΓΣΕΕ και μοίρασμα του Προεδρείου της.
		ΓΕΝ. '84	«Η άπόφαση της ολομέλειας της Κ.Ε. τονίζει: «Τό ΚΚΕ έχει ξεκαθαρίσει ότι παρά την αντίθεση του με τη γενική κατεύθυνση της κυβερνητικής πολιτικής μεγάλα θέματα της άλλαγής και μέσα στην αντίθεση αυτή, επιδιώκει ισότιμες συνεργασίες με τό ΠΑΣΟΚ πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα...»



-1%

-1% ήταν κατά τις εκτιμήσεις της έκθεσης του ΟΟΣΑ για την Ελλάδα η εξέλιξη της μεταποιητικής δραστηριότητας το 1983 σε σχέση με το 1982. Πράγμα που σημαίνει ότι οι προβλέψεις για βιομηχανική ανάκαμψη δεν εκπληρώθηκαν. Η εκτίμηση για την εξέλιξη των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου είναι -0,5%: επίσης δυσμενέστερη από την κυβερνητική πρόβλεψη για αύξηση κατά 0,5%.

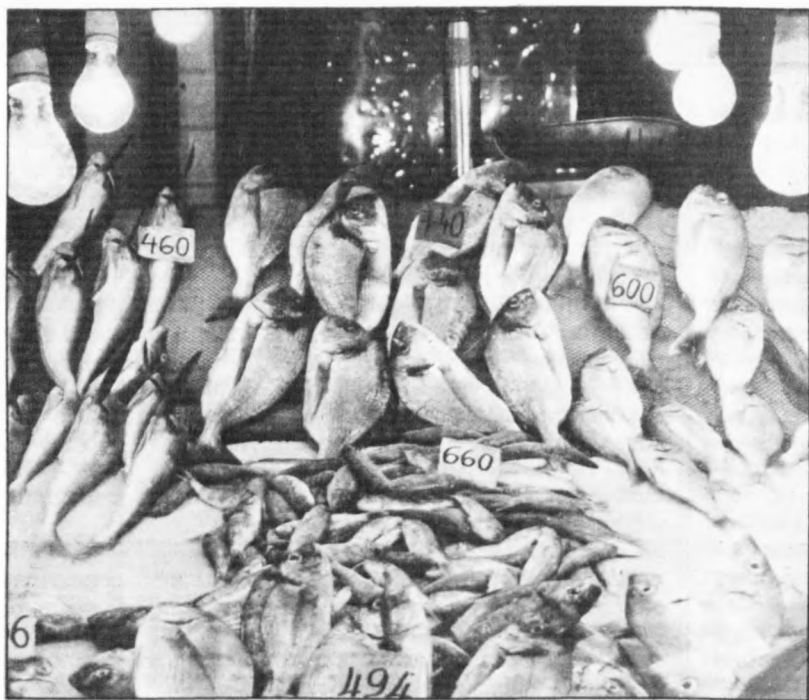
70% ήταν η υποτίμηση της δραχμής έναντι του δολαρίου από το 1970 ως τα τέλη του 1983. Έξι-σους σημαντική ήταν τα τελευταία χρόνια και η υποτίμηση της δραχμής έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων: από το Μάρτιο του 1979 ως τα τέλη 1983, η δραχμή έχασε το 40% της αξίας της σε σχέση με την Ευρωπαϊκή νομισματική Μονάδα (ECU).

35,7% του Ακαθάριστου Έγχωριου Προϊόντος καλύπτουν το 1983 στην Ελλάδα η φορολογία και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο της ΕΟΚ όπου είναι 46,6% κατά μέσο όρο.

1,7% ήταν στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά το πρώτο εννεάμηνο του 1983 η μέση όνομαστική αύξηση των άμοιβων στις επιχειρήσεις με πάνω από 1000 εργαζόμενους. Ένα ποσοστό πολύ χαμηλότερο από τον πληθωρισμό που κυμαίνεται γύρω στο 5%. Και μία από τις εξηγήσεις του δυναμισμού της αμερικανικής ανάκαμψης.

-0,25% είναι η αναθεωρημένη εκτίμηση του ΟΟΣΑ για την αύξηση των Τουρκικών εξαγωγών το 1983. Ομολογουμένως ο Τουρκικός εξαγωγικός επεκτατισμός δεν τάπει πολύ καλά.

31% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας αναμένεται να φθάσει φέτος το μέσο επίπεδο μικτών κερδών στις μεταποιητικές επιχειρήσεις των έξι μεγαλύτερων βιομηχανικών χωρών. Το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο μετά το 32% του έτους 1973.



Οι άριστεροί διαχειριστές της εργατικής δύναμης.

(μέ αφορμή ένα άρθρο στην ΑΥΓΗ)

Σέ μία από τις πιο συνεκτικές συγκεντρώσεις δημοσιογραφικών κοινοτοπιών και μαρξιστοχούντων φράσεων, ο Αϊμίλιος Ζαχαρέας, μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ-εσ. και Γενικός Διευθυντής της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ κατόρθωσε να παρουσιάσει (Αύγη 18.12.83) υπό τον τίτλο «η ανεργία και η αγορά της εργασίας», την πληρέστερη «άριστη» πρόταση για τη διαχείριση της αγοράς της εργασίας, έχοντας συγχρόνως την ελκυστικότητα να μην ασχοληθεί καθόλου με το ζήτημα της ανεργίας.

Γιά να στηρίξει τη «μαρξιστική προσέγγιση» του ο Ζαχαρέας ξεκινάει από δύο θέσεις για την αγορά εργασίας στην Ελλάδα που η κάθε μία χωριστά ή και οι δύο μαζί έχουν τύχει της ευρύτερης διαταξικής και διακομματικής αποδοχής, από το Σύνδεσμο Βιομηχάνων ως τον Πολίτη και από το ΠΑΣΟΚ ως τον Οικονομικό Ταχυδρόμο: 1) το μυστικό της αύξησης της παραγωγικότητας της οικονομίας βρίσκεται στον περιορισμό «του υπερτροφικού δημόσιου τομέα και των διαφόρων παρασιτικών επαγγελματιών», και 2) η βιομηχανία παραμένει κατυστερημένη και λίγο παραγωγική λόγω της έλλειψης ειδικευμένου εργατικού προσωπικού. Και βέβαια αυτός ο καλός κόσμος τά λείει όλα αυτά για το καλό φυσικά των χαμηλόμισθων εργατών, αλλά η μαρξιστική ορθοδοξία του δέ φθάνει μέχρι του σημείου να ασχοληθεί, ούτε με το ποσοστό εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης, ούτε με τον κατακερματισμό της εργατικής τάξης σε μικρές παραγωγικές μονάδες που μόνος λόγος υπάρξεώς τους για τον καπιταλισμό είναι η διάσπαση

και αποδιοργάνωση των εργατών, ούτε με διεκδικήσεις για τη διαφύλαξη της συνοχής της εργατικής τάξης μπροστά στο διογκούμενο φαινόμενο της ανεργίας.

Όπως και στις άλλες ανάλογες τοποθετήσεις ή αναφορά στον «υπερτροφικό δημόσιο τομέα» γίνεται με μόνη συνεπή λογική την καθήλωση των άμοιβων και τη μείωση του αριθμού των «αντιπαραγωγικών» δημοσίων υπαλλήλων, και την αποδιοργάνωση των «συντεχνιών» τους. Γι' αυτό και η περιφρόνηση της πραγματικότητας είναι απαραίτητο χαρακτηριστικό της ανάλυσης: ποιός δημόσιος τομέας όμως είναι υπερτροφικός, ή υγεία, ή παιδεία, ή κοινωνική ασφάλιση ή οι δημόσιες συγκοινωνίες; Κι αν στις τράπεζες (που περιλαμβάνονται συνήθως στο δημόσιο) θεωρούν οι χρονομέτρες μας ότι υπάρχει άργος ρυθμός εργασίας, το ιδανικό τους είναι μήπως οι νέες μικρές (ξένες και ελληνικές) τράπεζες όπου δουλεύουν πυρετωδώς και όπου πραγματοποιείται μία διαρκής προσπάθεια αποδυνάμωσης των συνδικαλιστικών δομών; Αλλά, ο άριστερός οικονομολόγος μας, χρειάζεται να παρουσιάσει και μία φανταστική εικόνα της ίδιας της αγοράς εργασίας: η άποψη ότι υπάρχει ένα πλεονάζον εργατικό δυναμικό το οποίο δεν απορροφάται από τη βιομηχανία αλλά απορροφάται από το δημόσιο τομέα, δεν έχει καμία σχέση ούτε με την τρέχουσα πραγματικότητα ούτε και με την ιστορική εξέλιξη του ελληνικού καπιταλισμού μεταπολεμικά (τό πλεονάζον εργατικό δυναμικό απλώς μετανάστευσε). Τα πράγματα είναι λίγο διαφορετικά: η ζήτηση απασχόλησης κατευθύνεται προς

το δημόσιο για τον απλό λόγο ότι προσφέρεται σταθερή και σχετικά καλύτερα αμοιβόμενη εργασία, πράγμα το οποίο δεν οφείλεται στο σκανδαλώδη χαρακτήρα αυτών των «προνομίων», αλλά στις σκανδαλώδεις συνθήκες απασχόλησης και αμοιβής στη βιομηχανία και τον ιδιωτικό τομέα. Κι αν δεκάδες χιλιάδες νέοι συνωστίζονται στους διαγωνισμούς, για λίγες θέσεις στο δημόσιο, αυτό δέ σημαίνει ότι δέ δουλεύουν ή δέ θα δουλέψουν κάποιον άλλου, ή ότι, στις σημερινές ιδιαίτερα συνθήκες, δέ θα προστεθούν στον αριθμό των ανέργων που υπάρχουν χωρίς να εμφανίζονται στις ούρες των διαγωνισμών του δημοσίου.

Ο «έφεδρικός στρατός εργασίας» που κατά τον Ζαχαρέα θά έπρεπε να υπάρχει, είναι φυσικά μία καθημερινή πραγματικότητα, διαφορετικά θά ήταν πολύ σημαντικότερη η πίεση για αυξήσεις των άμοιβων στη βιομηχανία. Αυτό που υπάρχει και που μόνιμα διαπιστώνουν οι βιομήχανοι είναι μία στενότητα στην αγορά ειδικευμένης εργατικής δύναμης. Η μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος επιδιώκει να δημιουργήσει την υποδομή για την ανάπτυξη του στρώματος των ειδικευμένων εργατών και τεχνικών, αλλά οι κοινωνικές συνθήκες για την εκπλήρωση αυτής της μεταβολής είναι η υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας και απασχόλησης στους «προνομιούχους» κλάδους του δημοσίου τομέα. Όλα αυτά βέβαια δέ συμβαίνουν σε κάποιο σοσιαλιστικό παράδεισο των εργαζομένων αλλά στις συνθήκες της καπιταλιστικής κρίσης, δηλαδή αυξανόμενης ανεργίας, που αποτελεί εξάλλου και την πραγματική οικονομική και κοινωνική βάση στην οποία μπορούν να στηριχθούν οι νέες αυτές διαχειριστικές προτάσεις.

Γι' αυτό και στις αναλύσεις των άριστερων διαχειριστών της εργατικής δύναμης, το ζήτημα της ανεργίας είναι ένα από τα «προβλήματα» που θά λυθούν αν όλα πάνε καλά, όπως το ισοζύγιο, η δραχμή, οι εξαγωγές κλπ. Γι' αυτό και το ζήτημα κάποιων ανεξάρτητων διεκδικήσεων της εργατικής τάξης απέναντι στο πρόβλημα της ανεργίας δεν περνάει καν από το μυαλό τους, που έχει πλέον απορροφηθεί πλήρως από τη νέα υπευθυνότητά του μπροστά στις ανάγκες του καπιταλισμού. Το επίδομα ανεργίας για όλους λ.χ. θά οδηγούσε κατά πάσα πιθανότητα σε νέα «διόγκωση των δημοσίων δαπανών!»

Σε παλαιότερες παραλλαγές «άριστης» διαχείρισης της κρίσης, υπήρχε η λιτότητα για την εργατική τάξη αλλά μαζί και η φροντίδα να βρεθεί ο τρόπος διατήρησης της συνοχής της με τη μείωση του χρόνου εργασίας και την ανάπτυξη των οργανωτικών της δομών. Ίσως έπειδή αυτή η έκδοξη αποδείχθηκε μη ρεαλιστική, κάνει πλέον την εμφάνισή της μία άλλη, καθαρά λειτούργηκη καπιταλιστική, που οι άναφορές της στην εργατική τάξη είναι μόνο τελετουργικές.

ΕΟΚ: ποιός θυμάται τό μνημόνιο;

Οσο έπαληθεύεται ότι ή ένταξη στην ΕΟΚ έχει έπιταχύνει τή διαδικασία έπιδείνωσης των προβλημάτων τής ελληνικής οικονομίας, τόσο ή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ πολλαπλασιάζει τις άποδείξεις μιάς καλής κοινοτικής συμπεριφοράς στον οικονομικό τομέα. Πρώτο, διότι από τις 10 κατηγορίες προϊόντων για τά όποια έπεβλήθησαν τόν Φεβρουάριο του 1983 περιοριστικά μέτρα στις εισαγωγές, μόνο οι τρεις θά προστατευθούν και τό 1984, αν γίνει δεκτή ή σχετική αίτηση που έχει υποβάλει ή

κυβέρνηση στην Κοινότητα. Δεύτερο, διότι από τήν 1η Ιανουαρίου 1984 δέ θά ισχύει πλέον για τους εισαγωγείς τό καθεστώς των χρηματικών προκαταβολών και ή ύποχρεωτική πληρωμή τοίς μετρητοίς των προϊόντων που εισάγονται από τήν ΕΟΚ.

Μιά τόσο καλή κοινοτική διαγωγή δέν είναι άπαραίτητη, και μέ τά δεδομένα τής ΕΟΚ ακόμα θά ύπάρχαν τρόποι νά έπιβληθεί κάποια προστασία σέ κλάδους όπου παρατηρείται πτώση τής παραγωγής και αύξηση τής άνεργίας. Επίσημα, μέ

είδικές αιτήσεις στην κοινότητα, και άνεπισημα, μέ χιλιάδες γραφειοκρατικά κόλπα όπως αυτά που οι Γάλλοι εφαρμόζουν για νά μειώσουν τις εισαγωγές συσκευών βίντεο από τήν Ιαπωνία. Στο μεταξύ όμως έπιταχύνονται μετά τήν ένταξη οι εισαγωγές για τήν κάλυψη των καταναλωτικών άναγκών, και από τό 1980 ως τό 1982, στην κατηγορία των παραδοσιακών καταναλωτικών προϊόντων, οι εισαγωγές πήδηξαν από τό 9% στο 16% τής έγχωριας κατανάλωσης. Τό ζήτημα δέν είναι βέβαια ποιά (έσωτερική ή έξωτερική) στρατηγική θά έπρεπε νά εφαρμόσει ή κυβέρνηση για τόν ελληνικό καπιταλισμό. Άλλά, ότι άδυνατεί νά πάρει έστω και μέ βραχυπρόθεσμα ή καθαρά κοινωνικά κριτήρια κάποια προστατευτικά μέ-

τρα. Και ή αλήθεια πρέπει νά λέγεται: παρά τήν άντι-εοκική παράσταση που άρέσκονται νά δίνουν κατά καιρούς τά στελέχη του ΠΑΣΟΚ που ή δεξιά όνομάζει τριτοκοσμικούς, τό κυβερνών κόμμα πιστεύει στην έλεύθερη οικονομία, και δέν είναι έτοιμο νά άγνοήσει ότι μέρος του χώρου «ιδιωτική πρωτοβουλία» είναι και ή συμπαθεστάτη τάξη των εισαγωγέων.

Μήπως αυτό σημαίνει και ότι όλη ή φασαρία για τό μνημόνιο, έγινε περίπου για τό τίποτα; Ό πάντοτε όξυδερκής άναγνώστης του Σχολιαστή θά μαντεύει αυτά τά πράγματα, αλλά θά σχηματίσει μία πιο καθαρή εικόνα αν συνδυάσει τή σκέψη αυτή μέ τό γεγονός ότι ό άναδομηθείς κύριος Βάρφης είναι στην πραγματικότητα ό Μιστερ Μνημόνιο.

Οι κυβερνητικοί υπεύθυνοι άρέσκονται νά λένε ότι ή έννοια τής «κοινωνικοποίησης» καλύπτει μία σύνθετη πραγματικότητα. Και δέν έχουν φυσικά άδικο: άνάμεσα στην Πιρκάλ, όπου ή έντατικοποίηση τής δουλειάς θά κάνει τους εργάτες νά νοσταλγήσουν τις κατακτήσεις τους τής έποχής του Μποδοσάκη, και στη Φιξ, που θά κλείσει άφού δοθούν πλήρεις άποζημιώσεις (αυτό έλεγε) στους άπολυμένους εργαζόμενους, ύπάρχει προφανώς κάποια άπόσταση. Υπάρχει όμως και ένα βασικό κοινό χαρακτηριστικό: ή καθαρά καπιταλιστική λογική τής διαχείρισης, που δέν άφορά μόνο τους ρυθμούς τής δουλειάς και τή διάσπαση των εργατών μέ ένα ιεραρχημένο σύστημα έπιδομάτων και βαθμολογιών (Πιρκάλ), αλλά και τό ίδιο τό ζήτημα τής άνεργίας. Και τό κλείσιμο τής Φιξ είναι άναμφισβήτητα μία άποφασιστική καμπή.

Όταν κατορθώνει κανείς νά κυβερνιάζει μέ κυβερνητικούς υπεύθυνους που έχουν τήν ικανότητα νά μή μιλάνε συνέχεια «ΠΑΣΟΚ» και νά λένε τά πράγματα μέ τ' όνομά τους, είναι σαφές ότι ή πολιτική που εφαρμόζεται είναι ή λογική συ-

νέπεια τής άντίληψης για τήν «παράμορφωμένη και στρεβλή ανάπτυξη», του ελληνικού καπιταλισμού: μέχρι τώρα ύπήρχε μία συνεχής χρηματοδότηση και μή βιώσιμη άκόμα έπιχειρήσεων, καθώς και μία έλλειψη πρωτοβουλιών (έπενδυτικών, εξαγωγικών, έμπορικών, συνεταιριστικών) των έπιχειρήσεων, και τό κράτος -μέ τήν άντίληψη του κοινού συμφέροντος που τό χαρακτηρίζει- έπρεπε νά επέμβει, και νά δραστηριοποιηθεί για νά άποκατασταθούν ύγιεις συνθήκες άπόδοσης και άνταγωνιστικότητας.

Τό πώς διάφορα έξυπνα και άριστερά παιδιά στο ύπουργείο Έθνικής Οικονομίας συγκινούνται μέ κάτι τέτοιες προοπτικές, είναι ένα ιδιαίτερο ζήτημα. Γεγονός πάντως είναι ότι τά άρμόδια έπιτελεία άσχολούνται σ' ό,τι άφορά τις «κοινωνικοποιημένες» έπιχειρήσεις μέ τήν αύξηση τής παραγωγικότητας, μέ τήν επέκταση τής παραγωγής σέ νέους τομείς, μέ τήν αύξηση τής διεθνούς άνταγωνιστικότητας και των έξαγωνών.

Και όλα αυτά, για τήν κάθε έπιχείρηση ξεχωριστά. Μ' άλλα λόγια δέν ύπάρχουν συνολικά κριτήρια

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Τό μεταβατικό στάδιο προς τόν «καθαρό» καπιταλισμό

άκόμα και για ζητήματα όπως ή άπασχόληση, που είναι απλώς ένα από τά στοιχεία που λαμβάνονται ύπόψη στις έπιλογές τής κάθε έπιχείρησης.

Έξάλλου αν ψάξει κανείς νά βρει ένα ντοκουμέντο που νά συνοψίζει τήν κυβερνητική πρακτική στον τομέα των «κοινωνικοποιημένων» έπιχειρήσεων, θά διαπιστώσει ότι δέν ύπάρχει.

Η άπάντηση που δίνουν σχετικά μ' αυτή τήν έλλειψη οι κυβερνητικοί παράγοντες, είναι τά άναμενόμενα κλαδικά προγράμματα βιομηχανικής άνάπτυξης: για κλάδους παραδοσιακούς και για κλάδους νέους σύμφωνα μέ τους κυβερνητικούς όραματισμούς. Τό κλείσιμο τής Φιξ είναι εύγλωττη πολιτική έπιλογή όσο κανένα πρόγραμμα. Αν άναζητήσει κανείς τις προοπτικές που

βλέπουν οι έμπειρογνώμονες για σημαντικούς βιομηχανικούς κλάδους, όπως ή κλωστοϋφαντουργία, οι έκφράσεις που έμφανίζονται πολύ συχνά είναι «μείωση του προσωπικού» και «μείωση του παραγωγικού δυναμικού»: ή κλαδική πολιτική δέν άποτελεί (παρά μόνο για ιδεολογική χρήση) μία έγγυηση για τή συνολική βελτίωση των οικονομικών μεγεθών, και πόσο μάλλον για τήν αύξηση ή τή διατήρηση του έπιπέδου τής άπασχόλησης.

Δέν είναι ή πρώτη φορά που θά διαπιστωθεί ότι ή προβολή του καπιταλιστικού όρθολογισμού κατορθώνει νά περάσει για άριστερή σκέψη και πολιτική. Φαίνεται όμως ότι αρχίζει πλέον νά συγκροτείται μία κυβερνητική πρακτική, μέ τήν άνάλογη θεωρηση, που περνάει στην πράξη.

Γαλλία: ή σοσιαλιστική λιτότητα σέ δοκιμασία

Η ύπόθεση των μαζικών άπολύσεων στη γαλλική άυτοκινητοβιομηχανία Πεζω-Τάλμποτ έχει έξελιχθεί σέ παραδειγματική δοκιμασία τής κοινωνικής και βιομηχανικής πολιτικής. Παραδειγματική, έπειδή ή σοσιαλιστική κυβέρνηση θεώρησε φυσικό νά έγκρίνει τις άπολύσεις χωρίς καν νά περάσει από τόν περιφημο διάλογο μέ τά συνδικάτα. Παραδειγματική, διότι ή κατάληψη του έργοστασίου άντιμετωπίστηκε μέ τόν παλιό καλό τρόπο τής έπίθεσης των είδικών άστυνομικών δυνάμεων C.R.S. Πα-

ραδειγματική, τέλος, γιατί τό γαλλικό κομμουνιστικό κόμμα που έχει αναλάβει τό ύπουργείο Άπασχόλησης, έδειξε μεγάλη κατανόηση, συμπαρασύροντας και τή συνδικαλιστική συνομοσπονδία C.G.T., που είχε τήν εύκαιρία νά άποκαλύψει τήν ταχτική της στα λεπτά ζητήματα των έκσυγχρονιστικών άπολύσεων: ή άνταγωνιστικότητα τής γαλλικής βιομηχανίας είναι μία ύπόθεση ιερή και οι εργάτες πρέπει νά δεχθούν τήν άνεργία όταν τό άπαιτεί τό συμφέρον τής έθνικής οικονομίας.

Στήν πραγματικότητα, όμως, τά έξίσου παραδειγματικά προβλήματα που άντιμετώπισε ή «σοσιαλιστική» C.F.D.T. είναι ακόμα πιο ένδιαφέροντα. Έχοντας προτείνει μία παραλλαγή «σοσιαλιστικής λιτότητας» που πρεσβεύει τή μείωση του χρόνου εργασίας και ίσως των άμοιβών, υπό τόν όρο ότι θά διατηρηθεί και θά αύξηθεί ή άπασχόληση, βρέθηκε άντιμέτωπη μέ μία πολύ πιο «κλασική» διαχείριση και μέ τήν άδιαφορία τής κυβέρνησης σχετικά μέ τήν άποψη των συνδικαλιστικών όργανώσεων. Όλο τό οικοδόμημα τής «λιτότητας» υπό τόν όρο ότι συμμετέχουν στις άποφάσεις οι εργαζόμενοι, κατέρρευσε βέβαια παταγωδώς. Και στο τέλος, τό κλίμα «είλικρίνειας» στο όποιο έξελιχθηκε όλη αυτή ή ύπόθεση από τήν πλευρά τής κυβέρνησης και τής C.G.T. έπηρέασε και τήν C.F.D.T.: μετά τή ριζοσπαστική θέση «καμία άπόλυση», δέχτηκε τή μείωση των άπολύσεων από τις 2.905 στις

1.905.

Η ύπόθεση τής Τάλμποτ θεωρήθηκε καμπή από τους περισσότερους οικονομικούς σχολιαστές στη Γαλλία. Μέχρι τώρα, ή κυβέρνηση που προέκυψε από τις έκλογές του 1981 είχε κάνει άπεγνωσμένες προσπάθειες νά έμποδίσει τήν αύξηση τής άνεργίας.

Συγχρόνως, από τήν πλευρά τής εργοδοσίας είχε υιοθετηθεί στο ζήτημα των άπολύσεων μία συγκρατημένη πολιτική. Κατά τή διάρκεια όμως των τελευταίων μηνών παρατηρήσαμε από τήν πλευρά των γάλλων βιομηχάνων μία στροφή προς περισσότερο «έλεύθερο» χειρισμό του θέματος, χωρίς νά σημειωθεί ή παραμικρή κυβερνητική άντίδραση. Η κυβερνητική στάση και έπέμβαση στην Τάλμποτ δείχνει ότι τό σοσιαλιστικό και τό κομμουνιστικό κόμμα υποστηρίζουν πλέον ένεργά αυτό τόν προσανατολισμό.

έπιμέλεια
Πάνος Γεωργίου

‘Η άρνηση στράτευσης στήν ‘Ελλάδα

ΤΟ νά γράφεις σήμερα στην ‘Ελλάδα για «άντιρρησίες συνείδησης», όπως συνηθίζουμε νά λέμε, είναι, τό λιγότερο, επικίνδυνο. Κινδυνεύεις αμέσως νά χαρακτηριστείς «άπατρις», «πράκτορας», ή πιό ανώδυνα «‘εχωθάς».

Βέβαια στή χώρα μας, ή ουσιαστική και θά λέγαμε άκραία στάση είναι αυτή τών «μαρτύρων του ‘εχωθά». Παράλληλα υπάρχουν άνυπότακτοι «έξωτερικού», άνυπότακτοι στήν ‘Ελλάδα σέ μόνιμο κλεφτοπόλεμο μέ τήν άστυνομία, όπως και οί λιποτάκτες.

Σοβαρή κατηγορία, επίσης, αυτοί πού διαλέγουν άλλους δρόμους, λόγους υγείας (ψυχικής κυρίως). Πλειοψηφία όμως τών κρατουμένων μέ βαριές ποινές, και οί μόνοι έλληνες νέοι πού επικαλούνται λόγους συνείδησης (θρησκευτική πίστη) είναι οί πρώτοι.

Η κα MACCIOCCHI, εύρωθυλευτής της σοσιαλιστικής ομάδας έκλεγμένη όμως μέ τό ‘Ιταλικό ριζοσπαστικό κόμμα, είναι αυτή πού από τό 80 ανέλαβε νά διερευνήσει τό καθεστώς, στήν Εύρώπη, τών άρνούμενων τή στράτευση και νά προτείνει τήν έκθεσή της πού υπερψηφίστηκε τελικά στίς 10.2.1983.

Η κα MACCIOCCHI, ήρθε στην ‘Ελλάδα στά τέλη του 1983, τό έλληνικό Κοινοβούλιο άδιαφόρησε πλήρως γιά τήν επίσκεψή της, ό τύπος επίσης.

Έμοιαζε νά θέλει νά ξεχάσει τό ψήφισμά της, γιά τήν άρνηση στράτευσης, σύσσωμος ό πολιτικός κοσμος. Καί ενώ ή εύρωθυλευτής έφευγε, ή ύπουργός πολιτισμού κα. Μερκούρη υπέγραφε μέ άλλους 5.000 Έλληνες, και 11 βουλευτές, 60 δημάρχους, δημοσιογράφους κλπ. τήν έκκληση της ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ (Έλληνικό Τμήμα) μέ αίτημα τήν άποφυλάκιση τών κρατουμένων γιά τίς ιδέες τους σ’ όλο τόν κόσμο.

Εδώ στήν ‘Ελλάδα υπάρχουν 340 φυλακισμένοι (άντιρρησίες συνείδησης).

Αύλωνα 148

Κασσάνδρα 145

Διαβατά 12

Φ. Αεροπορίας 2

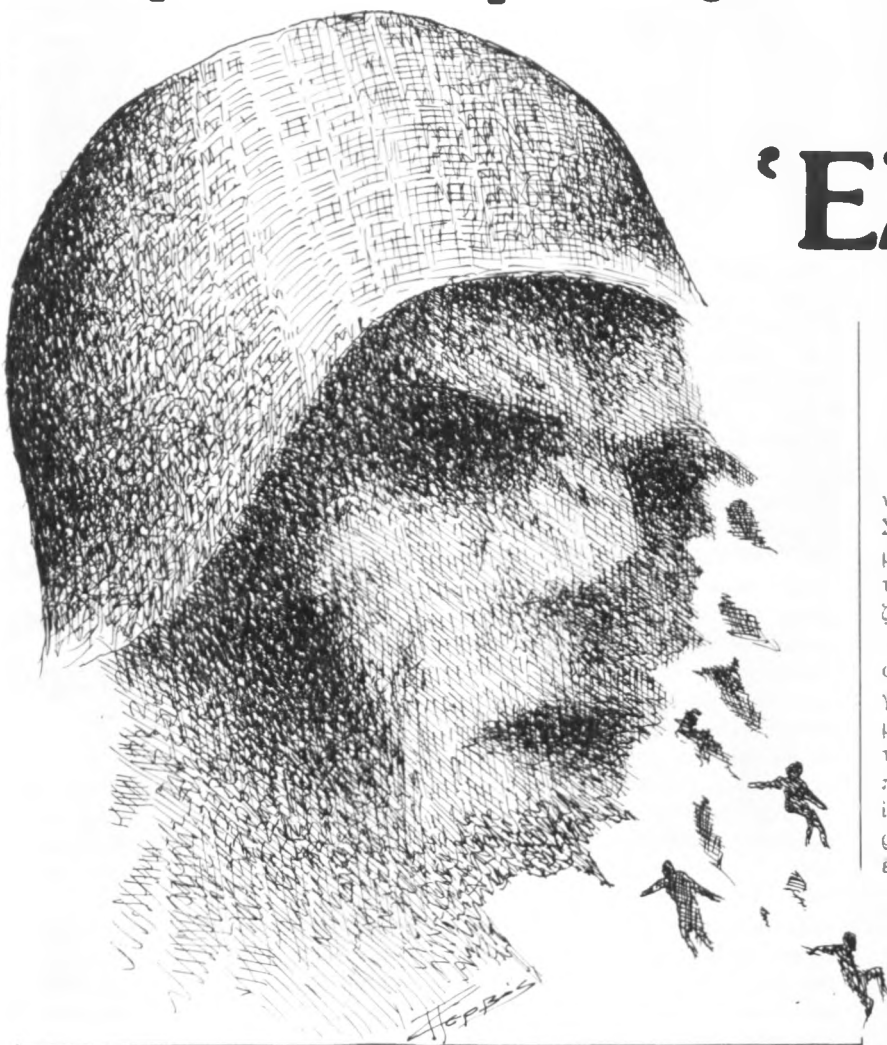
Φ. Ναυτικού 2

διάφορα πειθαρχεία 28

Κορυδαλλός 1

Σ.Φ. Καβάλας 2

Στίς 9.12.83, στό διαρκές Στρατοδικείο, 28 νέοι στάλθηκαν στίς φυλάκες μέ ποινές 4 1/2 χρόνων και μάλιστα, κατά τό δικαστήριο, τίς μικρότερες δυνατές ποινές άφου ό νόμος προβλέπει μέχρι ισόβια κάθειωξη. Ήταν όλοι «μάρτυρες του ‘εχωθά». Μάρτυρες κατηγορίας οί αξιωματικοί τους.



“Ενα πλαίσιο, ή νομική βάση

ΤΟ ψήφισμα 337 (1967) της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Εύρωπης σχετικά μέ τό δικαίωμα της άρνήσεως στράτευσης γιά λόγους συνείδησεως ορίζει ως βασικές αρχές:

Α) Τά άτομα πού υποχρεώνονται σέ στρατιωτική θητεία και τά όποια γιά λόγους συνείδησεως ή ένεκα μιάς βαθιάς πεποιθήσεως θρησκευτικής, ήθικης, πνευματικής, ανθρωπιστικής, φιλοσοφικής ή άλλης του ίδιου χαρακτήρα άρνούνται νά υπηρετήσουν ένοπλη θητεία, πρέπει νά έχουν προσωπικά τό δικαίωμα νά

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Τό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

1. υπενθυμίζει ότι τό δικαίωμα στήν έλευθερία σκέψεως, συνείδησεως και θρησκευτικής συνείδησεως, συγκαταλέγεται μεταξύ τών δεμελιωδών δικαιωμάτων·

2. επισημαίνει ότι ή προστασία της έλευθερίας της συνείδησεως συνεπάγεται τό δικαίωμα άρνήσεως της έκπληρώσεως της ένοπλης στρατιωτικής θητείας και έκείνο της έγκαταλείψεως της γιά λόγους συνείδησεως·

3. παρατηρεί ότι κανένα δικαστήριο και καμία επιτροπή δέν μπορεί νά επέμβει στή συνείδηση ενός ατόμου και ότι μιά δήλωση μέ τούς προσωπικούς λόγους πρέπει συνεπώς νά άρκει, στή μεγαλύτερη πλειοψηφία τών περιπτώσεων, γιά τήν άναγνώριση του καθεστώτος του άρνούμενου νά στρατευθεί γιά λόγους συνείδησεως·

4. επιβεβαιώνει ότι ή έκπληρωση μιάς άναπληρωματικής θητείας όπως προβλέπεται στό ψήφισμα 337 (1967) της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Εύρωπης δέν μπορεί νά θεωρηθεί ως ποινή και ότι πρέπει νά διοργανώνεται στά πλαίσια του σεβασμού της αξιοπρέπειας του ένδιαφερομένου προσώπου και προς όφελος του συνόλου, πριν από όλα στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της βοήθειας και της συνεργασίας γιά τήν ανάπτυξη·

5. κρίνει ότι ή διάρκεια αυτής της άναπληρωματικής θητείας έφ’ όσον αυτή πραγματοποιείται στά πλαίσια μιάς πολιτικής διοικητικής υπηρεσίας, ή οργανώσεως δέ θά πρέπει νά υπερβαίνει τή διάρκεια της κανονικής στρατιωτικής θητείας, συμπεριλαμβανομένων τών στρατιωτικών άσκήσεων πού άποτελούν συνέχεια της περιόδου βασικής στρατιωτικής εκπαιδεύσεως·

6. επιμένει στήν ανάγκη προσεγγίσεως τών νομοθεσιών τών Κρατών μελών της Κοινότητας σχετικά μέ τό δικαίωμα της άρνήσεως στρατεύσεως γιά λόγους συνείδησεως, μέ τό νομικό καθεστώς του, μέ τίς διαδικασίες πού πρέπει νά εφαρμοσθούν στό θέμα αυτό και μέ τήν άναπληρωματική θητεία·

7. επιμένει ότι είναι ανάγκη νά γίνουν τέτοιες οί διαδικασίες ώστε νά μήν απαιτούν περισσότερο χρόνο άναμονής και διοικητικές δυσχέρειες, όπως συμβαίνει τώρα συχνά·

8. καλεί τίς Κυβερνήσεις και τά Κοινοβούλια τών Κρατών μελών της Κοινότητας νά ξεετάσουν τίς σχετικές μέ τόν τομέα αυτό νομοθεσίες τους·

9. υποστηρίζει τίς προσπάθειες πού άποθλέπουν στή θέσπιση ενός δικαιώματος του ανθρώπου στήν άρνηση στρατεύσεως γιά λόγους συνείδησεως στά πλαίσια της Συμβάσεως τών Δικαιωμάτων του Άνθρώπου·

άπαλλάσσονται άπ’ τή θητεία αυτή.

Β) Στά δημοκρατικά κράτη, τά όποια στηρίζονται στήν αρχή της υπεροχής του δικαίου, τό δικαίωμα αυτό θεωρείται ότι άπορρέει λογικά από τά θεμελιώδη άτομικά δικαιώματα, τά όποια έγγράται τό άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως τών Δικαιωμάτων του Άνθρώπου.

Στό Σύνταγμα τών Έλλήνων άναφέρονται τά έξης:

Άρθρο 2 παρ. 1. “Ο σεβασμός και ή προστασία της αξίας του ανθρώπου άποτελούν υποχρέωση της πολιτείας.

Άρθρο 13 παρ. 1. “Απαρβαίσιτος θεωρείται ή έλευθερία της θρησκευτικής συνείδησεως ή ή άπόλαυση τών ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων εκ τών θρησκευτικών εκάστοτε πεποιθήσεων.

Αλλά επίσης, άρθρο 13 παρ. 4. Ουδείς δύναται ένεκα τών θρησκευτικών αυτού πεποιθήσεων νά απαλλαγεί της έκπληρώσεως τών προς τό Κράτος υποχρεώσεων ή νά άρνηθεί τήν συμμόρφωσίν του προς τούς νόμους.

Και ακόμα:

Άρθρο 4 παρ. 6. Πάς Έλλην δυνάμενος νά φέρει όπλα υποχρεούται νά συντελεί στήν άμυνα της πατρίδας κατά τούς όρισμούς τών νόμων.

Επί αυτών τών «έλαφρά» αντιφατικών νομικών αρχών διεξάγεται ουσιαστικά, άπ’ τό 1976, ή μάχη γιά τή ρύθμιση στήν ‘Ελλάδα.



Στή Βουλή

ΑΠΟ την πλευρά της δεξιάς δεν υπήρχε θέμα στη Βουλή, για το 1ο (καινούριο) άρθρο του 731/77, διαβεβαίωσαν πως κανείς δεν κινδυνεύει, ούτε το κράτος ούτε η εκκλησία.

Τό ΠΑΣΟΚ με τον κ. Απόστολο Κακλαμάνη έκανε την έκπληξη, δηλαδή κατορθωσε να φτιάξει κλίμα αντιπολίτευσης λέγοντας τα ίδια πράγματα με την κυβέρνηση αλλά και με την απαρτίωση των θυμάτων. Όνόματα, ηλικίες, χρόνια ποιτών, συνταγή δακρύβρεχτη. Δηλώνει πως πρόκειται για ανθρωπιστικό θέμα, βγάζει το νέο στοιχείο:

«Στη Βουλγαρία υπάρχει ποινή 4 έτη». Αποκρύπτει ότι ο ίδιος, το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. θα ψηφίσουν μία ποινή που έχει μίνιμουμ τα 4 1/2 χρόνια.

Διαβεβαιώνει και καθησυχάζει (άληθεια ποιούς;) πως δε θα γίνει καμία κατάχρηση διότι υπάρχουν νόμοι ισχυροί ώστε να την εγγυώνται και, τέλος, εύχεται να πάνε όλα καλά και τα παιδιά αυτά να υπηρετήσουν 4 χρόνια και άσπλη στρατιωτική θητεία. Και γιατί νομίζετε; Διότι αυτά που τους κάνανε λίγο πριν (φύλακες, βασανιστήρια, κλπ), ορισμένοι (υπονοεί ξένους, ανθελλινες) τα εκμεταλλεύονται σε βάρος της χώρας μας. Τόν λόγο άμεσα μετά τον κ. Κακλαμάνη, πήρε ο υφ. Έθν. Άμυνας Δημ. Δαβάκης:

«Διατυπώνω κύριε Πρόεδρε, την άπορία διати επικρίνεται τό νομοσχέδιο αυτό, όταν διορθώνεται τό καθεστώς που υπάρχει και γίνονται αυτά τά όποία ζητεί ό κύριος Κακλαμάνης:»

Στό Εύρωκοινοβούλιο 1983

ΚΑΙ ενώ στό έσωτερικό οδεύουμε προς έκλογές, στό εύρωκοινοβούλιο ή Ελλάδα σφυροκοείται.

Πρόταση ψηφίσματος (1-803/79) VAN MINUEN (1-244/80) SIEGLERSCHMIDT (1-796/80) VAN DE HEUVEL και πολλές αναφορές που κατά κανόνα καταγγέλλονται περιπτώσεις Ελλήνων κρατουμένων για λόγους θρησκ. συνείδησης, ζητούν μέτρα αλλαγών στην Έλλ. Νομοθεσία.

Στά τέλη του 80 ή κ. Macciocchi,

έχοντας συλλέξει όλο τό υλικό του τί συμβαίνει στην Εύρώπη και έχοντας πολύ «καλή άποψη» και πληροφορίες για την Ελλάδα αποφασίζει να κινησει τό κοινοβούλιο. Στις 21 Ιανουαρίου 1981 όρίζεται εισηγήτρια της Νομικής Επιτροπής και τόν Ιούλιο του 1982 με 14 υπέρ και 7 άποχές περνάει την πρόταση ψηφίσματος, τή γνωστή της έκθεση (1-546/82).

Η πολιτική επιτροπή, που άμεσα μετά της ζητείται να γνωμοδοτήσει, θεωρεί πρώιμο τό θέμα και μη συνετό, λόγω των θεμελιωδών

διαφορών μεταξύ των μελών της κοινότητας. Στις συνεδριάσεις της πολιτικής επιτροπής υπήρξε ρεκόρ συμμετοχής. Ελληνική παρουσία: Πλασκοβίτης, Εφραιμίδης, και 22 έναντι 9, 2 άποχές, ή κα VAN DE HEUVEN παραιτήθηκε άπ' τά καθήκοντα της εισηγήτριας.

ΓΥΡΩ στις 14 Ιανουαρίου 1983 έγινε συζήτηση στό Εύρωκοινοβούλιο.

Από ελληνικής πλευράς ό βουλευτής της Ν.Δ. κύριος Γόντικας διαφημίζοντας τόν 731/77 έθιξε την έθνική μας ιδιαιτερότητα και τέλος είπε: (άπό μέρους της ομάδας των Χριστιανοδημοκρατών):

«Η αντίρρηση συνειδήσεως όχι μόνο δέν πρέπει να άναγνωριστεί

άπ' τό Εύρωκοινοβούλιο αλλά αντίθετα, τά πρόσωπα που άρνούνται να εκπληρώσουν τή στρατιωτική τους θητεία πρέπει να θεωρούνται ως πρόσωπα που έχουν μόνα τους τεθεί έκτός κοινωνίας, έφόσον άρνήθηκαν να συμμετάσχουν στό πιο σημαντικό στήριγμα της επιβίωσης της πατρίδας τους».

Μ' αυτή την τοποθέτηση ή Ν.Δ. παίρνει μέν τή θέση της σάν αντιπολίτευση προς τό ΠΑΣΟΚ, αλλά γυρίζει πιο πριν και άπ' τίς θέσεις του 76-77 γνωρίζοντας καλά πως τό καθεστώς στην Ελλάδα του 731/77 δέν κινδυνεύει άμεσα. Έτσι άρκείται να καθησυχάσει τή δεξιά του κόμματος και να ψυχαγωγεί τό Εύρωκοινοβούλιο.

Ψηφοφορία

ΑΥΤΗ έγινε στην έπόμενη σύνοδο τόν Φλεβάρη. Έδώ παρουσιάζεται και τό πιο ένδιαφέρον μέρος του χρονικού, άφού διαβάζουμε τίς πρόσφατες θέσεις των κομμάτων.

Επίσης διακρίνουμε τά προβλήματα στις σχέσεις τους με τά άδελφά τους κόμματα, και τό τί συμβαίνει στις Εύρωμάδες.

• ό Γερμανός Εύρωβουλευτής SCHWENCKE, εκπρόσωπος της σοσιαλιστικής ομάδας διαχωρίζει έντεπικινικά τίς θέσεις των Εύρωπαίων σοσιαλιστών άπ' τό ΠΑΣΟΚ:

«... Η σοσιαλιστική ομάδα άποκρούει τή σημερινή πρακτική στην Ελλάδα και λυπάται για τή στάση των Ελλήνων, ιδίως των Ελλήνων της δικής μας ομάδας. Είναι ευτύχημα ότι παρόμοιες προτάσεις τροπολογιών άποκρούστηκαν άπ' τήν πλειοψηφία του σώματος» (Σ.Σ. έννοεί τήν έπιμονή του Πονηριδη (ΠΑΣΟΚ) να προτείνει άλλεπάλληλες τροποποιήσεις με στόχο τήν καταστροφή της ιδέας του ψηφίσματος).

• και ό κ. Πλασκοβίτης (ΠΑΣΟΚ)

«...ζητήσαμε με τροπολογίες μας να άποφευχθούν όρισμένες υπερβολές...»

«Οί τροπολογίες δέν έγιναν δεκτές, οι Έλληνες Σοσιαλιστές του ΠΑΣΟΚ δέν είναι δυνατόν να άγνοήσουν και να περιφρονήσουν τους όρισμούς του έθνικού δημοκρατικού Συντάγματος τους».

Και άπαντώντας στον SCHWENCKE:

«Θέλω να πω ότι ή Ελλάδα δέν έπετέθη έναντίον ουδενός. Αντίθετα και στους δύο παγκοσμίους πολέμους της έπετέθηκαν και για τό λόγο αυτό έχει κάθε λόγο να προασπίσει τήν έθνική της άμυνα με τόν τρόπο που νομίζει ότι δά προστατεύσει και τά δικαιώματά της σάν Έθνος, αλλά επιπλέον και τή δημοκρατία σε όλο τόν κόσμο»

• ό κ. Εφραιμίδης (ΚΚΕ):

Δέ θα είχε αντίρρηση να τό ψηφίσει αλλά: «δέ δά πάρει μέρος στην

	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜ ΘΗΤΕΙΑΣ	ΦΥΣΗ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜ. ΘΗΤΕΙΑΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΗΡΩΤΩΝ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΡΝΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΡΝΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΗΡΩΤΩΝ
			ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ			
ΒΕΛΓΙΟ	10 μήνες	15 μήνες	ναί	ναί	42.000	1.317	3%
ΔΑΝΙΑ	9 μήνες	11 μήνες	ναί	ναί	73.799	2.255	3%
ΓΑΛΛΙΑ	12 μήνες	24 μήνες	ναί	ναί	δ.ύ	δ.δ.	περίπου 0,3%
Ο.Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	15 μήνες	16 μήνες	ναί	ναί	305.400	29.749	9,7%
ΕΛΛΑΔΑ	26 μήνες	48 μήνες	ναί	όχι	δ.ύ	οί.δεις	δ.ύ
ΙΤΑΛΙΑ	12 μήνες	20 μήνες	ναί	ναί	535.314	628	0,1%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	14 μήνες	18 μήνες	ναί *	ναί	122.324	3.091	2,5%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	18 μήνες	δ.δ.	δέν προβλέπεται άναπλ. θητεία		δ.δ.	δ.δ.	δ.δ.
ΙΣΠΑΝΙΑ	15 μήνες	36 μήνες	ναί	ναί	δ.δ.	δ.δ.	δ.δ.
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	δέν υπάρχει υποχρεωτική θητεία		δ.ύ	δ.ύ	δ.ύ	δ.δ.	δ.δ.

δ.ύ= δέν υπάρχει

δ.δ.= δέν διατίθεται

ΠΗΓΗ: Έκθεση του Εύρωκοινοβουλίου

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΕΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Κ. Αγγέλης, Σ. Αλάτσης, Π. Ανευλαβής, Χ. Αναστασάπουλος, Δ. Αντωνίου, Κ. Αρσενίου, Μ. Αργυρόπουλος, Κ. Αλεξάκης, Η. Αποστόλου, Γ. Αϊγιοσυνάκης, Κ. Ασλανίδης, Β. Αποστολάκης, Χ. Αργιος, Δ. Βαλάσης, Κ. Βάγγερ, Γ. Βιέννας, Γ. Βλάχος, Κ. Βάσος, Χ. Βλάσης, Σ. Βίδης, Χ. Βάσος, Γ. Βελώνης, Χ. Βενιζέλος, Γ. Βέσκος, Γ. Βλαντής, Δ. Βερβέρης, Γ. Βουγάς, Κ. Βουγιούκας, Γ. Γεμεντζής, Γ. Γεωργιάδης, Τ. Γιαννιούλης, Η. Γιατρούλης, Γ. Γκόγκας, Κ. Γούλος, Κ. Γαργιάδης, Δ. Γουργιώτης, Γ. Γραβρόλης, Κ. Γαργάλας, Σ. Γαργάλας, Σ. Γεωργακόπουλος, Θ. Γεωργιάδης, Γ. Γεωργίου, Γ. Γεωργόπουλος, Ν. Γιαννίκος, Γ. Γκάνιαρης, Ν. Γκενεράλης, Π. Γκόφας, Ζ. Δημόν, Ν. Δελπίσης, Α. Δερχανασιάν, Δ. Δούρος, Κ. Δριτσόπουλος, Δ. Γεωργιόπουλος, Μ. Δαλιγίσης, Στέφανος Δελλής, Ν. Δημητρουλάκης, Γ. Διαλεκτάκης, Π. Διαμαντόπουλος, Ν. Έγκαρχος, Ε. Έλσασιόπουλος, Γ. Έξαρχος, Κ. Ευσταθίου, Γ. Ζούμης, Γ. Ζαφειρόπουλος, Α. Ζαγανιός, Γ. Ζέβλας, Ν. Ζερδές, Γ. Ζαφειριάδης, Α. Ζαγορίτης, Δ. Ζαμπιόγλου, Ι. Θλιμμένος, Ζ. Θεοδώρου, Δ. Θανάσης, Μ. Ίωαννίδης, Γ. Κουζούλης, Π. Καγιούλης, Α. Καδόγλου, Β. Κακάκης, Κ. Κακλαμάνος, Π. Καλιβανιάκης, Θ. Καραθανάσης, Γ. Κορέλης, Γ. Κορωνάιος, Κ. Κοσκινάκης, Β. Κοντούλης, Γ. Κουμπενάς, Χ. Καλατζής, Μ. Καραγιάννης, Δ. Κορδής, Μ. Κρητικός, Ν. Κρητικός, Σ. Κωνσταντόπουλος, Γ. Κυπάρης, Κ. Καλογιάννης, Σ. Καρακάσης, Α. Κασταμονίτης, Β. Κοσμάκης, Π. Κλαϊδινός, Σ. Καζάκος, Θ. Καρακάσης, Μ. Κοντογιάννης, Κ. Καϊντατζής, Α. Καπετανάκης, Ν. Καφαλούκος, Γ. Κοσμάκης, Ν. Καρδιοπούλης, Γ. Κουσταλάκης, Κ. Καραθανάσης, Π. Κόκκινος, Φ. Λυκουρηνός, Μ. Λιβανός, Κ. Λαφαζανίδης, Ζ. Λιάκας, Δ. Λιάλιαρης, Σ. Μακρής, Π. Μήτσου, Π. Μαράτος, Κ. Μακρής, Π. Μακρής, Σ. Μακρής, Τ. Μακρής, Α. Μπορέττα, Ν. Μυλωνάς, Γ. Μυλωνάς, Μ. Μαμουζέλος, Γ. Μπαράδης, Β. Μαρίτσας, Ν. Μαρίτσας, Β. Μπίτιας, Χ. Μιχαλός, Δ. Μάρινος, Γ. Μαλατέστας, Ν. Μαυρομάγουλος, Α. Μπακάλης, Γ. Μπάρδας, Χ. Μακρόπουλος, Τ. Μακρόπουλος, Δ. Μανουλάκης, Δ. Μανώλης, Γ. Μπέλλος, Γ. Μερμανός, Κ. Μπιντής, Χ. Μυστακίδης, Θ. Μπόγρης, Γ. Μόκας, Γ. Μοσχονιάκης, Κ. Μορφωσιάκης, Γ. Μουστακας, Σ. Μπουρμπουλάκης, Γ. Λούμπας, Π. Νασσιόπουλος, Η. Νικάκης, Γ. Ντούμας, Δ. Νικολάου, Κ. Ξηροκώστας, Γ. Ουζούνης, Ι. Ορφανίδης, Γ. Ουργατζίδης, Δ. Παντέρας, Α. Παπαδόπουλος, Σ. Παπαλέξης, Α. Παπαργυρίου, Γ. Παπαγιάννου, Δ. Παπαμιχαήλ, Β. Παύλου, Ν. Πέτας, Β. Πετράκης, Δ. Πίντζος, Θ. Πίπας, Γ. Πιτκάκης, Ι. Πολίτης, Κ. Πουλιμάς, Μ. Παρτινέβελος, Μ. Παπουτσης, Ι. Παντέρας, Θ. Πουλιόπουλος, Α. Πασσαράς, Ν. Πιτσικούδης, Ν. Παπαδόπουλος, Μ. Παπαχαλαράκης, Π. Παυλίδης, Θ. Παπαγιάννου, Γ. Παπαδημάτος, Α. Παυλίδης, Μ. Παπαευσθυμίου, Δ. Πανόπουλος, Δ. Ραφτοπούλης, Γ. Ρώσας, Π. Ρούπας, Β. Ρέττας, Γ. Ρίπτης, Θ. Σαββίδης, Ι. Σαββίδης, Γ. Σπανός, Χ. Σκανάτας, Γ. Σώμος, Π. Σακελλαρίου, Γ. Στοίσης, Ν. Σταμπουλίδης, Π. Σερβάνης, Δ. Σκανάτας, Ν. Σπανδώνης, Α. Σούλας, Α. Συμιανάκης, Θ. Σακελλαράκης, Δ. Σκερρόγλου, Κ. Σκευοφύλας, Π. Σουρής, Ν. Στεριόγλου, Θ. Στεριόπουλος, Δ. Στούμπος, Χ. Σφακιανός, Δ. Σωτηρόπουλος, Γ. Τόσας, Θ. Τζέλος, Ν. Τσέτσας, Χ. Τσιόνταλας, Γ. Ταμβάνης, Ι. Τερλίδης, Δ. Τζάλιας, Γ. Τούμπρος, Β. Τρίμης, Γ. Τσιώλας, Γ. Τσιμας, Π. Τσιφτσής, Δ. Τσοχατρίδης, Α. Τσανταλάς, Α. Τσανέτος, Π. Τριανταφύλλου, Γ. Τζιρίτας, Π. Τσιρκιωνής, Γ. Τσιπάνογλου, Γ. Τερζάκης, Κ. Τομαράς, Σ. Φιλιππίδης, Σ. Φούδας, Μ. Φούκης, Δ. Φύκιος, Α. Φοκίλης, Β. Παπαγιάννης, Α. Παπαμάρκος, Γ. Χρυσοστομίδης, Γ. Χριστογιάννης, Γ. Χαράδης, Κ. Χιώτης, Γ. Χριστοδανόπουλος, Γ. Χερουβείμ, Θ. Χαλεπίλης, Α. Χατζής, Ι. Χαλαλαμπιδής, Μ. Χατζηνικολάκης, Δ. Χρονόπουλος, Γ. Χουντάλας, Τ. Χρυσέλης, Κ. Χλωρός, Σ. Χλωρός, Δ. Χόρτης, Δ. Χριστοδουλάτος, Δ. Χριστοδανόπουλος, Η. Χρονόπουλος, Γ. Χρυσέλης, Δ. Δελιόγλου, Σ. Μάλεσης, Α. Μαύρος, Κ. Τσαουσίδης, Α. Καρατεσιδής, Χ. Σβάρνας, Γ. Παυλίδης, Γ. Γκιλέφης, Τ. Βουτσάς.

ψηφοφορία γιατί νομίζουμε ότι ένα τέτοιο θέμα που έχει σχέση και με ιδιαιτερότητες και παραδόσεις και πραγματικά γεγονότα σε μία χώρα πρέπει να επιβιβάζεται στην αρμοδιότητα των εθνικών κοινοβουλίων».

Η αλήθεια είναι πως ο ίδιος βουλευτής έκανε μία αναφορά και στους που μέσα στο στρατό υφίστανται του κόσμου τις ταλαιπωρίες, όντας νομιμόφρονες κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Νομίζουμε όμως πως αυτό λειτουργεί επικίνδυνα και εξηγούμε: Η τό γενικό πλαίσιο που περιβάλλει το θέμα στρατεύσεως είναι προβληματικό, άρα τοποθετείται ενισχυτικά στην έκθεση Μασσιόστσι, ή αντίθετα διεκδικεί για τους νομιμόφρονες αυτά που πρέπει, αδιαφορώντας ή θεωρώντας τους άλλους παρανόμους.

● Ο κ. Γεροκωστόπουλος (Ν.Δ.):

Τό βρισκει πρόωρο και εξηγεί τό συνταγματικό ζήτημα που τίθεται για την Ελλάδα και κλείνει: «...οι λεγόμενοι αντιρρησίες συνειδήσεως περιορίζονται, για την ώρα τουλάχιστον στους οπαδούς της αίρέσεως που αυτοαποκαλείται «Μάρτυρες του Ιεχωβά» και ή οποία άμφισβητεί στην πολιτεία όχι μόνο τό δικαίωμα της επιβολής στρατεύσεως αλλά και τη ρύθμιση και άλλων βασικών θεμάτων. Παρά την αντίδραση της συντρι-

πικής πλειοψηφίας της κοινής γνώμης...»

● Ο κ. Καλλίας (Ν.Δ.):

Θίγεται διότι στο γενικότερο πνεύμα της έκθεσης μπορεί να χαρακτηριστεί ή Ελλάδα ως χώρα παραβιάζουσα τά ανθρώπινα δικαιώματα.

Και εντέλει τό δικαίωμα άρνησης οδηγεί σε απαράδεκτη άνισότητα.

ΘΕΩΡΟΥΜΕ ενδιαφέρον να παραθέσουμε ονομαστικά τι ψηφισαν οι Έλληνες Ευρωβουλευτές.

● ΚΑΤΑ του ψηφίσματος της ΜΑCΣΙΟCCHΙ

Άλεξιάδης (Κόμμα Προοδευτικών) Γόντικας (Ν.Δ.)

● ΑΠΟΧΗ επί του ψηφίσματος (παρώντες όμως).

Γεροκωστόπουλος (Ν.Δ.)

Καλλίας (Ν.Δ.)

Παπαευστρατίου (Ν.Δ.)

Πλάσκοβιτης (ΠΑΣΟΚ)

Νικολάου (ΠΑΣΟΚ)

● ΥΠΕΡ ψηφισε ο κύριος Καλογιάννης της (Ν.Δ.)! Προσπαθήσαμε να μάθουμε τους άκριβεις λόγους της τοποθέτησης του αλλά στάθηκε αδύνατο, ελπίζουμε ότι στο μέλλον τό θέμα θά αποσαφηνισθεί. Εντύπωση προκαλεί ή απουσία των υπολοίπων Έλλήνων Ευρωβουλευτών, για παράδειγμα του κ. Α. Κυρκου, βουλευτή με πολύ καλές σχέσεις και με τις δυο Διεθνείς οργάνωσεις στην Ελλάδα που έχουν βοηθήσει στην τεκμηρίωση και την προπαγάνδωση μιάς λύσης.

ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ



ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ: Πατέρα Άντώνιε είστε ο διευθυντής του γραφείου αντιμετωπίσεως αίρέσεων της Ιεράς Συνόδου. Πέστε μας την επίσημη θέση της Εκκλησίας, για τους 350 περίπου, φυλακισμένους σήμερα Έλληνες «μάρτυρες του Ιεχωβά».

Άντώνιος Γ. Αλεβιζόπουλος: Οι άνθρωποι που είναι φυλακισμένοι δεν είναι για λόγους προσωπικής θρησκευτικής συνειδήσεως. Ένεργούν κατόπιν έντολης της πολυεθνικής μεταχικής εταιρίας «ΣΚΟΠΙΑ» της Νέας Υόρκης. Κατόπιν μιάς ειδικής διεργασίας πύσεως έγκεφάλου τά δύστυχα αυτά θύματα «επείσθησαν» πώς τό θέλημα της εταιρίας «ΣΚΟΠΙΑ» είναι θέλημα του «Ιεχωβά» και ή ανταρσία έναντιον της «θεοκρατίας του Μπρούκλιν» λογίζεται ως ανταρσία έναντιον του Θεού.

Διακηρύττει δέ, ή οργάνωση αυτή, πώς οι οπαδοί της δεν είναι ειρηνιστές και δεν ένισχύει οποιαδήποτε απόφαση διεθνών οργανισμών για άφοπλισμό και ειρήνη. Λέει ξεκάθαρα στους οπαδούς της να αποφασίσουν να ένταχθούν στο στρατόπεδο του Ιεχωβά που σημαίνει να γίνουν τυφλά όργανα της δικτατορίας του Μπρούκλιν, εάν δεν τό κάνουν, αυτομάτως, έντάσσονται στο στρατόπεδο του διαβόλου και τους περιμένει σφαγή μαζί με όλα τά άλλα όργανα του διαβόλου (στά όργανα αυτά ανήκετε και σεις οι δημοσιογράφοι).

Τό κράτος έχει τό δικαίωμα και τό καθήκον να προστατεύσει τό λαό από οποιοδήποτε άπειλει τις προσωπικές έλευθερίες και τά ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών του.

Αυτό σημαίνει πώς όφείλει να λάβει όλα τά μέτρα για την ασφάλεια της χώρας και συνεπώς όφείλει να άνακηρύξει τη θεοκρατική κυβέρνηση του Μπρούκλιν κι όλες τις βάσεις της στην Ελλάδα, άνεπιθύμητες, επικίνδυνες, έχθρικές.

Μ' αυτόν τον τρόπο θά προλάβει δυσάρεστα γεγονότα για όλους μας. Από τό άλλο μέρος τό κράτος πρέπει να προστατεύσει κι αυτά τά δύστυχα θύματα και τά στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους, για προσωπική βούληση και κρίση, τά όποια άδιστακτα καταπατούνται άπ' την πολυεθνική του Μπρούκλιν, μέ άποτέλεσμα να μεταβάλλονται άνθρωποι όντα σε ηλεκτατενθινόμενα ρομπότ, δηλαδή άβουλα όντα ξένων συμφερόντων.

Θέλω δηλαδή να πώ, πώς ή μόνη όρθη αντιμετώπιση του ζητήματος θά ήταν να τεθεί έκτός νόμου ή πολυεθνική του Μπρούκλιν και να άναζητηθούν τρόποι προσφοράς άποτελεσματικής βοήθειας στα δύστυχα θύματα μέ σκοπό την επαναλειτουργία της προσωπικής σκέψεως και κρίσεώς τους, για να μπορούμε να μιλάμε πλέον για προσωπική θρησκευτική συνείδηση.

Καί σήμερα

ΧΩΡΙΣ ή υπόθεση του Ευρωκοινοβουλίου να έχει πρós τό παρόν κάποιο νομικό, πρακτικό, άποτέλεσμα στη χώρα μας, υπάρχει ή εξής πολιτική για τους άρνούμενους τη στρατεύση.

1. Εάν δέχεται κανείς την άσπληθθεια, τότε μέσω κάποιων διατυπώσεων στο κέντρο κατάταξης τους ή και στη μονάδα του υπηρετεί 4 περίπου χρόνια σαν βοηθητικός σε εργασίες στρατοπέδου (διπλάσιο χρόνο).

2. Εάν όχι, τότε προφυλακίζονται, δικάζονται, καταδικάζονται σε 4 1/2 χρόνια, στο έμνημο μεταφέρονται σε άγροτικές φυλακές (Κασάνδρας) όπου εργάζονται και έτσι στα 2-3 χρόνια προβλέπεται να άπολύονται.

Έκείνο που παρατηρεί κανείς είναι ότι ό σημερινός αριθμός των άρνούμενων τη στρατεύση είναι ψηλός και μοιάζει να αυξάνει. Δεν υπαινισσόμαστε ότι βρισκόμαστε μπροστά σε καταστροφικές ούσιαστικής και έμπρακτης άμφισβήτησης του στρατού από ευρέα στρώματα νέων. Δηλαδή αντίστοιχες στάσεις άρνησης άπ' την πλευρά «ειρηνιστών», δεν άναμένονται. Επαναλαμβάνουμε μιά παλαιότερη θέση ότι όσο και άν ή καθυστέρηση και ή κρίση στη θεωρία και στις παρεμβάσεις της άριστεράς ύφιστας, δεν έμποδίζεται ή ίδια ή κοινωνία να μπορεί να άποδεχτεί τό διάλογο. Δεν πρόκειται για κάτι διαφορετικό, παρά για τη συζήτηση για τον πόλεμο, την Άμυνα, την ειρήνη κλπ., αλλά με έναν τρόπο που τα υποκειμενα (φαντάρος-νέος) άποκτούν λόγο και που τό ίδιο τό Σύνταγμα και νόμοι κρίνονται κάθε στιγμή.

Ο πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης για τά Δικαιώματα του Άνθρώπου Καθηγητής Φαίδων Βεγλερής μās ειπε:

«...Χωρίς τροποποίηση του Συντάγματος τό καθεστώς της άντιρρησης, για λόγους πεποιθήσεων, στη στρατεύση δεν μπορεί να βελτιωθεί...»

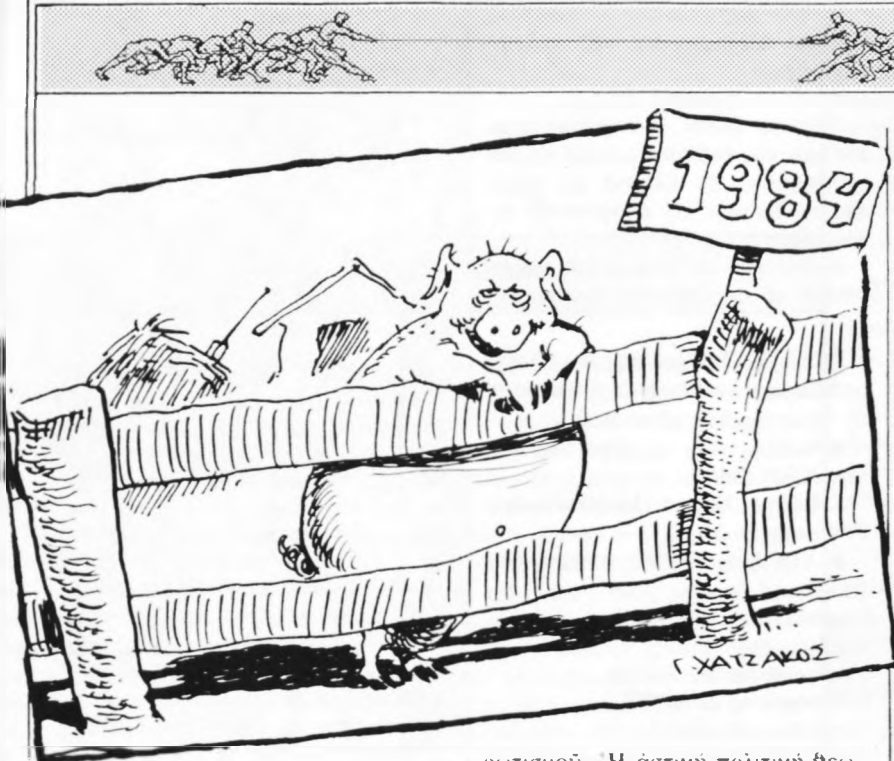
Ένας άπ' τους Άντιρρησίες Συνειδήσεως που καθήρε άρκετά χρόνια στη φυλακή μās ειπε:

«Είμαστε ειρηνιστές, φυλακίζόμαστε για τις ιδέες μās, είμαστε κατά της βίας, 340 νέοι θρίσονται στη φυλακή...»

Η Εκκλησία αποφάσισε να κηρύξει τό έτος 1984 ως αντίαιρετικό. Αντάλλασσε ποικίλα έντυπα έντονου ύφους με τους «Ιεχωβάδες». Μοιάζει αυτός ό «έχθρος» που χτυπάει με όλες τις δυνάμεις να μην είναι τόσο «έπικίνδυνος», απλώς να βοηθάει στη συντήρησή της.

Η Ιερά Σύνοδος φτάνει να δηλώνει πώς «ή άρνηση στρατεύσεως βρισκεται σε πλήρη αντίθεση με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου».

Επιμέλεια-ρεπορτάζ
Δημήτρης Τρίμης



Ένας επίκαιρος μύθος

Η φετινή χρονιά προσφέρεται για κάθε είδους αφιερώματα στο «Χίλια έννιακόσια ογδόοντα τέσσερα» του 'Οργουελ. Όχι μόνο γιατί φέτος συμπίπτει να διανύουμε τό έτος 1984. Κυρίως, γιατί για πάρα πολλούς, άριστερούς και μή, τά πολιτικά μηνύματα του βιβλίου του 'Οργουελ μοιάζουν σήμερα επίκαιρα.

Πρόθεσή μας έδώ δέν είναι νά προσεγγίσουμε και μεις από τη μεριά μας τό βιβλίο του 'Οργουελ, τά πολιτικά του μηνύματα ή την «προφητεία» του για τό μέλλον της «κοινωνίας μας». 'Ο στόχος μας είναι απλά νά ασκήσουμε κριτική σ' ένα μύθο που αναπαράγει όχι μόνο τό βιβλίο του 'Οργουελ, αλλά και ή δημόσια παρέμβαση κάποιων επώνυμων άριστερών, που μέ άφορητή τό «1984» συζητούν για τόν ολοκληρωτισμό που «μάς άπειλεί». Τό μύθο της ιδιωτικής ζωής, της ιδιωτικής «κοινωνίας των πολιτών», που άπειλείται και άσφυκτιά από την παρουσία και την παρέμβαση του κράτους.

Πρόκειται για έναν μύθο που είναι σήμερα ιδιαίτερα επίκαιρος, γιατί άκριβώς συνδέεται και προκύπτει από την ιδεολογία που είναι κυρίαρχη (και) μέσα στην 'Αριστερά.

Τά «ολοκληρωτικά καθεστώτα»

Τό «1984», αλλά και ή συζήτηση γύρω άπ' αυτό, καταγγέλλει πρώτα άπ' όλα τά ολοκληρωτικά καθεστώτα. 'Η δικτατορία και ό φασισμός καταργούν την κοινοβουλευτική τάξη, τις λαϊκές οργανώσεις και έλευθερίες, τά ανθρώπινα δικαιώματα. Έγκαθιδρύουν ένα άστυνομικό έλεγχο πάνω στους πολίτες, προσπαθούν νά καταπνίξουν μέ τη βία κάθε ιδέα και αίτημα που προωθεί τά λαϊκά συμφέροντα. Είναι τά κατ' έξοχήν καθεστώτα του ολοκλη-

ρωτισμού. 'Η άστική πολιτική θεωρία, αλλά και όρισμένες τάσεις της 'Αριστεράς, χαρακτηρίζουν ακόμα σάν ολοκληρωτικά τά καθεστώτα του ύπαρκτου «σοσιαλισμού» γιατί και εκεί έχει ύποσταλεί τό νομικό και θεσμικό πλαίσιο της πολιτικής δημοκρατίας και των «ανθρώπινων δικαιωμάτων», που χαρακτηρίζει τις άστικές κοινοβουλευτικές δημοκρατίες.

Η συζήτηση για τόν ολοκληρωτισμό αναφέρεται λοιπόν πρώτα άπ' όλα στη μορφή του πολιτεύματος και του κράτους. Αντιταράσσεται τά δημοκρατικά (άστικά) πολιτεύματα μέ τά ολοκληρωτικά πολιτεύματα, επιμένοντας ιδιαίτερα στην ύποστολή των άτομικών δικαιωμάτων και έλευθεριών στά δεύτερα.

Τό ζήτημα είναι πολύ παλιό και δέ θά μάς άπασχολήσει έδώ. Άξιζει νά υπενθυμίσουμε μόνο πως ή συζήτηση αυτή για τόν ολοκληρωτισμό παραμένει άπόλυτα έγκλωβισμένη μέσα στά πλαίσια της άστικής ιδεολογίας του δικαιού, καθόσον ένδιαφέρεται μόνο για τις νομικές και θεσμικές μορφές και συγκαλύπτει έτσι τόν κοινωνικο-ταξικό χαρακτήρα των κοινωνιών στις όποιες αναφέρεται. Άπό τη μία συγκαλύπτει την κεφαλαιοκρατική εκμετάλλευση και κυριαρχία, πάνω στην όποια οικοδομούνται τά «δημοκρατικά» καθεστώτα, ένώ από την άλλη άφαιρεί κάθε δυνατότητα, για μία επιστημονική ανάλυση του ταξικού χαρακτήρα και αυτών ακόμα των άνατολικών καθεστώτων. Δηλαδή, σέ τελευταία ανάλυση, δημιουργεί ένα εύνοϊκό έδαφος και για την επιχειρηματολογία των θιασωτών του σοβιετικού μαρξισμού.

Κρατικός ολοκληρωτισμός και ιδιωτική ζωή

('Η «κοινωνία των πολιτών» αντιμέτωπη στό κράτος).

Παράλληλα μέ τη συζήτηση για τά ολοκληρωτικά καθεστώτα, αναπτύσσεται και μία προβληματική που επισημαίνει τόν κίνδυνο του

ολοκληρωτισμού ακόμα και μέσα στις κοινοβουλευτικές κοινωνίες και ως έκ τούτου νομιμοποιείται σάν μία κατ' έξοχήν άριστερή προβληματική. Πρόκειται, όπως ήδη άναφέραμε, για τις θέσεις εκείνες που ύποστηρίζουν πως μέ την άνάπτυξη της τεχνολογίας και των συγχρόνων μεθόδων κρατικής οργάνωσης, έπεκτείνεται διαρκώς τό πεδίο παρέμβασης του κράτους, μέ άποτέλεσμα νά συρρικνώνονται διαρκώς τά όρια του ιδιωτικού χώρου, νά άσφυκτιά και νά συνθλίβεται ή ανθρώπινη οντότητα και οι πρακτικές που καθορίζονται άμεσα άπ' αυτήν, νά συνθλίβεται δηλαδή ή «κοινωνία των πολιτών», άπό τό σφιχταγκάλισμα του «Κράτους-Λεβιάθαν».

Αν λοιπόν για τους ιδεολόγους

ή προβληματική αυτή συναντάει τόν μονεταρισμό. Σέ μία «έπαναστατική» έκδοχή θεωρεί κάθε μορφή άστικού κράτους σάν φασιστική και την κοινωνία διαρκώς «φασιστικοποιούμενη».

Άλλωστε, όπως μάς πληροφορεί και πάλι ό Δ. Ψυχogiός, οι πρακτικές που αναπτύσσονται μέσα στην «κοινωνία των πολιτών», μπορούν άκριβώς νά εκθρέψουν την έξεγερση άπέναντι στό κράτος και τόν ολοκληρωτισμό του. Αναφερόμενος στόν Σμιθ, τόν ήρωα του 'Οργουελ που έξεγέρθηκε ένάντια στό ολοκληρωτικό καθεστώς του 'Αγγος, ό Ψυχogiός παρατηρεί πως ή έξεγερση αυτή του Σμιθ σέ μεγάλο βαθμό καθορίστηκε «άπό τό γεγονός, ότι, όντας 39 χρόνων τό 1984, έξησε την παιδική του ηλικία πριν

‘ Η «όργουελίπδω» μαστίζει διανοούμενους

‘ Η ιδιωτική και τό

της άστικής δημοκρατίας, τό «1984» είναι επίκαιρο γιατί μοιάζει νά παραπέμπει στόν ολοκληρωτισμό του ύπαρκτου «σοσιαλισμού», (άκόμα και ή όνομασία του ύποθετικού ολοκληρωτικού καθεστώτος, 'Αγγος ύπαινίσσεται κάποιο καθεστώς άγγλικού σοσιαλισμού), για πολλούς άριστερούς ή επίκαιρότητα του βρίσκεται στό ότι προβλέπει και καταγγέλλει τόν αυξανόμενο κρατικό ολοκληρωτισμό άπέναντι στό άτομο, την ιδιαιτερότητα και προσωπικότητα του, και την «κοινωνία των πολιτών».

Γράφει για παράδειγμα ό Δ. Ψυχogiός στό «'Αντί», 251 (6.1.84), που είναι αφιερωμένο στό «1984»: «Τό Κόμμα-Κράτος διαθέτει τό 1984 όλα εκείνα τά μέσα που μπορούν νά ένσωματώσουν τόν όποιονδήποτε... Όμως την κοινωνία των πολιτών συνολικά δέν μπορεί νά την ένσωματώσει. Γιατί τότε θά είχε αυτοκαταργηθεί ως Κόμμα-Κράτος, θά είχε έξαλείψει τό 'Άλλο πάνω στό όποιο άσκει την έξουσία».

Τό άτομο άντιμέτωπο στό κράτος λοιπόν. Κράτος έξουσία άπ' τη μία, «κοινωνία των πολιτών», άπ' την άλλη. Αυτοί είναι οι δύο πόλοι της αντίθεσης. Τό ζητούμενο για «τήν άπελευθέρωση του ανθρώπου», δέν μπορεί νά είναι παρά ή άπελευθέρωση της κοινωνίας των πολιτών άπό τό κράτος, ή έστω ή ένδυνάμωση της άυτονομίας της άπέναντι σ' αυτό. Τό άμεσο αίτημα δέν μπορεί νά είναι παρά «επιτέλους λιγότερο κράτος». Σέ μία δεξιά έκδοχή,

επιβλήθει τό 'Αγγος. Τότε... ύπήρχε ακόμη πυρηνική οικόγένεια (πατέρα, μητέρα, παιδιά) ως δομική κοινωνική μονάδα, ύπήρχαν οι πρωτογενείς σχέσεις που την καθορίζουν, ύπήρχε οιδιπόδειο».

Άλλά και ό Ν. Γιανναδάκης, που έχει «ξεφύγει από τά δίχτυα της πολιτικής αλήθεια που έχει αυτοαναγορευτεί σέ άντικειμενική και τελική», θά υιοθετήσει τό ίδιο βασικό σχήμα για τό κράτος, την έξουσία και τόν άνθρωπο, για νά συνάγει βέβαια, κατόπιν, κάποια ιδιαίτερα δικά του συμπεράσματα. «Είναι, βέβαια, αλήθεια πως ή επιδίωξη της έξουσίας είναι... ή έξουσία της προσωπικής αλήθειας και ή ύποκατάστασή της μέ κάποια «άντικειμενική» και «τελική» αλήθεια... 'Αν ή τέτοιας λογής επιδίωξη της έξουσίας δέν προσέκρουε στην αντίσταση της ένδειας ή άπορίας που ένυπάρχει στό φυσικό του άνθρωπου, τότε δέ θά κουβεντιάσαμε για την προφητεία του 'Οργουελ ως προφητεία, αλλά για μία πραγματικότητα τελειωμένη έδώ και χιλιάδες χρόνια (άν μπορούσαμε πιά νά κουβεντιάσουμε)» («'Αντί» 251).

Υπάρχουν ακόμα κάποιοι άλλοι που θά ύποστηρίξουν, ή έστω θά διερωτηθούν, άν ή «κοινωνία των πολιτών», ακόμα κι όταν δέν μπορεί νά εκθρέψει την έξεγερση ένάντια στην έξουσία, μπορεί τουλάχιστον νά περισώσει κάτι άπ' τόν άνθρωπο και νά τόν προστατεύσει άπό τόν ολοκληρωτισμό της έξουσίας. 'Ο Α. Λουλούδης, και πάλι στό «'Αντί», 251, άφού διαπιστώσει



ότι στα 1984 «έληξε ή άμφισβήτηση, άποφανατίστηκαν οι έπαναστάσεις, καταγγέλληκε ή άπάτη κάθε πρωτοπορίας», θά παραθέσει ένα απόσπασμα του Γ. Καλιόρη, όπου διαβάζουμε: «Μέσα στη γενική περιδίνηση... (καθένας)... είναι ώστόσο δυνατό... νά διαφυλάξει την ιερότητα της δικής του ζωής μέσα στη χόβολη θυλάκων, οι όποιοι άντιστέκονται στο ρεύμα, στο βαθμό που συνιστούν ακόμα απόλυτες προσωπικές σχέσεις».

Είτε στην αϊσιόδοξη, είτε στην άπαισιόδοξη έκδοχή της, ή προβληματική για τόν κρατικό ολοκληρωτισμό που παραθέσαμε, προκρίνει τη διαφύλαξη και τη διεύρυνση του ιδιωτικού χώρου και της ιδιωτικής «κοινωνίας των πολιτών». Πριμοδοτεί μήπως έτσι την ιδιώτευση; Όχι

λακα προσωπικής ελευθερίας.

Ο μαρξισμός έχει έρθει σέ ρήξη, ήδη από την άρχή της ύπαρξής του σαν έπιστήμη του κοινωνικού, μ' αυτή την άστική φαντασίωση της ιδιωτικής ελευθερίας και της ιδιωτικής «κοινωνίας των πολιτών». Ήδη τό 1845, ο Μάρξ, θεμελιώνοντας τη θέση ότι ή ταξική πάλη άποτελεί την κινητήρια δύναμη της ιστορίας, άντέκρουσε τόσο την άστική αντίληψη για την ύπαρξη κάποιας «άνθρωπινης φύσης» από την όποια θά καθοριζόταν ή ιστορική εξέλιξη, όσο και τη θέση ότι ή «κοινωνία των πολιτών» άποτελεί ένα διακριτό χώρο ως προς τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας. Και ύποδεικνυε ότι ή κατ' έξοχήν κοινωνική δομή της «κοινωνίας των πολιτών», ή οικογένεια, άποτελεί έναν «άστικό θεσμό», ένα μηχανισμό που μέ τις λειτουργίες του άναπαράγει και σταθεροποιεί την καπιταλιστική έξουσία. Σ' αυτή τη θεωρητική κατεύθυνση άλλωστε, ο Α. Άλτουσέρ υπέδειξε ότι ή οικογένεια άποτελεί μαζί μέ τό σχολείο τους κυρίαρχους ιδεολογικούς μηχανισμούς του άστικού κράτους.

Έγραφε λοιπόν ο Μάρξ τό 1845 για την «ιδιωτική» οικογένεια και την «κοινωνία των πολιτών»: «Γάμος ιδιοκτησία και οικογένεια παραμένουν άπρόσβλητα στη θεωρία, διότι άποτελούν την πρακτική βάση που πάνω της ή άστική τάξη έχει οικοδομήσει την κυριαρχία της, και διότι ή άστική τους μορφή άποτελούν τους όρους που κάνουν τόν άστό άστό, μέ τόν ίδιο άκριβώς τρόπο που ή συνεχής παραβίαση του Νόμου κάνει τόν θρησκο Έβραίο ένα θρησκο Έβραίο... Ή ύπαρξη της οικογένειας έγινε άναγκαία από τη σύνδεσή της μέ τόν τρόπο παραγωγής». (Γερμανική Ίδεολογία) «Ή άποψη του παλιού ύλισμού είναι ή «κοινωνία των πολιτών». Ή άποψη του νέου ύλισμού είναι ή άνθρωπινη κοινωνία ή ή κοινωνικοποιημένη άνθρωπότητα» (10η θέση για τόν Φόνερεμπας).

Ή «κοινωνία των πολιτών» δέν άποτελεί λοιπόν τόν αντίπαλο πόλο σέ σχέση μέ την έξουσία και τό κράτος. Αντίθετα άποτελεί μία ιδιαίτερη περιοχή των σχέσεων έξουσίας, μέσα στην όποια είναι παρόν και τό κράτος. Γιατί ή έξουσία δέν άσκειται από τό «κράτος» πάνω στην «κοινωνία» ή πάνω στον «άνθρωπο». Άσκειται από τό κεφάλαιο πάνω στην εργασία. Την έξουσία δέν την κατέχει τό κράτος. Την κατέχει ή κεφαλαιοκρατική τάξη. Τό κράτος είναι τό κέντρο άσκησης της πολιτικής έξουσίας του κεφαλαίου, ή ύλική συμπύκνωση της κεφαλαιοκρατικής έξουσίας. Και τό κράτος δέν είναι μόνο αυτό που ή άστική οργάνωση της κοινωνίας και ή άστική νομική ιδεολογία όρίζουν σαν «κράτος». Τό κράτος

έπεκτείνεται μέ τούς ιδεολογικούς μηχανισμούς του και μέσα στην «κοινωνία των πολιτών». Κάποιοι από τούς μηχανισμούς του, ένα μέρος από τις λειτουργίες του, άποκτούν ιδιωτικό χαρακτήρα, έμφανίζονται κάτω από ιδιωτικές νομικές μορφές. Αυτό όμως δέν άναιρεί τό χαρακτήρα τους σαν κρατικών λειτουργιών. Λειτουργιών δηλαδή που κατατείνουν στη σταθεροποίηση και άναπαραγωγή των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων κυριαρχίας και ύποταγής. Θά συμφωνήσουμε λοιπόν μέ τόν Άλτουσέρ που επέμενε πως «έφόσον ή διάκριση άνάμεσα στην πολιτική κοινωνία (κράτος) και την κοινωνία των πολιτών, όρίζει τις μορφές που επιβάλλει ή άστική ιδεολογία και πρακτική της πολιτικής, τό εργατικό κίνημα πρέπει νά ξεπερδεύει μ' αυτή την πλάνη και νά σχηματίζει μία άλλη αντίληψη για την πολιτική και τό κράτος» (Συζήτηση για τό κράτος, έκδ. Άγώνας, 1980).

Ο ολοκληρωτισμός άσκειται (και) ιδιωτικά

Σέ μία πρόσφατη μελέτη μας για την οικογένεια¹ καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι, στα πλαίσια του άστικού κοινοβουλευτικού κράτους, ο χώρος του ιδιωτικού -και πρώτα απ' όλα ή οικογένεια- δέ συναρθώνεται απλά μέ τις καπιταλιστικές σχέσεις έξουσίας και τό κράτος, αλλά άποτελεί τόπο όπου κατ' έξοχήν -δηλαδή συνεχώς, καθημερινά και χωρίς διακοπές- εκδηλώνεται ο ολοκληρωτισμός αυτός της έξουσίας, ο ολοκληρωτισμός της κυριαρχίας ιδεολογίας.

Πέρα δηλαδή από όρισμένους κλάδους του κατασταλτικού μηχανισμού του κράτους που είναι άμεσα επιφορτισμένοι μέ την άσκηση της φυσικής βίας (άστυνομία, δικαιοσύνη, στρατός), ο ολοκληρωτισμός της καπιταλιστικής έξουσίας -δηλαδή ο χωρίς όρους και όρια έλεγχος της καθημερινής πρακτικής των ατόμων και ή ύποταγή τους στις επιταγές της έξουσίας- λαμβάνει χώρα μέσα στο «ιδιωτικό», στα πλαίσια της «κοινωνίας των πολιτών».

Μέσα στους δημόσιους κρατικούς μηχανισμούς, ο έλεγχος της κρατικής έξουσίας πάνω στο άτομο, όσο κι αν σήμερα έπεκτείνεται, δέν μπορεί νά ξεπεράσει κάποια όρια που καθορίζονται από τά «συνταγματικά δικαιώματα του πολίτη». Έπηρεάζονται άλλωστε άμεσα αυτά τά όρια από τόν πολιτικό συσχετισμό των δυνάμεων στο έσωτερικό κάθε κοινωνίας. Αντίθετα, στον «ιδιωτικό χώρο», ή κυριαρχία ιδεολογία συγκροτεί μέ τέτοιο τρόπο τά άτομα σέ ύποκειμένα, διαμορφώνει έναν τέτοιο τρόπο διαπρο-

σωπικών σχέσεων, που άποτελέσμα του είναι μία «οικειοθελώς», αλλά χωρίς όρους και όρια, δηλαδή ολοκληρωτική, ύπαγωγή των ατόμων στις πρακτικές που προσιδιάζουν και καθορίζονται από την κεφαλαιοκρατική έξουσία.

Επειδή μάλιστα αυτή ή ύπαγωγή στην έξουσία διαμεσολαβείται από τις δι-υποκειμενικές, τις διαπροσωπικές σχέσεις, τό κοινωνικό περιεχόμενο της και τά κοινωνικά της άποτελέσματα άποκρύπτονται ολοκληρωτικά. Ή ύπαγωγή βιώνεται σαν μία φυσική τάξη πραγμάτων, ακόμα περισσότερο έκλαμβάνεται σαν «ελευθερία». Μόνο μέσα στην «κοινωνία των πολιτών», τά άτομα αισθάνονται ύποχρεωμένα νά άπολογούνται καθημερινά, μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια, όχι μόνο για τό τι έκαναν, αλλά και για τό τι σκέφτηκαν και τι αισθάνθηκαν και τι δέ σκέφτηκαν και γιατί δέν τό έκαναν ή δέν τό αισθάνθηκαν. Μόνο εδώ ή ιδέα της ιδιωτικής ιδιοκτησίας «έξυψώνεται» σέ άπαιτηση για κατοχή της προσωπικότητας του άλλου, για άπόλυτο και άποκλειστικό σωματικό και πνευματικό έλεγχο, πάνω στον άλλο. Μόνο εδώ τό κράτος λειτουργεί χωρίς νά γίνεται «άμεσα αντίληπτο».

Επίλογος

Ή καπιταλιστική κοινωνία δέν είναι ή κοινωνία της «άτομικής ελευθερίας». Είναι ή κοινωνία της άτομικής ύποταγής, του άτομικού έλέγχου του χωρίς όρια ολοκληρωτισμού πάνω στο «άτομο». Ή έξουσία του κεφαλαίου πάνω στην εργασία άσκειται δηλαδή και στο άτομικό επίπεδο, μέσα από τη συγκρότηση των φορέων της παραγωγής σέ άτομα πολίτες και τόν άτομικό έλεγχό τους. Ο έλεγχος αυτός δέν άσκειται μόνο από τούς δημόσιους μηχανισμούς αλλά διαμεσολαβείται και μέσα από τις ιδιωτικές σχέσεις. Αυτές άκριβώς τις σχέσεις έξουσίας συγκυλίπτει σήμερα ή παρέμβαση εκείνων των άριστερών που μέ άφορητό τό «1984» προβάλλουν την «άντίθεση» της «κοινωνίας των πολιτών» μέ τό «κράτος». Προφητεύοντας έναν ολοκληρωτισμό που μάλλον δέ θά ύπάρξει ποτέ μέσα στα πλαίσια του άστικού κοινοβουλευτισμού, αναγορεύουν τόν «ιδιωτικό» ολοκληρωτισμό της καπιταλιστικής έξουσίας σέ ελευθερία.

Γιάννης Μηλιός

1. «Ή άνθρωπινη ούσία δέν είναι μία σχέση που ύπάρχει στο άπομονωμένο άτομο. Στην πραγματικότητά της είναι τό σύνολο των κοινωνικών σχέσεων». Κ. Μάρξ, 6η θέση για τόν Φόνερεμπας.
2. Γ. Μηλιού, Γ. Σπαθή «Μαρξισμός και οικογένεια, (ο ολοκληρωτισμός της κυριαρχίας ιδεολογίας)», Θέσεις τεύχος 6, Γενάρη-Μάρτη 1984.

της άριστερας

ζωή κράτος

άπαραίτητα. Δηλαδή δέν πριμοδοτούν όλες οι παραλλαγές αυτής της προβληματικής την ιδιώτευση. Κινοούνται όμως όλες μέσα στα πλαίσια της κυριαρχίας άστικής ιδεολογίας, υίοθετούν τό μοντέλο της έξουσίας που προβάλλει ή ίδια ή κυριαρχία ιδεολογία.

Κεφαλαιοκρατική έξουσία και ιδιωτικός χώρος

Ή διάκριση του κράτους από την «κοινωνία των πολιτών», στηρίζεται στην άστική νομική ιδεολογία και την άστική πολιτική θεωρία που θεωρούν ως κράτος κυρίως τόν κατασταλτικό κρατικό μηχανισμό (κυβέρνηση, διοίκηση, δικαιοσύνη, στρατός, άστυνομία κλπ), αλλά και κάποιους άλλους κρατικούς μηχανισμούς όπως την εκπαίδευση, τά κρατικά μέσα ενημέρωσης κλπ. Είναι αυτοί οι μηχανισμοί που νομικά έχουν δημόσιο χαρακτήρα, που συνιστούν την «πολιτεία». Αντίθετα, όλοι εκείνοι οι μηχανισμοί που έχουν νομικά ιδιωτικό χαρακτήρα, ή ακόμα αναφέρονται σέ «ιδιαίτερα συμφέροντα», (κι όχι στο «έθνος» σαν σύνολο) -όπως π.χ. τά συνδικάτα ή τά πολιτικά κόμματα- θεωρούνται σαν χώροι έκτός κράτους..

Ίδιαίτερα αυτή ή θεώρηση τονίζει τη διάκριση του ιδιωτικού χώρου από την έξουσία. Οι διαπροσωπικές σχέσεις μπορεί νά επηρεάζονται και νά «άλλοτριώνονται» από την έξουσία, όμως βρίσκονται πέρα κι έξω από τις σχέσεις έξουσίας, συνιστούν (έστω δυνάμει) ένα θύ-

Ο μαρξισμός έχει έρδει σέ ρήξη απ' την άρχή της ύπαρξής του μέ την άστική φαντασίωση της ιδιωτικής ελευθερίας.

"Ας τὰ πάρουμε απ' τήν αρχή

ΣΤΙΣ 2 Μαρτίου του 1949, τη θλιβερή περίοδο του τέλους του εμφυλίου ο Γιώργος Ορφανίδης, άρνούμενος τη στρατιωτική του κατάσταση, καταδικάζεται και εκτελείται στη Λάρισα, τό ίδιο στις 11 Φεβρουαρίου του 1949 είχε συμβεί με τον Γιάννη Τσούκαρη στο Ναύπλιο.

Τό 1961 και ενώ στην Ομοσπονδιακή Γερμανία, από τό 1949, αναγνωρίζεται τό δικαίωμα άρνησης, στην Ελλάδα, μαζικές καταδικές με ποινές 15 και 20 χρόνων προξενούν κατάπληξη.

Ο Χρήστος Καζάνης αντιμετώπισε ποινή θανάτου (Αύγουστος 66) ή συμπαράσταση απ' τήν κινητο-

ποίηση στην Εύρωπη θά του μετριάσει τήν ποινή.

Στή δικτατορία, οι ποινές σταθεροποιούνται σέ μέσο όρο 8-10 χρόνια, ενώ οι συνθήκες κράτησης και οι βασανισμοί είναι έξοντωτικοί.

Γιά τήν περίοδο αὕτη υπάρχουν πολλές καταγγελίες τής Διεθνούς Αμνηστίας και μαρτυρίες αγωνιστών τής Αριστεράς που έζησαν από κοντά τὰ βασανιστήρια και σέ βάρος των «αίρετικών». Τό 1971 στις φυλακές τής Λάρισας δολοφονείται ο Βασίλης Καραφάτσας. Τό 1970 κάλοκαίρι, στις φυλακές Ιωαννίνων, καίγονται δεκάδες τοιγάρα στο σώμα του Θανάση Κόγιου (Μιλήσαμε με συγκαταϊόμενους του).

Μέχρι τό 1977

Σ αὕτη τήν περίοδο φυλακίστηκαν 415 νέοι από 8-13 χρόνια.

Όλοι άντιρρησίες συνείδησης.

Ο Χρήστος Αδάμος στη δεύτερη καταδίκη του (σύνολο 7 1/2 χρόνια) τρελάθηκε. Απ' ό ψυχιατρείο βγήκε τὰ Χριστούγεννα του 76. Ένας νέος καταδικάστηκε 4 φορές, τρεις άλλοι 3 φορές, δέκα άλλοι 2 φορές, δύο άλλοι άποφυλακίστηκαν μετά τή δεύτερη κράτησή τους, αλλά τους καταζητούσε ή Στρατιωτική Αστυνομία. Τί συνέβαινε;

Μέχρι τό 77 ένας νέος στην Ελλάδα που άρνιόταν τή στράτευση λόγω συνείδησης ή θρησκείας εκαλείτο στο στράτευμα, έφ' όσον δέν υπήρχε κανένας νόμος που νά επιτρέψει τήν άρνηση γιά λόγους συνείδησης. Τόν στρατολογούσαν, παρά τή θέλησή του και τόν έξωθιούσαν έτσι, στη διάπραξη στρατιωτικού παραπτώματος, μετά τόν συνελάμβαναν και διώκετο ποινικά. Στο στρατοδικείο δικαζόταν και καταδικάζοταν σέ ποινές 2, 3, 3 1/2, 4 ή 4 1/2 χρόνια και σπάνια περισσότερο. Μετά τήν έκτιση τής ποινής του άποφυλακίζοταν μόνο γιά νά κληθεί και πάλι σέ στρατιωτική υπηρεσία σέ λίγες μέρες. Κατόπιν, ή τραγωδία άρχιζε και πάλι γιά νά επαναληφθεί μέχρις ότου φτάσει σέ μία ήλικία γύρω στά 50 ή νά προβληθεί από σοβαρή ασθένεια.

Αυτό τό νομικό καθεστώς τής αλυσίδας των δικών και τής τιμωρίας χαρακτηρίστηκε άπάνθρωπο από διεθνείς οργανώσεις. Τό ίδιο καθεστώς είχε καταργηθεί στην Ολλανδία τό 1916 και ο Φράνκο τό είχε αλλάξει τό 1973.

Ο Ντέ Γκώλ έθεσε τέρμα σ' αυτό τό σύστημα τό 1958 άποφυλακί-

ζοντας όσους ήσαν στη φυλακή πάνω από 5 χρόνια.

Ο Γεώργιος Ράλλης, υπουργός Προεδρίας τής κυβερνήσεως Καραμανλή, έγραφε σέ επιστολή του στις 13 Μαΐου 1976:

«...ή κυβέρνηση ετοιμάζει αλλαγές στη στρατιωτική νομοθεσία πάνω στο θέμα τής στράτευσης στις ένοπλες δυνάμεις γιά τους έχοντες άντίρρηση συνείδησης. Θά υιοθετηθεί ένα νόμο σαν τον Ολλανδικό...»

Ο ίδιος υπουργός στις 4 Δεκεμβρίου 1976 τὰ πήρε πίσω δηλώνοντας:

«...ή νομοθεσία που δά εύνοούσε τους άντιρρησίες συνείδησεως, παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες λόγω των ειδικών περιστάσεων στην Ελλάδα. Η Ελλάς περιτοιχίζεται από χώρες με τις όποιες δέ συνδέεται με καμιά συμμαχία, και αντιμετώπιζει μία επιθετική γείτονα, τήν Τουρκία. Η νομομοποίηση του δικαιώματος άρνήσεως γιά λόγους συνείδησεως δά έξασθένιζε τήν άμυντική ικανότητα της χώρας».

Αλλά και ή τότε αξιωματική αντιπολίτευση δέ φαινόταν νά μπορεί νά ξεχωρίσει τό Ανθρώπινο Δικαίωμα από τήν Εθνικο-κινδυνολογία.

Έλεγε τό ΠΑΣΟΚ (όμιλία στελέχους 26 Νοεμβρίου 1976) γιά τους φυλακισμένους άντιρρησίες, ότι ή υποχρέωση τής στρ. θητείας είναι μία από τις πιο ιερές και άναπόφευκτες υποχρεώσεις. Πρότεινε λοιπόν, οι άντιρρησίες νά εκτελούν ριφокίνδουνη πολιτική υπηρεσία (όπως υποθέτουμε, εργάτες ούρανοξυστών, ίσως κασκάντερ) διαρκείας διπλάσιας ή τριπλάσιας τής στρατιωτικής υπηρεσίας.

Οί Εύρω-εύθυγραμμίσεις του 1977

ΗΔΗ στις χώρες μέλη τής Κοινότητας οι νομοθεσίες, γιά τους άντιρρησίες, διαμορφώνονται έξαιρετικά φιλελεύθερες. Πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις εγκατέλειπαν τόν χα-

ρακτηρισμό τής στρατιωτικής θητείας ως Εθνικής υποχρέωσης και δέχτηκαν και ως υποχρεωτική θητεία τό ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ.

Μέ τήν έννοια κοινωνικό χρέος

τοποθετούσαν τό ζήτημα τής έναλλακτικής θητείας, οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, βρισκοντας έτσι μια λύση.

Έμενε ή Ελλάδα, ή Ελλάδα που άντιπρότετα, σύμφωνα με τόν Νόμο.

Στήν πράξη λοιπόν, γιά τήν Εύρωπη άρνηση στράτευσης σημαίνει μία ιδιομορφία, μία βαθιά πίστη, μία εύθυγράμμιση με τόν πιο «άκραιο» ειρηνισμό, σημαίνει άνθρωπισμό.

Απ' τή μία, οι ειρηνιστές-αντιπυρηνικοί και ο πολύς λόγος γιά τὰ ανθρώπινα δικαιώματα, απ' τήν άλλη ή αριθμητική έπαρκεια σέ στρατούς (λίγες άντιστάσεις απ' τή στρ. ιεραρχία) έφεραν τήν Εύρωπη νά αποδεχτεί τήν ΑΝΑΠΑΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ.

Τί είναι αυτό;

Πρόκειται γιά μία σοβαρή υποχώρηση ή γιά ξεροκόμματο;

Πάντως μία απλή δήλωση του άρνούμενου τόν Στρατό, με πειστικό τρόπο και πρόταξη ικανών λόγων, ακόμα και Φιλοσοφικού περιεχομένου, αρκεί γιά νά απαλλάξει τελείως ή νά υπηρετήσει ΙΣΟ ΧΡΟΝΟ τήν κοινωνία (μία κοινωνική εργασία δηλαδή).

Η φόρμουλα είχε επιτυχία, τα ποσοστά δέν ήταν και παραμένουν σέ λογικά πλαίσια.

(βλ. πίνακα)

Η Ελλάδα μένει μοναχή, βάλτε-

ται πανταχόθεν.

Η Διεθνής Αμνηστία και ή Διεθνής Ένωση γιά τὰ Δικαιώματα του Ανθρώπου, βγαίνουν στην επιφάνεια. Τά ελληνικά τους τμήματα στέλνουν εκθέσεις, ή κοινή γνώμη και ή άνανεωτική αριστερά σκύβουν στο πρόβλημα.

Τότε ο Αβέρωφ ετοιμάζει νομοσχέδιο, ή ΕΟΚ τό ζητά επιτακτικά. Λίγο πριν, στις 28.4.77, ο υπουργός τότε Εθνικής Αμυνας Αβέρωφ έγραφε:

«...Δέν πρέπει νά μάς διαφεύγει ότι κάθε παραχώρηση δά αύξήσει τόν αριθμό σέ επίπεδα ανάλογα με τό μέγεθος τής παραχώρησης. Είναι βέβαιο πως πολλοί νέοι που δά ήδελαν νά άποφύγουν τή στράτευση δά εμφανίζονταν ως Τεχνοβάδες».

Και τότε δέ δά μιλούσαμε γιά δεκάδες αλλά γιά εκατοντάδες και χιλιάδες ίσως τότε τό πρόβλημα δά γινόταν όξύτερο».

Υπονοεί τό έξής τρομερό. Η λίγοι γιά πολλά χρόνια στη φυλακή, ή πολλοί γιά λίγο χρόνο. Διακρίνει αποσταθεροποιητικά φαινόμενα στην πειθαρχία και τό αξιομαχο του στρατεύματος. Ομολογούμε ότι εδώ ο κος Αβέρωφ έκανε σφάλμα, αφού τό ΠΑΣΟΚ και αντιπολίτευση ασκούσε και ο νόμος, όπως θα δούμε σέ λίγο, πέρασε όπως τόν περιέγραφε ο εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ.

Νόμος 731/77

ΚΑΙ ενώ τό φθινόπωρο του 1977, όδεύει προς τή Βουλή τό νομοσχέδιο που θα αλλάξει τό «μεσαιωνικό», όπως χαρακτηριζόταν απ' τό ΠΑΣΟΚ καθεστώς, οι έπι μέρους μερίδες των μηχανισμών του Κράτους ή, καλύτερα, οι ίδιοι οι μηχανισμοί του έπεμβαίνουν με τις προτάσεις τους. Τό γνωστό παιχνίδι.

Τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα συμφέροντα του μπλόκ τής έξουσίας.

Ο Στρατός φάνηκε ψύχραιμος και άφησε απεριόριστο τόν κ. Αβέρωφ, πολιτικό του προϊστάμενο, νά πράξει έν λευκώ. Γνωρίζει καλά πως έτσι κι αλλιώς συμφωνούν, οι μεταξύ τους επιρροές ήταν ισοδύναμες και ο Καραμανλής ηγεμόνευε.

Η έκκλησία έπρεπε νά τεθεί άκραιο έναντι των «αίρέσεων», νά μιν επιτρέψει καμιά άμφισβήτηση τής ηγεμονίας της και του κρατικού της ρόλου. Δυσπιστούσε στον νεωτερισμό, ήθελε νά κρατήσει τή συνέχεια στον εκουγχρονισμό.

Έσπειρε με ανακοίνωσή της (21.10.77), όταν ακριβώς συζητιόταν δηλαδή ο νόμος 731, νά επιτεθεί στον χλιασμό:

«...δέν είναι πραγματικοί ειρηνιστάι, είναι νεοταξικοί, εκφοβίζουν τό σύνθημα κάτω ο παλαιός κόσμος, ζήτω ο νέος κόσμος...»

Και έμάς αυτό τό σκέλος δέ μάς άφουρά, άν και έχει ένδιαφέρον ή επιλογή των πιο «κακών» έτικετών

τής εποχής.

Πλέον ένδιαφέροντα θεωρούμε τήν πρόβλεψη τής εκκλησίας, ότι οι χλιαστές, ή θα άρνηθούν και τό μέτρο τής διπλάσιας βοηθητικής (α-σπλής) θητείας άρα πάνε φυλακή ή θα τό αποδεχτούν και «δά υποσκάψουν τόν εθνικό μας στρατό» όποτε τό κράτος θα τους ξαναχωσει μέσα.

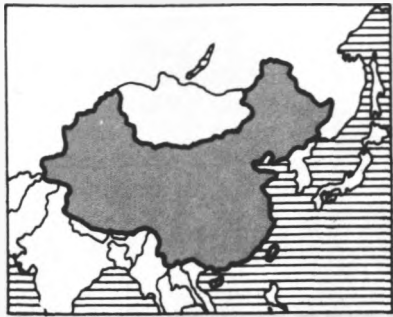
Προειδοποιεί τόν Αβέρωφ και όθει έμμεσα τους χλιαστές νά άρνηθούν τό νέο μέτρο, νά πάνε δηλαδή απ' εύθείας φυλακή.

Πό κάτω όμως πιάνει τήν ουσία. «Προσέχτε», λέει, αυτός ο νόμος, «άνοίγει τήν πόρτα στον καθένα νά προβάλει ψευδοθρησκευτικούς λόγους, νά άρνηθεί νά συμμετάσχει σέ οποιαδήποτε βίαια σύγκρουση».

Επιστροφή στα ίδια κινδυνολογία του πρόσφατου παρελθόντος του Ράλλη και του Αβέρωφ δηλαδή.

Τό άρθρο 1 του 731/77 (ισχύει και σήμερα) στην παρ. 5 γράφει:

«Κατ' έξαίρεση οι ένεκεν θρησκευτικών πεποιθήσεων άρνούμενοι νά φέρουν όπλα, υποχρεούνται εϊς έκπληρωση άδύλου υποχρεώσεως θητείας ή εκγυμνάσεως επί χρόνον διπλάσιον τής υπό των ένόπλων έκπληρουμένης. Η υπαγωγή τούτων εις τας διατάξεις τής παρούσης παραγράφου ενεργείται κατά τα δι' άποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Αμυνας καθοριζόμενα».



Liberation

ΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Καλά πάνε οι δημόσιες και μαζικές εκτελέσεις. Αυτό τουλάχιστον δηλώνει το πρακτορείο Νέα Κίνα χρησιμοποιώντας τα λόγια του υπουργού δημόσιας ασφάλειας: η εγκληματικότητα έπεσε κατά 42,5% σε τρεις μήνες, μετά την έκστρατεια που κηρύχθηκε τον περασμένο Αύγουστο (...).

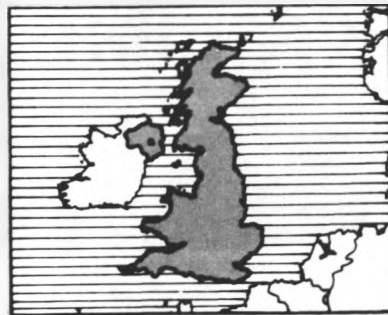
Η Libération ρώτησε σχετικά τον Φάνγκ Γινί, παλιό δικαστή του Πεκίνου που ζει σήμερα στο Χόνγκ Κόνγκ. (...)

ΛΙΜΠΕΡΑΣΙΟΝ: Πόσοι βρίσκονται σήμερα στις κινεζικές φυλακές;

ΦΑΝΓΚ: Κανείς δεν ξέρει. Είναι κρατικό μυστικό. Τό μόνο που ξέρουμε είναι ότι το 1982 π.χ. η αστυνομία ανακοίνωσε 180.000 συλλήψεις και 240.000 υποθέσεις εφθασαν στα δικαστήρια. Κάθε υπόθεση αφορά περισσότερους από έναν κατηγορούμενους. Εξάλλου είναι απολύτως αδύνατο να μάθουμε πόσα άτομα υποβάλλονται στο «λάο ζιάο», την «ανάμορφωση» δηλαδή μέσω της εργασίας, διότι αυτή εξαρτάται κατευθείαν απ' τις υπηρεσίες ασφαλείας. Υπάρχει κατόπιν και ένας αριθμός άλλων συστημάτων καταστολής, ιδιαίτερα για την εγκληματικότητα των νέων. Τό μόνο που ξέρω είναι ότι και μόνο στην πόλη του Πεκίνου υπάρχουν πολλές χιλιάδες κρατούμενοι. Και στην Κίνα η τιμωρία δεν σταματά στη φυλακή. Κάθε καταδίκη επεκτείνεται και μετά την έκτιση της ποινής.

Αυτοί που κλείνονται στις φυλακές ή στα στρατόπεδα εργασίας δεν παίρνουν κατά την αποφυλάκισή τους τό πιστοποιητικό κατοικίας που θά τους επέτρεπε να επιστρέψουν σπίτι τους. Είναι συνεπώς καταδικασμένοι να παραμείνουν όλη τους τη ζωή στην περιοχή όπου εξέτισαν την ποινή τους - δηλαδή στο στρατόπεδο ή τη φυλακή απ' όπου απελευθερώθηκαν. Ολόκληρες επαρχίες - όπως τό Κινγκάι ή τό Ξινγκιάνγκ κατοικούνται σέ μεγάλο τμήμα τους από παλιούς καταδικασμένους.

(από τη γαλλική εφημερίδα Libération, 11 Ιανουαρίου 1984)



ΑΓΓΛΙΑ: ΜΕΤΑ ΤΟ ΧΑΡΡΟΝΤΣ

Έκατό αγανακτισμένοι ακροατές τηλεφώνησαν στο BBC την επομένη της έκρηξης στο Χάρροντς διαμαρτυρόμενοι για τη μετάδοση... ιρλανδέζικης μουσικής! Η αντίδραση δεν έμεινε χωρίς αποτέλεσμα. Τό τέταρτο κανάλι της αγγλικής τηλεόρασης λογόκρινε τρεις εκπομπές τις ημέρες των Χριστουγέννων κόβοντας μεταξύ άλλων μία σκηνή κωμωδίας όπου ο Νόρμαν Ούλστον τραγουδούσε «όταν τά ιρλανδέζικα μάτια γελούν»...

Τό σοβαρό είναι πώς αρκετοί από τους συλληφθέντες μετά τις εκρήξεις κατέγγειλαν ότι ή σύλληψη και ή ανάκρισή τους δεν είχε καμία σχέση με βόμβες αλλά με τη νόμιμη πολιτική τους δράση. Στις

21 Δεκεμβρίου συνελήφθη και κρατήθηκε μέχρι τις 26 του μηνός ο Τζέρε Σμώλ (παλιός κατάδικος που έχει κάνει 8 χρόνια φυλακή για «συνωμοσία προς πρόκληση εκρήξεων»). Σύμφωνα με τους φίλους του ο Σμώλ κακοποιήθηκε από τους αστυνομικούς πριν απελασθεί στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Όταν ζήτησε να προσφύγει ενάντια στην απέλασή του οι αστυνομικοί του απάντησαν πώς θά τον στείλουν στις φυλακές Στρεϊντζγουέις όπου «κάτι δεσμοφύλακες του Έθνικου Μετώπου θά τον περιποιηθούν κατάλληλα».

Μετά την ψήφιση του Αντιτρομοκρατικού Νόμου τό Νοέμβριο του 1974 έχουν συλληφθεί περίπου 5.500 ύποπτοι, αλλά μόνο τό 8% από αυτούς έχουν ποτέ προσαχθεί σέ δίκη. Κάτι που δικαιολογεί την άποψη των αντιπάλων του νόμου, ότι άποσκοπεί κυρίως στη συλλογή πληροφοριών και στην άποθάρρυνση της νόμιμης πολιτικής δράσης στη Β. Ιρλανδία.

(από τό NEW STATESMAN 6 Ιανουαρίου 1984).



ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ: ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΣΤΟΥΣ SS-20

Η απόφαση να εγκατασταθούν σοβιετικοί πυραύλοι μέσου βεληνεκούς στην Τσεχοσλοβακία προκαλεί ένα ευρύ κίνημα διαμαρτυρίας στη χώρα αυτή που ξεπερνά τά πλαίσια της μέχρι στιγμής αντιπολίτευσης που περιοριζόταν κύρια στους διανοούμενους της Χάρτας 77. Σύμφωνα με τό άρθρο του Γιάν Κάβαν στο αγγλικό περιοδικό New

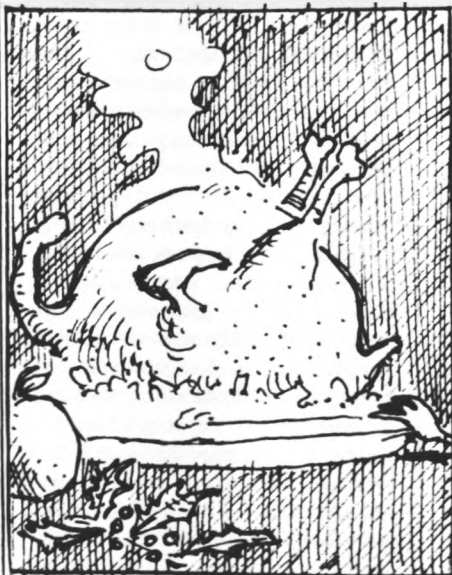
Statesman, έχουν αρχίσει να συλλέγονται μαζικά ύπογραφές διαμαρτυρίας για την εγκατάσταση των SS-20. Επί παραδειγματι, στό Μπρνό, ένα γράμμα διαμαρτυρίας συγκέντρωσε περίπου 1000 ύπογραφές από μαθητές και νέους που δεν είχαν καμία διασύνδεση με τη Χάρτα 77. Παράλληλα, συγκεντρώνονται ύπογραφές προσωπικοτήτων, ενώ ή παρανόμη «προπαγανδασκευαστική Έπιτροπή για Έλεύθερα Συνδικάτα στην Τσεχοσλοβακία», έχει ήδη καλέσει τους συνδικαλιστές να αντισταθούν στην εγκατάσταση των πυραύλων.

Τό μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ώστόσο ή διάθεση της νέας γενιάς σ' ένα αυτόνομο κίνημα ειρήνης στό πρότυπο της Δυτικής Εύρώπης. Ήδη τον Ιούνιο ή απαγόρευση μιάς συναυλίας ρόκ οδήγησε σέ συγκρούσεις αστυνομίας και νέων που φώναζαν συνθήματα για ειρήνη και έλευθερία. Αρκετοί από τους τότε συλληφθέντες καταδικάστηκαν μέχρι και σέ 20 μήνες φυλακή.

Οι άρχες, από την πλευρά τους, έχουν έντεινει την καταπίεση φτάνοντας σέ επίπεδα που θυμίζουν την πριν από την «όμαλοποίηση» περίοδο. Μέλη της Χάρτας 77 που είχαν επαφές με τά Δυτικά κινήματα ειρήνης προειδοποιήθηκαν από την Ασφάλεια τόν περασμένο Νοέμβριο ότι οποιαδήποτε διαμαρτυρία για την ανάπτυξη σοβιετικών πυραύλων θά αντιμετωπιστεί με τη βαρύτερη κατηγορία της «ύπονομυσης της άμυντικής ικανότητας της χώρας». Εκπρόσωποι της Χάρτας 77 αντέδρασαν με άνοικτό γράμμα καταγγελίας προς τά Δυτικοευρωπαϊκά κινήματα ειρήνης, όπου ξαναδιατυπώνουν τη θέση τους ότι ο άγώνας για ειρήνη είναι αναπόσπαστο κομμάτι της προσπάθειας για την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Νά λοιπόν ποιό τό παλιό όνειρο για κοινό άγώνα ενάντια στις δύο υπερδυνάμεις από τους λαούς Άνατολής και Δύσης κερδίζεις καινούριους όπαδούς. Είθε ή νεολαία της Τσεχοσλοβακίας να γίνει ή κινητήρια δύναμη μιάς πραγματικής Άννοιξης στην Πράγα...

K.B.





CONFERENCE EUROPEENNE DE SOLIDARITE AVEC LE NICARAGUA LES PEUPLES D'AMERIQUE CENTRALE , ET POUR LA PAIX

17 et 18 Décembre 1983



Ἀλληλεγγύη στή Νικαράγουα

500 πολιτικές προσωπικότητες, κοινοβουλευτικοί, συνδικαλιστές, πανεπιστημιακοί, διανοούμενοι, εκπρόσωποι ἐπιτροπών και κινημάτων ἀλληλεγγύης, πού κάλυπταν ἓνα πλατὺ φάσμα πολιτικῶν ἀπόψεων, συγκεντρώθηκαν στό Παρίσι στίς 17 καί 18 Δεκέμβρη γιά νά ἐκφράσουν τήν ἀλληλεγγύη τους στή Νικαράγουα καί τοὺς λαούς τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς καί γιά νά συντονίσουν τίς ἐνέργειές τους πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση.

Ἡ κοινὴ βάση πού ἔνωσε ὅλους ὅσους συμμετείχαν στή συνδιάσκεψη εἶναι ἡ οἰκουμενικὴ ἀρχὴ τοῦ δικαιώματος τῶν λαῶν γιά αὐτοδιάθεση.

Ἡ συνδιάσκεψη αὐτὴ ἦταν ἡ συνέχεια στὴν εὐρωπαϊκὴ ἡπείρω τῆς ἀντίστοιχης λατινοαμερικανικῆς συνδιάσκεψης ἀλληλεγγύης πού ἐγίνε στὴν Μπογκοτά τῆς Κολομβίας τὸν περασμένο Ἰούλι.

Ὅλοι οἱ ὁμιλητές, στίς παρεμβάσεις τους καταγγέλλαν τὴν πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης Ρήγκαν, πού μέ κάθε μέσο προσπαθεῖ νά ἀποσταθεροποιήσει καί νά ἀνατρέψει τὴ νόμιμη κυβέρνηση τῆς Νικαράγουας. Τόνισαν τίς σημαντικὲς προόδους πού ἔχουν ἐπιτευχθεῖ σ' ὅλους τοὺς τομείς, παρά τὸν ἀποκλεισμό, τὸ οἰκονομικὸ σαμποτάζ, τίς δολιοφθορὲς καί τίς συνεχεῖς στρατιωτικὲς ἐπιθέσεις, τῶν ὁποίων θύμα εἶναι ἡ Νικαράγουα.

Στὴν καρδιά τῶν συζητήσεων τῆς

συνδιάσκεψης ἦταν τὸ πρόβλημα τῆς νομιμότητος τῆς σαντινιστικῆς κυβέρνησης καὶ ἐπομένως τοῦ δικαιώματός της νά διαπραγματευεῖται στή βάση τοῦ σεβασμοῦ τῶν κυριαρχικῶν τῆς δικαιωμάτων, νομιμότητα τὴν ὁποία μόνιμα ἀμφισβητεῖ ὁ ἀμερικανικὸς ἱμπεριαλισμός ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ δικτάτορα Σομόζα. Μετὰ τὴ νίκη τῆς ἐπανάστασης, τὸν Ἰούλι τοῦ 1979, ὁ τότε πρόεδρος τῶν ΕΠΑ, Κάρτερ, ἔστειλε τὸ πρῶτο μήνυμά του στὴν ἡγεσία τοῦ Σαντινιστικοῦ Μετώπου. Τὸ περιεχόμενό του: «Εἰσαπείτε ἀντίπαλοί μας. Ἀνατρέψατε ἓνα καθεστὼς φιλικὸ πρὸς τίς ΕΠΑ. Ἀν στοὺς τρεῖς μῆνες πού ἔρχονται, ὁργανώσατε γενικὲς καὶ ἐλεύθερες ἐκλογές, οἱ ΕΠΑ θά ξαναρχίσουν μαζί σας κανονικὲς σχέσεις». Ὁ Τόμας Μπόρχε, ἀπαντώντας ἐκ μέρους τῆς ἡγεσίας τοῦ Σαντινιστικοῦ Μετώπου, ἔγραψε στὸν Κάρτερ: «Ὁ λαός μας ἔχει κιόλας ψηφίσει – μέ τὸ αἷμα του».

Ὅπως ὑπογραμμίσθηκε στὴν ἴδια τὴ συνδιάσκεψη, τὴ μεγαλύτερη ἀποδείξη τῆς ὑποστήριξης πού ἔχει ἡ σαντινιστικὴ κυβέρνηση ἀπὸ ὅλο τὸ νικαραγουανό λαὸ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὴν ἀμυνα τῆς χώρας τὴν ἐξασφαλίζουν λαϊκὲς πολιτοφυλακές, ὅτι ἐργατικὲς ἐπιτροπὲς «ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης» φρουροῦν τὰ κέντρα παραγωγῆς, ὅτι ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση δὲν σήμαινε μονάχα πὼς οἱ ἀγρότες ἀπέκτη-

σαν γῆ ἀλλὰ καὶ ὅπλα γιά νά τὴν ὑπερασπισθοῦν.

Ὁ Λισάντρο Σαβέθ Ἀλάφρο, ἐπίσημος εκπρόσωπος τῆς νικαραγουανῆς κυβέρνησης, εἶπε, μετὰ τὴν πιὸ μεγάλη πίεση, ὁ νικαραγουανὸς λαὸς ἐνώνει τὴν εὐθυμία μέ τὸ κουράγιο, τὴν ἀπόφασή του νά παλέψει μέ τὴ ζέση καὶ τὴ χαρὰ. Ἔτσι μόνο μποροῦμε νά καταλάβουμε γιὰτί ἄνδρες καὶ γυναῖκες κάθε ἡλικίας ἀλλάζουν τὰ ρούχα τῆς δουλειᾶς μέ τὴ στολὴ τοῦ πολιτοφύλακα ὥστε νά συνεχίσουν τὴν προετοιμασία τους στὰ κέντρα στρατιωτικῆς ἐκπαίδευσης πού ἔχουν ἀνοίξει σ' ὅλη τὴ χώρα. Οἱ οἰκογένειες, ὁργανωμένες στίς ἐπιτροπὲς σαντινιστικῆς ἀμυνας, πραγματοποιοῦν ἐκ περιτροπῆς περιπολίες ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης σὲ κάθε δρόμο, σὲ κάθε συνοικία, σὲ κάθε τόπο δουλειᾶς, κατασκευάζουν καταφύγια καὶ χαρακώματα. Χιλιάδες καὶ χιλιάδες φοιτητές, ἐνσωματωμένοι σὰν ταξιαρχίες παραγωγῆς, φεύγουν μέ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τίς πόλεις στὴν ὑπαιθρο γιά τὴ συγκομιδὴ τοῦ καφέ καὶ τοῦ βαμβακιοῦ, ζωτικῶν προϊόντων γιά τὴν οἰκονομία μας. Στηριζόμενος στὴν πλατεῖα ἐνεργητικότητα μετασχηματισμοῦ πού ἀποδέσμευσε ἡ ἐπανάσταση, ὁ λαὸς ἀντιμετωπίζει ἓνα δυσανάλογο ἐχθρό, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νά τὸν ἐκμηδενίσει γιὰτί θέλησε νά εἶναι ὁ ἑαυτοῦς του».

Ἡ συνδιάσκεψη, διαπιστώνοντας τὴν κλιμάκωση τῶν ἐπιθέσεων τοῦ ἀμερικανικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, πού προσπαθεῖ μέ ὅλα τὰ μέσα νά ἀπομονώσει τὴ Νικαράγουα καί νά προετοιμάσει τοὺς ὅρους μιάς ἀμεσης εἰσβολῆς, πήρε μιά σειρά ἀποφάσεις πού στοχεύουν νά διευρύνουν μ' ὅλες τίς μορφές τὴν ἀλληλεγγύη μέ τὴ Νικαράγουα. Θεωρώντας πὼς ἡ πραγματικὴ εἰρήνη μπορεῖ νά ἐξασφαλισθεῖ μονάχα στή βάση τοῦ δικαιώματος τῶν λαῶν γιά αὐτοδιάθεση, στή βάση τοῦ σεβασμοῦ τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τῆς νόμιμης κυβέρνησης τῆς Νικαράγουας, ἐπαναβεβαίωσε τίς ἀρχές τῆς τελικῆς ἀπόφασης τῆς συνδιάσκεψης τῆς Μπογκοτά:

«Μπροστὰ στὴν ἐπιδείνωση τῆς σημερινῆς κατάστασης, οἱ ἐνέργειες τῆς ομάδας τῆς Κοντατόρα πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τίς κυβερνήσεις τῆς Κολομβίας, τῆς Βενεζουέλας, τοῦ Παναμᾶ καὶ τοῦ Μεξικοῦ, ἀποκτοῦν ἰδιαιτέρη σημασία γιά τὸ φρενάρισμα τῆς αὐξανόμενης μονομεροῦς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐπέμβασης τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν. Κάθε ἄλλη πρωτοβουλία δίκαιης εἰρήνης δαδάζει τὴν ὑποστήριξή μας. Κάθε διαπραγμάτευση πρέπει νά περιλαμβάνει στίς ἐσωτερικὲς συγκρούσεις στό Σαλβαδόρ, τὴν ἀναγνώριση τοῦ FMLN-FDR (Ἀπελευθερωτικοῦ Μετώπου Φαραμπούντο Μαρτί -



Έπαναστατικού Δημοκρατικού Μετώπου) σάν εμπόλεμης δύναμης καί, στην περίπτωση της Νικαράγουας, την αναμφισβήτητη νομιμότητα της κυβέρνησής της. Οι προτάσεις που διατυπώνει η κυβέρνηση της Νικαράγουας επιτρέπουν το προχώρημα σε μία ειρηνική λύση, θεωρούμε σε ισχύ το σχέδιο της νικαραγουανής κυβέρνησης και απαιτούμε διμερείς λύσεις. Η συνδιάσκεψη αυτή είναι σύμφωνη με την πρόταση να μπει τέλος σε κάθε εμπόλεμη λύση μέσα από την άμεση υπογραφή μιάς συμφωνίας μη επίθεσης ανάμεσα στη Νικαράγουα, την Ονδούρα και τις ΕΠΑ. Σήμερα, απέναντι στην επικείμενη επέκταση του πολέμου, επαναθεβαιώνουμε την αναγκαιότητα της ειρήνης».

Η συνδιάσκεψη αποφάσισε όμο-

«Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη 'Αλληλεγγύης στη Νικαράγουα, τούς λαούς της Κεντρικής 'Αμερικής, καί για την ειρήνη»

φωνα:

-Νά στείλει μία επιστολή στον γραμματέα του ΟΗΕ Περέζ ντέ Γκουεγιάρ και τον πρόεδρο του αμερικανικού Κονγκρέσου Μ.Τ. Ο' Νέλ, ζητώντας τους να δεχθούν μία αντιπροσωπεία της συνδιάσκεψης. Η επιστολή αυτή περιλαμβάνει τις διαπιστώσεις και τις άρχες που υιοθέτησε η συνδιάσκεψη και ενσωματώνει την έκκληση διακόσων ευρωπαίων βουλευτών στον πρόεδρο του αμερικανικού Κονγκρέσου, στην οποία απαιτούν να σταματήσει η χρήση στρατιωτικής βίας και απειλών ενάντια στη Νικαράγουα, να αποχωρήσουν οι αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις από την Κεντρική 'Αμερική, να σταματήσει η υποστήριξη και χρηματοδότηση των δυνάμεων που επιτίθενται στη Νικαράγουα και να πάψει η πολιτική διακρίσεων σε βάρος της Νικαράγουας στους διεθνείς οργανισμούς.

-Μιά έκκληση, για να υπογραφεί μαζικά σε διεθνή κλίμακα, υποστήριξης των συμπερασμάτων της συνδιάσκεψης και της αντιπροσωπείας τους που θα συναντήσει τον γ. γραμματέα του ΟΗΕ και τον πρόεδρο του αμερικανικού Κονγκρέσου.

-Εκτιμά πως η αποστολή ταξιαρχών δουλειάς, τεχνικών, γιατρών κλπ. αποτελεί ένα σημαντικό μέτρο πρακτικής αλληλεγγύης με τη Νικαράγουα. Καλεί να οργανωθεί μία

παρουσία προσωπικοτήτων από όλο τον κόσμο στη Νικαράγουα, ώστε «Οι ΕΠΑ να ξέρουν πως σε περίπτωση πολέμου θα πυροβολήσουν ενάντια σε αμερικανούς, δολανδούς, γερμανούς κλπ πολίτες».

-Μιά απόφαση που απαιτεί την άμεση αποχώρηση των δυνάμεων κατοχής από τη Γρενάδα.

-Μιά απόφαση για το Σαλβαντόρ που απαιτεί το σταμάτημα κάθε επέμβασης της Ονδούρας και των ΕΠΑ στο Σαλβαντόρ και τάσσεται υπέρ μιάς πολιτικής λύσης της σύγκρουσης.

-Μιά απόφαση υποστήριξης των δραστηριοτήτων της επιτροπής εκτάκτου ανάγκης της Νικαράγουας για την αποστολή υλικού, τεχνικής βοήθειας κλπ.

-Μιά έκκληση στα συνδικάτα λιμενεργατών και ναυτεργατών σ' όλο τον κόσμο να μπουκοτάρουν τα πλοία που μεταφέρουν αμερικανικά εμπορεύματα σε περίπτωση εισβολής στη Νικαράγουα.

-Αποφάσισε να έρθει σε επαφή με όλες τις προοδευτικές οργανώσεις, επιτροπές και προσωπικότητες των ΕΠΑ και να τους ενημερώσει για τα αποτελέσματα της ευρωπαϊκής συνδιάσκεψης.

Η επιτυχία της συνδιάσκεψης, η πρώτη αυτού του τύπου σε ηπειρωτική κλίμακα, επέτρεψε να καθορισθούν φιλόδοξοι στόχοι.

«Για μας όλους εδώ, αυτή η ευρωπαϊκή συνδιάσκεψη δεν είναι μία κατάληξη αλλά αντίστροφα ένα σημείο εκκίνησης. Και πιστεύω πως το προσεχές καθήκον μας είναι η σύνδεση με τα προοδευτικά κινήματα που στις ίδιες τις ΕΠΑ αντίθρονται στην πολιτική του Ρόναλντ Ρέγκαν στην Κεντρική 'Αμερική. Ξέρουμε το ρόλο που έπαιξε ο αμερικανικός λαός στο σταμάτημα του πολέμου στο Βιετνάμ. Σ' αυτόν τείνουμε το χέρι. Πρέπει τώρα να οικοδομήσουμε έναν αξονα αλληλεγγύης Παρίσι-Μπογκοτά-Ουάσινγκτον», εξήγησε ο καθηγητής Μισέλ Μπρουέ, ένας από τους οργανωτές της συνδιάσκεψης.

Τις εργασίες της συνδιάσκεψης έκλεισε ο πρεσβευτής της Νικαράγουας στη Γαλλία, Άλεσάντρο Σεράνο Καλντέρα, λέγοντας: «Η διακήρυξη που υιοθετήσατε, οι εκδηλώσεις αλληλεγγύης που εκφράσατε ενισχύουν βαθιά το αδόκαστο επαναστατικό πνεύμα του Σαντινιστικού Μετώπου και του λαού της Νικαράγουας. Μαζί κάνουμε την επανάσταση και την υπεράσπιση της επανάστασης, δηλαδή την υπεράσπιση της γης της Νικαράγουας, του δικαιώματος των λαών για αυτοδιάθεση, για αυτοκυβέρνηση, για την ανοικοδόμηση της χώρας, για να ζουν με ειρήνη, αξιοπρέπεια και ελευθερία (...). Και γι' αυτό, χάρη σ' αυτή τη διακήρυξη, χάρη σ' αυτή την αλληλεγγύη, μπορούμε να πούμε σήμερα, όπως χθές και όπως αύριο: δεν θα περάσουν, θα νικήσουμε».

Έλένη Άστεριού

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

Νικόλαος Πέτας, μέλος του προεδρείου της Π.Ε.Τ. του Ο.Τ.Ε.
Ανέστος Κώστας, μέλος του προεδρείου της Π.Ε.Τ. του Ο.Τ.Ε.
Σπύρος Κατωπόδης, μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της Ε.Δ.Α.

Λεωνίδας Κύρκος, ευρωβουλευτής του ΚΚΕ (έσωτερικού)

Αλέξης Αρτζιμάνογλου, ανταποκριτής του Σχολιαστή

Ρούλα Παπαγιαννοπούλου, Ένωση Γυναικών Ελλάδας

Έλένη Άστεριού, Ελληνική επιτροπή αλληλεγγύης στη

Νικαράγουα

Φαίδων Μεταλλινός, εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ

Νικόλας Μαλαγαρδής, εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ



ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χουάν Μαρία Μπαντρές Μολέ, αριστερός βάσκος βουλευτής (Ισπανία)

Μωρίς Βάρθ, υπεύθυνος επ. Δικαιωμάτων του Άνθρώπου (Γαλλία)

Μπένγιαμιν Μπαστίντα, οικονομολόγος (Ισπανία)

Κλώντ Μπουρντέ, δημοσιογράφος (Γαλλία)

Μισέλ Μπρουέ, μαθηματικός (Γαλλία)

Υβ Μπουανί, πρόεδρος Ένωσης Γαλλίας-Λατινικής 'Αμερικής (Γαλλία)

Χούλιο Κορτασάρ, συγγραφέας (Αργεντινή)

Βόλφ Μικαέλ Κάτενχουζεν, βουλευτής της S.P.D. (Ο.Δ. Γερμανίας)

Τζέρεμι Κόρμπιν, βουλευτής εργατικών (Μ. Βρετανία)

Στάνλεϋ Κλίντον Ντέιβις, πρώην υπουργός εργατικών (Μ. Βρετανία)

Λουί Φάβρ, δημοσιογράφος (Γαλλία)

Φρανσουά Φόργκ, δημοσιογράφος (Γαλλία)

Πιέρ Φουγκερόλας, κοινωνιολόγος (Γαλλία)

Σούζαν Τζώρτζ, συγγραφέας (ΗΠΑ)

Έβελιν Χέρφκενς, σοσιαλίστρια βουλευτής (Ολλανδία)

Γκύντερ Χόφφενμύλερ, μέλος της ηγεσίας των Πράσινων (Ο.Δ. Γερμανίας)

Μίλαν Χόρατσεκ, βουλευτής των Πράσινων (Ο.Δ. Γερμανίας)

Λέο Ματαράσο, δικηγόρος (Γαλλία)

Ζάν Πιέρ Μετράλ, γ.γ. του σοσιαλιστικού κόμματος (Ελβετία)

Ζάν Ζίγκλερ, μέλος του γραφείου της σοσιαλιστικής Διεθνούς (Ελβετία)

«(...) είναι γνωστό ότι το ΠΑΣΟΚ έχει διακηρύξει σε κάθε κατεύθυνση ότι στην Ελλάδα του μέλλοντος πρέπει να υπάρχει στέγη, τροφή, περιθαλψη και τρυφερότητα, για όλα ανεξαιρέτα τα Έλληνόπουλα, ανεξάρτητα από τα κέφια του σσέχου και της μήτρας που τα φέρνουν στον κόσμο... Αν η διακηρύξη αυτή δεν είναι άρκετη για να δώσει το μέτρο της σίνεσης στις «αυτόνομες γυναίκες», όταν δίνουν συνεντεύξεις τι να πούμε εμείς; Ας καταλάβουν πάντως καλά, ότι τα αίτήματά τους τα προβάλλουν σε λάθος εποχή και σε λάθος κυβέρνηση».

«Αποστολή του σοσιαλιστικού κράτους είναι ακριβώς να αντιστρατεύεται τέτοιες «αυτονομίες» της «ιδιωτικής πρωτοβουλίας», οικονομικής, ήθικής, πολιτιστικής, οικογενειακής. Η σοσιαλιστική Ελλάδα, τέλος, δεν είναι διατεθειμένη να μεταβληθεί σε χώρα γερόντων, όπου ο δεικτής γεννητικότητας μένει απελπιστικά στάσιμος, ενώ οι επίθουλοι γείτονες αυξάνονται, πληθύνονται, έποφθαλμιούν και άσχημονούν, διατηρώντας μάλιστα άκόμενη και μέσα στο δικό μας έδαφος μία δική τους μειονότητα (αυτή της Δ. Θράκης) που ακολουθεί ακριβώς τα δικά τους μαθήματα από δημογραφικό ζήτημα (...)»

Τό κείμενο αυτό είναι ένα επίλεκτο απόσπασμα από τό έκτενές άρθρο του κ. Δημ. Κ. Σεργίου (δικηγόρου) που δημοσιεύτηκε στις 11 Ιανουαρίου στη στήλη «Ελευθερο Βήμα» της 'Ελευθεροτυπίας με τίτλο «Οι άμβλώσεις και οι αυτόνομες γυναίκες». Πέρα από μνημείο λόγου, τό κείμενο του κ. Σεργίου (δικηγόρου) αντιπροσωπεύει μία ολόκληρη αποψη που πιστεύουμε ότι «αυτολογοκριθήκε» τόν τελευταίο καιρό, όταν μέ άφορμή την έκστρατεία της Αυτόνομης Κίνησης Γυναικών, ο τύπος άσολήθηκε και πάλι έκτεταμένα με τό πρόβλημα των έκτρώσεων.

Ο κ. Σεργίου (δικηγόρος) ανατρέπει σε μία πλούσια έθνικο-σοσιαλιστική έπιχειρηματολογία για να τεκμηριώσει ότι:

- Οι εργαζόμενες γυναίκες δέ χρωστώνε τιποτα για να πληρώνουν με τόν τιμιο ιδρώτα τους τις έκτρώσεις που θέλουν να κάνουν οι άνθλικες, ανύπαντρες και άνεργες όμόφυλές τους. Ένώ, ως γνωστόν, τό σοσιαλιστικό κράτος ζητά την άπομόνωση κάθε κοινωνικού παράσιτου.
- "Αν νομιμοποιούνταν οι έκτρώσεις, «θα πολλαπλασιάζονταν με γεωμετρική πρόοδο, πράγμα φυσικά που θα αύξανε τά έξοδα των ταμείων, έπομένως και τις εισφορές των γυναικών!» Ένώ, ως γνωστόν, σ' ένα σοσιαλιστικό κράτος οι πολίτες δεν έχουν λεφτά για πέταμα, πολύ δέ περισσότερο τά ταμεία.

- Αν νομιμοποιούνταν οι έκτρώσεις, τά ασφαλιστικά ταμεία δέ θα μπορούσαν να έχουν δύο μέτρα και δύο σταθμά: Θα έπρεπε να αναλάβουν τά έξοδα και για τό λιφτιγκ, τό πήλιγκ, τις κούρες Ασλάν και τό άδυνάτισμα των ασφαλισμένων τους. Ένώ, ως γνωστόν, τό σοσιαλιστικό κράτος δέ δίνει καμία σημασία ούτε στην έξωτερική εμφάνιση ούτε στις ιδιωτικές προθέσεις των πολιτών του.

- Πρέπει να καταργηθεί ή αντισύλληψη, όπως κάποτε καταργήθηκε ή θαλαδομίδη. Γιατί ή σχετική έρευνα δεν έχει προοδεύσει και πολύ και ό κίνδυνος για μία νέα γενιά τεράτων είναι άκόμενη πρό των πυλών. Ταυτόχρονα πρέπει να μη συσταθούν τά προτεινόμενα Κέντρα Πληροφόρησης, έφ' όσον κατά τεκμήριο τουλάχιστον

300.000 Έλληνίδες τό χρόνο είναι πλήρως ένημερωμένες σχετικά με τό πρόβλημα των έκτρώσεων. Και ως γνωστόν, τό σοσιαλιστικό κράτος έχει τόν έλεγχο και τό μονοπώλιο της πληροφόρησης.

- Δεν είναι δυνατό να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι προθέσεις της κάθε έγκυου, για τό έμβρυό της, έφ' όσον και οι πιο έγκυρες σχετικές έπιστημονικές άπόψεις δεν έχουν καταλήξει σε «κατασταλαγμένα συμπεράσματα, διδακτά σε φοιτητικά και μαθητικά σπουδαστήρια». Τό μόνο που μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα είναι ότι «ή προσωπικότητα της νέας ύπαρξης αρχίζει από τη σύλληψη». Και στό σημείο αυτό οι έπιστήμονες είναι κατηγορηματικοί. Η διαμόρφωση της προσωπικότητας όλων των πολιτών είναι έξασφαλισμένη, άρκει να γεννούν και να γεννιώνται άκώλυτα.

Δέν είναι, όμως, μόνον αυτά που ύποστηρίζει ο κ. Σεργίου (δικηγόρος). Είναι και άλλα πολλά, που προκύπτουν έξίσου άβιαστα από τό κείμενό του: Τό σοσιαλιστικό κράτος όφείλει να διαθέτει κατά τό δοκούν τά σώματα των πολιτών του, να καταστέλλει κάθε «ιδιωτική πρωτοβουλία» και -κυρίως!- να καταργεί διά ροπάλου τη γενοκτονία των έμβρυων, πρακτική που συνοδοιπορεί με τους έπίθουλους γειτόνους που αποτελούν υπόδειγμα ύπανθρώπων, αλλά και παράδειγμα προς -γενετήσια- μίμηση. Η «κατεστημένη ήθική» των 300.000 έκτρώσεων τό χρόνο δεν αντιστρατεύεται τό σοσιαλιστικό κράτος και τά όσια του. Τό αντίθετο δηλαδή από αυτό που κάνουν κάποιες «αυτόνομες γυναίκες» και οι «έπαναστατικές ιδέες τους»...

**Μαριάννα Κονδύλη
Αγγέλικα Ψαρρά**

Υ.Γ. Τόν τελευταίο καιρό παρατηρήθηκαν ιδιαίτερες αιχμές κατά των Τούρκων και των γυναικών στην 'Ελευθεροτυπία. Μία άθωα έρμηνεία του φαινομένου θα ήταν ότι βρισκόμαστε μπροστά σε κάποιες πυρετώδεις προσπάθειες μετατροπής της έφημερίδας σε 100% ταμπλόιντ.



Στις 5.1.84, ο Ριζοσπάστης φιλοξένησε άρθρο του Δημήτρη Δούνη, στό οποίο ό συγγραφέας πραγματεύεται τό θέμα: «Τό ΚΚΕ και οι άνένταχτοι». Προτάσσω τόν επίλογο του άρθρου όπου ό Δ.Δ. αναπολεί: «Έχω διαβάσει κάπου πως όταν ή Σοβιετική Ένωση δέχτηκε τη ναζιστική επίθεση, όλοι σχεδόν οι παλιοί κομμουνιστές που ήταν έξω από τό ΚΚΣΕ ζήτησαν να σταλούν στην πρώτη γραμμή να πολεμήσουν και αν σκοτωθούν, τό Κόμμα να τους κάνει την τιμή έστω και νεκρούς να γίνουν μέλη του, μεταθανάτια». Πράγματι, πρόκειται για την

ιδανική λύση στό πρόβλημα: οι άνένταχτοι να μπουν στό Κόμμα (για να μην υπάρχουν διαρροές) και να μπουν στον τάφο τους (για να μην υπάρχουν διαφωνίες).

Και μόνο τό απόσπασμα που αναδημοσιεύουμε θα ήταν άρκετό για να κατατάξουμε τόν Δ.Δ. στην πρώτη δεκάδα συγγραφέων μάρου χιούμορ. Αλλά, όχι. Πρώτον, διότι ό συγγραφέας δεν άστεϊεύεται, ούτε στό έλάχιστο, και δεύτερο, γιατί ή κατάσταση περιπλέκεται, καθώς ό Δ.Δ. δηλώνει ότι και αυτός ό ίδιος είναι ένας άνένταχος: «Είμαστε εμείς οι λεγόμενοι άνένταχοι», τολμά σε κάποια άποστροφή του. Πρόκειται για μία όμολογία (είμαστε άνένταχοι) σε τόνο μεταμέλειας (είμαστε λεγόμενοι): τό ΚΚΕ είναι («όργανωμένη καταστατικά κομματική δύναμη») οι ύπόλοιοι δεν είναι- λέγονται.

Και όπως πάντα, ή όμολογία και ή μεταμέλεια οδηγούν στη συντριβή: «Τά μέλη και τά στελέχη του ΚΚΕ είναι σήμερα ή μαχόμενη πρωτοπορία, στην καθημερινή δράση... ενώ εμείς οι απέξω (sic) που δέ ζούμε ενεργά τη ζωή του Κόμματος, όση ώριμη πολιτική σκέψη, και πείρα και αν έχουμε, δεν μπορούμε σαν άτομα να συνεκτιμήσουμε και να καθορίσουμε αντικειμενικά θέσεις, για όποιοδήποτε πρόβλημα».

Δέ μένει παρά ή έκκληση για έπικεια στον καταλογισμό εύθυνών για την άποχώρηση από τό Κόμμα: «μπορεί να ήμασταν πικραμένοι, δυσαρεστημένοι, παραπλανημένοι, μπορεί να δειλιάσαμε, μπορεί να άδικηθήκαμε, μπορεί να κάναμε άδελά μας λάθη και ζημιά», με διό λόγια: ήμαρτον και δεν τό ξανακάνω.

Μην όμως νομίζετε ότι ό Δ.Δ. προσχώρησε στό ΚΚΕ. Δηλώνει καθαρά ότι άνήκει σ' εκείνους που «τώρα δεν έχουμε την τιμή και τό προνόμιο να είμαστε ενεργά κομματικά μέλη του τιμημένου ΚΚΕ» (αν ή Μεγάλη Σοβιετική Έγκυκλοπαίδεια διαλάμβανε τό λήμμα «άνένταχος» ή προσφορά του Δ.Δ. θα ήταν άνεκτίμητη).

Τό ΚΚΕ, μπαίνει άραγε στη «μάχη των άνένταχτων;» Οι έκλογές για τό ειρώκοινοβούλιο δεν είναι μακριά. Και που να σφίξουν τά πράγματα...

Τ. Μαστραντώνης



Μιά ανταπάντηση του Α. 'Ελεφάντη στον Κ. Φιλίνη που δημοσιεύτηκε στον Πολίτη τ. 63-64 με έβαλε σε κάποιες σκέψεις, όχι τόσο για την ουσία της διαφωνίας, όσο για την εισαγωγή του σημειώματος: Γράφει ο Α. 'Ελεφάντης:

«'Αν τουλάχιστον δέ με άπατά η μνήμη, στα έπτά χρόνια που κυκλοφορεί ο Πολίτης, τὰ έντυπα του ΚΚΕ έσωτ. ελάχιστα ασχολήθηκαν μαζί του: μιά χλευαστική πολεμική του Σταύρου Καρρά, που ξεμπέρδευε τό θέμα σε 3-4 άράδες, κι άλλη μιά, πάλι χλευαστική, πολεμική του Νίκου 'Αλεβιζάτου στην Αύγη. Αυτά ή σχεδόν αυτά. (...) τό ΚΚΕ έσωτ. επέλεξε τουλάχιστον προς τή μεριά του «Πολίτη», τήν πολιτική της σιωπής, τήν αποσιώπηση της ύπαρξής του, παρόλο που δέ σταμάτησε ποτέ νά μιλά για διάλογο, αντιπαράθεση τών άπόψεων κλπ.

Τώρα ο Κώστας Φιλίνης σπάει τήν αρχή της σιωπής. Και εύλικρινά χαιρετίζουμε τό μικρό του άπαντητικό άρθρο στην «'Αριστερά Σήμερα» όχι γιατί επιτέλους μάς «πρόσεξε» αλλά γιατί έμπρακτα, ύλοποιεί κάτι που διακηρύσσεται μέν από τό κόμμα του, σπάνια όμως έξυπηρετείται: τό διάλογο και τήν αντιπαράθεση».

Ως προς τό τελευταίο, ότι δηλ. τό ΚΚΕσσ. σπάνια έξυπηρετεί τό διάλογο και τήν αντιπαράθεση δέν μπορούμε νά διαφωνήσουμε μέ τόν Α. 'Ελεφάντη. 'Η ιστορία είναι παλιά, χυλοειπωμένη, και ή πείρα του καθενός πλούσια. Φοβόμαστε όμως ότι, σ' ό,τι αφορά τό πρώτο σκέλος, ή μνήμη του δυστυχώς τόν άπατά. Σ' όλη τήν τελευταία περίοδο πρίν τίς εκλογές του 81 ή στάση τών έντύπων του ΚΚΕσσωτ. ήταν κάτι παραπάνω από άνοιχτή προς τή συντακτική ομάδα του Πολίτη. 'Η Αύγη, μάλιστα, καθιέρωσε και ειδική σελίδα (μέ τίτλο: 'Η σιωπή δέν είναι χρυσός για τήν 'Αριστερά) που γραφόταν μέ αποκλειστική ευθύνη τών συντακτών του Πολίτη. 'Αλλά και στό Φεστιβάλ Αύγης Θούριου, στίς εκδηλώσεις του ΚΚΕσσωτ. κλπ., ή παρουσία του Πολίτη ήταν σταθερή και αδιάκοπη.

Ξέρουμε βέβαια ότι τήν έπαύριο τών εκλογών ή στενή αυτή σχέση δέν οδήγησε παρά σε άδιέξοδο. Δέν είναι όμως δυνατόν νά σβηστεί όλη εκείνη ή περίοδος και νά μείνουν μόνο οι 3-4 άράδες του Σταύρου Καρρά. Πολύ περισσότερο που οι καιροί είναι πονηροί, και ήδη κάποιος ετοιμάζονται για νέες εκλογικές δοκιμασίες. Φαίνεται ότι μερικές φορές «ή σιωπή είναι χρυσός και για τήν άριστερά».

Δ.Ψ.

Τήν πρώτη μέρα τήν έθαψαν πανηγυρικά τρεις άπογευματινές έφημερίδες. Τή δεύτερη άναγκάστηκαν όλες νά όμολογήσουν ότι είναι ακόμη ζωντανή, όλες έκτός από τήν «'Ελεύθερη Γνώμη» που τή θρήνησε όπως της άξιζε. Τήν τρίτη -και τελευταία μέρα, εκτεθειμένη πιά ή «'Ελεύθερη Γνώμη» επιχειρώσε μιά κάποια επανόρθωση της γκάφας:

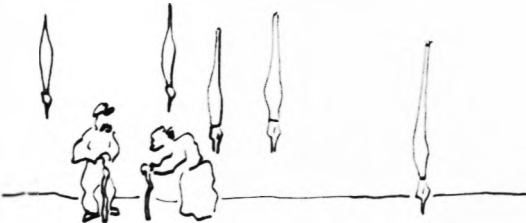
«'Η Ζωζώ Νταλμάς ζει! Μέ ανακούφιση διαψευστήκαμε κι έμεις, όπως και μιά σειρά ήμερησίων έφημερίδων της 'Αθήνας. Είναι φανερό ότι πέσαμε θύματα κακής, έν τέλει, πληροφόρησης αλλά και της δημοσιογραφικής έγρηγορης. 'Η γνωστή καλλιτέχνίδα που έχει διαβεί τόν Ρουβίκωνα τών 80 χρόνων, γνωρίζαμε ότι είχε κάποια προβλήματα μέ τήν υγεία της τόν τελευταίο καιρό, και, δημοσιογραφική

άδεια, ήμασταν μέ τή γραφίδα στο χέρι». ('Ελεύθερη Γνώμη 13 'Ιανουαρίου).

«Δημοσιογραφική άδεια», λοιπόν. 'Η χοντρή γκάφα πίνει νά υψίσταται, έφ' όσον ύπήρξε άποτέλεσμα υπερέχοντος ζήλου ανθρώπων που περιμένουν μέ τή...γραφίδα στο χέρι. 'Ακομψη διατίπωση, μιά και παραπέμπει σε γνωστή έξισον άκομψη έκφραση. Και ψεύτικη, γιατί κανείς και μέ τίποτα στο χέρι δέν περιμενε τό θάνατο της ξεχασμένης από χρόνια χορεύτριας. 'Αλλά και άληθινή, γιατί οι δημοσιογράφοι εκτιμούν πολύ τά πτώματα και κάθε άνθρωπος - ιδιαίτερα κάθε υπερέχων άνθρωπος - είναι ένα δυνάμει πτώμα. 'Αφορμή, δηλαδή, για άποκαλύψεις, για θέαμα, για δράμα. Και στίς καλές περιπτώσεις για μιά κηδεία μέ δημόσια δαπάνη. Μόνο που ή κακομοίρα ή Ζωζώ δέν είχε και τόσο ψωμί. Δύο γυμνές φωτογραφίες του 20 για νά σκανδαλιστούν οι άναγνώστες του έτους 'Οργουέλ και μικρή ποσότητα φαντασιώσεων σπονδή στίς άτέλειωτες νύχτες της μέ τόν Κεμάλ.

Ωστόσο ή Ζωζώ ύπήρξε σε κάτι τυχερή: Διαπίστωσε, ότι, όταν πεθαίνει, κανένα κόμμα δέν πρόκειται νά βγάλει σχετική ανακοίνωση...

Σοφία Καραγιάννη



Δύσκολο νά αντίληφθεί κανείς τί συνέβη ακριβώς στον «ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟ» του Οικονομικού Ταχιδρόμου μέ τό νέο έτος (5.1.84). 'Ενα περίπου χρόνο φέλαγε τίς άπόψεις του επί τών δηλώσεων του ύφυπουργού 'Εθνικής 'Αμυνας (ΝΕΑ, 9.2.83) για τό 'Ασύλο τών Α.Ε.Ι. και τίς έπιτροπές φαντάρων.

'Ανησυχεί λοιπόν και γράφει: «...τό στρεβλό και άπερίσκεπτο περιεχόμενο που δόθηκε στην έννοια του ασύλου τών Α.Ε.Ι. παρέχει στήν και άσφαλείς συνθήκες για δραστηριότητες που στοιχειοθετούν τό έγκλημα της έσχάτης προδοσίας, όπως άναμφισβήτητα είναι κάθε πράξη που άπεργάζεται τή διάλυση του στρατού. Κι έμεις μένουμε άναίδοι από τή διαπίστωση που δέ συνοδεύεται από άμεση αντίδραση, οι δέ Τούρκοι τριβούν περιχαρείς τά χέρια τους...»

Δύο πράγματα εκτιμούμε, ή ή έπαρση τών έπιτροπών άνέρχεται επικίνδυνα άρα αναλαμβάνει δράση, ή πρόκειται απλώς για «γλύψιμο» στον άναβαπτισθέντα στρατηγό Δροσογιάννη. Και μάλιστα «γλύψιμο» νεοι τύπου, «έτεροχρονισμένο» και «κρυτικό», άφού ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΣ άσπάζόμενος τίς άπόψεις του άναβαπτισθέντα στυλοβάτη τών 'Εν. Δυνάμεων διακρίνει καθυστερήσεις στην καταστάλση του πλεονά. Αντά γραμμένα κάτω άπ' τόν εύφημ ύπότιτλο «Χαρά οι Τούρκοι...» Δοκιμασμένο νά δηλώνεις κυρίως ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ.

Δ.Τ.



Σέ άλλο κείμενο αυτού του τεύχους αναλύεται τό φαινόμενο της «όργουελιτιδας» που κυριάρχησε συντριπτικά τόν πρώτο μήνα του χρόνου στίς αναλύσεις τών διανοούμενων της άριστεράς και όχι βέβαια μόνον αυτών. «'Ενάντια στο ρεύμα» και τήν παράδοση που θέλει τό «1984» αντίσοβιετική άλληγορία, ο Βασίλης Ραφαηλίδης (ΕΘΝΟΣ 1.1.84) επιμένει ότι πρόθεση του συγγραφέα δέν ήταν καθόλου ή καταγγελία του σοσιαλισμού αλλά του καπιταλισμού. Αυτό που μάς κίνησε τό ένδιαφέρον δέν ήταν όμως τόσο ή ουσία της θέσης που ύποστηρίζει, όσο τά έπιχειρήματα που έπιστρατεύει για νά τήν τεκμηριώσει. «'Είπαν μερικοί πως ό 'Οργουέλ ενόχταν τήν ήττα του Στάλιν. 'Αν τό 1949 συνέχιζε νά εύχεται τήν ήττα του Στάλιν, τό «1984» δά ήταν ένα μυθιστόρημα που δά προυπόθετε ήττημένο τόν Στάλιν και συνεπώς νικητή τόν καπιταλισμό. 'Αρα, τό φανταστικό καθεστώς που περιγράφεται στο «1984» δά ήταν αυτό του νικητή καπιταλισμού».

Ο συλλογισμός πράγματι τετράγωνος. 'Αλλά υπάρχει και συνέχεια:

«...ό 'Οργουέλ παρέμεινε μέχρι τέλους της ζωής του σοσιαλιστής κι ακόμα δέν έκρυβε τή συμπάθειά του για τόν Τρότσκι. Αυτό σημαίνει πως άν στή θέση του Στάλιν βρισκόταν ό Τρότσκι, ό 'Οργουέλ δέ δά είχε αντίρρηση για μιά παγκοσμια κυριαρχία του τροτσισμού».

Η έπιστημονική φαντασία, είναι, φαίνεται, ασθένεια μεταδοτική. Εκεί όμως που ό Β.Ρ. ξεπερνά τόν έαυτό του είναι στή συγκριτική ανάλυση δικτατοριών:

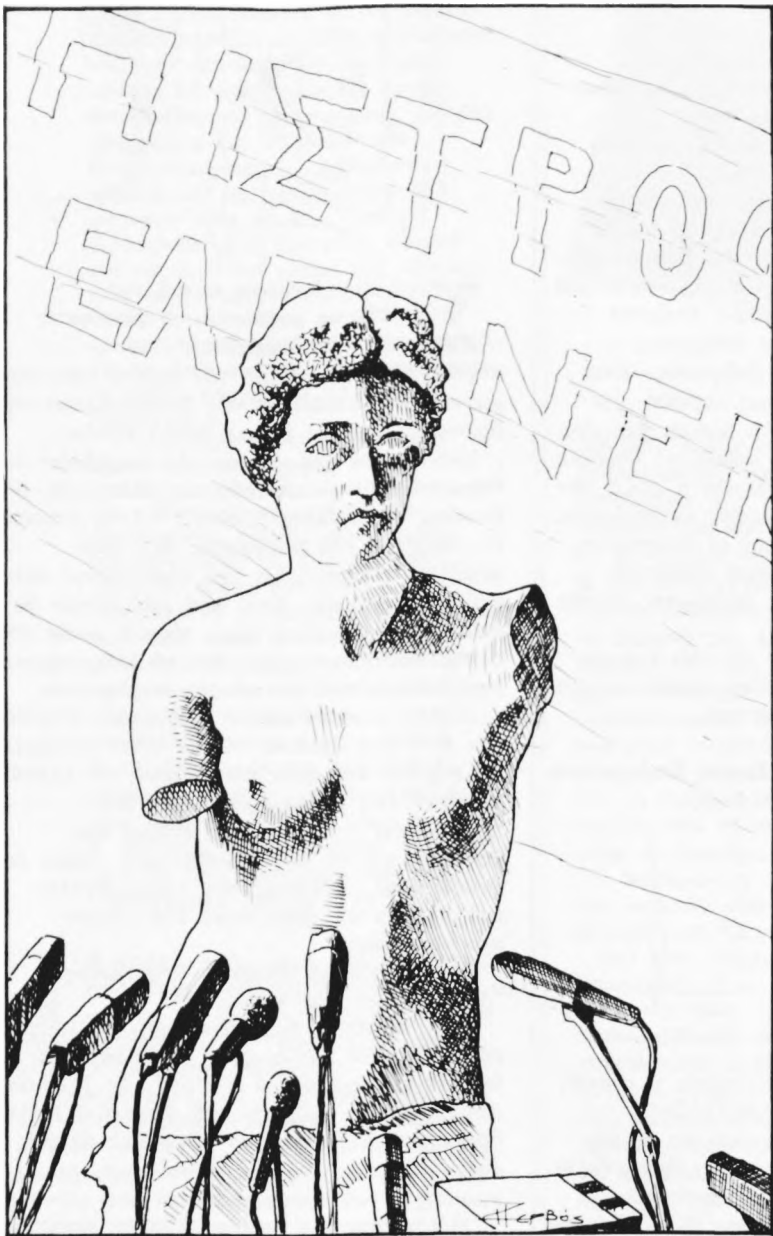
«Και βέβαια ό ναζισμός είναι καπιταλισμός. Είναι ή άκραιο κατάσταση του καπιταλισμού και ή «κορυφαία» του στιγμή. 'Αλλωστε ό ναζισμός κι άν ήταν «όλοκληρωτικός όλοκληρωτισμός!» 'Η «σταλινική παρεκτροπή» μπροστά του φαντάζει έντελώς άσημαντη».

«Στό σοβιετικό κράτος τά πιθανά «άλλα» κόμματα βρίσκονται απλώς «έπό απαγόρευσιον» έξαιτίας της δικτατορίας του προλεταριάτου που δέν ντρέπεται νά δηλώσει ως δικτατορία συγκεκριμένης μορφής και μέ συγκεκριμένη άποστολή. Στό φανταστικό όργουελικό κράτος έχουμε μιά δικτατορία που δέν είναι ακριβώς πολιτική αλλά τεχνοκρατική. «έπιστημονική»».

Όλες οι συνηγορίες για τά κράτη σοβιετικού τύπου θεμελιώνονται στή λογική του μη χειρόνος. Μπροστά στο ναζισμό τί να πείς για τόν σταλινισμό; Πού στο κάτω κάτω της γραφής «δέν ντρέπεται» νά τό παραδεχτεί ότι είναι δικτατορία.

Τήν πιο ένδιαφέρουσα διαπίστωση τή φυλά όμως ό Β.Ρ. για τό τέλος του άρθρου του: «Αυτό που δέ συζητιέται καν άπό σοβαρούς και μυαλωμένους ανθρώπους είναι πως τό «1984» είναι τό μοντέλο του «όλοκληρωτικού κομμουνιστικού κράτους». 'Αλλά άν τό θέμα που τόν άπασχόλησε σ' όλο τό κείμενο δέ συζητιέται καν άπό «σοβαρούς και μυαλωμένους» γεννιέται άβιαστα τό έρώτημα: σε ποιους άπενθύνεται ό κ. Ραφαηλίδης;

Δ.Ψ.



Ο ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας καθιστά όλους όσους ανήλυσαν μη-πως καταργηθεί ο εκκλησιασμός στα σχολεία. Έν έτει 1984 άνακινεί τό θέμα, ξεθάβει έγκυκλίους και διαταγές του 1977, πιστό στην όνομασία του: «Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».

Παραθέτουμε τό έρωτημα της Ένωσης Θεολόγων και την άπάντησή του ύφυπουργού:

Πρός

τόν κ. Απόστολο Κακλαμάνη
Υπουργό Έθνικής Παιδείας και
Θρησκευμάτων
Ένταύθα

Κύριε Υπουργέ,

Έχουμε την τιμή νά σάς αναφέ-
ρουμε ότι, όπως μάς πληροφορούν
θεολόγοι εκπαιδευτικοί λειτουργοί-
μέλη μας, σέ μερικά σχολεία ό εκ-
κλησιασμός τών μαθητών συναντά
δυσκολίες.

Έπειδή ό σχολικός εκκλησιασμός
άποτελεί κάποια πρακτική έφαρμο-
γή της θρησκευτικής διδασκαλίας,
έπειδή ή παράδοση του Έθνους και
οι σχέσεις Έκκλησίας και Πολι-
τείας επιβάλλουν αυτή τή συνεργα-
σία σχολείου και Έκκλησίας και
έπειδή οι κατά καιρούς έκδοθείσες
διαταγές του Υπουργείου Παιδείας

περί εκκλησιασμού τών μαθητών
δέν έπαισαν νά ισχύουν, σάς παρα-
καλούμε άν είναι δυνατόν και σεις
νά συμβάλετε στην άπρόσκοπη συ-
νέχιση του ωραίου αυτού σχολικού
έθιμου, ώστε νά παύσουν ώρισμένοι
στό χώρο του σχολείου νά προβάλ-
λουν έμπόδια και νά δημιουργούν
προβλήματα σέ μία τόσο σπουδαία
μορφωτική συνήθεια.

Διατελούμε μέ έξαιρετική τιμή

Γιά τό Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Κων/τίνος Δωρ. Μουρατίδης

καθηγητής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αθήνα 7-11-1983

Αρ. Πρωτ. 11082

ΠΡΟΣ: Τήν Πανελλήνια Ένωση Θεο-
λόγων

Κύριε Πρόεδρε,

Απαντώντας στό μέ αρ. 100/14-
10-83 έγγραφό σας, πού αναφέρεται
στόν εκκλησιασμό τών μαθητών,
σάς πληροφορούμε τά ακόλουθα:

Τό Υπουργείο διατηρεί σέ ισχύ
τις σχετικές έγκυκλίους πού έχουν
έκδοθεί και κάθε παρέκκλιση ή πα-
ρερμηνεία αυτών τών έγκυκλίων, όταν
διαπιστωθεί, έλέγχεται.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΜΩΡΑΛΗΣ

Γιά νά μή μείνει δέ καμιά άμφιβο-
λία ως πρός τό περιεχόμενο τών
έγκυκλίων στις όποιες αναφέρεται
ό κ. Υπουργός, διαβάστε μερικά
έκλεκτά άποσπάσματα: Τίς δημο-

σιεύουμε άσχολίαστες, σημειώνο-
ντας μόνο ότι όπως και πιο κάτω
φαίνεται έκδόθηκαν από τόν αντί-
στοιχο ύπουργό του '77 μετά από
παρόμοιο έρώτημα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΥΠΕΠΘ - φ. 200.

21/16/139240/26.11.77

Πρός: Έποπτικό Προσωπικό Δ.Ε.
και Μ.Ε.

1. Έξ άφορμής έρωτημάτων πού
τέθηκαν στό Υπουργείο Παιδείας
άπό Έκκλησιαστικές Αρχές, γονείς
μαθητών και Δ/ντές Σχολείων και
άπό τό γεγονός ότι στό παρελθόν τό
Υπουργείο Παιδείας είχε έκδώσει
έγκυκλίες ό/γές, σχετικές μέ τόν
εκκλησιασμό τών μαθητών - οι ό-
ποιες ίσως έχουν ξεχασθεί και άπό
πολλούς δέν έφαρμόζονται - ύπο-
χρεούμεθα νά άσχοληθούμε μέ τό
θέμα αυτό και νά υπενθυμίσουμε
ότι ό προγραμματισμός του εκκλη-
σιασμού τών μαθητών, μία φορά την
έβδομάδα ή τουλάχιστον άνά δεκα-
πενθήμερο, άποτελεί βασικό καθη-
κον τών Δ/ντών τών Σχολείων και
του διδακτικού προσωπικού.

2. Μέ βάση την άρχή ότι τό σχολείο
δέν έχει σκοπό νά δώσει στους μαθη-
τές του μόνο στοιχεία γνώσεων διαφό-

μπορούν νά έπιστρατευθούν έπιχει-
ρήματα παντός είδους. Άλλά τι ά-
κριβώς νομιμοποιεί ή γραπτή συναι-
νεση του συζύγου; Κατευνάζει ά-
πλώς τά πνεύματα ή προστατεύει
και την οίκογένεια; Αυτή ή νομοθε-
τική «λεπτομέρεια» καταστρατηγεί
την όποιαδήποτε προσπάθεια νά
«καταργηθεί τό ψέμα» και οι «διά-
φοροι εκβιασμοί», άναιρεί τις έξαγ-
γελίες περί ελεύθερης έπιλογής και
αυτοδιάθεσης τών γυναικών. Γιατί
τί μένει άπ' τις επαγγελίες, όταν ό
σύζυγος πρέπει νά δώσει την άδειά
του γιά την αυτοδιάθεση του σώμα-
τος της γυναίκας του, νά συναινέσει
στην ελεύθερη έπιλογή της; Πόσοι
γνωστοί και μή έξαιρετικοί ένδοσι-
κογενειακοί εκβιασμοί θά συνεχί-
σουν νά καλλιεργούνται -και μάλι-
στα νόμιμα- χάρι στην άνώδυνη
φράση πού σημειωτέον λείπει ά-
π' όλες τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές
νομοθεσίες; Φοβόμαστε ότι θά πρέ-
πει νά άναμένουμε κι άλλες παρό-
μοιες ρυθμίσεις πού θά άποποινι-
κοποιούν την έκτρωση θέτοντάς
την κάτω άπό την άυστηρή έπίβλε-
ψη τών «άρμοδίων»: συζύγων, ια-
τρών και άλλων.

Μ.Κ. - Α.Ψ.

oxoñia...oxoñia...oxoñia...oxo

ρων έπιστημών, άλλ' αποβλέπει και
στό νά άναπτύξει τό θρησκευτικό και
έθνικό τους φρόνημα και νά τό κατα-
στήσει σύμφωνο μέ τις άρχές του
Δημοκρατικού Πολιτεύματος της χώ-
ρας, συνάγεται ότι τόσο ό έθνικός
φρονηματισμός, όσο και ό θρησκευ-
τικός είναι άπαραίτητος και γι' αυ-
τό ρητά τονίζεται τούτο άπό τις δια-
τάξεις του Ν. 309/76 άρθρ. 26. (...) και παρακάτω

Μ. Π.

Η ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΡΩΣΕΩΝ

Όπως άναμενόταν, τό νομοσχέ-
διο πού νομιμοποιεί τις έκτρώσεις
έτοιμάστηκε. Κι ενώ πρός τό παρόν
βρίσκεται καλά φυλαγμένο στό συρ-
τάρι του ύπουργού Δικαιοσύνης, εί-
μαστε άναγκασμένες νά άρκεστού-
με στα όσο σχετικά δημοσιεύτηκαν
στόν ήμερήσιο τύπο.

Γιατί αυτή ή κατά δόσεις παρου-
σίαση ενώ, έκτός τών γνωστών εξαί-
ρέσεων, δέν ύπήρχε πιθανότητα νά
άντιμετωπιστεί έχθρικά τό νομο-
σχέδιο; Μήπως γιά νά γίνει μία πρώ-
τη σφυγμομέτρηση της «κοινής
γνώμης» και νά έπακολουθήσουν οι
κατάλληλες «προσαρμογές» μέχρι
νά παρουσιαστεί τό νομοσχέδιο στη
Βουλή; Τό μόνο σίγουρο είναι ότι
καθόλου τυχαία κατά την έξαγγελία
ύπερτονίστηκαν τά δύο πλέον «κα-
θησυχαστικά» σημεία του σχεδίου:
ότι οι έκτρώσεις νομιμοποιούνται
μέχρι τόν τρίτο μήνα της κύησης
και ότι γιά την έκτρωση τών πα-
ντρεμένων γυναικών άπαιτείται ή
συγκατάθεση του συζύγου.

Άς άφήσουμε όμως τό πρώτο
σημείο, υπέρ του όποίου άλλωστε

Ο ΝΕΚΡΟΘΑΦΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΡΑΚΙΑ

Μετά τό Λάσκαρη, πού κατάργη-
σε την πάλη τών τάξεων, ό Τρίτος
μέ τό νόμο του κατάργησε την αυ-
θαιρετή δόμηση.

Ό σύλλογος άρχιτεκτόνων, πού
έπί χούντας είχε συμπαρασταθεί
στούς αυθαίρετους οικιστές του
Περάματος στόν άγώνα κατά της
μπουλντόζας, άποφάσισε συμπλέο-
ντας μέ τό ΥΧΟΠ ότι «είναι άπα-
ραίτητη ή λήψη όλων τών ανα-
γκαιων μέτρων πού θά σταματή-
σουν την παραγωγή της αυθαίρετης
δόμησης» (27.7.83). Γιατί;

Ό σύλλογος Πολιτικών Μηχανι-
κών (14.11.83) και τό ΤΕΕ
(21.11.83) σέ έπιστολές τους πρός
τό ΥΧΟΠ διαμαρτύρονται ότι ό έ-
λεγχος τών αυθαίρετων μέ τόν τρό-
πο πού έχει θεσπιστεί δέ διασφαλί-
ζει τούς κατοίκους τών νομιμο-
ποιούμενων αυθαίρετων άπό δυσά-
ρεστα άπρόοπτα γεγονότα, παρ' όλα αυτά έμπρακτα συνεχί-
ζουν νά μετέχουν στις διαδικασίες
νομιμοποίησης. Γιατί;

Γιατί πανέξυπνος ό νομοθέτης
έκτός άπό τό χαράσσωμα τών «αυ-
θαίρετων» ύπέρ του ύπουργείου
και της αναθέσμησης της έθνικής
οικονομίας προέβλεψε και ένα μοι-
ρασμα πιχίων πρός τούς μηχανι-
κούς. Και οι επιτήδαιοι θησαυρί-
ζουν μέ τά κατά τόπους «Γραφεία
Νομιμοποίησης Αυθαίρετων». Στα
χαρτιά μπορεί νά λέμε ότι μ' αυτόν
τόν τρόπο «δέν εξασφαλίζονται τά
μακροπρόθεσμα συμφέροντα τών
πολιτών» έλα όμως πού διασφαλιζο-
νται τά κοντοπρόθεσμα συμφέρο-
ντα τών μηχανικών και του ΥΧΟΠ.

Δ. Μαλασπίνας

Μικροί γραφίστες έτοιμοι;

Πολλά είπε και περισσότερα άκουσε ο ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ τή χρονιά που πέρασε. Τά έξωφύλλά του πάντως αποτέλεσαν αντικείμενο των πιο πικρόχολων σχολίων. Σκεφτήκαμε ότι τό σόκ, τό μειδίαμα, ό σκεπτικισμός ή ό χλευασμός που κάποιο έξωφύλλο προκάλεσε, δά μπορούσαν νά αποτελέσουν έρεθίσματα γιά δημιουργική έμπνευση.

Τό παιχνίδι αυτού του μήνα σάς προσφέρει τή δυνατότητα νά δώσετε τή δική σας άποψη, έπεμβαίνοντας μ' όποιοδήποτε τρόπο σ' όποιο άπ' τά έξωφύλλα διαλέξετε. Στείλτε μας τό άποτέλεσμα αυτούσιο ή σέ φωτοαντίγραφο. Ή πιο έμπνευσμένη επέμβαση κερδίζει όλα τά τεύχη του 83 δεμένα σ' έναν καλαίοδητο τόμο καθώς καί μία συνδρομή γιά τό 84. Όλες οι συμμετοχές δά λάβουν τό αντίστοιχο τεύχος γιά τό έξωφύλλο που δά καταστρέψουν.

Τό δείγμα επέμβασης που δημοσιεύουμε φιλοτεχνήθηκε άπ' τό συνεργάτη του περιοδικού Άκη Αηδόνη ό οποίος καί σάς εύχεται καλή έμπνευση.



ΛΥΣΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Πάνε δυό μήνες τώρα καί ό σταθμάρχης του παιχνιδιού του Δεκεμβρίου περιμένει ακόμα τή σωστή απάντηση που είναι ή παρακάτω:

Έστω Α τό βαγόνι τής Λάρισας καί Β τής Χαλκίδας. Ή μηχανή μέσω τής περιστροφικής εξέδρας συνδέεται μέ τό Β καί τό φέρνει στή θέση Χ ακολουθώντας τή διαδρομή ΜΤΥΡ καί ΡΥΤΧ. Έπιστρέφει στό Α (ΧΤΥΡΖΝ) καί σπρώχνοντάς το (ΝΡΧ) τό ένώνει μέ τό Β. Τά τραβάει καί τά δυό, αφήνει τό Β στή ζυγαριά (ΧΡΝΖΡ), ενώ επιστρέφει καί αφήνει τό Α στή θέση Χ

Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΑΡΧΗ:

(ΡΖΝΡΧ). Πηγαίνει πάλι στή ζυγαριά (ΧΡΝΖΡ) καί μετακινεί τό Β στό πλινθήριο (ΥΡΖΝ). Ξαναγυρίζει στή θέση Χ (ΝΖΡΥΤΧ) καί μετακινεί τό Α στή ζυγαριά (ΧΤΥΡ). Τέλος, ή μηχανή επιστρέφει στή θέση της (ΡΥΤΜ).

Κανείς δέν έδωσε πλήρη λύση. Πολλοί πλησίασαν στήν επιτυχία, οι απαντήσεις τους όμως δέν είναι πλήρεις, γιατί δέ δίνουν τή δυνατότητα στή μηχανή νά επιστρέψει στή θέση της. Έτσι, αντί τής σφυρίχτρας μέ στραγάλι, που ήταν τό έπαθλο, μπορούν νά περάσουν άπ' τό περιοδικό νά παραλάβουν τά στραγάλια τους.

ΣΧΟΛΙΟ ΤΗΣ ΧΘΕΣΙΝΗΣ

Επειδή η ΧΘΕΣΙΝΗ είναι μία εφημερίδα που βασίζεται στις αντιλήψεις της με όλες τις υπαίτιες εφημερίδες, αυτό το μήνα βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη διότι: όλες οι εφημερίδες είναι ανόητες: δεν έχουν άποψή τους αν θα βγαίνουν, ούτε θα βγαίνουν, ούτε τί σχήμα θα βγαίνουν, από ποιούς θα βγαίνουν, ούτε θα βγαίνουν, ούτε πρώτα τους βήματα. Άναγκαστικά λοιπόν οι συντάκτες της ΧΘΕΣΙΝΗΣ αποφασίζουν να προσφέρουν ως δείγμα γραφής. Από το επόμενο τεύχος όμως, οι ανωνυμότητες θα διαβάσουν και πάλι τα έκλεκτα αποσπάσματα του ημερήσιου τύπου, εμπλουτισμένα και με αυστηρά κριτήρια επιλεγμένα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όλα τα αποσπάσματα είναι αυθεντικά. Τό μόνο που έχουμε προσθέσει είναι οι συντάκτες οί ΠΤΑΟΙ.

Τά σκάνδαλα των Μεγάλων

Εκεί έρωτά του έχει τη γυναίκα του, το σύντροφο, τη διαθήκη, την Ελλάδα, τις κοινότητες, τις παρές, Γυναίκα του έχει την Ελλάδα, τη διαθήκη, πατρίδα του την πατέρα και του φίλου του την αγωνία. Από κει κάτω, από το υπόγειο, επιχείρησε ο διονύσιος τη σημαδιακή του δόνηση που έσπασε το φλοιό μας.

Είναι, λοιπόν, ο διονύσιος, πλαγιάζων κι όχι -αυτό που φαίνεται- διονυσιάζων. Κι είναι η πλαγίαση το πρόσχημα για να εκφραστεί η άλλη δυνατότητα της φύσης μας, που δεν είναι η δομή, αλλά η ελευθερία. Αν δεν πλαγιάζε, θα κινδυνεύαμε να διδαχθούμε από το διονυσισμό του, το άτακτο σκρόπρισμα των ροών, τη διάλυση της φύσης. Τώρα μάς μιεί με την πλαγίαση στην προσωπική ευθύνη, στην προσωπική συγκρότηση κι ενότητα της φύσης.

Προεβρυτο Στοιχιστής ΣΥΝΑΕΗ / 8

ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Κι όμως η προανεβρυτική δουλειά έχει κι άλλες αρχές με πολύ ζήλο.

-Στην Κοζάνη καθαρεύθηκε από τη Ν.Ε. ο Α. Τσικριτζής.

-Στη Θάλασσα επιβλήθηκε αναστολή κοινοτικής λειτουργίας στους Β. Νικολάου (νομαρχιακό σύμβουλο), Γ. Κωνσταντίνου (γραμμα. συλλόγου επιστημόνων), Κ. Τσιαντή (πρόεδρος Ε.Κ.), Α. Καρακόλη, Α. Ασπρίδη, Γ. Σεχίδη, Β. Κανέλλη, επειδή υποστήριξαν την άπλη αναλογική.

-Στο Αμόντα επιβλήθηκε η ίδια ποινή για τον ίδιο λόγο στους Γ. Στάρο, Γ. Έλευθεριάδη, Γ. Τασιόδη.

-Στην Κόρινθο διαγράφηκαν για «φραξιοπισμό» ο Π. Ρεκελίτης, Γ. Γκεζερλής, Π. Βλάχου.

-Στη Ζάκυνθο διαγράφηκαν επειδή διαφώνησαν για το άρθρο 4 οί Βυθούλας (πρόεδρος Ε.Κ.), Δημητράκης (Μέλος Ε.Κ. και διοίκησης ΔΕΗ), Μπουρνέλης, (Μέλος Ε.Κ., αντιπρόεδρος Γ.Σ.Ε.Ε.).

-Ετοιμάζεται η μετάταξη μελών στους «φίλους» του ΠΑΣΟΚ σε μία σειρά οργανώσεων στην Αθήνα.

-Στη Γερμανία ετοιμάζονται διαγραφές: διαγράφηκαν οί Β. Χαχιάκας (γραμμα. Ν.Ε.), Χ. Μέντζας, Γ. Αντωνέλλης, ενώ επιβλήθηκε θ/μνη αναστολή στους Γ. Βατό (Β. γραμμ. Ν.Ε.) και Σ. Πλωμαρίτη. Σημειώνεται ότι στη Λέσβο η παράνομη καθαιρεμένη Ν.Ε. δεν παραδίδει τα κομματικά γραφεία και δεν αναγνωρίζει τις αποφάσεις. Μαζί τους είναι το μεγαλύτερο μέρος της οργάνωσης Λέσβου, όπως αποδεικνύει η άγκυρα συγκέντρωση διαμαρτυρίας που έγινε τελευταία, καθώς κι ο ευρύτερος χώρος των οπαδών του ΠΑΣΟΚ και των δημοκρατών στη Λέσβο, όπου οί οί έχουν μαζική αγωνιστική κατάληψη και έπληρη. Σημαντικό είναι ακόμα πως οί οί της Λέσβου κατανοώντας πως τα προβλήματα του κινήματος δεν είναι τοπικά, κινούνται για τη διεξαγωγή Παγκλήνου διαλόγου στο ΠΑΣΟΚ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟ 7.6

Λαμπρόγιαλα ή Χάριτος!

Έχουν αρχίσει να φοβούνται πλέον, τόσο οι κάτοικοι και οι καταστηματαρχοί του Κολωνάκιου, με τη φημολογούμενη μετακόμιση της άλλης εκδοχής και νυν ρομαντικής Πλάκας, στο Κολωνάκι. Είναι, βέβαια, αναμφισβήτητο, ότι πολλά μαγαζιά κινδυνεύουν να αλωθούν από μία πελατεία, που δεν τους ανήκει και που δεν έχουν συνήθειες να την εξυμνητούν. Υπάρχουν, μάλιστα, άρμενοι έρμους, που θεωρούνται περισσότερο επικίνδυνοι και άλλοι λιγότερο.

Περιέργως πως, όμως, η όδός Χάριτος, που είναι ο δρόμος με τα περισσότερα μαγαζιά και εστιατόρια, όχι μόνον παρέμεινε αλώφτης από την πλακωτική πελατεία, αλλά, θα έλεγα, παρέμεινε άγνη και άσπια. Όχι μόνον στην «Ράκα» και στο διπλανό «Όκιο», αλλά και στο πολυσύχναστο και πολυσυζητημένο «Ρεμέτσο», ή πελατεία του έμεινε απολύτως ή ίδια και, κάθε βράδυ, βλέπεις μέσα στη γωνιά της «Αθήνας» να διασκεδάζει, καθισμένη γύρω από το πάνο, χωρίς κανένα ξένο μάτι να πέφτει πάνω της.

Αλλά μία και μιλάμε για το κομμάτι εκείνο της οδού Χάριτος, είδα προχτές να κάνει εγκαίνια, άκρως διπλά στο «Ρεμέτσο», ένα καινούριο ημιμόδιον κατάστημα (όχι εστιατόριο, βέβαια), που διευθύνει μία πολύ νόστιμη Λιβανέζα κυρία, όνοματι «Α-μάλ» (που σημαίνει στη γλώσσα της «Ελπίδα») και που πουλάει κάτι πολύ λούξ τραπέζια, νηπλά, πολύ λούξ ορεκτικά και πολύ λούξ πετσέτες. Δηλαδή, άφεντικό και έμπορεύματα... όλα πολύ λούξ. Το κατάστημα αυτό λέγεται «F», δηλαδή «Ισως», που σημαίνει ίσως να έχουμε... την «Ελπίδα» να... και λοιπά και λοιπά.

Ταχρός ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ ΤΕΥΧΟΣ 1548

ΕΜΠΡΟΣ για ένα προλεταριακό τσιφτετέλι

Τίποτα λοιπόν πιο φυσικό, παρά, όλη αυτή την καινούρια πολιτιστική κίνηση (των τελευταίων 3-5 χρόνων) να τη φιλοξενήσουν χώροι εξίσου άψιχτοι και ζεκιώντες από το Λυκαβηττό κι έχοντας καταλάβει ότι ο κόσμος σπινάει ακόμα μεγαλύτερες φιάστες, πέρασε από το μήτς-πάρτυ του Λυκαβηττού, όπου οί τεχνικές δυσκολίες έμφοδιαν να εξελιχτεί σε ρωακό ξεφάνωμα, κατέληξαν στη χρυσή (κυριολεκτικά) λύση του «Ολυμπιακού στάδιου». Έδω ή άνεση, το Ευρωπαϊκό Περιβάλλον, ή τεράστια χωρητικότητα, συνδέονται με τους καινούριους ανατολίτικους ρυθμούς, και τα κλαρίνα του Σαββόπουλου και τα ζεκιωνάκια του Μιχαλάκη. Και σαν σφραγίδα όλου αυτού του κλίματος ευδαιμονισμού, έρχονται τα «Τραπεζάκια έξω».

Ίσως κάποιοι εδώ θα πρέπει να ανόψουν με μία παρένθεση, ότι τελικά σε σχέση με τη μίζερια και την απομόνωση που ήταν συνηθισμένη με την πρώτη μεταπολεμική εποχή στην Ελλάδα, το τσιφτετέλι είναι, με όλο αυτό το μαζικό ξεφάνωμα που το ακολουθεί, σσώς πιο έπιθυμητό και πιο «προοδευτικό».

ΕΠΟΠΕΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 86

Τό Τρίο Στούτζες

Την Τρίτη και την Πέμπτη 13 και 15 Δεκεμβρίου έγινε συνάντηση στον Παρισσό Χριστιανών Ορθόδοξων και Μαρξιστών με σκοπό το διάλογο μεταξύ των. Η αίθουσα και τις δύο φορές ήταν άσφυκτα γεμάτη και, όπως απέδειχσε, ανεπαρκής για ένα θέμα που άπασχολεί ποικιλότροπα μεγάλο μέρος της κοινωνίας μας. Εισηγητές ήταν από τη μεριά της «Ορθόδοξης», ο κ. Στέλιος Ράμπος. Από τη μεριά των Μαρξιστών ήταν ο κ. Έλευθεριος, πρόεδρος του Κέντρου Μαρξιστικών μελετών και ο καθηγητής κ. Σουρράρης. Απουσίαζε λόγω ασθένειας ο κ. Μοσκόφ. Συντονιστής της συζήτησης ήταν ο κ. Γεωργουσόπουλος, φιλόλογος αλλά και ποιητής (Κ. Μύρης) και θεατρικός κριτικός, που πρέπει να απέσπασε τη συζητήτρια όλων για την παραδειγματική στάση του και για το ότι συγκράτησε σε υψηλό επίπεδο την όλη εκδήλωση.

ΕΠΟΠΕΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 86



Εγώ κι εσύ και τ' άμπαζούρ τό θαλασσί

Θέτος λοιπόν, όχι τυχαία, οί περισσότερες μαζικές ήταν οικογενειακές. Δεν έννοω εν στενέ κύκλω με στερεότυπα συνθηματικά καλαμπούρια που έπαναλαμβάνονται κάθε χρόνο τέτοια μέρα, άναμνησολογία και τό τοιαύτα. Κυρίαρχαν οί δεσμοί αίματος, ύστισι επί τη συστασάσας συσχετισμένων στριμνιγμάτων και διεξόδων. Αν κάποτε οί νεότεροι σύρονταν άκοντες στα γιορτινά οικογενειακά τραπέζια για να σωθούν κάποια προσχήματα συνοχής, ή προσέλευση αυτή τη φορά έμοιαζε αυθόρμητη και ελκυστική. Έτοι κάτω από τις άνακαινισμένες γονεϊκές σκέπες κατάφερε να μαζευτεί κάθε καρυδιάς καρδιά. Παλιννοστούντες άσπιοι υιοί με ήδη μπαναλεμένο ύφος κουρασμένες από λογής λογής περιπέτειες και ταλαιπωρίες κόρες, ένιοτε και με τό τεχνικά τους παιδαία άποτυχημένων γάμων και χωρισμένων γονιών, σωστοί μικροί κύριοι και δεσποινίδες με άποστραπτόντας ήλίκια ή θλιβερά διδιόφορο ύφος.

Γ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΕΥΧΟΣ 8

Πανικός και Πανικόβλητος

Πρόκειται για τόν έσχατο έξευτελισμό και την πλήρη χρεοκοπία αυτού που λέγεται κράτος. Και μαζί μ' αυτό και του συστήματος που εγκαθιδρύθηκε μετά το 1974 και των κομμάτων που κυβέρνησαν και αυτού που κυβερνάει σήμερα.

Παύλος Μπακογιάννης ΕΝΑ 19.1.84

Σοσιαλισμός στις 18! (Ιανουαρίου)

Συγκεκριμένα, άνεξάρτητα από τις εκτιμήσεις του φιλοκυβερνητικού Τύπου και τις είκατολογίες του αντιπολιτευόμενου, αυτό που προκύπτει από τόν άνασχηματισμό είναι κέντρου δύνανσης στους κόλπους του κυβερνώντος κόμματος...

Έτσι λοιπόν, ο τελευταίος άνασχηματισμός είναι επίσης μία από τις τελευταίες ευκαιρίες για έναν άναπροσανατολισμό προς τό έργο εκείνο, που θα μετατρέψει την ύπόθεση της Άλλαγής σε κοινωνικό και οικονομικό μετασχηματισμό.

Εκδοτικό Σημείωμα «ΑΝΤΙ» ΤΕΥΧΟΣ 252

Σημειώσατε Χ

Ενοχλήθηκε η Νέα Δημοκρατία, που ο θούριος δημοσιεύει διαφήμιση του Προ-Πό και ούτε λίγο ούτε πολύ προσπαθεί να δώσει την έντύπωση σκανδάλου. Η άλλη θεία όμως δε διαστρέφεται με τις άνακαινιστικές τύπου του άθλητικού τμήματος της δεξιάς. Και ή άλλη είναι ότι στο πλαίσιο του γνωστού διαφημιστικού προγράμματος του Προ-Πό ο θούριος διεκδικεί την ισοψη μεταχείρισή του και με άνοιχτες και διαφανείς διαδικασίες του παραχωρήθηκαν οί διαφημίσεις. Πρόκειται για την άσκηση δικαιώματός τους και την έπισημογή ύποχρεώσης των δημοσίων οργανισμών. Αλλά αυτό είναι φιλά γραμματα για την άμνησλή Νέα Δημοκρατία, που έπι κυβερνήσεών της είχε λεηλατηθεί τό δημόσιο ταμείο για να έπιβιώσουν λαθρόφιο φασιστικά έντυπα, όπως ή Έλευθερη Όρα. Ο θούριος με τις διαφημίσεις του προσφέρει υπηρεσίες, γνωστοποιεί τις άραστηριότητες των διαφημιζόμενων φορέων. Τό ίδιο μπορούν να ζητήσουν και άλλα έντυπα.

ΒΟΥΡΓΙΟΣ 1.12.83

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ανεμοδαρμένα Ύψη

«Και ενώ τό πλήθος με παραέρνει προς την έξοδο, σκόρπες λέξεις πλημμυρίζουν τό θολωμένο μου μυαλό. «Αίτημα», «Ελπίδα», «Πάλη», «Αξίε», «Όράματα», «Ένστακτα», «Άμμα», «Μπετόν Άρμε Αθήνας». Από τό πώτω μέλι μου άναδύεται κάτι σαν «συναισθητική εύτυχία», που με άποκλείει από κάθε νόημα, σκοπό και κατεύθυνση. Όχι, παλι, όχι, παλι τό ίδιο ψιθυρίζω έντρομος...»

Α. Λουλουδής Ο ΠΟΛΙΤΗΣ 7.63-64

Και Εκείνος δήλωσε:

Πέτρος Εύθυμιου

Ο Πέτρος Εύθυμιου υπήρξε μέλος πολλών αντίστασιακών οργανώσεων και ήταν στο Γιάννενα όταν έγινε ή εξέγερση του Πολυτεχνείου.

Μετά τη δικτατορία έχει ένεργη άνάμειξη στην πολιτική Ζωή του τόπου κυρίως έξω από μεγάλους πολιτικούς σχηματισμούς είναι συνεργάτης στο περιοδικό ΑΝΤΙ.

Σήμερα είναι ειδικός σύμβουλος του Υπουργείου Νέας Γενιάς.

-Σημείωση: Πέτρο, πως βλέπεις την εξέγερση του Πολυτεχνείου, τη βλέπεις συναρτημένη με τη σύναλη αντίσταση του λαού στη δικτατορία, κι άν ναι ποιά σχέση νομίζεις ότι έχουν;

Απάντηση: Όμολογώ ότι έχω σκεφτεί πολλές φορές πάνω σ' αυτό τό θέμα χωρίς να έχω κατασταλάξει άν τό Πολυτεχνείο είναι ή κορυφή κάποιων γεγονότων ή άν συνδέεται μ' αυτά διατηρώντας όμως την αυτονομία του. Θα έλεγα μάλλον ότι τό Πολυτεχνείο θα ήταν άδύνατο χωρίς την αντίσταση 87-73 αλλά αποτελεί μόνά όλη ποιότητα σε σχέση μ' αυτή την περίοδο.

ΣΗΜΑΔΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 18



Σκοποί του τόπου μας, και Pop Eleven

Κουτσά-στραβά ή τηλεόραση (και τό 2 κανάλια) έβγαλε λαϊκό, έλαφρό, «έντεχνο», ξένο κλπ. κλπ. στα γιορταστικά προγράμματα. Πουθενά όμως δεν είδαμε ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ. Ούτε για δείγμα, βρέ παιδί μου! Πρέπει να γίνει κι αυτό μόδα για να τό άνακαλύψουν τό τζιμνία οί παραγωγοί και οί σκηνοθέτες.

Η ΕΡΤ-1 και ή ΕΡΤ-2 όφειλουν άλλη μία έξήγηση!

ΝΤΕΦΙ ΤΕΥΧΟΣ 9

ΘΕΩΡΙΑ

Ο μαρξισμός, άν ή μόνη έπιστημονική κοσμοθεώρηση της εποχής μας είναι ή μόνη κοσμοθεώρηση που μπορεί ν' άφομοιώσει όλα τά νέα έπιτεύγματα των έπιμέρους έπιστημών. Η γνώση και άφομοίωση των νέων έπιτευγμάτων των φυσικομαθηματικών, ιδιαίτερα, έπιστημών χαρακτηρίζε τους κλασικούς του μαρξισμού και έντάσσεται στις καλύτερες παραδόσεις του μαρξισμού, παράδοση που χαρακτήριζε και όλους τους μεγάλους μαρξιστές.

Η συντακτική έπιτροπή ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ 7.15

Και Εκείνος δήλωσε:

Πέτρος Εύθυμιου

Ο Πέτρος Εύθυμιου υπήρξε μέλος πολλών αντίστασιακών οργανώσεων και ήταν στο Γιάννενα όταν έγινε ή εξέγερση του Πολυτεχνείου.

Μετά τη δικτατορία έχει ένεργη άνάμειξη στην πολιτική Ζωή του τόπου κυρίως έξω από μεγάλους πολιτικούς σχηματισμούς είναι συνεργάτης στο περιοδικό ΑΝΤΙ.

Σήμερα είναι ειδικός σύμβουλος του Υπουργείου Νέας Γενιάς.

-Σημείωση: Πέτρο, πως βλέπεις την εξέγερση του Πολυτεχνείου, τη βλέπεις συναρτημένη με τη σύναλη αντίσταση του λαού στη δικτατορία, κι άν ναι ποιά σχέση νομίζεις ότι έχουν;

Απάντηση: Όμολογώ ότι έχω σκεφτεί πολλές φορές πάνω σ' αυτό τό θέμα χωρίς να έχω κατασταλάξει άν τό Πολυτεχνείο είναι ή κορυφή κάποιων γεγονότων ή άν συνδέεται μ' αυτά διατηρώντας όμως την αυτονομία του. Θα έλεγα μάλλον ότι τό Πολυτεχνείο θα ήταν άδύνατο χωρίς την αντίσταση 87-73 αλλά αποτελεί μόνά όλη ποιότητα σε σχέση μ' αυτή την περίοδο.

ΣΗΜΑΔΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 18

Ορθοδοξία σε δύο άράδες

Η Γαλήνη μάς δείχνει τό εύρος του τραγουδιού μας. ΑΝΑΤΟΛΗ και ΔΥΣΗ. Τώρα πια ή ΓΑΛΑΧΗ είναι πρόσωπο. Υπάρχει δίπλα μας. Έχει ήθος, ζωνανότητα, δημιουργία.

Κι όλοι περιμένουμε μ' ένδιαφέρον τόν καινούριο της δίσκο.

Τάσος Θαλαρράς ΝΤΕΦΙ ΤΕΥΧΟΣ 9

ΖΗΤΩ! οί βάσεις του θανάτου!

«Στό παρελθόν είχα εκφραστεί υπέρ της παραμονής των βάσεων στην Ελλάδα, έστω κι άν τότε έπρόκειτο για την επανέσθση στην ύπαιθρο είναι τό ίδιο πρόγραμμα. Χονδρικά είχα έπιμελεσθεί δύο λόγους, οί όποιοι, ποσέως εξακολουθούν να ισχύουν. Τήν άνάγκη άντιμετώπισης του τουρκικού κινδύνου από καλύτερες θέσεις, και άφ' έτέρου τό γεγονός ότι στη διεθνή πολιτική είμαστε εκ των πραγμάτων άναγκασμένοι να έπιλέξουμε άνάμεσα σ' ένα από τά δύο σκέλη της κυρίαρχης αντίθεσης. Είπα, λοιπόν, ότι, μη δυνάμενος να κάνω τήν πάση, διαλέγω τό δυτικό μπλόκ, γιατί, φυσικά, δεν τίθεται ζήτημα έγκλεισμού στο μπλόκ των κοινωνιών σοβιετικού τύπου, όπως θα ήθελε τό ΚΚΕ».

Δαμανός Παπαδημητρίου Ο ΠΟΛΙΤΗΣ 7.62

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Συγχαρητήρια στο Διονύση Σαββόπουλο, τους συνεργάτες του και την ΕΡΤ-1 για τα ωραιότερα πρωτοχρονιάτικα καλάντα. Άς κρατήσουν οί χοροί!

ΝΤΕΦΙ ΤΕΥΧΟΣ 9

Pictures of an exhibition

(Βασισμένο σε μία αφήγηση του Z.Z.)

Η άδηφάγος γεννήτρια που είναι μία μεταλλική εκατόγχειρας περπατά με τα μικρά της ελάσματα στο καφετί δωμάτιο. Ίδρωτας από γάλα έχει γεμίσει τις παλάμες μου και τό τζάμι τό σκεπάζει μία πάχνη από τσίπα γιαούρτης. Μιά άράχνη στο ταβάνι μαζεύει παπαρούνες και ροκανίζει με απέραντη λαιμαργία τους κίτρινους στήμονές τους.

Πρέπει νά κινούμαι, νά περπατάω άσταμάτητα και νά θγάζω γάλα από τις παλάμες. Ή γεννήτρια διψάει. Βγάζει τις προβοσκίδες και άρχίζει νά πίνει και θέλει κι άλλο, κι άλλο, κι άλλο. Νιώθω τό γάλα μου νά φεύγει σιγά-σιγά και νά χωρίζομαι σε μικρά κομμάτια. Ο μετατροπέας της ύλης μπαίνει στην πρίζα και άρχίζει νά καταβροχθίζει μία-μία τις λουρίδες του κεφαλιού μου και του χεριού μου μετατρέποντάς τις σε ύγρό, άχνιστό γάλα. Χαρούμενη πλέον ή γεννήτρια γεμίζει τις ώοθήκες της με ενέργεια και χοροπηδάει από τη μία άκρη στην άλλη.

Όλα άρχισαν στο Παρίσι. Στο μυαλό μου έρχεται ή σκηνή στο δωμάτιο της Vasco de Gama. Ή άφιξη μου είχε συνοδευτεί από τό φοβερό πάθος της γεννήτριας. Είχα όμως κάνει τό λάθος νά ξεχά-

σω τις κατασκευαστικές της ατέλειες και τις επικίνδυνες παρενέργειές τους. Έτσι οι προβοσκίδες έδρασαν, ρούφηξαν, άπομύζησαν και κάνανε τά μόρια του σώματός μου ρόγες σταφυλιού που ό ήλιος τους πήρε όλο τό χυμό και μείνανε σταφίδες.

Ξαφνικά, ήρθαν τά γενέδλια που είχα σχεδόν ξεχάσει. Ένα δηλυκό κοτσούφι που τό λέγανε φωτόνιο ξεκίνησε από τη μαρμάρινη φωλιά του στίς παρυφές του Παρθενώνα, ήρθε στο δωμάτιό μου, μου έφερε ένα λαγουδάκι άγορασμένο από κεντρικό κατάστημα των Αθηνών και μου δýμισε πώς σάν σήμερα γεννήθηκε. Τά φτερά του ήταν πλουμιστά με άνταύγειες μελαίνιου χρώματος. Τά μάτια του ήταν δύο χάντρες από χαλαζία και τά νύχια του δýμιζαν κλαδάκια έπιστρωμένα από πάλλευκο όρεσίβιο χιόνι. Ή παρουσία της δέ γινόταν αίσθητή μόνο από τά μάτια μου αλλά και από όλα τά μόρια του σώματός μου.

Τό άγγιγμά της με έρέδισε και μου επέστρεψε όλη τη δανειοδοτηθείσα ενέργειά μου. Τέτοια έντυπωσιακή αλλαγή την είχα διαγράψει από τις προσδοκίες μου. Εκεί που νόμιζα πώς δά μενα προιονισμένος προσγειώθηκε άναπάντεχα τό φωτόνιο άπ'τό πιό τρεμουλιαστό άστέρι. Τό πανέμορφο αυτό πλάσμα με τά άναγεννησιακά του τιτιθίσματα έκανε τά

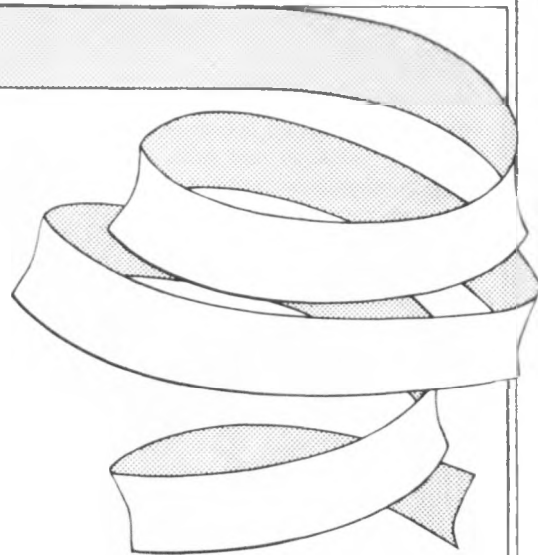
τύμπανα του έσω ώτός μου νά δονούνται και νά μεταδίδουν ήχητικούς παλμούς στην πέτρινη καρδιά μου που άρχισε νά ύγραίνεται και νά μεταμορφώνεται σε έλκυστικότατη ζουμερή ντοματούλα που σου έρχεται νά τη μυρίσεις και νά την καταβροχθίσεις. Όπως ξέρετε, στά πουλιά άρέσουν πολύ οι λαχανοκαρποί. Τό ύπέροχο όμως αυτό είδος ήξερα πώς δέ δά μπορούσα ποτέ νά προσφέρω στον πουλένιο εύεργέτη μου. Γι' αυτό τό έκρυψα καλά αφήνοντας μόνο διόδους για τη μυρωδιά του. Έξ άλλου σημασία είχε ότι όχι μόνο είχα άνασυγκροτηθεί αλλά μπορούσα πλέον και νά δώσω.

Τό σώμα μου ξανάγινε σφριγηλό. Άρχισα νά άγγίζω τά μέλη μου και ξαφνικά άνακάλυψα πώς τό κεφάλι μου είχε πάρει ξανά σχήμα και μορφή στα χρώματα της ζέθρας. Είχα γίνει ένα ζωο ταχύτατο και άκμαιότατο που του ήταν άδύνατο νά περιοριστεί σ'ένα δωμάτιο μιás Vasco de Gama

άπ' όπου δέν μπορούσες νά δείς τις γύφτισες που περνούσαν έξω από τά γιαουρτοεπιστρωμένα τζάμια και ήταν επικίνδυνο νά περπατήσεις από τό φόβο της αίχμαλωσης στους ιστούς της σαρκοβόρας άράχνης. Οι παπαρούνες μπορούσαν τώρα νά μυρίζονται από τά ρουθούνια μου χωρίς τόν κίνδυνο νά χάσουν τους στήμονές τους.

Όμως φίλοι μου τό ξυνητήρι χτύπησε και ή νύχτα με τά όνειρα τέλειωσε. Ή μητέρα μου μου έφτιαξε περιλυπη ένα καφέ, ό πατέρας μου με συνόδεψε στο κέντρο έπιλογής νεοσυλλέκτων όπου, βάζοντας δυο κοντάλια στην κωλότσεπη και τρία φακελάκια Sol καφέ στην τσέπη του πέτου, όπως με είχαν συμβουλέψει οι βετεράνοι, ετοιμάστηκε νά καταταγώ. Την ενέργεια που ούτως ή άλλως είχα ξανααποκτήσει μόλις ξύπνησα, θα μου την πάρει ή πατρис.

Γεια σας
N.Π., A.Σ., Z.Z.





“Όταν τό ΚΚΕ άσχολεΐται
μέ τό κίνημα τών στραπιωτών

Στηρίζοντας τήν ιεραρχία

ό βιομηχανικός συνδικαλισμός άναπτύσσει πρακτικές πού τείνουν στήν άποδυνάμωση τού μηχανισμού τού κέρδους ή στήν άπόσπαση έξουσιών από τή σφαίρα τού διευθυντικού δικαιώματος τού κεφαλαίου, δέ στοχεύει στήν ίδια τήν καρδιά τών καπιταλιστικών παραγωγικών σχέσεων. Μέ τήν ίδια λογική, ή πάλι τών στρατευμένων έμπερικλείει τή δυνατότητα νά καταστήσει άνενεργή τήν κατασταλτική λειτουργία τού στρατού και άρα νά ανατρέψει τήν ίδια τήν καπιταλιστική λειτουργία ενός βασικού μηχανισμού ταξικής κυριαρχίας τού άστικού κράτους.

● Μάς γίνεται κριτική ότι «άπολυτοποιώντας μία γενική θέση ότι ό στρατός στόν καπιταλισμό έπιδιώκεται νά είναι όργανο στά χέρια τών έκμεταλλευτριών τάξεων γιά τήν καταστολή τών λαϊκών κινητοποιήσεων», συγκλίνουμε «στήν άποψη ότι μοναδική αντιμετώπιση τού άστικού στρατού πρέπει νά είναι παντού και πάντα νά χτυπηθεί σάν προπύργιο τού έκμεταλλευτικού και καταπιεστικού συστήματος». Η ίδια ή ιστορική έμπειρία καταδειχνει ότι ό μεταπολεμικός στρατιωτικός σχηματισμός διαμορφώθηκε άποκλειστικά από τίς δυνάμεις τού άστισμού γιά τή δυναμική καταστολή τού άπελευθερωτικού κοινωνικού κινήματος, και σάν τέτοιος έδρασε και στήν περίοδο τού εμφύλιου πόλεμου (1946-49), και στήν περίοδο τού αντιδραστικού κράτους τής δεξιάς (1952-63), και στήν περίοδο τής αντισυνταγματικής έκτροπής και τής στρατιωτικής δικτατορίας (1965-74) κατά τρόπο άμεσο ή έμμεσο. Η ταξική αιτή άποστολή υπερεπροσδιόρισε τή δημιουργία, διάρθρωση και λειτουργία τού μεταπολεμικού ελληνικού στρατεύματος, κι αυτή τόν επιπροσδιορίζει σήμερα σάν τόν σέ έσχατη περίπτωση δυναμικό έγλητή τού κοινωνικού καθεστώτος. Πώς λοιπόν νά αντιμετώπιζεται κατ' άρχήν διαφορετικά απ' ό,τι είναι αντικειμενικά ό ίδιος του ό κυρίαρχος χαρακτήρας σάν όργανο κοινωνικής έπιβολής;

● Υποστηρίζεται ότι «ή πειθαρχία είναι άναπόσπαστο στοιχείο τού στρατευμένου και πρέπει νά είναι όχι ή τυφλή και χωρίς κανέ-

να περιορισμό ύποταγή, πού διαμορφώνει «ρομπότ», αλλά συνειδητή, τέτοια πού νά συμβάλλει στό νά φτιαχτούν υπεύθυνοι και ικανοί μαχητές». Τό κύριο πρόβλημα βέβαια δέν είναι νά εκλείψουν οι «αυθαιρεσίες», οι «καταχρήσεις έξουσίας» και οι «αντίδημοκρατικές νοοτροπίες» (πού άλλωστε είναι περιθωριακά φαινόμενα), αλλά αυτή ή ίδια ή σχέση τής ιεραρχικής ύποταγής πού έδράζεται στόν πειθαρχικό καταναγκασμό. Κι αυτό δέν μπορεί σέ καμιά περίπτωση νά είναι μία «συνειδητή» διαδικασία, γιατί αυτό προϋποθέτει τή συνείνωση τών στρατευμένων και στήν άπεμπόληση τής κοινωνικής τους προσωπικότητας και στή μετατροπή τους σέ όργανα ένοπλης έπιβολής. Αντίθετα, ή έναντίωση στήν πειθαρχική έπιβολή είναι ή άπαραίτητη προϋπόθεση τής άποδυνάμωσης τής στρατιωτικής λειτουργίας σάν μηχανισμού κοινωνικής καταστολής.

● Αναφέρεται ότι «ξεκινώντας από τήν ύπαρξη τών καφονιών τής αυταρχικής συμπεριφοράς και καταπάτησης τής προσωπικότητας», πέφτουμε, «στό τραγικό λάθος νά βάζουν στό ίδιο τσουβάλι όλα τά μόνιμα στελέχη ταυτίζοντας τα μέ τό αντιδραστικό κατεστημένο τών Ένόπλων Δυνάμεων, κι επιμένοντας ότι ή πάλι πρέπει νά στραφεί έναντίον τους κι ένάντια στήν ιεραρχία». Όμως φορέας τής πολιτικής και κοινωνικής καταπίεσης τών στρατιωτών είναι άκριβώς ό ιεραρχικός επαγγελματικός μηχανισμός τού στρατού: ή έξουσιαστική του κυριαρχία πάνω στούς στρατευμένους είναι πολιτικής κι όχι τεχνικής φύσης. Πρόκειται γιά τόν στελεχικό έκείνο μηχανισμό πού όντας ειδικά εκπαιδευμένος, και κατέχοντας τή διοικητική έξουσία, διασφαλίζει τή δυνατότητα τής χρησιμοποίησης τού στρατού σάν κατασταλτικό μηχανισμό, έφόσον πραγματώνει τήν αναγκαία γι' αυτό λειτουργία του, τήν προοιμιακή καταστολή τών ιδίων τών στρατευμένων έφεδρων. Πώς είναι δυνατόν νά μήν έπιζητείται ή οργανωμένη και ενεργητική άποδυνάμωση και άνατροπή τού ιεραρχικού αυτού έξουσιασμού πού αποτελεί τή σπονδυλική στήλη τής ταξικής

φύσης τών Ένόπλων Δυνάμεων;

● Τέλος διαπιστώνεται: «Είναι γεγονός ότι τό αίτημα τών στρατευμένων νά συμμετέχουν ουσιαστικά στά ζητήματα πού τούς άφορούν, όπως π.χ. γιά τό συσσίτιο, τή μόρφωση και τήν ψυχαγωγία, τίς συνθήκες διαβίωσης, τά μέτρα ασφάλειας κλπ. είναι άρκετά ώριμο και πρέπει νά κατοχυρωθεί μέ μία μορφή συνδικαλισμού. Όμως αυτό δέν μπορεί νά είναι άυτοσκοπός, ούτε πολύ περισσότερο μέθοδος «ρήξης» μέ τή «στρατοκρατία», όπως θέλουν οι άριστεριστές». Αλλά, οι μορφές συνδικαλιστικής συγκρότησης τών στρατευμένων δέν μπορούν νά διαμορφωνονται βέβαια σέ μία βάση συντεχνιακή και περιθωριακή. Ο ρόλος τους δέν μπορεί παρά νά είναι κοινωνικός και πολιτικός, έτσι ώστε, σέ σύνδεση μέ τό εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, νά άναπτύσσουν δυναμικές πρακτικές πού νά άποδυναμώνουν τούς καπιταλιστικούς χαρακτήρες τού στρατού (κοινωνική άπομόνωση - ιεραρχική διάρθρωση - πειθαρχικό καθεστώς - πολιτική καταπίεση - άνδροκρατικός χαρακτήρας - νεολαϊστική σύνθεση - κατασταλτικός ρόλος - αυτόνομη λειτουργία), πράγμα πού και τήν κοινωνική προσωπικότητα τών στρατευμένων μπορεί νά προασπίσει, και τήν έξουδετέρωση τής κατασταλτικής άποστολής τού στρατού νά επιτύχει. Αλίμονο άν ό όρίζοντας τών αγωνιζόμενων στρατιωτών περιορίζονταν στό περιεχόμενο τού συσσίτιου, στό είδος τής άθλησης και στίς συνθήκες στρατωνισμού...

Μέ μία τέτοια αντιμετώπιση τών Ένόπλων Δυνάμεων από τήν παραδοσιακή κομμουνιστική άριστερά, δέν μπορούμε παρά νά οδηγηθούμε στό νά αναζητήσουμε τήν πολιτική ευθύνη τού φαινομένου τών πυκνότητας αυτοκτονιών σ' αυτήν άκριβώς τήν ιδεολογία τής άριστερής «έθνικοφροσύνης». Γιατί, τό νά εγκλωβίζονται οι στρατευμένοι στό καταπιεστικό καθεστώς τού στρατιωτικού κανονισμού είναι μία πολύ «λογική» κατάσταση σέ μία καπιταλιστική κοινωνία πού έχει ανάγκη, γιά νά διατηρηθεί, νά είναι έξοπλισμένη μέ έναν ταξικό στρατό, και δέ θά μπορούσε άλλωστε νά είναι διαφορετικά. Τό νά μή διαμορφώνεται όμως ή προοπτική μιάς δυναμικής αντίστασης γιά τήν άνατροπή τών καπιταλιστικών στρατιωτικών δομών, άτομικής και κοινωνικής καταπίεσης, από τό ίδιο τό άριστερό κίνημα, και αντίθετα νά δρώ αυτό τό τελευταίο γιά τήν καταστολή τής αντίστασης τών στρατευμένων ένάντια στήν καταστολή πού οι ίδιοι υφίστανται από τή στρατιωτική ιεραρχία, αυτό άκριβώς είναι «παράλογισμός» πού δέν είναι μακριά απ' τήν ώθηση στήν ήθική (πράγμα, πού είναι και ή συνηθέστερη, αλλά άνομολόγητη, περίπτωση), ή στή βιολογική αυτοκτονία.

Ανέστης Ταρπάκος

Φορέας τής πολιτικής και κοινωνικής καταπίεσης τών στρατιωτών είναι ό ιεραρχικός επαγγελματικός μηχανισμός τού στρατού.



ΤΗΝ τελευταία δεκαετία πολλά έχουν ειπωθεί και έχουν γραφτεί γύρω από την κρίση που περνάει η Μέση εκπαίδευση στη χώρα μας. Σίγουρα έχουν γίνει πολύ λιγότερα.

Σήμερα, που το ΠΑΣΟΚ τείνει να ολοκληρώσει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση της Δεξιάς, ή 'Ανανεωτική' Αριστερά φαίνεται άνικανη να άρθρώσει κάποιο λόγο, ικανό να ανατρέψει τη δοσμένη πορεία.

Η όλοένα και βαθύτερη αποπολιτικοποίηση των μαθητών, ή επι-

άλλα απλά έμπαιναν σάν μαιντανός μέσα στα οικονομικά τους αίτήματα. 'Αδυνατώντας να δούν τον ιδεολογικό και ταξικό χαρακτήρα του σχολείου, αγνοούσαν πάντα τον άστικό χαρακτήρα των μεταρρυθμίσεων και φρόντιζαν να τις βελτιώσουν και να τις εξωραίσουν. 'Η αίτια είναι φανερή. Τα κόμματα της 'Αριστεράς που λειτουργούν στους χώρους αυτούς ούτε τέτοιες θεωρητικές έπιλογές έχουν, ούτε επιδιώκουν τη σύγκρουση με τό σύστημα, αλλά και ούτε είναι δυνατό να βρουν στα πλαίσια των ευκαιρια-

άνηκουν στον ευρύτερο ανανεωτικό χώρο της 'Αριστεράς. Οι παρατάξεις που ήδη λειτουργούν σήμερα σάν 'Ανανεωτικές Κινήσεις στα διάφορα συνδικάτα, μπορούν ν' αποτελέσουν την πρώτη βάση γι' αυτές τις συσπειρώσεις. Οι Αυτόνομες Κινήσεις μπορούν να συγκροτηθούν στην άρχη κατά ειδικότητα μιάς και σ' αυτούς τους χώρους υπάρχει μιά σχετική όμογενοποίηση των αντίληψεων γύρω από αυτή καθαυτή την εκπαιδευτική διαδικασία. Στη συνέχεια πρέπει να συνδεθούν μεταξύ τους, να καθορίσουν τους κοινούς

διατύπωση και εφαρμογή νέων σχέσεων μέσα στο σχολείο.

Οι δύο αυτές κυρίαρχες κατευθύνσεις που προτείνουμε μπορούν και πρέπει να οργανωθούν με την ουσιαστική συμμετοχή μαθητών. 'Ηδη υπάρχουν σχολεία που έχουν αναπτύξει κάποιο σχετικό προβληματισμό. Κύρια όμως υπάρχει ή διάθεση και ή επιδεκτικότητα του μαθητικού κόσμου γύρω από αυτά τα ζητήματα. 'Η προσέγγιση των μαθητών δεν άποσκοπεί στη χρησιμοποίηση τους για την έγγραφότερη καταγραφή των αυτόνομων κινήσεων. Πηγάζει από την ανάγκη για ουσιαστικές αναλύσεις και τη δυνατότητα εφαρμογής τους στο ίδιο σχολείο. Δεν κλείνουμε μάτια στο γεγονός ότι ό καθηγητής (όποιασδήποτε ιδεολογίας) είναι φορέας της κυρίαρχης άστικής πολιτικής. 'Ωστόσο θέλουμε να πιστεύουμε ότι ή 'Ανανεωτική 'Αριστερά έχει διάθεση να αντίσταθεί στο ρόλο αυτό και να τον άμφισβητήσει πολιτικά, μπροστά στο μαθητή, μέσα στην τάξη.

Η πορεία των έπεξεργασιών θα δίνει την ευκαιρία στις Αυτόνομες Κινήσεις να διαμορφώσουν μιά εκστρατεία γύρω από τις πολιτικές τους προτάσεις. Να αναπτύξουν συλλογικό συγγραφικό έργο, να διοργανώσουν συζητήσεις και σεμινάρια, και κύρια να εισάγουν οργανωμένα τα πορίσματά τους στο σχολείο. 'Ο καθημερινός πειραματισμός μέσα στη λειτουργία του σχολείου ή μαθητική κριτική, ή σύγκρουση με τό κατεστημένο θα έξοπλίζουν τά μέλη τους, αλλά και θα μαζικοποιούν την προσπάθεια. Παράλληλα θα τείνουν καθημερινά να ανατρέψουν στην πράξη την «ή-

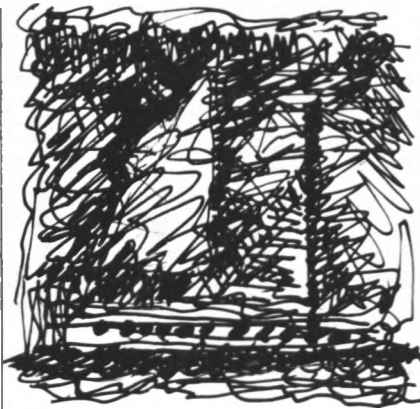
Αυτόνομες κινήσεις εκπαιδευτικών

Γιά μιά άριστερή πολιτική στη μέση εκπαίδευση

βολή της έντατικοποίησης των σπουδών που διαπερνάει τις καθημερινές τους σχέσεις, και ή άκρατη καλλιέργεια του όράματος της επιτυχίας, σ' ένα κράτος «δικαίου» που διαφημίζει τό σύστημα, οδηγεί καθημερινά τό τμήμα αυτό της νεολαίας στην άκρκτη ένταξη στο άστικό σύστημα άξιών ή στην πιό άκριτη περιθωριοποίηση. 'Η 'Ανανεωτική 'Αριστερά δεν έχει λόγους να παραμένει άπαθής μπροστά σ' αυτή την κατάσταση. 'Η κρίση που τη διαπερνάει, δεν μπορεί να καθορίζει έπ' άπειρον την πολιτική της άπραξία, σ' ένα χώρο που σέ τελευταία ανάλυση συνδέεται άμεσα με τό βιολογικό και πολιτικό της μέλλον. Οι έπιστημονικές αναλύσεις και ό φτωχός συνήθως διάλογος που έπιχειρούνται στα διάφορα συνέδρια, χωρίς να μηδενίζουμε την άξία τους, δεν άρχουν γιά να άναστέλλουν τις άστικές έπιλογές και να μορφώσουν ένα κίνημα ένάντια σ' αυτές.

Όταν μάλιστα τά συνέδρια αυτά, (πρόσφατο τριήμερο του ΚΚΕεσ., συνέδρια του περιοδικού «Σύγχρονη εκπαίδευση») γίνονται με πλήρη άπουσία του μαθητικού στοιχείου (ήθελημένα άραγες;) άναρωτιέσαι τί στόχο, αλλά και τί άφετηρία έχουν οι αναλύσεις, και τί επιδιώκουν οι διοργανωτές τους.

Τά παραδοσιακά συνδικάτα και οι έπιστημονικές ένώσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση έχουν μιά πλούσια ιστορία άγώνων γύρω από συντεχνιακά αίτήματα κύρια οικονομικού ή διοικητικού χαρακτήρα, (ένιαίο μισθολόγιο, δημοσιοποίηση 'Ιδιωτικών, συμβάσεις εργασίας κλπ). Δεν έχουν όμως να έπιδείξουν άγώνες γι' αυτήν την ίδια την εκπαίδευση. Οι έπεξεργασίες τους, φτωχές και οικονομίστικες (με έξαιρεση την ΟΙΕΔΕ), δεν άποτελέσαν ποτέ άξονα διεκδικητικών άγώνων,



τους στόχους και να τείνουν, αν τό επιλέξουν, στη δημιουργία ενός ευρύτερου φορέα της δράσης τους. 'Η λειτουργία τους θα συνίσταται στη μελέτη των προβλημάτων, στην άξιοποίηση της άτομικής πείρας του καθένα, και στην άναζήτηση του άντικειμένου της πολιτικής παρέμβασης.

Η δράση τους σίγουρα θα πρέπει να είναι έξω από συγκεντρωτικά μοντέλα, να μην υποκαθιστά την άτομική έκφραση και να μη σκοπεύει στην προβολή άτόμων ή κομ-

Οι έπιστημονικές αναλύσεις δεν άρχουν γιά να άναστέλλουν τις άστικές έπιλογές.

κών πλειοψηφιών ή της όμοφωνίας, τον τρόπο να παράγουν κάτι.

Ακόμα, τά κόμματα αυτά, και κατά συνέπεια τά συνδικάτα, είδαν και βλέπουν τη νεολαία σάν τη μάζα που θα επιβάλουν την ιδεολογία τους και θα την έντάξουν στους μηχανισμούς τους.

Η πολιτική παράδοση των χώρων αυτών, ή χωρίς άλλο καθημερινή όξυνση των συντεχνιακών τους προβλημάτων, αλλά και ή φύση του μεγαλύτερου τμήματος των εκπαιδευτικών (φύση συντηρητική), άπαγορεύει θα λέγαμε στις άνανεωτικές δυνάμεις να άποπειραθούν την κατάληψη των όργάνων και την άσκηση μέσω αυτών της πολιτικής της. 'Η φύση των ταξικών συγκρούσεων, σήμερα, δεν επιτρέπει στους χώρους αυτούς να 'χουν πολιτική ρευστότητα, αλλά παράλληλα και ή πολιτική έμβέλεια της 'Ανανεωτικής 'Αριστεράς, σήμερα, είναι περιορισμένη.

Πιστεύουμε ότι ή διέξοδος είναι στις Αυτόνομες Κινήσεις εκπαιδευτικών. Σ' αυτές μπορούν να συσπειρωθούν όλοι οι εκπαιδευτικοί που

ματικών έπιλογών.

Άμεσος σκοπός των Αυτόνομων Κινήσεων μπορεί να είναι μιά βαθιά ιστορική, πολιτική και έπιστημονική ανάλυση του περιεχόμενου της γνώσης σέ κάθε τομέα, των αναλυτικών προγραμμάτων, των βιβλίων και του τρόπου διδασκαλίας. Μέσα άπ' αυτή τη μελέτη θα προχωρήσει ή κριτική, θα φανούν οι διέξοδοι γιά τη δημιουργία των εναλλακτικών μοντέλων εκπαίδευσης και θα δοθεί ή ευκαιρία γιά μιά πλήρη αλλά και άνακλητή διατύπωση τους.

Παράλληλα οι κινήσεις, από κοινού θα άναζητήσουν τους όρους όργάνωσης της σχολικής ζωής, θα μελετήσουν την ιδιόζουσα κοულτούρα των νέων μαθητών, τις οικογενειακές τους σχέσεις, αλλά και τον δικό τους ρόλο σάν εκπαιδευτικών μέσα στο σχολείο. Έτσι θα φανούν τά κανάλια μέσα από τά όποια έμπεδώνεται ή κυρίαρχη ιδεολογία σέ μαθητή και καθηγητή, οι δυνατότητες άφομοίωσης του συστήματος, και θα δοθεί ή ευκαιρία γιά τη

συχία» και την «άταξικότητα» του σχολείου, θα άποκαλύπτουν τον χαρακτήρα της γνώσης, και θα συγκροτούν κίνημα έγκαθίδρυσης νέου τύπου σχέσεων μέσα και κάτω από τό σχολείο.

Η πρόταση αυτή λαβαίνει ύπ' όψη της τη γενικότερη άνησυχία που υπάρχει σήμερα στον άνανεωτικό εκπαιδευτικό χώρο, γιά τό μέλλον του σχολείου. Τά συνέδρια και τά άρθρα γύρω άπ' τό ζήτημα έχουν άφετηρία την άνάγκη παρέμβασης. 'Η Α.Κ.Ι. Φυσικών προσπαθεί αυτόνομα να προωθήσει κάποιες όμάδες μελέτης της Φυσικής στη Μέση 'Εκπαίδευση σέ συνδυασμό και με τους γενικότερους όρους που την καθορίζουν. Οι φοιτητικές συσπειρώσεις σέ σχέση και με όμάδες μαθητών συζητούν τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ή πορεία των πραγμάτων θα είναι έλπιδοφόρα γιά την άνάπτυξη ενός πραγματικά άριστερου και άνατρεπτικού κινήματος στη Μέση εκπαίδευση.

Α. Καστάνας

Συζήτηση



γιά τή μοτοσυκλέτα

‘Ο πρόεδρος της Λέσχης Μοτοσυκλετιστών μᾶς γράφει

Φίλοι (κι έχθροί!)
της σύνταξης του ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ,
διάβασα κι εγώ τό άρθρο του Τζών-
νυ Αρμινάου (Μοτοσυκλέτα και
πολιτική) στο φύλλο σας Νο 9.
Λυπήθηκα γιά τήν κατάντια όχι τής
μοτοσυκλέτας, αλλά τής πολιτικής,
ή αὐτοῦ πού ἐννοεῖ σάν πολιτική ὁ
συντάκτης σας.

Ὁ ὅποιος -μεταξύ μας- εἶναι κα-
ταρχήν ξένος μέ τά γεγονότα. Καί
πῶς νά μὴν ξαστοχεῖ ἡ «θεωρητική
πρακτική» του ὅταν γιά «πρώτη
ύλη» χρησιμοποιεῖ τά ἄρθρα τῶν
ἐφημερίδων, τῶν περιοδικῶν καί ἁ-
φηγήσεις τρίτων (γιά τήν Β΄ Πανελ-
λήνια Συγκέντρωση Μοτ/στῶν - ἁ-
φοῦ δέν μπορῶ νά πιστέψω ὅτι
διαστρεβλώνει ἀπό μόνος του τόσο
τά ὅσα εἰπώθηκαν ἐκεῖ).

Ἄμα φύε Τζῶννυ «πληροφορη-
θηκες ἀπό τίς ἐφημερίδες» καί τό
«ΕΛΛ. MOTORRAD» νά 'σαι σίγου-
ρος ὅτι ἤδη ἐγκλωβίστηκες στή δική
τους ἐκδοχή τής κατάστασης. Ἄλ-
λά πάλι καλά, γιατί ἂν τά ἐντυπα
αὐτά (πού φαίνεται ὅτι γιά σένα δέν
εἶναι ἰδεολογικοί μηχανισμοί τοῦ
κράτους) δέ γράφαν τίποτε, ἐσύ
θά 'σουν ἀκόμη «μακριά νυκτωμέ-
νος» γιά τή μοτοσυκλέτα. Τώρα ὁ-
μως διάβασες τό τί θά 'θελαν μερι-
κοί νά γίνει καί μέ τήν ἀφέλεια τοῦ
ἄσχετου μέ τό θέμα πιστεύεις ὅτι

αὐτό καί θά γίνει. Καί πρώτα-πρώ-
τα:

Ποιός σου εἶπε ὅτι προεξέχον
θέμα τής περὶ τήν μοτό «ἀναμπου-
μπούλας» ἦταν οἱ ἀγῶνες; Καί
ποιός παρατηρητής τοῦ χώρου τής
μοτοσυκλέτας δέ συσχέτισε τήν ἐ-
νταση τῶν διαδικασιῶν ἀφομοίωσης
τοῦ προβλήματος «μοτό» ἀπό τό
Ἰνστιτούτο Νέας Γενιάς μέ τή
μεγάλη πορεία 10.000 μοτοσυκλετι-
στῶν μέσα στήν Ἀθήνα; Ποιός τέ-
λος μοτοσυκλετιστής δέν ξέρεῖ ὅτι
κανένα ὑπουργεῖο δέ σκέφτηκε
«πρωτοβουλιακά» τή μοτοσυκλέτα
ἀλλά ὅτι ἡ μοτοσυκλέτα τοῦ «ἐπι-
βλήθηκε» σάν πρόβλημα μέ συνεχή
ὑπομνήματα καί «παραστάσεις»
(τῶν περιοδικῶν πρώτα καί τῶν
λεσχῶν ἔπειτα). Τό ὑνιπουργεῖο
δέν «κάλεσε» τά περιοδικά καί τίς
λέσχες παρὰ μόνο γιά σένα πού
διαβάζεις τίς ἐφημερίδες καί δομεῖς
ἄρθρα πάνω στά ὅσα γράφονται
-κατόπιν ἐορτῆς μάλιστα συνήθως!

Καί καλά νά εἶσαι ἀπληροφόρη-
τος γιά τό ποιός καί πῶς ξεκίνησε
τήν ὅλη διαδικασία, γιά τό ἂν καί
πῶς θέλαν καί θέλουν οἱ λέσχες μιά
κυβερνητική παρέμβαση στό χώρο
τῆς μοτοσυκλέτας (προσοχή: «κυ-
βερνητική» ὄχι κρατική, ἡ ὁποία
ὑπάρχει καί... «μεγαλουργεῖ»!). Νά
ὑποστηρίζεις ὅμως ὅτι ἡ «κυριαρχία

ἰδεολογία τῆς μοτοσυκλέτας» «πα-
ράγεται ἢ ἐστὶν προάγεται» ἀπό τίς
λέσχες καί τά περιοδικά εἶναι.. κου-
φό! Βρε Τζῶννυ, τό Δεκέμβρη τοῦ
82 εἶχαν ἀριθμό Ἰνστιτούτου
146.141 μοτοσυκλέτες. Καί μέχρι
τόν Αὐγουστο τοῦ 83 εἶχαν πάφει
ἀριθμό ἄλλες 14.382 μοτοσυκλέτες.
(Νά μὴν ὑπολογίσω τά πενήνταρία
πού ὁ φορομπήχτης Κουλουριάνος
εἶχε ὑπολογίσει σέ 800.000 τεμά-
χια). Καί μέ 1.000.000 (κοντά) δίκυ-
κλα, αὐτοῖ πού διαβάζουν (κάθε
ἐνάμιση μῆνα) κάποιο περιοδικό
δέν εἶναι πάνω ἀπό 35.000 άτομα
(ζήτα κυκλοφορίες περιοδικῶν καί
ἄλλα στοιχεῖα γιά νά μέ πιστέψεις).
Ὅσο γιά τίς ἐκδηλώσεις τῶν Λε-
σχῶν, δέν τίς παρακολουθοῦν πάνω
ἀπό 3.000 άτομα σέ ὅλη τήν Ἑλλά-
δα. Τζῶννυ ἐπιτέλους συνέλεξε: ἡ
κυριαρχία «ἰδεολογία» τῆς μοτοσυ-
κλέτας χαλκεύεται ἀπό τήν τηλεό-
ραση, τή διαφήμιση, τά ξένα περιο-
δικά, τό ἐμπόριο καί τά συνεργεῖα
(μέ τό καθημερινό μπλά-μπλά). Καί
τό πιό συντηρητικό ἐλληνικό μοτο-
συκλετιστικό ἐντυπο «εὐρείας» κυ-
κλοφορίας εἶναι πολιτικό, μαχητικό
κι ἀνατρεπτικό ἂν συγκριθεῖ μέ
τόν γκριζό καταναλωτισμό καί τόν
μονόπλευρο τεχνοκρατισμό τῶν ξέ-
νων φυλλάδων. Δέ λέω ὅτι περιοδι-
κά καί λέσχες δέν ἔχουν τίς ποικί-

λες ἰδέες τους καί δέ μάχονται
γι' αὐτές ἀλίμονο. Ὅχι ὅμως ὅτι
αὐτές εἶναι οἱ κυρίαρχες ἰδέες στό
χώρο τῆς μοτοσυκλέτας! Γιά νά πεις
πῶς «παράγεται» ἡ κυρίαρχη ἰδεο-
λογία στή μοτοσυκλέτα πρέπει νά
ἐρευνήσεις καί νά ἀπέχεις γιά λίγο
ἀπό ἀφορισμούς καί τοιτατολογίες.

Ἡ ἰδεολογία φύε δέν ἐφευρέθηκε
ἀπό τόν Ἀλτουσέρ σου κι οὔτε
ξεκινᾷει κανεῖς ἀπό τόν Ἀλτουσέρ
γιά νά ἐξετάσει ἕνα προσδιορισμένο
σύνολο ἰδεῶν καί πρακτικῶν. Ἀντί-
θετα, ἀρχίζεις νά δοκιμάζεις τά θε-
ωρητικά σου ἐργαλεῖα βλέποντας
ἂν λειτουργοῦν μέσα στό χώρο τῆς
μοτοσυκλέτας. Καί φυσικά τά δικά
σου ἰδεολογήματα καταρχήν καμιά
σχέση δέν ἔχουν μέ τή ζωή τῶν
μοτοσυκλετιστῶν γι' αὐτό καί δέ
λειτουργοῦν. Ὅπως καί δέ λειτούρ-
γησαν καί κατέληξαν στό τίποτε οἱ
προσπάθειες νά ἐδραιωθοῦν μοτο-
συκλετιστικές πρακτικές ἐμπνευ-
σμένες ἀπό τήν ἰδεολογικοποίηση
τῆς πολιτικῆς καί τῆς ζωῆς μέ μοτο-
συκλέτα. Βάζεις στόν ἑαυτό σου
(καί στοὺς ἀναγνώστες σου) ἐρωτή-
ματα πού ἡ ζωή τῶν μοτοσυκλετι-
στῶν ΔΕΝ βάζει -καί θά μείνεις μέ
τό μαράζι μου φαίνεται (γιατί ὑπο-
θέτω ὅτι εἶσαι κι ἐσύ μοτοσυκλετι-
στής).

Καταρχήν ὁ «πλουραλισμός πρα-



κτικῶν» δὲν ἐμφανίζεται «στή συζήτηση» (ὅπως λές) ἀλλὰ πάνω στήν ὁδήγηση. Δὲν ὑπῆρξαν ποτέ συζητήσεις «χωματερῶν» μὲ «σπρητάδες» ἂν ἐννοεῖς μιά προσπάθεια ἐξουσιασμοῦ τῶν μὲν ἀπὸ τοὺς δὲ ἢ ἔστω ἀπλά παρεμβάσεις στὸν τρόπο τῶν ἄλλων νὰ ζοῦν τὴ μηχανή! Κι ἀντίθετα ἀπ' ὅσα λές, οἱ μοτοσυκλετιστὲς δὲν εἶναι καθόλου «ἀπογυμνωμένοι ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα χαρακτηριστικά τῆς ιδεολογίας τους» κι οὔτε «ἐμφανίζονται ἐνωμένοι κάτω ἀπὸ τὶς ἐπιταγές τῆς μοτοσυκλέτας». Οἱ μοτοσυκλετιστὲς ἔχουν καὶ πολιτικές πεποιθήσεις καὶ γούστο προσωπικό. Ρίξε δὰ καὶ καμιά ματιά σὲ συγκεντρώσεις, διαλέξεις, διαδηλώσεις, ἀπεργίες, συνελεύσεις κλπ, νὰ δεις τὰ παρκαρισμένα μηχανάκια. Κι ὅσοι δὲν παρευρίσκονται στοὺς χώρους τῆς πολιτικῆς δὲν τὸ κάνουν Τζῶννυ ἐπειδὴ προτίμησαν ἤδηθεν τὴ μοτοσυκλέτα! "Ἴσως ἀπλά δὲν τοὺς ἀρέσουν οἱ πολιτικές πού προσφέρει ἡ πιάντα! "Ἴσως ρέ Τζῶννυ οἱ πολιτικές αὐτὲς νὰ 'ναι ξωφαλτσες καὶ ἴσως αὐτὲς «ἀπογυμνώνουν» τοὺς μοτοσυκλετιστὲς ἀπὸ τὴν προσωπικότητά τους. Δὲ θὰ μπορούσε νὰ 'ναι κι αὕτη μιά ἀξιοπρόσεκτη ὑπόθεση: "Ὅσο γιὰ τὸ προσωπικό γούστο, μόνος σου ἀναγνωρίζεις τὸν «πλουραλισμό» τῶν πρακτικῶν. Καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ «προσωπικό» στοιχείο πού κάνει τοὺς μοτοσυκλετιστὲς νὰ ΜΗΝ ἐμφανίζονται ἐνωμένοι παρὰ μὲ τὴν παρέα τους (κι ἐκεῖ ὅχι πάντα) ἀντίθετα ἀπ' ὅσα ἴσως θὰ ἠθελες (καὶ θὰ 'θελα κι ἐγώ). Ἡ συζήτηση γιὰ ἐπιδόσεις (καὶ «ἀνδραγαθήματα» θὰ πρόσθετα) δὲν εἶναι ἑλλειψὴ ἐπικοινωνίας εἶναι αὕτη καθαυτὴ ἡ ἐπικοινωνία! Ἐδῶ Τζῶννυ πιάνεσαι ἀνίκανος νὰ καταλάβεις ὅτι πάλι καλὰ πού ὑπάρχουν τὰ κινκλώματα κι οἱ παρέες γιὰ νὰ μπορεῖ κάποιος νὰ πει μιά κουβέντα μὲ ἄλλο κόσμο, νὰ σπάσει τὴ μοναξιά του, ἔστω μιλώντας κύρια γιὰ τὸ κοινὸ «πάθος».

Δὲν ὑπάρχει ΕΛΛΕΙΨΗ ἐπικοινωνίας, ἀλλὰ κάποιος ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ ἐπικοινωνίας πού τὴν κριτικὴ του δὲν κατάφερες νὰ κάνεις. Εἴμαστε δὲ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ νὰ ὑπάρχει «ἡ πεποίθηση ὅτι ἀνήκεις σ' ἕνα σῖνολο». Γιατί τότε κάποιος θὰ πρεπε ἔμπρακτα καὶ μα-

ζικά νὰ ἐκδηλώνονταν αὕτη ἡ πεποίθηση. "Ὅχι τώρα καὶ νὰ μᾶς βγάλεις ὅτι οἱ μοτοσυκλετιστὲς εἶναι ἐνωμένοι, μὲ κοινὴ πεποίθηση καὶ ἀποψη γιὰ τὴν εἰδική τους θέση! Μήπως ἀλήθεια νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξει καὶ κάποια πολιτικὴ μορφή αὐτῆς τῆς συνάντησης; "Ἐνα ΜΟΚΟ (μοτοσυκλετιστικὸ κόμμα) ἄς πούμε;

Φαίνεται ὅτι τελικὰ ἔχεις μπλέξει σὲ πολὺ πονηρὲς παρέες μοτοσυκλετιστῶν. Οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ σὲ τρελαίνουν μὲ τὸ προοίμιο γιὰ «γκάζια», «κρατήματα» κλπ., σὲ ἀποστρέφουν κι ὅταν φεύγεις πηγαινοῦν γιὰ καφέ, οὐζα ἢ ὅ,τι ἄλλο χωρὶς ἐσένα. Ἐγὼ πάντως οὔτε μιά παρῆα μοτοσυκλετιστῶν δὲ γνώρισα (12 χρόνια τώρα) πού νὰ μὴ δομεῖ τὴ συνοχή τῆς στὰ κοινὰ γούστα τῆς ἐκτὸς μοτοσυκλέτας. Εἴτε εἶναι σινεμά, εἴτε κοπάνα, εἴτε ἐκδρομὴ, εἴτε ντίσκο, εἴτε πολιτικὴ κουβέντα, εἴτε καφετέρια, εἴτε νυχτέρι σὲ σπιτι, εἴτε μπουρδελοτάσκα, καμιά παρῆα δὲν ἔχω δεῖ νὰ στηρίζει τὴ συνοχή τῆς στὴ μοτοσυκλέτα. Τώρα, τὸ ἂν μιά παρῆα ἐντουράδες μπητικῶν (ὑπάρχουν καὶ τέτοιοι) συναντήσουν μιά παρῆα σπρητάδων ντισκόβιων σὲ μιά ἐκδρομὴ εἶναι πολὺ πιθανόν (καὶ συνήθως αὐτὸ γίνεται!) νὰ μὴν τὰ βροῦν στήν ἀπὸ κοινὸν διασκέδαση. Ἀλλὰ δὲν μπορεῖς νὰ πεις ἀκριβῶς τὴ «φταιί» γι' αὐτό. Ὁ καθένας ἐξασκεῖ τὴ μηχανὴ μὲ βάση τὴν ιδεολογία του καὶ θὰ 'ταν περιέργο νὰ μπορεῖ ἡ (ἀνύπαρκτη) ἰδέα τῆς μοτοσυκλέτας νὰ γεφυρώσει χάσματα πού γεννοῦν οἱ ὑπαρκτὲς -πρὶν κι ἐξω- ἀπὸ τὴ μοτοσυκλέτα (νὰ πῶ «ταξικές;») διακρίσεις (πού ἀκριβῶς ἀναπαράγονται στοὺς κόλπους τῆς ὥστε νὰ μπορεῖς σωστὰ νὰ μιλάς γιὰ «πλουραλισμὸ πρακτικῶν»).

"Ὅσο γιὰ τὸ τί κι ἀπὸ ποιούς εἰπώθηκε στὰ πλαίσια τῆς Β' Πανελληνίας Συγκέντρωσης Μοτ/τῶν (πού ὀργάνωσε ὅχι ἡ ΑΕΜΟΤ μόνο ἀλλὰ καὶ ὁ ΜΟΘ) ἀπορῶ γιατί ταίριαζε τὴν προσωπικὴ ἀποψη τοῦ Ἀντῶνι Πανούτσου σάν ἀντιπροσωπευτικὴ τοῦ τί ἔγινε καὶ τοῦ τί ἀποψη εἶχαν οἱ παρευρισκόμενοι. Καὶ γιατί δὲν ταίριαζε τὸ πολιτικὸ-τατο ἄρθρο τοῦ Ἀντ. Λιάρου στὴ «ΒΡΑΔΥΝΗ» τῆς ἐπόμενης μέρας γιὰ τὸ ἴδιο θέμα; "Ἡ δὲν ταίριαζε

τό ρεπορτάζ τοῦ «ΕΝΑ» ἢ καὶ ἄλλο; Μήπως τὸ Ἑλλ. ΜΟΤΟΡΡΑΔ (ἐκδ. Σαμουῆλος) ἀνήκει πολιτικὰ σὲ κάποιον «πιὸ προοδευτικὸ» χώρο ἀπὸ τὴ ΒΡΑΔΥΝΗ (πού τελικὰ ὅπου καὶ ν' ἀνήκουν μετράει ὅτι αὐτοὶ τουλάχιστον κάλυψαν καὶ δὲν ἀποσιώπησαν τὸ γεγονὸς); Στὸ γιατί δὲν ἐπαναλήφθηκε ἡ πορεία (πού φαίνεται νὰ 'ναι καὶ δικό σου αἶτημα) ὑπάρχει μακροσκελέστατη ἀπάντηση (ἡ τουλάχιστον ἐξήγηση τῆς θέσης τῆς ΑΕΜΟΤ) στὸ περιοδικὸ ΜΟΤΟΣΠΟΡΤ σάν γράμμα-ἀπάντηση σὲ ἴδιο ἐρώτημα ἀναγνώστη. Ἐδῶ ἀπλά σοῦ ὑπογραμμίζω ὅτι ἂν νομίζεις ὅτι ἡ ΑΕΜΟΤ εἶναι ἀπρόθυμη νὰ δώσει ὑπὲρ τῆς μοτοσυκλέτας πρέπει νὰ ἐξηγήσεις γιατί ἔκανε καταρχὴν αὐτὴν ἔστω τὴν πορεία (μὴ μοῦ πéis ὅτι ἔτσι κι ἀλλιῶς θὰ γινόταν ἀπὸ μόνη τῆς). Ἐπειτα γιατί διοργανώνει τὴν πορεία στὶς 19 Δεκέμβρη καὶ τέλος πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δικάζομαι σάν πρόεδρός της στὸ Αὐτόφωνο (Κορίνθου) (ἔχοντας διανυκτερεῖσαι στὸ τμήμα τοῦ Κιάτου) σάν ἡθικὸς αἰτούργος γιὰ «παράνομους» ἀγῶνες ὅταν τὰ 'χουμε κάνει πλακάκια μὲ τὴν Κυβέρνηση. Πές μας ρέ Τζῶννυ τί μᾶς κόφτει κι ἔχουμε ἀρνηθεῖ τὴν «πίστα» ζητώντας πολλὲς μικρὲς πίστες σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα νὰ μπαίνουν νὰ ὁδηγοῦν καὶ νὰ βελτιώνονται ὅλοι κι ὅχι μιά χούφτα «στάρ» κι ἐπαγγελματίες τοῦ εἵδους. Πές μας γιατί σκεφτήκαμε καὶ ὑλοποιούμε κάθε χρόνο τὴν Πανελληνία Συγκέντρωση κι ἂν μπορεῖς συνειδητοποιήσε ὅτι πρὶν τὴν Α' Πανελληνία Συγκέντρωση κανεὶς τότε δὲν εἶχε ποτὲ δεῖ 200 μηχανές (καὶ μοτοσυκλετιστὲς) συγκεντρωμένους μαζί καὶ σέ.. ἀναβρασμό (ἔστω καὶ χαβαλέ). Δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβεις ὅτι τὰ πράγματα δὲ γίνονται τυχαία. Κι ὅτι ἂν ἐσύ κάθσαι στὸ γραφεῖο σου καὶ σχολιάζεις -ἔξω ἀπὸ τὸν χώρο τῆς μοτοσυκλέτας, κάποιος ἄλλος μάχωνται ἐκεῖ στὰ ΣΥΝΟΡΑ τῆς συνειδήσεως πού ἔχουμε γιὰ τὴν κατάστασή μας (τὴ μοτοσυκλετιστικὴ τουλάχιστον πλευρά). Πολιτικὴ φύλε Τζῶννυ σημαίνει συστηματοποίηση τῶν πιδὼ προχωρημένων σκέψεων ὅχι τοῦ Ἀλτουσέρ (οὔτε τοῦ Ρανσιέρ!) ἀλλὰ τῶν μοτοσυκλετιστῶν. Δὲν ἔχει νόημα νὰ μιλάμε γιὰ τὴν πολιτι-

κὴ -νομίζοντας ὅτι ἔτσι ἐξασκοῦμε πολιτικὴ. Ἄν νομίζεις ὅτι ΣΗΜΕΡΑ, ἡ ἐννοια τῆς ἐλευθερίας, ἐννοια κλειδί σὲ κάθε κίνηση τῆς Λέσχης τουλάχιστον ὅπου ἐγὼ ἀνήκω, εἶναι ἀπολιτικὴ λυπᾶμαι γιὰ σένα. Ἄν νομίζεις ὅτι μπορούμε ἐπιπλέον νὰ «κάνουμε πολιτικὴ» πέρα κι ἐξω ἀπὸ τὶς διαθέσεις τῶν μοτοσυκλετιστῶν εἶσαι γελασμένος. Ποιὸς νοιάστηκε γιὰ τὴ Βουλὴ καὶ τοὺς ἐκπροσώπους του στὴν πορεία; Καὶ ποιὸς δὲ νοιάστηκε περισσότερο γιὰ τὸ ξεπλάκωμα πού ἐνωσε βλέποντας ὅτι μπορεῖ νὰ σταματήσει κάποια στιγμή μὲ τὴ μηχανὴν του τὴν κίνηση τῆς πρωτεύουσας καὶ νὰ τὴν ἔχει τοῦ χεριοῦ του; Ἡ ποιὸς δὲ διασκέδασε ἐκεῖνον τὸ ἀπόγευμα χωρὶς νὰ αἰσθανθεῖ τὴν ψυχοπύση τοῦ ψήφισε τοὺς ὁποίους ἐκπροσώπους;

Ἡ πολιτικὴ τῆς μοτοσυκλέτας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἀβίαστη, χαρούμενη, ἐκρηκτικὴ κι ἀπελευθερωτικὴ. Οἱ λέσχες τῆς μοτοσυκλέτας δὲν προσφέρονται γιὰ «μάντρωμα ἀνθρώπων πρὸς πολιτικὴ ἐκμετάλλευση». Καὶ οἱ «πολιτικὲς ἐπιλογές» πού θὰ ἀντικαταστήσουν τὶς «προσωπικὲς λύσεις» ἀργοῦν φαίνεται ἀκόμη. Καὶ δίκαια.

Ἀφοῦ κι ἐσύ (πού μᾶς πρήξεις γιὰ τὴν ἀπολιτικότητά μας) τὴ μόνη «πολιτικὴ ἐπιλογή» πού ἔχεις ν' ἀναφέρεσαι εἶναι τὸ παρακάλες στὸ ὑφυπουργεῖο νὰ μὴν παρθοῦν κι ἄλλα κατασταλτικὰ μέτρα ἀπέναντι στὴ μοτοσυκλέτα! (στὴν τελευταία παράγραφο τοῦ ἀρθροῦ σου). Ἐκεῖ λοιπόν ξεφούσκωσε τὸ ἄρθρο σου κι ἡ «πολιτικὴ» σου «ἐπιλογή».

Χωρὶς νὰ ἔχεις νὰ προτείνεις τιποτα, χωρὶς νὰ ἔχεις καταλάβει τιποτα ἀπὸ τὴν «πρακτικὴ» πρακτικὴ τῶν μοτοσυκλετιστῶν, ζῆσε φύλε σ' ἕνα κόσμο «χωρὶς ἱστορία» καὶ ξεφύλλιζε ἐφηνουχασμένος τὰ κιτάπια σου πού λένε πῶς θὰ πρεπε νὰ 'ναι τὰ πράγματα -ἂν δὲν ἦταν ἀλλιῶς! Ἄν μάλιστα ποτὲ βαρεθεῖς τὴ «θεωρητικὴν πρακτικὴν» σου (καὶ καβαλᾷς δίκινκλο) πέρα ἀπὸ τὴ ΑΕΜΟΤ. Μὲ τὰ «πλακάκια» ἀπὸ τὸ Ὑφυπουργεῖο ἔχουμε φτιαξὲ μέχρι καὶ βιβλιοθήκη. Πολὺ θὰ τὴ βρεῖς!

Λάκης Τρίτας

-ἀναγνώστης σας

(καὶ μέχρι τὴν 4.1.84

πρόεδρος τῆς ΑΕΜΟΤ)

Καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ συνεργάτη μας

Ἀγαπητέ Λάκη,

Κολακεύτηκα ιδιαίτερα πού ἐσύ, μὲ 12 χρόνια μοτοσυκλετιστικὴ πείρα, ἀπάντησες στὸ ἄρθρο μου. Μέχρι σήμερα συνομιλοῦσα μόνο μὲ ἀγούρους μηχανόβιους πού δὲν εἶναι φυσικὰ δυνατόν νὰ ἔχουν σοβαρὴ ἀποψη γιὰ τὸ κράτος καὶ τὴν πολιτικὴ. Ὅπως ἐπισημαίνει καὶ σὺ στὸ γράμμα σου ἡ πολιτικὴ ἀπαιτεῖ τεράστια ὁδηγικὴ ἐμπειρία. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ ὀρισμὸς πού τῆς ἔδωσες, «πολιτικὴ σημαίνει συστηματοποίηση τῶν πιδὼ προχωρημένων σκέψεων τῶν μοτοσυκλετιστῶν», μὲ ξένισε. Φταίει ἴσως ἡ

μικρὴ μου ἐξοικείωση μὲ τίς μοτό. Θὰ ἤθελα πάντως νὰ σοῦ κάνω ἕνα-δύο παρατηρήσεις.

Σχετικὰ μὲ τὴν ἐφεύρεση τῆς ιδεολογίας ἀπὸ τὸν Ἀλτουσέρ: Δὲν εἶπα ποτὲ κατὰ τέτοιο, ἀντίθετα πιστεύω ὅτι ἡ ιδεολογία δὲν ἐφευρέθηκε ποτὲ ἀπὸ κανένα. Πιστεύω ὅτι παράγεται ἀπὸ τοὺς ιδεολογικοὺς μηχανισμοὺς τοῦ κράτους, μιά θεωρία πού ἐνδεχόμενα ἐσύ ἀρνεῖσαι χωρὶς ὅμως νὰ μᾶς λές καὶ γιατί. Ὅσο γιὰ τὰ θεωρητικὰ μου ἐργαλεῖα, ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀνήκουν στὸ στάνταρ ἐξοπλισμὸ τῆς μοτοσυκλέτας μου. Προσπάθησα ἀπλῶς νὰ ἐφαρμώ-

σω κάποια μέθοδο σκέψης πού ἔχω διαμορφώσει, διαβάζοντας καὶ Ἀλτουσέρ, δὲν τὸ ἀρνούμαι, σὲ ἕνα συγκεκριμένο κοινωνικὸ φαινόμενο, τὴ μοτοσυκλέτα. Δὲν εἶχα ὁμολογουμένως ποτὲ φανταστὲι ὅτι τὸ πρόβλημα θεωρίας καὶ πράξης μπορούσε νὰ ἐπιλυθεῖ τόσο ἀπλά, μόνο μὲ τὴν ἐμπειρία πού προσφέρουν τὰ πολλὰ χιλιόμετρα. Ἄν τὸ ἤξερα, δὰ εἶχα ξεκινήσει γιὰ τὸ γύρο τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ βελτιώσω τὴ θεωρητικὴ μου κατάρτιση.

Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐπικοινωνίας τῶν μοτοσυκλετιστῶν δὲν κατόρθωσα νὰ καταλάβω ποιά εἶναι ἡ

ἀποψη σου. Σὲ ἕνα σημεῖο λές: «Ἡ συζήτηση γιὰ ἐπιδόσεις (καὶ ἀνδραγαθήματα θὰ πρόσδετα) δὲν εἶναι ἑλλειψὴ ἐπικοινωνίας εἶναι αὕτη καθαυτὴ ἡ ἐπικοινωνία!... Καὶ λίγες γραμμὲς μετὰ: «Ἐγὼ πάντως οὔτε μιά παρῆα μοτοσυκλετιστῶν δὲ γνώρισα (12 χρόνια τώρα) πού νὰ μὴ δομεῖ τὴ συνοχή τῆς, τὰ κοινὰ γούστα τῆς ἐκτὸς μοτοσυκλέτας. Εἴτε εἶναι σινεμά, εἴτε κοπάνα... καμιά παρῆα δὲν ἔχω δεῖ νὰ στηρίζει τὴ συνοχή τῆς στὴ μοτοσυκλέτα». Πῶς ἐπιτέλους ἐπικοινωνοῦν οἱ μηχανόβιοι ρέ Λάκη; Γιατί δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἐνασχόληση μὲ

τή μοτοσυκλέτα επιβάλλει κάποιον ειδικό κώδικα επικοινωνίας. Δεν είναι όμως υπερβολικό να λέμε ότι όλη η επικοινωνία συντελείται μ' αυτό τον τρόπο και με τόσο περιορισμένη δεματολογία;

Για το ζήτημα της σχέσης κυβέρνησης και κράτους βρήκα την άποψη σου ενδιαφέρουσα. Είναι λοιπόν εν άγνοια της κυβερνήσης οι διώξεις των μοτοσυκλετιστών και μέ πρωτοβουλία του κράτους (ή του παρακράτους); Μήπως γι' αυτό τα μπλόκα γίνονται κυρίως τό θράδυ που η κυβέρνηση κοιμάται για να μην τ' αιώρει είδηση; Και τούς νόμους που αναφέρονται στη μοτοσυκλέτα ποιός τους υπογράφει; Χαίρομαι πάντως που τ' α συνεχή υπομνήματά σας εκίνησαν τό ενδιαφέρον της κυβερνήσης. Λυπάμαι όμως που τό ενδιαφέρον αυτό διοχετεύτηκε σέ τέτοιους νόμους.

Ίσως φταίει τό κράτος. Έσείς πάντως συνεχίστε και ενημερώστε την και για τ' α μπλόκα. Νομίζω ότι

είναι πιά αρκετά ώριμη για να μάθει.

Τέλος δ' α ήθελα να παρατηρήσω ότι τό άρθρο μου ή δέν τό διάβασες ή δέν τό κατάλαβες διότι:

Έγώ δέ λέω ότι οι μοτοσυκλετιστές είναι «άπογυμνωμένοι από τ' α υπόλοιπα χαρακτηριστικά της ιδεολογίας τους» και ότι «έμφανίζονται ένωμένοι κάτω από τίς επιταγές της μοτοσυκλέτας». Αντίθετα, πιστεύω ότι αυτή είναι ή κυρίαρχη άποψη των ελληνικών περιοδικών μοτοσυκλέτας με την όποία άκριθώς διαφωνώ.

Στήν τελευταία παράγραφο του άρθρου μου, που τή χαρακτηρίζεις σάν τή μόνη πολιτική έπιλογή μου, δέν παρακαλώ τό ύπουργείο να μην πάρει άλλα κατασταλτικά μέτρα. Αντίθετα, είχα μείνει με την έντύπωση, όταν έγραφα, ότι τό είρωνενόμουν. Ξαναδιάβασα τό άρθρο μου γιατί με γέμισες άμφιβολίες, αλλά ή άποψη μου δέν άλλαξε.

Θ' α ήθελα όμως να σου άπαντήσω και επί της ουσίας. Στόχος του άρθρου μου δέν ήταν ή ΛΕΜΟΤ.

Αναγνωρίζω, αντίθετα, ότι όσες προσπάθειες έγιναν για κάποια αντίσταση στα κυβερνητικά μέτρα έγιναν από τή ΛΕΜΟΤ, και ότι ή δική σου συμβολή υπήρξε σημαντική. Η γενική όμως εικόνα των Λεσχών και των περιοδικών μοτοσυκλέτας δέν ήταν ιδιαίτερα άγωνιστική.

Όταν έγραφα αυτό τό άρθρο είχε γίνει μόνο μία πορεία μοτοσυκλετιστών για τή φορολογία και ή όποία μάλιστα, παρά τήν έπιτυχία της, δέν είχε συνέχεια. Τήν πορεία αυτή τήν όργάνωσε ή ΛΕΜΟΤ και αυτό είναι προς τιμήν της. Έκείνο που έγω προσπάθησα να διξω είναι ότι τό Ύφυπουργείο Νέας Γενιάς προσπαθεί να ήγεμονεύσει σ' ένα τμήμα της νεολαίας που όδηγει μοτοσυκλέτα και να έμπλέξει τίς λέσχες σέ μία άτέλειωτη συζήτηση που δέν πρόκειται βέβαια να όδηγήσει πουθενά. Τέτοιες ψευδαισθήσεις για τίς δυνατότητες που έχουν τ' α ύπομνήματα φαίνεται ότι έχει και ή ΛΕΜΟΤ και έσύ συγκεκριμένα

(άλλωστε τό λές καθαρά στο γράμμα σου).

Δέν προτείνω ότι στόχος της ΛΕΜΟΤ είναι να ανατρέψει τήν κυβέρνηση, ή να καταλάβει τήν έξουσία, ούτε να γίνει κόμμα όπως με κατηγορήσες. Τό να καταλαβαίνει όμως ποι' α είναι ή κυβερνητική πολιτική και τί σημαίνουν οι όποιοι έλιγμοι του Ύφυπουργείου Νέας Γενιάς είναι ζήτημα ιδιαίτερα σημαντικό για τήν αποτελεσματικότητα των άγώνων της. Δέν ξέρω αν ή πολιτική της μοτοσυκλέτας γίνεται άβίαστη, χαρούμενη και έκρηκτική μ' αυτά που προτείνω, νομίζω όμως ότι είναι άπαραίτητα αν θέλει να είναι και αποτελεσματική.

Λυπάμαι είλικρινά αν σέ έδιξα μ' αυτά που έγραφα. Δέν ήταν μέν τίς προθέσεις μου. Θέλησα μόνο να εκφράσω κάποιες άπόψεις μου που παρά τήν πενιχρή «μοτοσυκλετιστική τεχνική» που άποπνέουν, έγω τίς θεωρώ σημαντικές.

Τζώννη Άρμινάου

Με άφορμή τήν πρόσφατη πορεία των μοτοσυκλετιστών

Απ' τό περιθώριο στην πολιτική σκηνή



Ο κόμπος είχε φτάσει πιά στο χτένι. Ο τελευταίος νόμος για τή μοτοσυκλέτα δίνει τό δικαίωμα σέ δύο άστυφύλακες να παραβιάζουν λουκέτα, να σπάνε κλειδαριές και να μεταφέρουν στην τροχαία τίς μοτοσυκλέτες που τούς φαίνονται ότι δέ λειτουργούν σωστά. Κάτι έπρεπε να γίνει.

Έτσι όργανώθηκε ή δεύτερη πορεία μοτοσυκλετιστών στην Αθήνα στις 19 Δεκέμβρη.

Όμως ή ιστορία άρχίζει από πολύ πιο πίσω...

Τόν Νοέμβρη του 82 τό «ΒΗΜΑ» δημοσιεύει άρθρο με τίτλο «πίστα για τούς καμικάζι» που περιέχει τίς δηλώσεις του Αλιώτη για τίς μοτο, με τίς ύποσχέσεις για καλύτερη αντιμετώπιση των μοτοσυκλετιστών και τή δημιουργία πίστας.

Στίς 5 Γενάρη 83 άρχίζει ένας διάλογος στο Ύφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού με τόν ειδικό Τύπο και τίς λέσχες. Πήραν μέρος όλα σχεδόν τ' α περιοδικά: 4 τροχοί, ΜΟΤΟΣΡΟΤ, ΜΟΤΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ και από τίς λέσχες ή ΕΛΜΟΠ και ή ΛΕΜΟΤ. Από τή μεριά του ύφυπουργείου οι σύμβουλοι Δήμος Μανίκας και Πέτρος Ευθυμίου. Τό πολιτικό πλαίσιο της συζήτησης που μπήκε από τήν άρχή για να ξεκαθαρίζονται τ' α πράγματα καθορίστηκε από τή δήλωση των συμβούλων ότι βρισκό-

νται στο «στάδιο συλλογής στοιχείων για τή διαμόρφωση μιάς πρότασης συνεκτικής κυβερνητικής πολιτικής». Παράλληλα δήλωσαν ότι ή κυβερνητική φορολόγηση της μοτοσυκλέτας ήταν γι' αϊτούς δεδομένη ούτως ή άλλως.

Μέσα σέ μία διαδικασία που τράβηξε μέχρι τίς αρχές του Μάρτη και με βάση τίς προτάσεις περιοδικών και λεσχών διαμορφώνεται ένα σχέδιο νόμου, τό όνομαζόμενο «σχέδιο Μανίκας».

Τό σχέδιο νόμου φυσικά δέν ύπάρχει περίπτωση να ψηφιστεί μία και τό ύφυπουργείο δέν έχει, όπως δηλώνει, καμιά άποφασιστική δυνατότητα. Δόθηκε όμως ύπόσχεση ότι σέ κάποια από τίς διυπουργικές του καλοκαιριού, όπου ή άποφασιστική πρόσβαση Αλιώτη ήταν δοσμένη, τό σχέδιο νόμου θα φοριόταν καπέλο, θα 'λεγε κανείς, στο ύπουργείο. Επίσης, αναμένοντας τήν ψήφιση του Αθλητικού νόμου, εκείνη τήν έποχή, που θα αναγνώριζε τή μοτοσυκλέτα σάν άθλημα θα λυνόταν και τό πρόβλημα της άγωνιστικής μοτοσυκλέτας.

Τι μένει από όλα αυτά; Ένας άθλητικός νόμος που δέν προωθείται ακόμα για ψήφιση έπειδή αντιδρούν ποδοσφαιρικές κλίκες, μία διυπουργική που δέ γίνεται ποτέ, και τό «σχέδιο Μανίκας» στα συρτά-

ρια του Υπουργείου. Ο ίδιος ο Μανίκας οδηγείται στην παραίτηση. Στη θέση των οραμάτων των μικρών μάγων του Υφυπουργείου προβάλλει η σκληρή πραγματικότητα της απόφασης Φ.Ε.Κ. 600. Η ΔΕΜΟΤ καλεί σε πορεία στις 19 Δεκέμβρη.

Τι υπάρχει όμως πίσω από τον περπντέ; Η μοτοσυκλέτα γνώρισε μία τεράστια άνθηση στην Ελλάδα. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου, η πρόοδος της τεχνολογίας, το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Αθήνας, η φύση της καθημερινότητας στη σημερινή κοινωνία, έσπρωξε όλο και περισσότερους στη χρήση μοτοσυκλέτας. Ο μεγαλύτερος αριθμός από τους μοτοσυκλετιστές είναι νέοι που συχνά χρησιμοποιούν τη μοτοσυκλέτα κατά τρόπο «αντικοινωνικό» και εδώ εμφανίζεται η παρέμβαση του κράτους.

Έτσι, από τη μία η μοτοσυκλέτα αντιμετωπίζεται σαν ένα καταναλωτικό αγαθό που μπορεί να συμβάλει στην αναπαραγωγή του κεφαλαίου και την πραγματοποίηση κέρδους μέσα από την έμπορία, τη φορολό-



γηση, τη δημιουργία βιοτεχνιών ανταλλακτικών ή και μοτοσυκλετών (όπως π.χ. η MEGO στα Τρίκαλα). Από την άλλη όμως, οι χρήστες της, που βγαίνουν από τα όρια που χαράζει γι' αυτούς ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής θα πρέπει ή να συμμορφωθούν (ένσωματωθούν) ή να συντριβούν. Έτσι λοιπόν εξηγούνται τα όλως περίεργα και αντιφατικά γύρω από τη μοτοσυκλέτα μέχρι σήμερα.

Η φορολογία αυξάνει σε μεγαλύτερη αναλογία από ό,τι στα αυτοκίνητα, αφού τό χρήμα που μπορεί να συσσωρευτεί δεν είναι πιά άμελητέο. Οι έμποροι και εισαγωγείς μοτοσυκλέτας αφήνονται να πραγματοποιούν τα υπερκέρδη τους, οι ασφάλειες να ζητούν υπέρογκα ασφάλιστρα. Σημειώνουμε ότι ο κλάδος της μοτοσυκλέτας, σε αντίθεση με τό αυτοκίνητο, είναι για τις ασφαλιστικές εταιρείες κερδοφόρος. Αλλά και τό άξεσουάρ, όπως π.χ. τό κράνη, ανήκουν στην κατηγορία πολυτελείας για να φορολογηθούν και αυτά δεόντως. Ο καταναλωτής πληρώνει.

Τό σχέδιο Μανίκα δεν αναφέρεται σε θέματα αρμοδιότητας των οικονομικών Υπουργείων, με εξαίρεση την πρόταση που περιλαμβά-

νει να μειωθούν τό τέλη κυκλοφορίας. Έτσι, τό κύκλωμα έμπορίας μοτοσυκλετών και ανταλλακτικών, όπως και ή ασφάλιση δέ θίγονται.

Τό οικονομικό μέρος λοιπόν έχει ήδη ρυθμιστεί και μάλιστα σε άλλους χώρους από τό Υφυπουργείο. Μένει όμως να ρυθμιστεί τό κοινωνικό πρόβλημα. Εκεί υπάρχουν δύο πόλοι κρατικής παρέμβασης: ή ένσωμάτωση και ή καταστολή. Τό κομμάτι της ένσωμάτωσης γίνεται ή αρμοδιότητα του Υφυπουργείου νέας γενιάς.

Ανοίγεται λοιπόν διάλογος, μέ ό,τι μπορεί να θεωρηθεί «έκπρόσωπος των μοτοσυκλετιστών» (λέσχες, είδικά έντιπα κλπ) που σκοπό έχει την ιδεολογική χειραγώγηση και έλεγχο των μοτοσυκλετιστών. Τέλος -και ανεξάρτητα από προθέσεις- καθώς εγκλωβίζεται σε ένα διάλογο ό,τι οργανωμένο υπάρχει, αφαιρείται ή δυνατότητα οποιασδήποτε αντίστασης και προετοιμάζεται τό έδαφος για την καταστολή. Χρίζονται δηλαδή τούς μοτοσυκλετιστές σε νόμιμους -ένσωματωσίμους- και καμικάζι άνοίγει τό κράτος διάλογο μέ τούς πρώτους για να τσακίσει τούς δεύτερους που έχουν απομωωθεί. Εκείνους που σαν ή πιό άκραία μορφή περιθωρίου, ενός περιθωρίου που δέν έλέγχεται από παραδοσιακά κόμματα, και γι' αυτό είναι «έπικίνδυνο», δέν μπορεί τό κράτος ούτε να τό νομιμοποιήσει, ούτε να τό ένσωματώσει. Έτσι λοιπόν, και ένώ στά ρόζ σύννεφα του Υφυπουργείου κομψεύόμενοι διανοούμενοι συντάσσουν προγράμματα, τό Υπουργείο Συγκοινωνιών και τό Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συντάσσουν νόμους για να χτυπήσουν τούς καμικάζι. Πέρα, λοιπόν, από προθέσεις, έσωτερικές αντιθέ-



σεις, ή ό,τι άλλο, ξανατονίζουμε, τό μόνο που κάνει τό Υφυπουργείο νές γενιάς είναι να χειρίζεται τόν πόλο του ιδεολογικού έλέγχου και ένσωμάτωσης, να χειρίζεται δηλαδή μία λειτουργία που παραμένει δευτερεύουσα. Γιατί, κυρίαρχη στη λογική της κυβέρνησης είναι ή καταστολή.

Θέλουμε να παρατηρήσουμε εδώ ότι τό ζήτημα του κυρίαρχου πόλου είναι ζήτημα συγκυρίας. Πράγμα που σημαίνει ότι δέν αποκλείεται π.χ. να υλοποιηθεί τελικά τό σχέδιο της πίστας σε μία προσπάθεια ματρώματος των καμικάζι, ή να συ-

γκροτηθεί μία όμοσπονδία μοτοσυκλέτας άμεσα υπαγόμενη στη Γ.Γ.Α. Σε τι όμως θα τροποποιούσαν όλα αυτά τό ρόλο του Υφυπουργείου;

Όσον αφορά τούς κύριους συνολητές του Υφυπουργείου, θα θέλαμε να σταθούμε στις λέσχες μία που αυτές εκπροσώπησαν τό οργανωμένο κομμάτι των μοτοσυκλετιστών. Χωρίς να παραγνωρίζουμε τις διόλου άσημαντες διαφορές ανάμεσά τους, χωρίς να υποτιμάμε τις προσπάθειές τους να προωθήσουν αιτήματα του χώρου θα θέλαμε να σταθούμε στο κοινό χαρακτηριστικό που διαπερνάει τη λογική τους.

Η προώθηση αιτημάτων, όπως δικαιότερη φορολογία, φτηνότερος αριθμός και σε δόσεις, έλεγχος στο κύκλωμα ανταλλακτικών και έμπορίας, σύγκρουση μέ την ΕΛΠΙΑ, «παράνομοι» άγώνες, προσπάθειες δημιουργίας όμοσπονδίας για τη μοτοσυκλέτα κλπ. προωθούν ούσιαστικά την κατεύθυνση άποδοχής της μοτοσυκλέτας και έξορθολογισμού των κυκλωμάτων της. Λειτουργώντας έν μέρει μέ συντεχνιακή λογική χαράζουν τό όριά τους. Όσο τό κράτος αδυνατεί να ένσωματώσει και επιλέγει τη ρήξη μέ τό περιθώριο της μοτοσυκλέτας και κατ' επέκταση μέ όλους τούς μοτοσυκλετιστές, ένέργειες σαν τις παραπάνω παίρνουν ένα χαρακτηρισμό ρήξης μέ τό ίδιο τό κράτος που πολλές φορές είναι έξω και από τη λογική των λεσχών (π.χ. ή πρόσφατη δίκη του Τρίτα σαν υπεύθυνου για παράνομο άγώνα έντοΰρο).

Όταν όμως μέσα από μία διαδικασία ένσωμάτωσης τό αιτήματα γίνουν πραγματικότητα, όταν ό φόβος αΐτου που αντιπροσωπεύει ό καμικάζι μετριαστεί -γιατί οι καμικάζι θα έχουν χειραγωγηθεί είτε θα έχουν κατασταλεί- όταν ή άλλοτρωμένη διαδικασία γίνει τό κύριο και ή άσπινόμευση τό δευτερεύον στοιχείο της κρατικής πολιτικής, τότε και οι ίδιες οι λέσχες θα χάσουν τό σημερινό τους περιεχόμενο, θα έκφυλιστούν σε συντεχνίες διοργάνωσης άγώνων και έκδρομών, ή θα κλεισούν. Τά όριά τους βρίσκονται κάθε στιγμή μπροστά τους: όσο οι στόχοι τους προωθούνται, τόσο θα πλησιάζει τό τέλος τους.

Σ. Κοντογιάννης
Μ. Σπαθής



Στό δρόμο που χάραξε ή 'Ιαπωνία...

«Οι πράκτορες της άνοησίας και της άσχετοσύνης δοηδάνε μέ όλη τους τη δύναμη να διατηρηθεί τό καθεστώς της «γκολάρας» και του καφενείου, της κουβεντολογίας και της άκατάσχετης θεωρητικολογίας...και ή χώρα παραμένει δεμένη χειροπόδαρα στον Μεσαίωνα! Έκπληκτικό!» (Ιανουάριος 1984).

Γράφει ό Κώστας Καβαθάς, που από τις στήλες του έπιτυχημένου όσο και έγκυρου (στον τομέα του) περιοδικού «4 τροχοί» δέν άρκείται στην παρουσίαση των καθημερινών τεχνολογικών προόδων της σύγχρονης αυτοκινητοβιομηχανίας αλλά προσπαθεί να διερευνήσει τό συνολικότερο χώρο, στο έσωτερικό του οποίου κρίνονται τό προβλήματα της τεχνολογίας: την πολιτική.

Δέ διστάζει λοιπόν να είρωνευτεί την άτολμία και τόν «άκατάσχετο βερμπαλισμό» που χαρακτηρίζουν την Εύρώπη σε αντίθεση μέ τη ζωτικότητα και τό νεανικό σφρίγος της 'Ιαπωνίας, να καταγγείλει την ύποκρισία των ίδυνόντων που «κρατούν τό λαό στην άμάθεια», να προτείνει ακόμα έναλλακτικές λύσεις για τό ενεργειακό αλλά και σχετικά μέ τό άκολουθητέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδας. Έδώ άποδεικνύεται κατά τι διορατικότερος του Καραμανλή που οραματίστηκε την ένταξη μας στην Εύρωπαϊκή Οίκογένεια και άντιπροτείνει «άν μας ζητήσουν να διαλέξουμε, θα επιλέγαμε τό 'Ιαπωνικό παράδειγμα».

Βέβαια θα ήταν υπερβολικό να ζητήσουμε από ένα περιοδικό, που, ανεξάρτητα από προθέσεις, λειτουργεί συμπληρωματικά προς τη διαφήμιση, να δει την παρουσίαση νέων τεχνολογικά προηγμένων μοντέλων σαν κάτι διαφορετικό από την άθωα «δημιουργία νέων και τολμηρών έρευνητών που πιστεύουν στη χώρα τους και στο μέλλον της».

Δέν μπορούμε όμως να μήν έκφράσουμε κάποιο αίσθημα φρίκης όταν διάβαζουμε ότι, ούτε λίγο ούτε πολύ, για τη «μεσαιωνική καθυστέρηση της χώρας ευθύνονται, ό τεράστιος αριθμός βλακών, και οι νέοι μαθητές και φοιτητές που αλόγιστα και άνεύθυνα υποθηκεύουν τό μέλλον τους στις πλατείες, κάτω από τό μπαλκόνια, στις για άσχετους λόγους πορείες, την κοπάνια και τό άτελείωτο μπλά-μπλά».

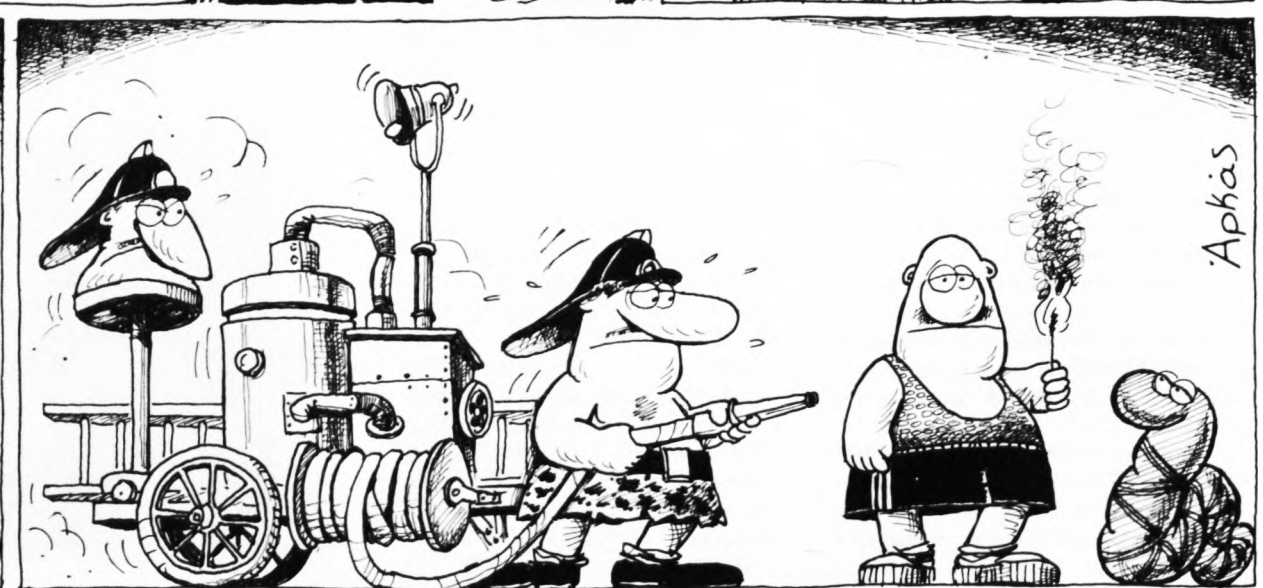
Τό διάβασμα των μονόλογων του Κ.Κ. μάς αφήνει μία περίεργη γεύση, στο μεταίχμιο μεταξύ σοβαρού και άσπικου. Η εύχη διατυπώνεται αιθόρμητα: Ο Θεός να μάς φυλάει από τη μεγαλομανία όρισμένων τεχνοκρατών που έν έτει 1984 κανονάρχουν την έγγυημένη διέξοδο της χώρας από τό μεσαίωνα.

Χ. Θεοχαράς

SHOW BUSINESS του Άρκι



SHOW BUSINESS του Άρκι



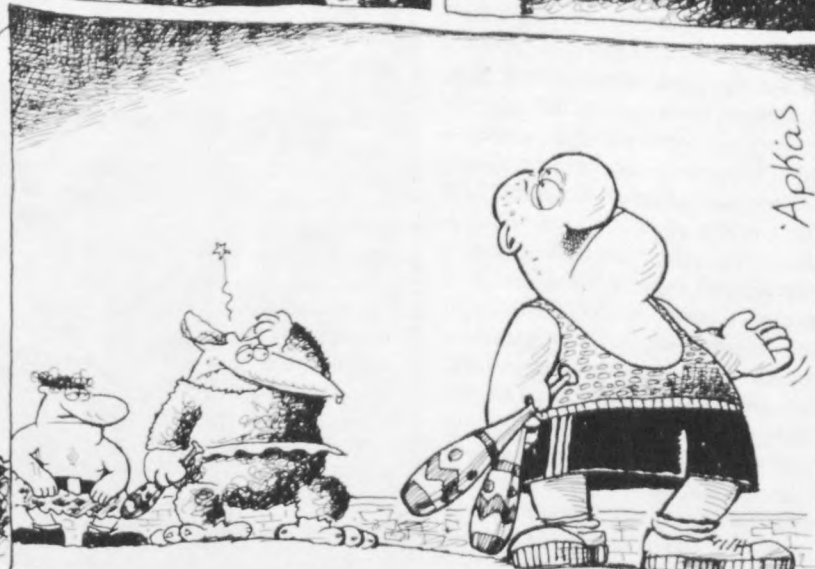
SHOW BUSINESS

του Αρκά



SHOW BUSINESS

του Αρκά

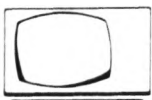




ΟΙ ΙΕΡΟΣΥΛΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΙΣΤΑΧΤΟΙ

Ο Μυράτ ως γερμανός πλαιημπόν, ιεροκάπηλος, φονιάς και υπηρέτης του χρήματος· ή άσπλαχνη άνέκφραστη και σκληρή καλλονή, πιστό άνδρειακίλο του Μυράτ· οί ληστές, πού άπ' τή μιά κλέβουν και σκοτώνουν, κι από τήν άλλη περιμένουν νά πέσει κεραυνός νά κάψει τό όλο σώμα τους· και τέλος, οί δημοσιογράφοι, είσαγγελείς, άνακριτές, άστυφύλακες, άπλοί άνθρωποι του λαού, παιδιά και γυναίκες πού άγωνιούν καθημερινά για τήν έθνική μας κληρονομιά σέ σημείο παροξυσμού, έχουν καταφέρει νά έμφυσησουν στον νεοέλληνα ένα πρόσθετο άγχος. Τό φοβερό άγχος του άγιογδυτισμού! Κατά τά άλλα αυτό τό άπαράδεκτο, φασιστικό σήριαλ, αθλιότερο από τήν πιό άποτυχημένη προσπάθεια του Φώσκολου διεκδικεί επάξια αυτή τή στιγμή τον τίτλο της χειρότερης τηλεοπτικής σειράς, ικανής νά ζωντανεύει κάθε άπωθημένη επιθυμία όχι για λογοκρισία αλλά για πέταμα.

A.Θ.



Η ΚΙΝΗΤΗΡΙΑ ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

«Τό άγγλικής παραγωγής έξάωρο ντοκυμαντέρ σέβεται τό θέμα του. Τό μελετάει από τήν άπόσταση του μισού αιώνα. Μέ ντοκουμέντα..., διεισδύει στα γεγονότα χωρίς νά προτείνει λύση, χωρίς νά ύποδεικνύει τό καλό (και τούς καλούς) - τό κακό (και τούς κακούς). Γιατί ή ιστορία δέν είναι γουέστερν. Ούτε φυσικά και σαπουνόπερα» Πα. Μ. «Δεκαπενθήμερος Πολίτης» τεύχος 6.

Τό ντοκυμαντέρ, κανένα ντοκυμαντέρ, δέν κάνει ιστορία. Η ίδια ή ταινία δέν είναι ντοκουμέντο. Χρησιμοποιεί ντοκουμέντα για νά αναπλάσει μιά κατάσταση σέ μιά εποχή. Άν στην ιστορική έπιστήμη ή «άντικειμενικότητα» εξασφαλίζεται άπ' τήν ίδια τή μέθοδο και τά εργαλεία, στό φύμ και στην τέχνη ή σκοπία του δημιουργού είναι άναπόφευκτα καθοριστική. Η άγωνιώδης προσπάθεια νά μείνεις άμέτοχος στην τέχνη, μέ ίσες άποστάσεις από «καλούς και κακούς», νά ταμπουρωθείς στή σιγουριά της «άπόστασης του μισού αιώνα» έχει από καιρό πάψει νά διατηρεί όποιαδήποτε σχέση μέ τήν άριστερά.

Φαίνεται ότι ή φύλελευθερίστικη

σκοπία ενός φλεγματικού Έγγλέζου σκηνοθέτη-παραγωγού μπορούν νά πείθουν ακόμα και μεσογειικούς άρθρογράφους περιοδικών πού θέλουν νά λέγονται όργανα πάλης. Τόσο ή άτυχής άποψη όσο και ό «χαριτωμένος» άρνητικός όρισμός της ιστορίας από τον Πα. Μ. φανερώουν για πολλοστή φορά τή δυσκολία πού αντιμετώπιζει όποιος γράφει, παρουσιάζει ή εξιστορεί ντοκουμέντα ιστορικά, άνεξάρτητα από τό κύρος της έπιστημονικής γνώσης πού διαθέτει. Και μιά και τό θέμα του ντοκυμαντέρ είναι ό Έσπανικός Έμφύλιος άντιγράφω μερικά άποσπάσματα του Χ.Μ. Έντσενσάμπεργκερ από ένα σχόλιο περί ιστορίας στό βιβλίο του «Τό σύντομο καλοκαίρι της άναρχίας». «... Έτσι μεταφέρθηκε από τά πολύ παλιά χρόνια ή ιστορία: σάν μύθος, σάν έπος, σάν συλλογικό μυθιστόρημα... Για τούς λαούς ή ιστορία είναι και μένει ένα μάτσο ιστορίες... και ή μετάδοση αυτή δέν φοβάται ούτε μύθους, ούτε κοινοτυπίες, ούτε λάθη...

... Τό απλούστερο δά 'ταν νά κάνεις τό χαζό και νά δηλώσεις πώς κάθε γραμμή αυτού του βιβλίου είναι και ένα ντοκουμέντο. Άλλά αυτό είναι κούφια λέξη. Μόλις και κοιτάξουμε λίγο καλύτερα, χάνεται μέσα άπ' τά χέρια μας ή αύθεντία πού φαίνεται νά προσφέρει τό «ντοκουμέντο». Ποιός μιλά, για ποιο σκοπό, για ποιού τό συμφέρον, τί θέλει νά κρύψει; Σέ τί θέλει νά μάς πείσει; Και τί ξέρει επιτέλους;...

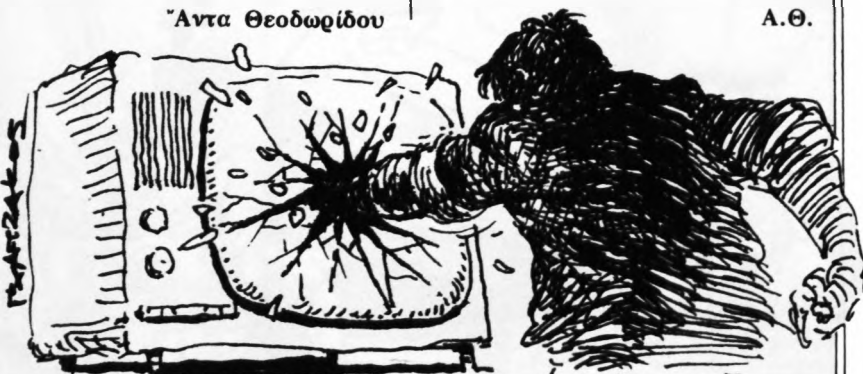
Η ιστορία είναι μιά επινόηση όπου ή πραγματικότητα προσκομίζει τά υλικά... Τό ενδιαφέρον πού προκαλεί στηρίζεται στα συμφέροντα

αυτών πού τή διηγούνται... Στην έπιστημονική έρευνα πού θεωρείται άφιλοκερδής χρωστάμε πολλά. Όμως παραμένει ψεύτικη φιγούρα. Μόνο τό πραγματικό ύποκείμενο της ιστορίας ρίχνει μιά σκιά. Τή ρίχνει μπροστά, στην συλλογική δημιουργία».

Ιδιαίτερα για ένα τέτοιο ζήτημα όπως ό Έσπανικός Έμφύλιος, ή ξεκάθαρη, δηλαδή ένοπλη και βίαιη έκφραση της ταξικής πάλης, δέν έπιτρέπει ιστορικές παρερμηνείες και άποστάσεις. Η άποψη του ντοκυμαντέρ, ή θέση του άπέναντι στα ιστορικά ντοκουμέντα χάριν της σημερινής κοινοβουλευτικής ένότητας και τάξης παρακάμπτει, διαστρεβλώνει και ένοποιεί τις αντίθεσεις σέ σημείο πού νά μπορεί νά πείθει διαφορετικές ιδεολογικές τοποθετήσεις μέ τον ίδιο άκριβώς τρόπο και ίσως μέ τά ίδια συμπεράσματα. Τό πράγμα δέ, γίνεται ιδιαίτερα επικίνδυνο όταν έτσι εύκολα ό άρθρογράφος-θεατής του όργάνου πάλης άφομοιώνει τόσο εύκολα μιά τόσο αντίδραστική σκοπία για τον Έσπανικό Έμφύλιο λές και είναι σαπουνόπερα.

Άντα Θεοδωρίδου

A.Θ.





ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕ- ΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΤΕΦΙ

Υπέρ της αξιοκρατίας και της...
έλευθέρως οικονομίας ξεσπάθωσε
τό Ντέφι 9 επιτιθέμενο στον Χρι-
στόδουλο Χάλαρη.

«Αν ό Β. κερδίζει λεφτά στα
πανηγύρια, αυτό συμβαίνει φυσιο-
λογικά και αξιοκρατικά, Χάλαρη...
Αν δέν υπήρχανε οι σύλλογοι και
τό κράτος, και τό πράγμα πήγαινε
αξιοκρατικά, εσύ και πολλοί από
τούς όμοιους σου θά πάχνανε γιά
δουλειά».

Ότι ή «έλευθέρω οικονομία» ο-
δηγεί στην αύξηση της άνεργίας
ήταν βέβαια γνωστό από τη θεωρία.
Όμως ή ταύτιση του Ντεφιού με τό
νεοφιλελευθερισμό τύπου Θάτοσερ
ή Ανδριανόπουλου προκαλεί, όμο-
λογουμένως, έκπληξη...

K.B.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ

Στενόκαρδος και βουβός ό λόγος
σέ τέτοιες περιπτώσεις. Ό Τσιτσά-
νης ό Άνθρωπος πέθανε σ' ένα
νοσοκομείο του Λονδίνου... Ό Τσι-
τσάνης δημιουργία θά υπάρχει... Τό
σημείωμα έτοῦτο δέν φιλοδοξεί νά
είναι τιποτα, μιάς και ή λύπη στην
κατ' ιδίαν βίωσή της εκφράζεται
άπό μόνημ σιωπή.

Τέλος πάντων, οι κοινωνικές δε-
σμεύσεις ισχύουν. Ό Τσιτσάνης πέ-
θανε και μαζί μ' αυτόν ξεψύχησε,
γιά μιά ακόμα φορά ή έμπρακτη
άναγνώριση της Έθνικής μας Κουλ-
τούρας. Εύτυχως-δυστυχώς ή Γαλλι-
κή Μουσικολογία ενδιαφέρθηκε γιά
τή μουσική του κι έκανε μιά ήχο-
γράφηση, μέρος της οποίας άκού-
σαμε στο δίσκο τό «Χάραμα». Γιά
τά ελληνικά δεδομένα ή «άναγνώρι-
ση» του μεγάλου μας δημιουργού
έξαντλήθηκε σέ δεξιώσεις, φιλιες
και άλλα τριχοειδή. Αυτή ήταν κι ή
άναγνώριση της έθνικής μας κουλ-
τούρας. Η συνεισφορά του Τσιτσά-
νη, ή προσωπική του παρέμβαση
στην Έθνική μας μουσική είναι ένα
θέμα πού ξεφεύγει άπ' τά όρια έ-
νός άπλου σημειώματος. Αυτοί πού
καταρτίζουν τά προγράμματα
σπουδών σέ ωδεία, πανεπιστήμια,
κλπ, τό ξέρουν ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ... Ό-
πως τό ξερε κι ή φωτισμένη μας
προοδευτική διανόηση (Μ. Αυγέ-
ρης, Β. Ρώτας, Μ. Μ. Παπαϊωάν-
νου, Θρ. Σταύρου) όταν τόν συμπε-



ριέλαβε στην 5τομη «Ανθολογία
της ποίησης».

Επιτυχώς πού γιά μιά μελλοντική
πιθανή διεισδυση στον μουσικό κο-
σμο του Τσιτσάνη έμειναν οι ανεργ-
γάτες του, ή Ε. Μαργαρώνη με τό
πιάνο της, ό καθαρίστας Δέδες, ο
μπούζοιξης Άνέστος Αθανασίου
ή γιγφτος, πού έχουν πολλά νά πούν
γιά τόν μουσικό Β. Τσιτσάνη. Ε-
χουν πολλά νά διδάξουν γιά τό με-
γάλο αυτό κεφάλαιο της μουσικής
μας (άν ενδιαφερθεί κανείς νά τούς
ρωτήσει!)

A. Ζούκας



Η ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

Μιά ακόμη έκθεση βιβλίου -ή
τρίτη του τελευταίου εξαμήνου πού
γίνεται στην Αθήνα- έγινε στις έ-
γκαταστάσεις του Ο.Α.Π. στον Πει-
ραιά. Εκ πρώτης οφσεως τό γεγονός
τών πολλών και συνεχών εκθέσεων
θά μπορούσε νά θεωρηθεί θετικό,
αν λάβει κανείς υπόψη του την
έλλιπη ενημέρωση της βιβλιογοράς
και τα χαμηλά οικονομικά των έκ-
δοτών.

Όμως, ό υπερβολικός αριθμός
τών εκθέσεων, και μάλιστα στον
ίδιο χώρο, ό τρόπος πού διαμορφω-
νονται, οι αντίθεσεις πού δημιουρ-
γούν μεταξύ των έκδοτών, μάς ανα-
γκάζουν νά δοῦμε ξανά τό θέμα
αυτό.

Και πριν προχωρήσω, λέγω ότι
θεωρώ, στη σημερινή σχέση του
βιβλίου με τόν κόσμο, τις πολλές
εκθέσεις θετικό γεγονός, με την
προυπόθεση νά διοργανώνονται
σωστά και νά κατανέμονται γεω-
γραφικά σ όλη τη χώρα.

Έτσι, τρεις εκθέσεις σέ έξι μήνες
στην Αθήνα -μιά πόλη πού δεν
πάσχει καθόλου από ενημέρωση

και δυνατότητα νά βρεί κανείς τό
όποιοδήποτε βιβλίο, όποια στιγμή
θέλει- νομίζω ότι δε χρειάζονται.
Χρειάζονται όμως σέ άλλες έπιω-
χιακές πόλεις, πού τό βιβλίο άγγίζει
ένα μικρό αριθμό αναγνωστών πού
ένδιαφereται άμεσα γι αυτό. Αυτό
τό γνωρίζουν πολύ καλά οι έκδοτες
και τά συνδικαλιστικά τους όργανα.

Έτσι, τί εξυπηρετεί ή έκθεση
στον Πειραιά; Η ενημέρωση είναι
ασημαντη, αφού πριν δυό μήνες
τελειώσε ή έκθεση του Πεδίου του
Άρεως, -ή σημαντικότερη έκθεση
πού έγινε ποτέ στην ιστορία του
ελληνικού βιβλίου.

Πόσα καινούρια βιβλία βγήκαν
τους δυό τελευταίους μήνες, ώστε
να υπάρχει ή άνάγκη παρουσίασής
τους; Οι διοργανωτές της έκθεσης
αυτής γνωρίζουν ότι είναι ελάχιστος
ό αριθμός αυτός. Παράλληλα, στην
έκθεση αυτή δε γίνονται πωλήσεις
-μόνο τις τρεις τελευταίες ημερες-
γιά νά μπορέσει κανείς νά δικαιολο-
γήσει τη διοργάνωση της με τό επι-
χειρημα ότι κάποια χρήματα θά εί-
σέπρατταν οι έκδοτες. Δεν αναφέ-
ρομαι καθόλου στη συμμετοχή
-μεγάλος αριθμός έκδοτών έλειπε-
ούτε στην οργάνωση του χώρου
-όταν έβρεχε έσταζε άπο τό ταβάνι.

Ο μόνος λόγος πού δικαιολογεί
αυτή την έκθεση, είναι ή συνήθεια
-γινόταν έπί δέκα χρόνια στο Ζάπ-
πειο- και ή άνάγκη της οργανω-
τριας Όμοσπονδίας Έκδοτών Βι-
βλιοπωλών γιά μιά συνδικαλιστική
παρουσία-ένεργεια, πού συνοδεύε-
ται άπό οικονομικό όφελος. Όλες
οι εκθέσεις πού γίνονται ενισχυο-
νται οικονομικά άπό τό Υπουργείο
Πολιτισμού.

Περνεί τό Υπουργείο Πολιτι-
σμού έδώσε 16 εκατομμύρια γιά την
όργάνωση των εκθέσεων. Όποιος
λοιπόν συνδικαλιστικός φορέας έκ-
δοτών ή βιβλιοπωλών, κάνει έκθε-
ση, παίρνει μερίδιο απ' αυτό τό πο-
σό. Έτσι έχουμε τρεις συνδικαλι-
στικούς φορείς, πού κάνουν άπό
μια έκθεση ό καθένας και συγχρο-
νως παίρνουν τό άναλογο ποσό.
Από τα χρήματα αυτά, ένα μέρος
πηγαίνει γιά έξοδα της έκθεσης και
τα υπόλοιπα μένουν στους σύλλο-
γους.

Η άποψη μου είναι ή εξής. Μια
έκθεση στην Αθήνα γάνει. Κι αυ-
τή θά μπορούσε νά είναι στο Πεδίο
του Άρεως. Άλλες εκθέσεις θά
έπρεπε νά οργαώνονται στην ε-
παρχία, όπου υπάρχει πραγματική
έλλειψη ενημέρωσης, όπως στην
Πάτρα, ή στην Τρίπολη, στη Λαμία
ή τό Βόλο, στο Ηράκλειο και στο
Αγρίνιο.

Τούτο, όσο κι άν φαίνεται δυσκο-
λο και πολυέξοδο, είναι έφικτό. Πα-
ράδειγμα, ή έκθεση της Θεσσαλονι-
κης. Άρκει ή ένισχυση πού δίνεται
άπό τό Υπουργείο και τους άλλους
δημόσιους οργανισμούς, νά προσα-
νατολίζονται πρós αυτή την κατεύ-
θυνση και νά γίνονται οι εκθέσεις
άπό έναν και μόνο φορέα.

Γιάννης Λουβίτσας
[Έκδόσεις Νιφέλη]





Ομάδα 4+ Τέχνης



Γιατί προσπαθούμε να δραστηριοποιηθούμε έξω από το εμπορομεσολαβητικό κύκλωμα της τέχνης

Στόν εικαστικό χώρο, πέρα απ' τις «φίρμες», που ρίχνουν στην αγορά οι γκαλερί των Αθηνών, και πού τ' όνομά τους γίνεται σχεδόν καθημερινά αντικείμενο σχολίων, τόσο απ' τους «ειδικούς τεχνοκρίτες» όσο και απ' τις κοσμικές στήλες των εφημερίδων και περιοδικών ευρείας κατανάλωσης, υπάρχει και μία άλλη πραγματικότητα. Είναι η προσπάθεια που κάνουν ορισμένοι καλλιτέχνες να παρουσιάσουν τη δουλειά τους, αλλά και το γενικότερο προβληματισμό τους για τις εικαστικές τέχνες, έξω απ' το εμπορικό κύκλωμα.

Ο Σχολιαστής, θεωρώντας πολύ σημαντικές τέτοιες προσπάθειες, ζήτησε απ' τα μέλη της ΟΜΑΔΑΣ ΤΕΧΝΗΣ 4+, που εδώ και 10 χρόνια δραστηριοποιούνται αποκλειστικά έξω απ' το εμπορικό κύκλωμα, να μιλήσουν για την εμπειρία, τους στόχους τους και τις προοπτικές που έχει στην Ελλάδα μία καλλιτεχνική λειτουργία σαν αυτή.

Η ΟΜΑΔΑ ΤΕΧΝΗΣ 4+ δημιουργήθηκε απ' τους ζωγράφους Βαγγέλη Δημητριάδη, Μαρία Κοκκίνου, Βάσω Κυριάκη, Άσπα Στασινοπούλου. Σπούδασαν στην ΑΣΚΤ της Αθήνας (αποφοίτησαν το 1964), στο Παρίσι και το Λονδίνο. Οι τρεις ήταν ιδρυτικά μέλη του Κέντρου Εικαστικών Τεχνών (1974-76) και ο ένας μέλος της Ομάδας Τέχνης Α (πρώτη αποκεντρωτική προσπάθεια στην Τέχνη, 1960-67). Η συνεργασία τους συνεχίζεται και μετά τη διάλυση του ΚΕΤ με εκθέσεις και παράλληλες δραστηριότητες σε χώρους όπου η επικοινωνία με το ευρύτερο κοινό είναι δυνατή. Τό 1983 έγιναν μέλη της ομάδας ο φιλόλογος Κώστας Παπαδόπουλος και η ζωγράφος Renata Menis.

ΣΗΜΕΡΑ ο αριθμός των καλλιτεχνών αλλά και πολλών άλλων που διαπιστώνει την αριστοκρατική λειτουργία της τέχνης και συνειδητοποιεί την ανάγκη για μία ευρύτερη επικοινωνία μ' ένα κοινό που δεν είναι μνημένο ούτε απόλυτα προσδιορισμένο, συνεχώς μεγαλώνει. Έτσι γίνονται πολλές και διαφορετικές προσπάθειες σ' αυτή την κατεύθυνση.

Για μās το πρόβλημα που μπαίνει είναι κατά πόσο μπορούν αυτές οι προσπάθειες να αποδώσουν όταν οι καλλιτέχνες που εντάσσονται σ' αυτές παραμένουν μέσα στο εμπορικό σύστημα με όλες τις φανερές και μη δεσμεύσεις του. Εμείς επιλέξαμε να δουλεύουμε έξω απ' αυτό το κύκλωμα από το 1974, σαν μέλη του ΚΕΤ τότε, σαν άτυπη ομάδα αργότερα, και σαν Ομάδα Τέχνης 4+ από το 1979.

Επισημαίνοντας τους λόγους για τους οποίους κάναμε αυτή την επιλογή σε μία έκθεσή μας στο Δήμο Ζωγράφου το 1978, γράφαμε:

«Όταν λέμε εμπορομεσολαβητικό κύκλωμα της τέχνης εννοούμε τις γκαλερί, τα μουσεία, ένα αριθμό τεχνοκριτικών, τους «ειδικούς» ή ήδη ειδικούς δημοσιογράφους, καθώς και τους διάφορους μεσολαβητές ή μεταπράτες.

Η τέχνη έχει εμπλακεί σ' αυτό το κύκλωμα και δεν μπορεί να λειτουργήσει κοινωνικά. Το μεγαλύτερο μέρος της σύγχρονης καλλιτεχνικής παραγωγής αγοράζεται από μία μειοψηφία πλουσίων. Ακόμα και «προοδευτική» ή «επαναστατική» έργα, χάνουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν με το δυναμισμό ή την κριτική διάθεση που περιλαμβάνουν, όταν αντί να κυκλοφορούν μέσα στο μεγάλο κοινό, κλείνονται στις ιδιωτικές αίθουσες των συλλεκτών, που κάνουν τις επενδύσεις τους στην τέχνη.

Οι τεχνοκριτικοί και οι άλλοι «ειδικοί» δημοσιογράφοι στην πλειοψηφία τους, δεν επιχειρούν μία έρμηνεία, που δά διευκόλυνε την προσέγγιση, των έργων της τέχνης, αλλά άρχονται σ' ένα ήδη-παιγμένο πάνω στην τέχνη λόγο, σε διδυραμικές εξάρσεις, κάποτε σε αφορισμούς ή και στην έμμεση διαφήμιση. Δημιουργούν έτσι θεντέτες που απαιτούν την άκριτη αποδοχή. Με τον τρόπο που παρουσιάζουν την τέχνη συμβάλλουν στην έμπέδωση και διάδοση της κυρίαρχης ιδεολογίας.

Είναι πολλοί οι τρόποι με τους οποίους δά μπορούσε να επιδιωχθεί η κοινωνικότερη λειτουργία της τέχνης:

- Συμβολή παιδείας (προσχολική, σχολική, έξωσχολική αισθητική αγωγή).
- Συστηματική αποκέντρωση. Συγκρότηση ερμηνευτικού μηχανισμού για να μην παρουσιάζεται η καλλιτεχνική παραγωγή έξω από τα ιστορικά κοινωνικά και πολιτιστικά συμφραζόμενα και να διευκολύνεται η προσέγγιση και η «έρμηνεία» της.
- Διαφορετικός τρόπος διακίνησης των έργων της τέχνης.
- Συνεργασία με τους καλλιτέχνες των άλλων τεχνών και με ειδικούς έπισημονες (ιστορικούς της τέχνης, Κοινωνιολόγους, Ψυχολόγους, Σημειολόγους κλπ) για την τεκμηριωμένη άρνηση της χαρισματικής αντίληψης για την τέχνη, και για την προσπέλαση ορισμένων τουλάχιστον δυσκολιών που παρουσιάζει ιδιαίτερα η σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.
- Φυσικά ουσιαστικές αλλαγές επιβάλλονται και δά επιτευχθούν ίσως σταδιακά- στο επίπεδο της καλλιτεχνικής παραγωγής. (Μνημειακά έργα, έργα για δημόσιους χώρους, έργα εφήμερα, έργα με τη συμμετοχή του «κοινού»). Απώτερος στόχος είναι ο αυτοπροσδιορισμός των πολιτών και

στό πολιτισμικό πεδίο και όχι η επιβολή των απόψεων των «ειδικών».

Θεωρούμε ότι κάνουμε ένα πείραμα μ' όλες τις αλλαγές, τις αντιφάσεις και δυσκολίες που αυτό συνεπάγεται. Δυσκολίες αντικειμενικές αλλά και υποκειμενικές. Δυσκολίες οικονομικού χαρακτήρα που μās εμποδίζουν να αναπτύξουμε όσο χρειάζεται ένα παιδευτικό μηχανισμό έπαρκώς εξοπλισμένο με οπτικοακουστικά μέσα, απαραίτητα σ' αυτό το στάδιο της επικοινωνίας που έπιζητούμε.

Δυσκολίες που προέρχονται από το είδος της τέχνης που κάνουμε και την έλλειψη καλλιτεχνικής αγωγής του κοινού. Αυτό του κοινού που δεν είναι βέβαια «παρθένο», ούτε όμοιογενές, συχνά όπλισμένο με στερεότυπα του είδους «ποιο είναι το μήνυμα», ή «αυτά ό λαός δεν τά καταλαβαίνει». Στερεότυπα που προτάσσονται έχθρικά και εμποδίζουν την επικοινωνία. Μία επικοινωνία που από την πλευρά μās δέ σκοπεύει στην παραδοχή των έργων που προτείνουμε, αλλά που μπορεί να βοηθήσει έστω και σαν απλή πληροφόρηση ή γνώση.

Ός ένα βαθμό βέβαια αυτά τά στερεότυπα εκφράζουν την ανάγκη μιάς άλλης κουλτούρας και την αντίθεσή τους με την κυρίαρχη ιδεολογία, απ' την οποία όλοι είμαστε αναπόφευκτα έπηρεασμένοι. Όσοσο αυτή ή άλλη τέχνη -μορφή και λειτουργία- δέ δά φτιαχτεί με την έπιβολή ενός μόνο προσανατολισμού, αλλά με ανοικτό και έλευθερο προβληματισμό.

Πέρα απ' τις πρακτικές και ιδεολογικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε (λίγες απ' τις όποιες και μόνο ένδεικτικά αναφέραμε έδω), όπωσδήποτε για μās είναι προτιμότερη αυτή ή «άνοικτη» έπαφή από μία κλειστή και τέλματωμένη κατάσταση.

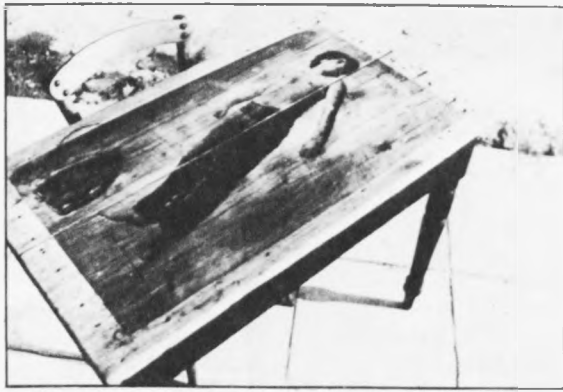
Ο.Τ.4+ Ιανουάριος 1984



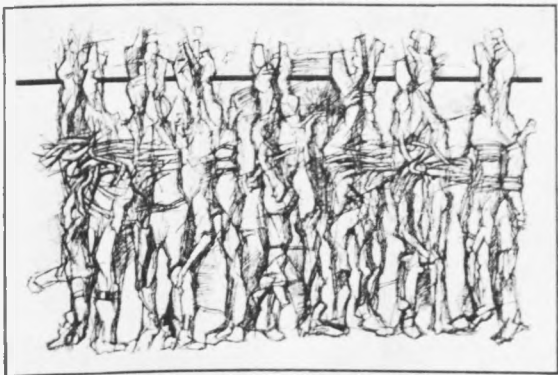
Renata Menis, Αύτι και μολύβι σέ χαρτί, 1982.



Αυτιά Στρανοποπούλου, Από τη σειρά «Μεγεθυνμένη Πραγματικότητα», Φωτογραφία τυπωμένη σέ ξύλο, 1982.



Βαγγέλης Δημητράς, Σχέδιο-μελάνι, 1981



Μαρία Κοκκίνου, Σχέδιο-μολύβι, 1983.



Βάσω Κυφίου, Κατασκευή (Μικτά υλικά), 1981



ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Τ.4+

1976

- Έκθεση στην Πάντειο με τους Ψυχοπαίδη-Κωστοπούλου-Παραλή.
- Τυπώνουν κάρτες μαζί με άλλους καλλιτέχνες και τις κυκλοφορούν μόνοι τους στους δρόμους.

1978

- Δεύτερη σειρά από κάρτες.
- Έκθέσεις στην 'Ιατρική Σχολή και στο «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Ύμη-τού».

1979

- Έκθεση στο Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου. Συμμετέχει και ο Γιάννης Χαΐνης. Στη διάρκεια της έκθεσης γίνονται οι εισηγήσεις «Η φυσική των χρωμάτων», απ' τον Εύτ. Μπιτσάκη και «Φιλοσοφία και Τέχνη» απ' τον Γ. Παπαγιάννη. Συζήτηση με το κοινό.

1980

- Έκθεση στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Στη διάρκεια της γίνονται, στα πλαίσια του «Ελεύθερου άνοιχτου Πανεπιστημίου» του Δήμου, δύο μαθήματα-συζητήσεις με θέμα «Η καλλιτεχνική Παιδεία». Συμμετέχει ο Δ. Κοκκινίδης.
- Τό Νοέμβριο η Ομάδα αποκτά δικό της χώρο στην οδό Αγίου Μελετίου 60. Έκθεση της ομάδας.

1981

- 36 προβολές ταινιών για την τέχνη και συζητήσεις.
- Στόν ίδιο χώρο, η θεατρική ομάδα «Πάροδος», παρουσιάζει ένα μονόπρακτο.
- Έκθεση της ομάδας GRAPUS (4 Γάλλοι γραφίστες).
- Ατομικές εκθέσεις των Κυριάκη, Κοκκίνου και Δημητρά στο βιβλιοπωλείο «GAZETTE».
- Συζήτηση για «τά προβλήματα της τέχνης» με τους καλλιτέχνες που εκθέτουν στην Εικαστική Παρουσία - Μαρκόπουλο-Μάης 81.
- Δύο μαθήματα συζητήσεις στο «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Ιεράπετρας», με θέμα «Η γλώσσα της ζωγραφικής».
- Ομαδική έκθεση ζωγραφικής, γλυπτικής, κατασκευών χώρου 9 καλλιτεχνών. Στη διάρκεια της έκθεσης συζήτηση με άλλους καλλιτέχνες και τον κόσμο με θέμα: «Πολιτικές προϋποθέσεις για μία Πολιτισμική ανάπτυξη». Προβολή του φιλμ του Δ. Λεβε-ντάκου «Εμφύλιος λόγος». Συζήτηση με τον σκηνοθέτη του έργου.

1982

- Συζήτηση με γυναίκες καλλιτέχνες

στό «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Ύμη-τού» με θέμα «Η γυναίκα στην τέχνη».

- Ατομική έκθεση της Βάσως Κυριάκη. Εισηγήση απ' τον Παύλο Χριστοδουλίδη με θέμα: «Γλώσσα και Τέχνη». Συζήτηση με το κοινό.
- Ατομική έκθεση του Βαγγέλη Δημητρά. Εισηγήση από την Γ. Αποστολοπούλου με θέμα «Τέχνη και Ουτοπία».
- Ατομική έκθεση Άσπας Στασινοπούλου.

1983

- Έκθεση φωτογραφίας Μαρίας Δάρα. Εισηγήση απ' τον Δ. Ξανθάκη με θέμα «Ιστορία της Ελληνικής φωτογραφίας». Συζήτηση.
- Έκθεση φωτογραφίας του Γάλλου φωτογράφου (απ' τη Σαίγκον) Christian Luu.
- Έκθεση ζωγραφικής της Renata Menis.
- Έκθεση ομαδική της Ομάδας + 6 Καλλιτεχνών.
- Έκθεση Μαρίας Κοκκίνου. Παράλληλα εισήγηση της Γ. Αποστολοπούλου με θέμα «Εικαστικές τέχνες σάν πρόβλημα στην αισθητική του Αόριστου». Εισηγήση της Α. Μαραγκού με θέμα «Κυκλαδική Μαυρογλυπτική του 3.000 π.Χ.» και συζήτηση. Εισηγήση Ν. Παπαγιάννη με θέμα «Γνωστικές προϋποθέσεις της Τέχνης».
- Έκθεση φωτογραφίας του Μάνου Στεφανίδη απ' τη Θεσσαλονίκη.
- Έκθεση της ομάδας GRAPUS στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων.
- Έκθεση των GRAPUS στο Σωματείο Ελλήνων Γραφιστών.
- Έκθεση φωτογραφίας Στέλιου Ευσταθόπουλου. Παράλληλα εισήγηση Ν. Παναγιωτόπουλου με θέμα «Φωτογραφία και πραγματικότητα». Συζήτηση.
- Έκθεση Μπάμπη Κατσαοπίδη (ζωγραφική). Παράλληλα εισήγηση της Ρεγγ. Αργυράκη με θέμα «Προσέγγιση της αισθητικής φαντασίας». Και εισήγηση Παύλου Χριστοδουλίδη με θέμα «Η αναπαράσταση στον Gompi-ch». Συζήτηση.
- Έκθεση της ομάδας τέχνης 4+ στο Κέντρο Πολιτισμού «Δημήτρης Γληνός». Παράλληλα προβολές ταινιών για την τέχνη και συζήτηση με τον κόσμο.
- Επίσης έχουν συμμετάσχει σέ ομαδικές εκθέσεις στο εξωτερικό και στίς εκδηλώσεις: Γιορτές Άνοιξης Δήμου Ηλιουπόλεως, Πνευματικό Κέντρο Μακρυγιάννη, Πολιτιστικό Δεκαήμερο Χίου, Φεστιβάλ ΚΝΕ και Αύγης, Γαλλικό Ινστιτούτο (16 προτάσεις - 16 βιβλία) «Δημήτρια».

Ακόμα και «προοδευτικά» ή «επαναστατικά» έργα χάνουν τή δυνατότητα νά λειτουργήσουν σάν τέτοια όταν κλείνονται στίς ιδιωτικές αίθουσες τών συλλε-κτών.

‘Η Δύση και η αλήθεια του σέξ

του Μισέλ Φουκώ

Κάποιος Άγγλος, που δεν αφησε όνομα, έγραψε πρὸς τὸ τέλος τοῦ δέκατου ένατου αἰῶνα ἕνα τεράστιο ἔργο πού τυπώθηκε σὲ μιά δεκαετία ἀντίτυπα· δὲν κυκλοφόρησε ποτὲ στὴν ἀγορά καὶ κατέληξε στὰ χέρια μερικῶν συλλεκτῶν ἢ σὲ σπάνιες βιβλιοθήκες. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρὶν ἀγνωστὰ βιβλία· ὁ τίτλος του εἶναι *My Secret Life*. Ὁ συγγραφέας ἀφηγείται μὲ σχολαστικότητα μιὰ ζωὴ πού εἶχε κυρίως ἀφιερώσει στὴ σεξουαλικὴ ἡδονή.

Νύχτα μὲ τὴ νύχτα, μέρα μὲ τὴ μέρα δηγεῖται καὶ τὶς παμφικρότερες ἀκομὴ ἐμπειρίες του, χωρὶς πολυτέλεια, χωρὶς ρητορεία, μὲ μόνη ἔγνοια νὰ πει αὐτὸ πού συνέβη, πῶς, μὲ ποιά ἐνταση καὶ μὲ ποιά ποιότητα αἰσθήσεως.

Μ’ αὐτὴν τὴν ἔγνοια μόνοι. Ἴσως. Γιατί, γι’ αὐτὸ τὸ χρέος νὰ γράφει τὴν καθημερινή του ἡδονή, μιλάει συχνά σάν γιὰ ἕνα ἀπλὸ καθήκον. Σάν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ ψυχρὴ ὑποχρέωση, λίγο αἰνιγματικὴ, στὴν ὁποία δὲ θὰ μπορούσε νὰ ἀρνηθεῖ νὰ ὑποταχθεῖ· πρέπει νὰ ποῦμε τὰ πάντα. Καὶ ὅμως ὑπάρχει κατὰ ἄλλο αὐτὸν τὸν πεισματάρη Άγγλο σ’ αὐτὸ τὸ «παιχνίδι-ἐργασία» τὸν ἐνδιαφέρει νὰ συνδυάσει μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀκρίβεια τὴν ἡδονή, τὸν ἀληθινὸ λόγο γιὰ τὴν ἡδονή καὶ τὴν ἡδονή πού ταιριάζει στὴν ἔκφραση αὐτῆς τῆς ἀλήθειας. Τὸν ἐνδιαφέρει νὰ χρησιμοποιήσει αὐτὸ τὸ ἡμερολόγιο - εἴτε ξαναδιαβάζοντάς το δυνατὰ, εἴτε ἐνῶ τὸ γράφει - στὴν πραγματοποίηση νέων σεξουαλικῶν ἐμπειριῶν, σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες κάποιων ἀλλόκοτων ἀπολαύσεων, ὅπου «ἀνάγνωση καὶ γραφή» θὰ ἔχουν ἕναν ἰδιαίτερο ρόλο.

Ὁ Stephen Marcus¹ ἀφιέρωσε σ’ αὐτὸν τὸν ἀφανὴ σύγχρονο τῆς βασιλείας Βικτωρίας μερικὲς ἀξιοσημειωτές σελίδες. Ὅσο γιὰ μένα, δὲ θὰ ἐνιωθα μεγάλου πειρασμό νὰ δῶ σ’ αὐτὸν ἕνα σκοτεινὸ πρόσωπο, τοποθετημένο «στὴν ἄλλη πλευρά» σὲ μιὰ ἐποχὴ σεμνοτυφίας. Εἶναι μήπως μιὰ σιωπηλὴ καὶ σαρκαστικὴ ἐκδίκηση γιὰ τὴν ὑποκρισία τῆς ἐποχῆς; Μοῦ φαίνεται κυρίως τοποθετημένος σὲ σημείον ὅπου συγκλίνουν τρεῖς γραμμὲς ἐξέλιξης, ἐλάχιστα κρυφές στὴν κοινωνία μας. Ἡ πρὶν πρόσφατη εἶναι αὐτὴ πού καθιέρωνε τὴν ἱατρικὴ καὶ τὴν ψυχιατρικὴ τῆς ἐποχῆς πρὸς ἕνα ἐνδιαφέρον σχεδὸν ἐντομολογικὸ γιὰ τὶς σεξουαλικὲς πρακτικὲς, τὶς παραλλαγές τους καὶ ὅλη τοὺς τὴν ἀνομοιογένεια· ὁ Kraft Ebing² δὲν εἶναι μακριά. Ἡ δευτέρη, παλαιότερη, εἶναι αὐτὴ πού, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Rétif καὶ τοῦ Sade, ἐσπρωξε τὴν ἐρωτικὴ φιλολογία πρὸς τὴν ἀναζήτησιν τῶν τεχνωμάτων της ὅχι μόνον στὴ ζωηρότητα ἢ τὴ σπανιότητα τῶν σκηνῶν πού φανταζόταν ἀλλὰ στὴ μακρινὴ ἀναζήτησιν μιᾶς κάποιας ἀλήθειας τῆς ἡδονῆς· μιὰ ἐρωτικὴ τῆς ἀλήθειας, μιὰ σχέση τοῦ ἀληθινοῦ μὲ τὸ ἐντονο χαρακτηριστίζον αὐτὴν τὴν καινούρια «ἐλευθεριότητα» πού πρωτοεμφανίστηκε σὲ τέλος τοῦ δέκατου ὀγδοῦ αἰῶνα. Ἡ τρίτη γραμμὴ εἶναι ἡ παλαιότερη· διαπέρασε ἀπὸ τὸ Μεσαίωνα καὶ μετὰ ὅλη τὴ χριστιανικὴ Δύση· εἶναι ἡ αὐστηρὴ ὑποχρέωση γιὰ τὸν καθένα νὰ ἀναζητήσει σὲ βάθος τῆς καρδιάς του, μὲ τὴ μεταμέλεια καὶ τὸν ἐλεγχὸ τῆς συνειδήσεως, καὶ τὰ πρὶν ἀνεπαίσθητα ἀκόμη ἴχνη τῆς φύληθονας. Ἡ σχεδὸν παρανο-

μία τοῦ *My Secret Life* δὲν πρέπει νὰ δημιουργήσει ψευδαἰσθήσεις· ἡ σχέση τοῦ ἀληθινοῦ λόγου μὲ τὴν ἡδονὴ ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὶς σταθερότερες ἔγνοιες τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν. Κι αὐτό, ἐδῶ καὶ αἰῶνες.

Καὶ τί δὲν ἔχουν πει γι’ αὐτὴν τὴν αὐστηρὴ κοινωνία, ὑποκριτρία, σεμνοτυφία, πού τοῖς κουνεῖται τὶς ἀπολαύσεις της, πού ἀρνεῖται μὲ πείσμα νὰ τὶς ἀναγνωρίσει ἢ νὰ τὶς ὀνομάσει; Καὶ τί δὲν ἔχουν πει γιὰ τὴ βαρύτερη κληρονομιά πού τάχα ἔλαβε ἀπὸ τὸ Χριστιανισμό - τὸ σέξ-ἀμάρτημα; Καὶ γιὰ τὸν τρόπο πού ὁ δέκατος ἑνατος αἰῶνας χρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν κληρονομιά γιὰ οἰκονομικοὺς σκοποὺς· ἐργασία μάλλον παρὰ ἀπόλαυση, ἀναπαραγωγή δυνάμεων παρὰ σκέτη σπατάλη ἐνέργειας;

Κι ἂν δὲ βρισκόταν ἐκεῖ τὸ οὐσιώδες; Ἀν σὸ κέντρο τῆς «πολιτικῆς τοῦ σέξ» ὑπῆρχαν πολλοὶ διαφορετικοὶ μηχανισμοί. Ὁχι ἀπόκρυψης οὔτε ἀπόκρυψης ἀλλὰ παρότρυνσης. Ἀν ἡ ἐξουσία δὲν εἶχε γιὰ οὐσιώδη λειτουργία νὰ λέει ὄχι, νὰ ἀπαγορεύει καὶ νὰ λογοκρίνει ἀλλὰ νὰ συνδέει σύμφωνα μὲ μιὰ ἀτελεύτητὴ ἐλικοειδῆ γραμμὴ τὸν καταναγκασμό, τὴν ἡδονὴ καὶ τὴν ἀλήθεια;

Τὸ χρέος τῆς ὁμολογίας

Ἄς ἀναλογισθοῦμε μόνον τὸ ζῆλο μὲ τὸν ὅποιο οἱ κοινωνίες μας πολλαπλασίασαν, ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνες τώρα, ὅλους τοὺς θεσμοὺς πού εἶναι προορισμένοι νὰ ἀποσιωποῦν τὴν ἀλήθεια τοῦ σέξ καὶ πού μ’ αὐτὸν μάλιστα τὸν τρόπο παράγουν μιὰν ἰδιαίτερη ἡδονή. Ἄς ἀναλογισθοῦμε τὸ βαρὺ χρέος τῆς ὁμολογίας καὶ ὅλες τὶς διαφοροῦμενες ἀπολαύσεις πού τὴν ταρασσούν καὶ συγχρόνως τὴν καθιστοῦν ἐπιθυμητὴ· ἐξομολόγηση, ἐκπαίδευση, σχέσεις ἀνάμεσα σὲ παιδιὰ καὶ γονεῖς, γιαιτροὺς καὶ ἀσθενεῖς, ψυχιάτρος καὶ ὑστερικοὺς, ψυχναῖντες καὶ ἀσθενεῖς.

Λένε καμιά φορὰ ὅτι ἡ Δύση δὲ στάθηκε ποτὲ ἱκανὴ νὰ ἐφεύρει ἔστω καὶ μιὰ καινούρια ἡδονή. Δὲν ὑπολογίζουν καθόλου τὴν ἡδονὴ νὰ ψαχουλεύσεις, νὰ στριμώχνεις, νὰ ἐρμηνεύσεις, τὴν «ἡδονὴ τῆς ἀνάληψης», τέλος, μὲ τὴν πλάτεια ἐννοία τοῦ ὅρου.

Θὰ ἐβλεπα τὴν κοινωνία μας ἀφροσιωμένη λιγότερο στὴν καταστολὴ τοῦ σέξ καὶ περισσότερο στὴν «ἐκφρασὴ» του. Ἄς μοῦ συγχωρεθεῖ ἡ λέξη αὐτὴ πού ἔχει χάσει τὴ σημασία της. Θὰ ἐβλεπα τὴ Δύση νὰ προσπαθεῖ μὲ λύσσα νὰ ἀποσιωπᾷ τὴν ἀλήθεια τοῦ σέξ. Οἱ σιωπές, οἱ φρεσμοί, οἱ ὑπεκφυγές δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμούνται· δὲν μπόρεσαν ὅμως νὰ διαμορφωθοῦν καὶ νὰ παραγάγουν τὰ φοβερά τους ἀποτελέσματα παρα-ἐπάνω σὲ μιὰ βάση θέλησης γιὰ γνώση πού διαπερνάει ὅλη τὴ σχέση μας μὲ τὸ σέξ. Θέληση γιὰ γνώση τόσο ἐπιτακτικὴ καὶ πού τόσο τυλιγμένοι εἴμαστε μέσα της, ὥστε φθάσαμε ὅχι μόνον νὰ ἀναζητοῦμε τὴν ἀλήθεια τοῦ σέξ ἀλλὰ νὰ ἀπαιτοῦμε ἀπ’ αὐτὴ τὴν ἴδια μας τὴν ἀλήθεια. Δικὴ του δουλειὰ εἶναι νὰ μᾶς πει τί συμβαίνει μὲ μᾶς. Ἀπὸ τὸν Gerson μέχρι τὸν Freud οἰκοδομή-

θηκε μιὰ ὁλοκλήρη λογικὴ τοῦ σέξ, πού ὀργάνωσε τὴν ἐπιστὴμὴ τοῦ θέματος.

Φανταζόμαστε πρόθυμα ὅτι ἀνήκουμε σὲ ἕνα «βικτωριανό» καθεστῶς. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ βασίλειό μας εἶναι μᾶλλον αὐτὸ πού φανταστικῶς ὁ Diderot σὲ *Bijoux indiscrets*: ἕνας κάποιος μηχανισμός, μόλις ὁρατός, κάνει τὸ σέξ νὰ μιλάει μὲ μιὰ σχεδὸν ἀκατάσχετη φλυαρία. Βρισκόμαστε σὲ μιὰ κοινωνία τοῦ σέξ πού μιλάει.

Ἐπίσης πρέπει ἴσως νὰ ξετάσουμε μιὰ κοινωνία σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὀργανώνονται σ’ αὐτὴν οἱ σχέσεις τῆς ἐξουσίας, τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἡδονῆς. Μοῦ φαίνεται ὅτι μπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνει δύο κύρια συστήματα. Τὸ ἕνα εἶναι ἡ ἐρωτικὴ τέχνη. Σ’ αὐτὸ ἡ ἀλήθεια τραβιέται μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἡδονή, πού ἔχει περιυλλεγεῖ ὡς ἐμπειρία, ἔχει ἀναλυθεῖ κατὰ τὴν ποιότητά της, ἔχει παρακολουθηθεῖ σ’ ὅλο τὸ μήκος τῶν ἀνακλάσεων της μέσα σὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ κι αὐτὴ ἡ ἐκλεπτυσμένη γνώση μεταδίδεται, μὲ τὴ σφραγίδα τοῦ ἀπόρη-
του, μὲ ἐπίσημη μῆση σ’ αὐτοὺς πού φάνηκαν ἀξιοὶ γι’ αὐτὴν καὶ πού θὰ σταθοῦν ἱκανοὶ νὰ τὴ χρησιμοποιήσουν σὲ ἴδιο τὸ πεδίο τῆς δικῆς τους ἡδονῆς γιὰ νὰ τὴν ἐντείνουν, νὰ τὴν κάνουν ὀξύτερη καὶ τελειότερη.

Ὁ δυτικὸς πολιτισμός πάντως, ἐδῶ καὶ αἰῶνες, δὲ γνώρισε καμιά ἐρωτικὴ τέχνη· ἐμπλέξε τὶς σχέσεις τῆς ἐξουσίας, τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀλήθειας πάνω σὲ ἕναν τελειῶς ἄλλο τόνο: τὴν «ἐπιστὴμὴ τοῦ σέξ». Τύπος γνώσης ὅπου αὐτὸ πού ἀναλύεται εἶναι λιγότερο ἡ ἡδονὴ παρὰ ὁ πόθος· ὅπου ὁ δάσκαλος δὲν ἔχει ὡς λειτουργία νὰ μῆσει ἀλλὰ νὰ ξετάσει, νὰ ἀκούσει, νὰ ἀποκριπτογραφήσει ὅπου αὐτὴ ἡ μακρὰ διαδικασία δὲν ἀποβλέπει στὴν ὑπερτίμηση τῆς ἡδονῆς ἀλλὰ σὲ μιὰ μεταβολὴ τοῦ ὑποκειμένου (πού ἔτσι συγχωρεῖται ἢ συμπιλιώνεται, γιαιτρεῖται, λυτρώνεται).

Ὁ ἐντοπισμός τῶν στρατηγικῶν

Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα σ’ αὐτὴν τὴν τέχνη καὶ σ’ αὐτὴν τὴν ἐπιστὴμὴ εἶναι πάρα πολλές γιὰ νὰ μπορέσει νὰ διακρίνει κανεὶς δύο τύπους κοινωνιῶν. Εἴτε πρόκειται γιὰ τὴν καθοδήγηση τῆς συνειδήσεως εἴτε γιὰ τὴν ψυχχαναλυτικὴ θεραπεία, ἡ γνώση τοῦ σέξ φέρνει μαζί της τὶς ἐπιταγές τοῦ ἀπόρητου, μιὰ κάποια σχέση μὲ τὸ δάσκαλο κι ἕνα ὁλοκλήρου παιχνίδι ὑποσχέσεων πού τὴ συσχετίζουν πάλι μὲ τὴν ἐρωτικὴ τέχνη. Πιστεῖται κανεὶς ὅτι χωρὶς αὐτὲς τὶς θολές σχέσεις, θὰ ἀγόραζαν κάποιοι τόσο ἀκριβὰ δύο φορὲς τὴν ἐβδόμηδα τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώσουν φιλόπονα τὴν ἀλήθεια τοῦ πόθου τους καὶ νὰ περιμένουν ὑπομονετικώτατα τὸ κέρδος τῆς ἐρμηνείας.

Τὸ σχέδιό μου εἶναι νὰ φτιάξω τὴ γενεαλογία αὐτῆς τῆς «ἐπιστήμης τοῦ σέξ». Δὲν καινοτομῶ καν, τὸ ξέρω· πολλοὶ καταγίνονται σήμερα μ’ αὐτὸ τὸ θέμα, δείχνοντας πόσες ἀρνήσεις, ἀποκρύψεις, φόβοι, συστηματικὲς παραγνωρίσεις κράτησαν σὲ ἐξάρτηση γιὰ πολὺ καιρὸ μιὰ ἐνδεχόμενη γνώση τοῦ σέξ. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἐπιχειρήσω αὐτὴ τὴ γενεαλογία μὲ θετικὸς ὅρους, μὲ ἀφετηρία τὶς παροτρύνσεις, τὶς ἐστίες, τὶς τεχνικὲς καὶ διαδικασίες πού ἐπέτρεψαν τὴ διαμόρφωση αὐτῆς τῆς γνώσης· θὰ ἤθελα νὰ παρακολουθήσω ξεκινώντας ἀπὸ τὸ χριστιανικὸ πρόβλημα τῆς σάρκας, ὅλους τοὺς μηχανισμοὺς πού εἰσήγαγαν γιὰ τὸ σέξ ἕνα λόγο ἀλήθειας καὶ πού ὀργάνωσαν γύρω ἀπὸ αὐτὸ ἕνα καθεστῶς ἀνάμικτο ἀπὸ ἡδονὴ καὶ ἐξουσία. Καθὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ παρακολουθήσω σφαιρικὰ αὐτὴ τὴ γένεση, θὰ προσπαθήσω, σὲ ξεχωριστές μελέτες, νὰ ἐντοπίσω μερικὲς ἀπ’ αὐτὲς τὶς πρὶν σπουδαίες στρατηγικὲς· σχετικὰ μὲ τὰ παιδιά, σχετικὰ μὲ τὶς γυναῖκες, σχετικὰ μὲ τὶς διαστροφές καὶ σχετικὰ μὲ τὴ ρύθμιση τῶν γεννήσεων.

Ἡ ἐρώτησις πού θέτουν κατὰ παράδοξον εἶναι



αυτή: γιατί άραγε ή Δύση ενοχοποίησε γιά τόσο πολύ καιρό τό σέξ και πώς μέ υπόβαθρο αυτήν την άρνηση ή αυτόν τό φόβο έφθασαν νά τοϋ θέσουν μέ πολλούς δισταγμούς, την έρωτηση της αλήθειας; Γιατί και πώς από τό τέλος τοϋ δέκατου ένατου αιώνα έπείχευρησαν νά άρουν ένα μέρος από τό μεγάλο άπόρρητο κι αυτό μέ μία δύσκολία πού μάρτυς της είναι ακόμη τό θάβρος τοϋ Freud;

Μιά καινούρια ένοχή

Θά ήθελα νά θέσω μία τελείως διαφορετική έρώτηση: γιατί ή Δύση άναρωτήθηκε έτσι αδιάλειπτα γιά την αλήθεια τοϋ σέξ και άπαίτησε νά τή διατυπώσει ο καθένας γιά τόν εαυτό του; Γιατί θέλησε μέ τόση έπιμονή νά περάσει άπ' αυτήν την αλήθεια ή σχέση μας μέ τόν εαυτό μας; Πρέπει λοιπόν νά εκπλαγούμε πού κατά την άρχή τοϋ είκοστου αιώνα καταληφθήκαμε από μία μεγάλη και καινούρια ένοχή, πού άρχίσαμε νά δοκιμάζουμε ένα είδος ιστορικής τύψης πού μάς έκανε νά πιστέψουμε ότι από αιώνες τώρα σφάλλαμε άπέναντι στό σέξ.

Μοϋ φαίνεται ότι σ' αυτήν την καινούρια ένοχοποίηση, πού μοιάζουμε τόσο νά γενόμαστε

έκείνο πού συστηματικά παραγνωρίστηκε είναι άκριβώς αυτή ή μεγάλη μόρφωση γνώσης πού ή Δύση δέ σταμάτησε νά οργανώνει γύρω από τό σέξ μέσα από τίς θρησκευτικές, ιατρικές ή κοινωνικές τεχνικές.

Υποθέτω ότι σ' αυτό τό σημείο δέ διαφωνεί κανείς μαζί μου. Αμέσως όμως θά μοϋ πουν: «αυτός ο μεγάλος πάταγος γύρω από τό σέξ, αυτή ή σταθερή έγνοια, δέν είχε έντοϋτοίς, τουλάχιστον μέχρι τόν δέκατο ένατο αιώνα, παρά έναν άντικειμενικό σκοπό, την άπαγόρευση της ελευθέρης χρήσης τοϋ σέξ». Βέβαια, ο ρόλος τών άπαγορεύσεων υπήρξε σπουδαίος. Υπήρξε όμως τό σέξ πρωταρχικά άπαγορευμένο; Η μήπως οι άπαγορεύσεις δέν είναι παρ' αληθινού στό έσωτερικό μιάς πολύπλοκης και θετικής στρατηγικής;

Έδώ θίγουμε ένα γενικότερο πρόβλημα πού θά χρειαστεί βέβαια νά μάς άπασχολήσει παράλληλα μέ την ιστορία της σεξουαλικότητας, τό πρόβλημα της έξουσίας. Άρκετά αϊθόρμητα, όταν μιλάει κανείς γιά την έξουσία, την αντίλαμβάνεται σαν νόμο, σαν άρνηση, σαν άπαγόρευση και καταστολή. Και σχεδόν άφοπλίζεται, όταν χρειάζεται νά την παρακολουθήσει στις θετικές της ενέργειες και μηχανισμούς. Ένα κάποιο

νομικό πρότυπο ρίχνει τό βάρος του πάνω στις αναλύσεις της έξουσίας, δίνοντας άπολυτο προνόμιο στή μορφή τοϋ νόμου. Θά έπρεπε νά γράφουμε μία ιστορία της σεξουαλικότητας πού δέ θά ήταν προγραμματισμένη σύμφωνα μέ την ιδέα μιάς έξουσίας-καταστολής, μιάς έξουσίας-λογοκρισίας αλλά σύμφωνα μέ την ιδέα μιάς έξουσίας-παρότρυνσης, μιάς έξουσίας-γνώσης; θά έπρεπε νά προσπαθήσουμε νά ελευθερώσουμε τό καθεστώς τοϋ καταναγκασμοϋ, της ήδονής και τοϋ λόγου πού δέν είναι καθόλου άπαγορευτικό αλλά συστατικό αυτής της σύνθετης περιοχής πού είναι ή σεξουαλικότητα.

Θά επιθυμούσα αυτή ή άποσπασματική ιστορία της «έπιστήμης τοϋ σέξ» νά μπορέσει νά ισχύσει έξισου σαν προσχέδιο γιά μία αναλυτική της έξουσίας.

(Le Monde — 5.11.1976)

1. Ιστορικός, συγγραφέας τοϋ The Other Victorians (Οι άλλοι Βικτωριανοί), έργο γύρω από την κρυφή οψη της ποιρτανικής βρετανικής κοινωνίας.

2. Γερμανός σεξολόγος, συγγραφέας τοϋ Psychopathia Sexualis (1886).



ΤΑ εκατομμύρια, πού σάν κρατική ένισχυση θά διατεθούν φέτος γιά τόν κινηματογράφο, αὐξάνονται. Αὐτό, ὅμως, πού φαίνεται παράλληλα νά μειώνεται εἶναι ἡ ἀποτελεσματικότητά τους.

Ἡ ἱστορία θυμίζει κάτι ἀπό τή σύγχρονη Αὐτόματη Τιμαριθμική Ἀναπροσαρμογή, ἀλλά καί ἀπό τό ἐνδοξο ἐθνικό παρελθόν μας.

Μετά πού ὁ Μ. Κατράκης δήλωσε τήν ἐπιθυμία του ν' ἀνήκει στή γενιά τοῦ 1821 (ὅπως ἄλλοι κάνουν μέ κείνη τοῦ 114, ἐπίσης μ.Χ.) ὁ Κολοκοτρώνης δήλωσε, γιά λογαριασμό τοῦ ἑλληνικοῦ κινηματογράφου,

Πέθαναν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς παλιάς γενιάς, ἀποσύρθηκαν κάποιοι ἄλλοι, συνεχίζουν ἐλάχιστοι. Καί πληρώνουν φέτος τό τμήμα τῆς «ἀρπαχτῆς» τῶν τεσσάρων τελευταίων χρόνων, κλείνοντας τ' αὐτιά τους στίς προειδοποιήσεις γιά τόν κίνδυνο τῆς ὀριστικῆς ἀπομάκρυνσης τοῦ κοινού ἀπ' τήν προχειρότητα καί τήν αἰσθητική τοῦ χυδαίου κάθε «Δράκου» ἢ «Θύρας 7».

Ἡ μπακαλική δεν ἔχει πέραση, ἡ διανομή βοηθαίει στήν καταστροφή καί οἱ ἀριθμοί ἐπιτρέπουν μόνο σέ μία ταινία νά κάνει τουλάχιστο 200.000 εἰσιτήρια («Καμικάζι ἀγαπη μου»).

● Τό Ἑλληνικό Κέντρο Κινημα-

ἐμποτῆ πανομοιότυπων εἰκόνων πού ἀδρανοποιοῦν, ὅταν δέν ἐνοχλοῦν, ἔστω, ἐν εἶδει πανηγυρικῶν «σώου».

● Εἶναι καί οἱ κριτικοί, πού σύμφωνα μέ τόν δημιουργό τοῦ «Θιάσου», δέ βοηθᾶνε πιά τό ἑλληνικό σινεμά. Αὐτό πού καταλογίζουν σήμερα ὀρισμένοι δέν εἶναι παρά τό ἴδιο μ' ἐκεῖνο πού ἤθελαν, χθές, νά ἐξουδετερώσουν κάποιοι ἄλλοι.

Ὅσοι ἀρνούμαστε τό ρόλο τοῦ πνευματικοῦ τρομοκράτη, πρέπει ἀπαραίτητα νά ἐξυπηρετήσουμε κάτι διαφορετικό. Κι ἐκεῖνοι πού ἐκτοξεύουν συνθήματα «περί ἀπόψεων» στίς ἐκλογές τῆς Ἑνώσης Κριτικῶν, ἀπουσιάζουν διακριτικά

σα στούς ὅρους τῆς ἐξίσωσης καί τήν ἐπιστροφή τοῦ φόρου δημοσίων θεαμάτων στίς ἰδίες τίς ταινίες, ἓνα ποσοστό στόν αἰθουσάρχῃ ἢ τό σύνολο σχεδόν στήν πολιτεία, ὥστε νά συνεχίσει τό... θεραπευτικό τῆς ρόλο. Μὲ τό σημερινό κόστος λειτουργίας, πάντως, δέν εἶναι ἀφύσικο πού ὅσοι ἐπιμένουν νά μὴν κλείσουν (ἀπό τοὺς αἰθουσάρχες πού δέν εἶναι καί ἰδιοκτήτες), φροντίζουν πρῶτα νά «βάλουν στήν ἄκρη» τά πρῶτα ἀπαραίτητα 200-300 εἰσιτήρια κάθε βράδυ καί μετά νά δηλώσουν ἐπίσημα τά ὑπόλοιπα (80-150). Κι ἐδῶ, κρίση...

● Νά, λοιπόν πού ἡ κρίση ἔχει πολλά ὀνόματα. Κάθε φορὰ, συ-

Ἡ κρίση ἔχει ὄνομα

«Ξαφνικός ἔρωτας» πού σθίνει στήν ἀρένα: Μπέτυ Λιθανοῦ, Ἀντώνης Θεοδωρακόπουλος, τό ζευγάρι τῶν πρωταγωνιστῶν, τοῦ ἔρωτα καί τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ φιλμ μέ σκηνές... πραγματικῆς ταυρομαχίας.



φου, πῶς καλύτερα νά σ' ἀκοῦν παρά νά σέ βλέπουν. Τό σκηνικό ἔτσι ἀποκτᾷ τή δέουσα ὑστερία, ἀν καί τό σύνδρομο τοῦ ἀνταρτοπόλεμου δύσκολα ἐπιχωρηγεῖται στίς μέρες μας.

Πολύ περισσότερο, ὅταν τίς ταινίες πρέπει νά τίς δεῖς. Ἀλλά πάλι, ὅ,τι κι ἂν προβληθεῖ, γιά κρίση μιλᾶμε, οἱ αἰθουσάρχες στενάζουν, ὁ κόσμος κρυώνει, θυμούνται μερικοί τόν συνεργάτη χωρίς ὄνομα, κάποιοι τό νόμο περί ἀνωνύμων ἐταιριῶν καί συμπέρασμα κανένα σέ μία χώρα μέ πολίτες πού βλέπουν τέσσερα φιλμ τό χρόνο.

Ὅπως μ' ὅλες τίς κρίσεις, στόν ἑλληνικό κινηματογράφο τά ὀνόματα ὑπάρχουν, ἀλλά δέν προφέρονται στήν ὥρα τους.

● Τό πιό πρόσφατο εἶναι καί τό πιό βαρύγδουπο: Νομοσχέδιο μέ τό πρῶτο συνθετικό νά ἐγκυμονεῖ πολλές ἀνησυχίες καί τό δεύτερο νά φιλοδοξεῖ τή μακρομέρευση τῶν ὁραματισμῶν του. Σίγουρα δέν ἀποτελεῖ πανάκεια, κι ἡ πείρα ἀπ' τήν ἐφαρμογή ἀνάλογων πρωτοβουλιῶν σ' εὐρωπαϊκές χώρες δέν ἐπιτρέπει αἰσιοδοξία.

● Ἐνα παλιότερο, πού πῆγε νά εξαφανιστεῖ ἀπό τό λεξικό, γιά νά ἐπιστρέψει ξαφνικά, εἶναι οἱ παραγωγοί.

τογράφου εἶναι ὁ κύριος συμπαραγωγός τῶν ταινιῶν τῆς «ἄλλης δόξης»: αὐτῆς, δηλαδή, πού ποθεῖ τήν ποιότητα, ἐξασφαλίζει τήν τεχνική ἀριότητα, χρηματοδοτεῖ τή συγγραφή σεναρίων, μοιράζει βραβεῖα καί ἐπιδοτήσεις, προσπαθεῖ ν' ἀγκαλιάσει τό πλατύ κοινό, ἀλλά τελικά κι αὐτῆς τά νερά δέν παρασύρουν τίποτε στό διάβα τους.

● Τό ἴδιο τό κοινό εἶναι ὁ μέγας ἀγνωστος κάθε ἐπιχειρούμενης ἐξίσωσης. Ὅλοι ἀναφέρονται σ' αὐτό (ἀφοῦ ἄλλωστε εἶναι καί ὁ ἀρχικός δότης, ὡς τήν ὥρα πού θά συμπεριφερθεῖ σάν ὁ τελευταῖος αἰμοδότης) καί ταυτόχρονα κανεῖς δέν ἐρμηνεύει σωστά (ἢ ἔγκαιρα) τή δυσπιστία καί τή θεαματική μεταβλητότητα τῶν διαθέσεών του.

● Τό ὄνομα «Δυναστεία» εὐκόλα προσφέρει μιάν ἀπάντηση στήν προηγούμενη παράγραφο. Ὅμως, ἂν τό ἀναφέρω εἶναι γιατί ἔρχεται ἀπό κάτι πιό συγκεκριμένο: Ἡ Τηλεόραση χρηματοδοτεῖ (λίγο) ἐλάχιστες ταινίες (γιά νά τίς προβάλει μετά), ἀλλά ἀπαγορεύει τή διαφήμισή τους, γιά νά ὀλοκληρώσει τόν ὑποκριτικό ρόλο τῆς μέ τή συνεχῆ

στis συζητήσεις γιά τά ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου.

● Ἀκόμα κι ἂν ἔφερε τήν εὐθύνη τό ἴδιο τό κοινό, πού δέν ἀκολουθεῖ τή «φωτισμένη» πρωτοπορία», τί θά πρεπε ἄραγε, ν' ἀλλάξουμε κοινό;

Τό ἑλληνικό σινεμά ἐνηλικιώθηκε καί πρέπει μόνο του ν' ἀπαιτεῖ νά τό ἀντιμετωπίζουν ἀνάλογα πιά. Τό ντάντεμα τῶν τελευταίων δεκαπέντε χρόνων φαίνεται πῶς τοῦ 'κανε κακό, τόσο πού νά νοσταλγεῖ τήν κούνια του (ἢ τήν ἐπανάληψη τῆς συγκυρίας τοῦ 70).

● Ἀπό ταινίες ἄλλο τίποτα καί τά προγράμματα τῶν δύο καναλιῶν. Χωρίς ἀμφιβολία, πρόκειται συχνά καί γιά τίς καλύτερες στιγμές. Ὅπως τίς ὀφείλουμε ὅμως στοὺς πιό δημόσιους (ΕΡΤ-2) ἢ τοὺς πιό ὑπάλληλους (ΕΡΤ-1), τό ἴδιο κι αὐτοὶ ὀφείλουν νά διευκρινίσουν τό βαθμό συμμετοχῆς τους στά πλήγματα κατὰ τοῦ κινηματογράφου ἢ νά πάψουν νά ὑποκρίνονται τοὺς συμπάσχοντες φίλους τῶν βραδινῶν συγκεντρώσεων.

● Ἡ αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ εἰσιτηρίου, ἐπίσης, ἐπαναφέρει ἀνάμε-

μπτωματικά ἢ ἐπιλεκτικά, ἀκούγεται κάποιο περισσότερο, σέ βάρος τῶν ὑπολοίπων πού παραμονεύουν, ἐτοιμάζοντας τό καινούριο προσωπεῖο. Καμιά συνολική πρόταση δέ φαίνεται ἀπό ποιθενά, ἐτοιμη νά ξερχίσει τή βαθιά κρίση.

Γιατί, κι αὐτῇ δέν ὀρίζεται μόνο ἀπό τά προηγούμενα. Ἡ κρίση τοῦ ἑλληνικοῦ κινηματογράφου περιλαμβάνει καί τά πάνω ἀπό 100.000 εἰσιτήρια τῆς «Γλυκιάς συμμορίας» ἢ τοῦ «Ρεμπέτικου». Σίγουρα καί τήν τύχη τῆς «Τιμῆς τῆς ἀγάπης», τῆς «Ρεβάνς» (πού αἰτῆς τίς μέρες συναντοῦν τό κοινό) καί τοῦ «Ξαφνικοῦ ἔρωτα» πού θ' ἀκολουθήσει. Ἡ κρίση ὅμως, τῶν ἰδίων εἰκόνων, περνᾷ καί ἀπό τήν Ὁμόνοια, ὅπου τό πορνό εὐδοκίμει πάντα, καί ἀπό τίς 60.000 συσκευές βίντεο, καί ἀπό τίς χαμένες μυθολογίες τῆς ζωῆς καί ἀπό τοὺς τρόπους πού σκηνοθετοῦμε καθημερινά τοὺς ἑαυτοὺς μας.

Ἐλπίζουμε, πάντα, πῶς θά περνᾷ, ἔστω καί λιγότερο, καί ἀπό τή μοναξιά τοῦ ἀμετανόητου λάτρη τῆς σκοτεινῆς μαγείας.

Ἀνδρέας Τύρος

Τό ἑλληνικό κοινό ἐνηλικιώθηκε καί πρέπει μόνο του ν' ἀπαιτεῖ νά τό ἀντιμετωπίζουν ἀνάλογα πιά..



Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΧΤΕΣ

(όπως σαρκάζεται και διακωμωδείται απ' τόν Ουίλιαμ Μπάροουζ στο βιβλίο του «Λιθόστρωτοι Κήποι», που μετάφρασε ο Νίκος Μπαλλής και κυκλοφόρησε η ΑΠΟΠΕΙΡΑ).

Μιά τεχνητή νοσταλγία είναι τό φόντο, ή πρόφαση, ή ζάχαρη στο χάπι. Ένα ειδυλλιακό τοπίο με ξυλινούς φράχτες, που στολίζονται από άνθη, καμπανοούλες και τριαντάφυλλα. Μιά χριστουγεννιάτικη παράσταση στο γυμνάσιο με αγόρια ξανθά και γαλανά. Τό βαγόνι ενός γαλλικού τρένου με

επιβάτες εύπολoληπτους. Τι τά κάνει ό Μπάροουζ δλ' αυτά; Τά ξετινάζει, τά μολύνει, τά ανατρέπει. Στο ειδυλλιακό τοπίο πρόσφέρει ένα «άξιοθέατο και αξιομύριστο» δώρο: ένα ποτάμι που είναι ένας τεράστιος ανοιχτός όχετός, που φιλοξενεί ό,τι ξεχύνεται από τούς ύπονόμους και μερικούς άγριους αλιγάτορες επιπλέον. Στη Χριστουγεννιάτικη παράσταση προτιμά τά ξανθά και γαλανά αγόρια νά είναι καθυστηρημένα, νά βγούν επί σκηνής με κουνήματα και νά γυαλίζουν τά όλόγυμνα κορμιά τους με φωτεινά σημεία. Στο βαγόνι είναι λιγότερο έπεικτής: είσβάλλει τό «Φάντασμα Ένός Ψύλλου του Μπλέηκ» που κρατάει στοργικά απ' τό λουρί έναν «τεράστιο κρομμυδοφάγο». Αύτός ό τελευταίος (πού θά έπρεπε νά καταχωρηθεί στο «Βιβλίο των Φανταστικών Όντων» του Μπόρχες) άφου έφορμήσει στους πανικοβλημένους επιβάτες, τρυπάνω-

ντας στις σωματικές τους όπές, θά μετατραπεί άργότερα σέ νεαρό πορτορικανό τυπωμένο σέ άφίσα της στρατολογίας, πού «χαιρετάει τή σημαία και τραβάει μαλακία μέ τ' άλλο του χέρι».

Τό ένα άποτρόπαιο γκάγκ διαδέχεται μέ ταχύτητα τό άλλο. Γνώριμες φιογούρες, από άλλα βιβλία του Μπάροουζ, έμφανίζονται άπροσδόκητα γιά νά εξαφανιστούν αϊφνιδιαστικά. Παραφθορές τετριμμένων φραστικών σχημάτων και άχαρες κοινοτυπίες, πού έδώ έμβολιάζονται μέ τό δηλητήριο του κυνισμού και του μαύρου χιούμορ. Μεταμφιεσμένες προειδοποιήσεις γιά τόν εφιάλτη, πού περιμένει χαφέκακα τήν ανθρωπότητα, και τά μάτια νά λάμπουν, πάντα σάν φωτά από φλυτεράκια. Οί κήποι είναι λιθόστρωτοι και θά πρέπει νά είναι από τά πιό άγαστημένα βιβλία του συγγραφέα.

Ουίλιαμ Μπάροουζ

Μικρή είσαγωγή στο έργο του 70χρονου συγγραφέα

ΑΥΤΕΣ τις μέρες, ένας από τούς πιό σημαντικούς και ιδιότυπους συγγραφείς του αιώνα μας, ό Ουίλιαμ Μπάροουζ συμπληρώνει έβδομήντα χρόνια παρουσίας στο ταλαιπωρημένο κέλυφος του πλανήτη μας. Τό τελευταίο του βιβλίο, τό «Cities of the Red Night», πού διαβεβαιώνει τό κοινό του πώς διατηρεί σέ μεγάλη φόρμα τή δημιουργική του φαντασία και τά γενέθλιά του, είναι νομίζω ένας πειστικός λόγος γιά νά πούμε λίγα λόγια γιά τή ζωή και τό έργο του. Γεννήθηκε στο Σαίν Λιούις του Μισούρι και σπούδασε Άγγλική Λογοτεχνία στο Χάρβαρντ και Ίατρική στή Βιέννη. Έξάσκησε μιά σειρά από επαγγέλματα: μπάρμαν, δημοσιογράφος, έξολοθρευτής εντόμων, ιδιωτικός ντετέκτιβ και ιδιοκτήτης γραφείου ταξιδιών γιά τόν Άρη ή τή Σελήνη με 1285 δολάρια τό αντίτιμον του είσιτηρίου. Δέ θά πάψει νά περιοδεύει στά πιό άπόμακρα μέρη, συλλέγοντας, άκούραστα, υλικό γιά τις έρευνες και τά βιβλία του. Γύρω στά 1944, θά άρχίσει ό έθισμός του στήν ήρωίνη, πού κράτησε δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια. Άποτοξινώνεται μέ τή μέθοδο τής άπομορφίνης πού καταγράφεται στα βιβλία του και άποτελεί θέμα διαφόρων διαλέξεων του σχετικά μέ τούς τρόπους άποθεραπείας. Έν τώ μεταξύ θά σχετισθεί μέ τόν Γκίνσπεργκ, τόν Κέρουακ, τόν Κόρσο, τόν Σάντερς, τόν Όρλόφσκι και θά σχηματίσουν τόν πρωτογενή πυρήνα αυτού του λογοτεχνικού ξεφαντώματος πού θά γίνει γνωστό σάν ή «γενιά των μπητίνκς». Ό Μπάροουζ θά είναι ό αδιάφιλονίκτητος σύμβουλος, ό αδιάφθορος έγκεφα-

λος τής επανάστασης πού προκάλεσε ή Μπητ γενιά.

Η όμοφυλοφιλία, ή άπεριόριστη μελέτη και ή διεύρυνση τής συνείδησης, μέσω των διαφόρων τοξικών ουσιών μέ τις όποιες πειραματίστηκε, θά είναι ό κεντρικός άξονας των θεμάτων του. Οί καινοτομίες των ντανταϊστών και του Τζόνς, ό ζοφερός κόσμος του Κάφκα και ή σκληρή γραφή του Ντάσιελ Χάμμετ, και των άλλων αδιάλλακτων του άστυνομικού μυθιστορήματος, θά του έμπνεύσουν τά πρότυπα του ύφους του. Θά τό έπεξεργάζεται αδιάλειπτα, έμπλουτίζοντάς το μέ δικές του έπινοήσεις (τά περίφημα cut-up και fold in: κολάζ λέξεων πού προήλθαν από τυχαία ψαλιδίσματα έπιλεγμένων γραπτών και συνονθυλεύματα φράσεων λεηλατημένων από ζωντανούς ή έκλιπόντες συγγραφείς).

Τό 1953 κυκλοφορεί τό πρώτο του βιβλίο τό «Junkie». Τό 1959 θά ταράξει τούς λογοτεχνικούς κύκλους μέ τό «Naked Lunch». Θά δεχθεί τήν επίθεση τής λογοκρισίας και θά δικαστεί μέ τήν κατηγορία του πορνογράφου.

Ακολουθεί τό πεζογράφημα «The soft machine». Συνεχίζει μέ τά «The Ticket that Exploded» (1962), «Dead Finger Talk» (1963), «Nova Express» (1964), «The Wild Boys: A Book of the Dead» (1971), «Exterminator!» (1973), «The Last Words of Dutch Schultz» (1975), «The third Mind» (1978), «Ah Pook is Here» (1980) και «The Cities of the Red Night» (1981). Ένδιάμεσα, έκδίδει

ποιητικές συλλογές («The Exterminator», «Minutes to go», «Time») και βιβλία όπου καταγράφονται συνομιλίες, άνελέητες κριτικές τής μεταβιομηχανικής έποχής μας και άπόψεις γιά τις ναρκωτικές ουσίες.

Τό έργο του έχει μιά έξαιρετικά άισθητή άπήχηση στους πρωτοποριακούς κύκλους και τά περιθωριακά κυκλώματα, τόσο των Ήνωμένων Πολιτειών όσο και τής Εύρώπης. Έκτός από τή ρήξη μέ τις παραδοσιακές μορφές, τό διακρίνει και μιά βαθύτατη ήθικη. Ήθικη του ανθρώπου πού έπισκέπτεται τακτικά τήν Κόλαση, πού έπιμένει νά τή σαμποτάρει περιγράφοντας τούς μηχανισμούς της και τό όραμα τής καταστροφής της ταυτόχρονα. Σε κάθε σκοτεινό εφιάλτη του Μπάροουζ υπάρχει ή ένας χώρος έναλλακτικής δραστηριότητας. Μας προτείνει συνεχώς νά τόν ενεργοποιήσουμε και νά ανατρέψουμε όλα τά συστήματα έλέγχου τής ζωής μας. Χαρτογραφεί μιά περιοχή πού ήταν ταμπού γιά τούς έπιφυλακτικούς συγγραφείς, οί όποιοι είδικεύονταν στήν κολακεία των μικρομεσαίων, των ήθικολόγων και των ύποστηρικτών του σοσιαλιστικού ρεαλισμού. Περιφρονεί εκείνη τήν παλιά γλυκανάλατη συνταγή «γράφουμε γιά νά μάς αγαπάνε», γιά νά δικαιώσει τή συγκλονιστική φράση κάποιου Έλληνα ποιητή:

«γράφουμε
γιά νά έκδικούμαστε
τά πράγματα»

Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης

Ο ΟΥΙΛΙΑΜ ΜΠΑΡΟΟΥΖ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τά βιβλία του Ουίλιαμ Μπάροουζ πού έχουν κυκλοφορήσει στή χώρα μας είναι:

«Junkie», (Μετάφραση Ν. Πρατοίνης Ν. Σωτήρα) ΑΠΟΠΕΙΡΑ

«Άπολυμαντής» (Μετάφραση Νίκος Μπαλλής) ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

«Ήλεκτρονική Έπανάσταση» (Μετάφραση Γ. Γούτας) ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

«Βιβλός των Άσσανπνούν» (Μετάφραση Γ. Γούτας) ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

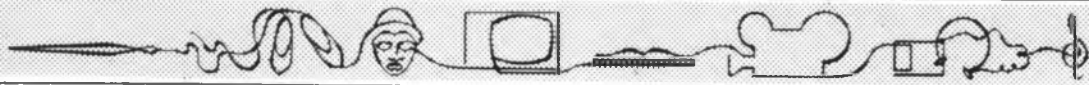
«Λιθόστρωτοι κήποι» (Ν. Μπαλλής) ΑΠΟΠΕΙΡΑ

«Ό Α. Πούκ είναι εδώ» (Γ. Γούτας) ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

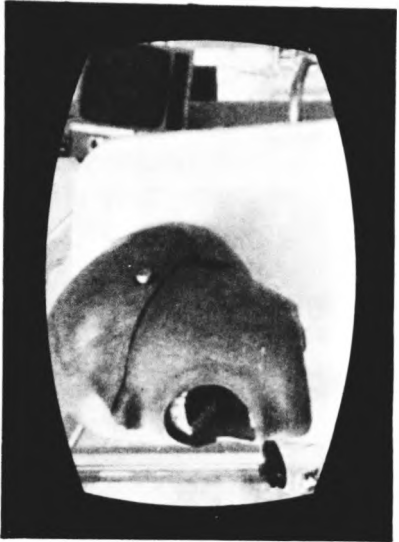
«Blade Runners» (Γ. Γούτας) ΑΠΟΠΕΙΡΑ

Κείμενα του Μπάροουζ βρίσκονται επίσης στήν «Άνθολογία Μπητ Λογοτεχνίας» και στα «Έξι Άβάν γκάρντ μανιφέστα» (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ). Άρθρα, διηγήματα και κείμενα του Μπάροουζ έχουν δημοσιευτεί κατά καιρούς στα περιοδικά Κούρος, Διαγώνιος, Ίδεοδρόμιο, Ήχος και Όμως. Στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ δημοσιεύτηκε μιά έκτενής συνέντευξη του Μπάροουζ.

«Όταν ό κόσμος δά χει καταντήσει σκοτεινό δάσος παραλία δά σέ βρω
λεπτούργημα άληγών άνέμων». (ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΙ ΚΗΠΟΙ).



Τηλεοπτική Μόρφωση: Έναλλακτική ματιά



ΜΕΤΑ την προσέγγιση του «ισχύοντος» σημερινού μοντέλου τηλεοπτικής μόρφωσης που έπιχειρήθηκε στο προηγούμενο άρθρο (Σχολιαστής Νο 10), ας αναζητήσουμε τώρα τόν χαρακτήρα μιας μορφωτικής τηλεοπτικής έκπομπής σύμφωνης με την άποψη πως η μόρφωση δεν είναι συσσώρευση έτερόκλητων πληροφοριών αλλά ένα νοητικό εργαλείο· ένα εργαλείο που η τηλεόραση παραδίδει στα χέρια των τηλεθεατών για να τό χρησιμοποιήσουν κατά την κρίση τους.

Μιά πραγματικά μορφωτική έκπομπή πρέπει να περιορίζει όσο γίνεται την πληροφορία. Αυτή θά την αναζητήσει ο δέκτης σε κάποιο έντυπο ή βιβλίο. Η τηλεοπτική έκπομπή πρέπει να προσκαλεί σε έναλλακτικούς τρόπους κοιτάγματος, που αργότερα θά μπορούν να εφαρμοστούν και σε άλλες εύκαιρες ΕΞΩ και ΠΕΡΑ από τη συγκεκριμένη τηλεοπτική εμπειρία.

Νέοι τρόποι κοιτάγματος στα φθαρμένα θέματα! Τοῦτο θά 'πρεπε να είναι τό μέλημα κάθε μορφωτικού προγράμματος που φιλοδοξεί να δώσει στον πολιτιστικά μη προνομιούχο θεατή, ό,τι μέχρι σήμερα του στέργει ή αντίδραστική εκπαίδευση. Άπειρα τά παραδείγματα σκοταδιστικών και διαστρεβλωμένων απόψεων που συστηματικά καλλιεργήθηκαν μέσα στις σχολικές αίθουσες για να σφυρηλατήσουν τον άπληροφόρο και ανιστόρητο Νεοέλληνα. Φτάνουν πιά τά 'Ιστορικο-τουριστικά ντοκυμανταίρ που ό ιστορικός τους προβληματισμός αρχίζει και τελειώνει στις πληροφορίες των τουριστικών οδηγών. Φτάνουν οι λαογραφικές κορώνες που με τό πρόσχημα της καταγραφής έχουν στραγγίξει και την παραμυθη σταγόνα δροσιάς που τυχόν απόμεινε στον λαϊκό μας πολιτισμό. Κανείς δεν τά παρακολουθεί. Όλοι τά βαριούνται και τελικά ό κόσμος αποπροσανατολίζεται.

Ό πολιτικός μας πλούτος παραμένει κλεισμένος στις βιτρίνες του άκαδημαϊσμού και της φανφάρας. Έτσι άπωθημένος, έχασε την αγάπη του άπλου ανθρώπου. Ποιός θά βρεθεί να μάς κατεβάσει όλα αυτά τά πολύτιμα παιχνίδια απ' τά ράφια τους και να τους δώσει τις σωστές τους διαστάσεις ώστε να τά αντικρίνουμε με καινούριο μάτι;

Άλλά και ή δομή των μορφωτικών έκπομπών πρέπει να αλλάξει ριζικά. Πολύ σωστά ό κόσμος βαρέθηκε τούς μεγαλόσχημους ειδικούς που ό κάθε ρουτινιέρης παραγωγίσκος «έπιμορφωτικών σειρών» συνωθεϊ, με τή βοήθεια ενός δημοσιογράφου-κομπέρ, σε μισή ώρα να λένε τά άκαδημαϊκά τους. Τό ίδιο βαρετό και τό αντίστοιχο σχήμα όπου ό δημοσιογράφος «παρουσιάζει την πολιτιστική κίνηση της έπαρχίας». Παρουσίαση συγκαταβατική με κριτήρια χλιοφορεμένα από την κρατούσα ιδεολογία (ό «παγκωνισμένος», ό «άθρορυβος», ό «έ-

κτός κυκλώματος» κλπ.).

Άς αναλάβουν οι διάφοροι έπαρχιακοί σύλλογοι νέων να παρουσιάσουν σε μισή ώρα τά κατά την κρίση τους πιο σημαντικά θέματα του πολιτιστικού τους χώρου. Και με τά τηλεοπτικά συνεργεία στη διάθεσή τους· όχι κάτω από την έπιπόλαη καθοδήγηση κάποιου φιλόδοξου ήμιμαθη δημοσιογράφου που ένδιαφέρεται μονάχα για την άυτοπροβολή του.

Και ό σύλλογος που με την πρωτότυπη παρουσίασή του πέτυχε τή ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ και ΣΥΖΗΤΗΣΗ στις έφημερίδες να βραβεύεται με κάποιο σοβαρό έπαθλο.

Μόνο με τέτοιους τρόπους τό πολιτιστικό κέρδος θά γίνει ούσιαστικό, γιατί δε θά προέρχεται από την ίδια την παρακολούθηση της έκπομπής, αλλά από τις διαδικασίες που θά ξεκινούν ή θά καταλήγουν σ' αυτή. Δηλαδή, από την προετοιμασία-προβληματισμό του κάθε συλλόγου, τό ένδιαφέρον που θά προκαλέσει ό συναγωνισμός κλπ. Αυτό θά 'ταν ή ΕΝΕΡΓΗ τηλεοπτική παρακολούθηση που επιδιώκουμε, και έτσι θά γινόταν πραγματικό-



τητα ή θεμελιακή μορφωτική επιδίωξη: «όχι γνώση-συσσώρευση πληροφοριών αλλά γνώση νέων μεθόδων και τρόπων κοιτάγματος».

Δέ χρειάζεται έκπομπή βιβλίου που να παρουσιάζει την κίνηση των βιβλίων και τις απόψεις των συγγραφέων σε δαιδαλώδεις μονολόγους.

Χρειάζεται έκπομπή που να βοηθάει τον άδιάφορο θεατή να αποτολήσει τά πρώτα του βήματα στο διάβασμα. Άς φτιάξουμε πρώτα βιβλιόφιλο κοινό σε λαϊκή κλίμακα, και μετά τό ενημερώνουμε και για την κίνηση του βιβλίου.

Και βιβλιόφιλο κοινό δε σημαίνει βέβαια κοινό που έμαθε απ' την τηλεόραση τό περιεχόμενο του βιβλίου, αλλά σημαίνει κοινό που ΔΙΑΒΑΣΕ τό βιβλίο εξαιτίας της



τηλεόρασης. Έτσι, πέρα απ' την πρώτη γνωριμία με τό βιβλίο που μιιά έκπομπή βιβλίου μπορεί να προωθεϊ, χρειάζονται και πολλές άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες, όπως κινητοποίηση των τηλεθεατών π.χ. για τὰ βιβλία που παρουσιάζονται, να προκηρύσσεται κάθε τόσο διαγωνισμός γραπτής έρασιτεχνικής βιβλιοκριτικής-βιβλιοπαρουσίασης, τηλεοπτικές συζητήσεις τηλεθεατών (που διάβασαν τό βιβλίο) με τόν συγγραφέα του βιβλίου ή με άλλους πνευματικούς ανθρώπους γύρω απ' τό ίδιο τραπέζι κλπ.

Φυσικά, τὰ βιβλία θά διαλέγονται με γνώμονα και με απόλυτο σεβασμό στις δυνατότητες του πολιτιστικά «μη προνομιούχου» τηλεθεατή, αυτού δηλαδή που ΔΕΝ διαβάζει. Γι' αυτόν θά γίνονται οι έκπομπές και σ' αυτόν θά πρέπει να πουληθούν τὰ αντίτυπα του βιβλίου που υποτίθεται ότι ή τηλεόραση προωθεϊ.

Δέ χρειάζεται ενημέρωση γά τήν αμφίβολης λειτουργικότητας πολιτιστική κίνηση (Γκαλερί, Πρεμιέρες, Φεστιβάλ κλπ). "Όσοι ενδιαφέρο-



νται γι' αυτά ως τὰ άναζητήσουν στις εφημερίδες.

Χρειάζεται πρώτα να εξηγήσουμε στον κόσμο τό "Άλφα-Βήτα του Πολιτισμού. Νά τόν συμφιλιώσουμε με τήν ιδέα ότι καθένας μπορεί ν' αγαπάει μιιά ζωγραφιά του Θεόφилου χωρίς να είναι απαραίτητο να φοράει φουλάρι και άκριβά δαχτυλίδια...

Δέ χρειάζεται καμιά έκπομπή που άπευθύνεται σε κάποιους με πολύ ειδικά ενδιαφέροντα. Αυτοί που έχουν τέτοια, έχουν τήν έπιλογή να άνατρέξουν κι άλλου.

Έμās μās άπασχολεί τί θά γίνει μ' αυτούς που ΔΕΝ έχουν ενδιαφέροντα. "Όταν θά τούς ενεργοποιήσουμε, θά ξανασκεφτούμε πώς να τούς ικανοποιήσουμε τις καινούριες τους άνάγκες.

Γενικά, ή τηλεόραση πρέπει να κατευθύνει τούς τηλεθεατές της σε

όσο τό δυνατόν ΕΞΩ-τηλεοπτικές δραστηριότητες και ΕΞΩ-τηλεοπτικές μορφωτικές διαδικασίες. Η θεατρική παιδεία, για παράδειγμα, δέν μπορεί να άντικατασταθεί από έκπομπές σαν τό «Θέατρο της Δευτέρας» δηλ. τηλεοπτικές θεατρικές παραστάσεις. Τό θέατρο απ' τήν τηλεόραση δέν είναι θέατρο· είναι τηλεόραση. Η θεατρική έμπειρία άπαρτίζεται και από πληθώρα αισθητικών έρεθισμάτων πέρα από τό θεατρικό έργο και τήν παρουσία ήθοποιών. Έρεθισμάτων όπως ή παρακολούθηση ζωντανού παιξίματος από τήν ίδια πάντα άπόσταση

Αυτοδιοίκηση να ένθαρρύνει όργανωτικά και οικονομικά έρασιτεχνικά ΑΝΕΒΑΣΜΑΤΑ παρουσιάσεων που έφόσον ξεπεράσουν κάποιο έπίπεδο να μεταδίδονται κιόλας. Έτσι οι διάφοροι έρασιτεχνικοί θίασοι θά συγκρίνουν τή δουλειά τους και φυσικά τό κέρδος (όπως και σε όσα παραδείγματα δώσαμε προηγούμενα) θά προέρχεται από τις ΕΞΩ - τηλεοπτικές διαδικασίες που πυροδοτήθηκαν απ' τήν τηλεόραση.

Σε τούτο τό κείμενο για τήν τηλεοπτική μόρφωση θά ταν παράλειψη αν δέν έπισημαίναμε και έναν χαρα-



(που άναπόφευκτα δίνει ξεχωριστή έμφαση στη ροή του λόγου, ενώ στην τηλεοπτική παρακολούθηση υπερωχύνει ή ροή της εικόνας), ή συμπαρακολούθηση με κάποιο κοινό που συν-άντιδρά κλπ.

Γι' αυτό, στόχος της τηλεοπτικής θεατρικής παιδείας δέν πρέπει να είναι ή παροχή ύποκατάστατων αλλά ή παρακίνηση - ένθαρρυνση του τηλεθεατή να παρακολουθήσει θέατρο. Αυτό σημαίνει πως ή τηλεόραση θά πρέπει να είναι πληροφορημένη για τὰ προγράμματα των θιάσων (τί παίζουν, πότε και πού περιοδεύουν κλπ) ώστε να συντονίζει τὰ κατάλληλα τηλεοπτικά θεατρικά έρεθίσματα με τις εύκαιριες θεατρικές παρακολούθησης. Τέτοια έρεθίσματα μπορεί να είναι άποσπάσματα από παραστάσεις των ίδιων έργων, ντοκυμανταίρ και συζητήσεις για τήν έποχή ή τις συνθήκες που έκτυλίσσεται τό έργο, ή τέλος όποιαδήποτε πληροφορία που θά βοηθήσει τόν πολιτιστικά «μη προνομιούχο» τηλεθεατή να νιώσει και να άπολαύσει καλύτερα μιιά συγκεκριμένη ζωντανή θεατρική παράσταση.

Ακόμα, ή τηλεόραση θά μπορούσε σε συνεργασία με τήν Τοπική

κτηριστικό κίνδυνο έπιτόλαιης τηλεοπτικής πολιτικής που τὰ δυό τελευταία χρόνια διογκώθηκε άπαράδεκτα. Παλιά, οι έκπομπές με «έπιμορφωτικούς» στόχους ήταν έλάχιστες. Τώρα, είναι άφόρητα πολλές. "Όσο άντιδραστική είναι ή άποψη που σφράγισε τήν τηλεοπτική μορφωτική πολιτική (ότι δηλαδή ή μόρφωση είναι κάτι δύσκολο και πληκτικό), άλλο τόσο άντιδραστική είναι και ή έντεχνα διαστρεβλωμένη άντίθεση άποψη: "Ότι, δηλαδή, «τὰ πάντα είναι και Μόρφωση». « Η μόρφωση είναι εύκολα προσεγγίσιμη. Άρκει να πιάσεις ένα καυτό, έπικαιρο θέμα, να προσθέσεις και δυό συνεντεύξεις με άρμόδιους και έχεις μορφωτική έκπομπή»...

Έτσι, μετά τήν ξηρασία του παρελθόντος, τώρα έχουμε τήν πλημμυρίδα της μετριότητας και του εύκολου μορφωτικού προγράμματος. Δεκάδες θέματα έννουχίζονται μόνο και μόνο για να μη θεωρηθεί ότι άγνοήθηκαν, τελικά όμως δέν αφήνουν πίσω τους παρά ένα πνιγηρό νέφος ήμιμάθειας, θολούρας και έλλειψης νοητικής ύποδομής. Αυτός ό όγκος γνώσεων (που συνήθως άλληλοαναιρούνται) και ό έπακόλουθος «κορεσμός» είναι σημαντική αι-

τία που άποκαρδιώνει και διώχνει τόν πολύ κόσμο από τὰ θέματα πολιτισμού και μόρφωσης.

Ο σωστός δρόμος στο θέμα μας θά ταν ό προγραμματισμός και ή ύπεύθυνη προετοιμασία μορφωτικού ύλικού που να παρουσιάζεται μέσα από έκπομπές καθόλου σοβαροφανείς και έπισημοφορεμένες. Έκπομπές που να ψυχαγωγούν· αλλά που έτοιμάστηκαν όχι από χαζοχαρούμενους κονφεραστές και δημοσιογράφους, αλλά από γνώστες της μορφωτικής διαδικασίας, που θά κοπιάσουν να ξεπεράσουν τή μέχρι σήμερα συσσωρευμένη ιδεολογική διαστρέβλωση.

Τέλος, οι μορφωτικές επιδιώξεις της τηλεόρασης θά πρέπει να καταστρώνονται με πλάνα στόχων για συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια. «Φέτος θά επιδιώξουμε ό μέσος τηλεθεατής να διαβάσει 5-10 βιβλία, να παρακολουθήσει τρεις θεατρικές παραστάσεις και να έπισκεφτεί πέντε καλλιτεχνικές έκδηλώσεις» (για παράδειγμα). Οι έκπομπές λοιπόν τούτης της χρονιάς θά ένορχηστρωθούν πάνω σ' αυτούς τούς στόχους και θά παροτρύνουν τόν τηλεθεατή προς τὰ κεί. Ακόμη θά του δώσουν τήν άπαραίτητη ύποδομή ώστε να άπολαύσει τις παραπάνω έκδηλώσεις. Στη συνέχεια, θά του δώσουν τήν εύκαιρία να πεί τις έντυπώσεις του μέσα από τηλεοπτικές συζητήσεις ή να συγκρίνει τις έντυπώσεις αυτές με τις έντυπώσεις άλλων τηλεθεατών.

Συμπερασματικά λοιπόν, σε μιιά προσδετική τηλεόραση ή κάθε μορφωτική έκπομπή θά πρέπει να είναι μιιά ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ με συγκεκριμένη σκοπιμότητα και στόχους και θά πρέπει να προγραμματίζεται σαν τέτοια. Έτσι, θά άντισταθούμε άνυποχώρητα στο «όσο περυσότερα μορφωτικά έρεθίσματα τόσο καλύτερα», που προωθεϊ τόν έννουχισμό της μόρφωσης και τήν άδιαφορία. Αντίθετα, άφου έκπονήσουμε «πλάνα στόχων» για κάθε περίοδο, θά αναλώσουμε τό δυναμικό μας στην ύλοποίηση αυτών των «πλάνων». Μόνον τότε θά μπορούμε να μιλάμε για συνεδητή προσπάθεια έξύψωσης του πολιτιστικού έπίπεδου του λαού και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας για τις έπιλογές μας και για τὰ μέσα που χρησιμοποιήσαμε.

Πραγματικά, μόνο μιιά τέτοια λογική μās αφήνει άνοιχτούς στην κριτική του λαού που φυσικά θά θελήσει να συγκρίνει στο τέλος κάθε περιόδου τὰ αποτελέσματα με τις έξαγγελίες κι ακόμα ίσως -γιατί όχι- θά θελήσει να συμβάλει με προτάσεις και ύποδείξεις στην κατάρσταση του «πλάνου» της έπόμενης περιόδου. Για μιιά πραγματική συμμετοχή του λαού στα κέντρα λήψης αποφάσεων και άσκησης της έξουσίας!

Μένης Θεοδωρίδης

Ο πολιτιστικός μας πλούτος παραμένει κλεισμένος στις βιτρίνες του άκαδημαϊσμού και της φανφάρας.

ΤΑ άποσπάσματα που ακολουθούν, όπως και οι φωτογραφίες, περιλαμβάνονται στο βιβλίο «Έγκλημα - κοινωνία - αστυνομία» του Άστυνόμου Α΄ Σ. Παξινού, που εκδόθηκε τό 1940. Τήν έκδοση προλογίζει και έπαινει ό περιβόητος μεταξικός ύπουργός Κ. Μανιαδάκης.

“Ένας άστυνομικός σάς έξηγεΐ μεθόδους χαρτοκλεπτών

Γιατί χάσατε στά χαρτιά

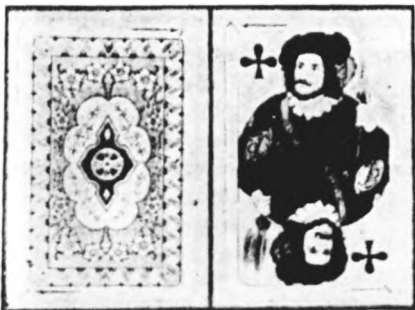
Είς τό «πόκερ» οί χαρτοκλέπται χρησιμοποιούν τās έξής μεθόδους:

1) Μέθοδος «μπανίσματος».

Έπί τής όπισθίας όψεως του παιγνιοχάρτου και έπί τινος εκ των εικονιζόμενων σχημάτων (σταιρών κ.α.), κάμνει ό χαρτοκλέπτης έν έλαφρόν σημείον (π.χ. έντείνει μίαν εκ των ύπαρχουσών γραμμών ή ένώνει τās γραμμάς δύο σταιρών κτλ), διά χημικής μελάνης του ίδιου προς τό παιγνιοχάρτον χρώματος, ή διά διαφόρων χημικών υγρών ή ειδικών μολυβίων, κατά τρόπον ώστε νά μήν αντίλαμβάνεται τουτό τό αντίποπτον θύμα.

Τά παιγνιοχάρτα σημειούνται επίσης και δι' έλαφρών ξεσμάτων ή διά μικρών χαραγών τās όποιας σχηματίζουν οί χαρτοκλέπται διά τών όνύχων (νυχιές) εις τά μεγάλα φύλλα (άσσον, ρήγαν, ντάμαν, βαλέ κλπ). Διά του τρόπου τουτού κατορθώνει ό χαρτοκλέπτης, όταν μοιράζει αυτούς χαρτιά νά γνωρίζει ποία φύλλα δίδει εις τούς συμπαίκτας του.

Άλλοτε πάλιν χρησιμοποιεί ό



«Μπάνισμα» του βαλέ σπαθι διά του αντι-χειφός τής αριστεράς χειφός. (Η θέση τής νυχιάς σημειούται διά τόξου.

χαρτοκλέπτης ένα μικρό καθρεπτάκι στρογγύλον, σχήματος διέλλου, τό όποιον προσαρμόζει εις τό έσωτερικόν τής παλάμης του και τό χρησιμοποιεί κατά τήν αυτήν μέθοδον μέ προσοχήν, κατά τρόπον νά μή γίνεται άντιληπτός από τούς άλλους χαρτοπαίκτας. Η όπισθία πλευρά του καθρέπτου ή όποία έφάπτεται τής παλάμης, προσκολλάται επ' αυτής μέ μίαν κολλητικήν ουσίαν (τσιρίσι κλπ).

2) Μέθοδος «ταμπακιέρας».

Διά τής μεθόδου ταύτης ό χαρτοκλέπτης χρησιμοποιεί μίαν ταμπακιέραν γεμάτην σιγαρέττα ή άλλο τι άντικείμενο του όποίου ή έπιφάνεια είναι λίαν στυλνή και νά δύναται νά δικαιολογηθή ή έπί τής χαρτοπαικτικής λέσχης ύπαρξις του, ως π.χ. τασάκι προς έναπόθεσιν τής στάχτης του σιγαρέττου.

Τό στυλνόν τουτό άντικείμενον τοποθετεί ό χαρτοκλέπτης άριστερά του έπί τής τραπέζης και καθ' όν χρόνον μοιράζει τά χαρτιά εις

τούς άλλους τά βλέπει κατοπτριζόμενα και τοιουτοτρόπως γνωρίζει τί χαρτιά έχει έκαστος από τούς συμπαίκτας του.

Έτέρα μέθοδος διά νά ίδη ο μοιράζων χαρτοκλέπτης τό τελευταίον φύλλον τής τράπουλας διά νά τό πάρη εάν τό χρειαστεί είναι τό καμπύλωμα αυτού.

3) «Καμπούρα».

Διά τής μεθόδου ταύτης ό χαρτοκλέπτης έχει πάντοτε προς τά άριστερά του τόν συνεργόν του και όταν ούτος μοιράζει χαρτιά ό χαρτοκλέπτης πηγαίνει «πάσσο», καθ' όν χρόνον οί λοιποί τρεις παίζουν, αυτός λαμβάνει εις τά χέρια του τά ύπολειφθέντα χαρτιά, τά φτιάχνει ταχέως και κατά τοιούτον τρόπον ώστε όταν μοιράση ταύτα νά τύχουν εις τόν συμπαιζοντα σύντροφόν του ή εις αυτόν τρία άνωτερα χαρτιά διά νά κερδίση. Τά χαρτιά ταύτα τά «καμπουριάζει» όλιγον προς τά άνω, πιέζων ταύτα κατά τό μέσον και από τά πλάγια, ώστε νά σχηματίζουν τήν λεγομένην «καμπούραν» και έπειτα τοποθετεί επ' αυτών τά ύπόλοιπα, τά όποια και άναμινύει μέ τά πρώτα. Κατόπιν κόβει ό προς τά άριστερά ευρισκόμενος σύντροφός του εις τό σχηματιζόμενον σημείον τής καμπούρας, τήν όποιαν κατεσκεύασεν ό μοιραστής διά νά δοθούν τά χαρτιά ως άνωτέρω είπομεν.

Πρέπει νά σημειώσωμεν ότι τήν μέθοδον ταύτην σπανίως εφαρμόζουν οί χαρτοκλέπται.

4) «Διπλό σκάρτο». Διά τής μεθόδου ταύτης ό χαρτοκλέπτης δρ ά μόνος του. Εάν εις τά πέντε χαρτιά



Χαρτοκλέπτης εφαρμόζων τήν μέθοδον «Καλλιόπη» εις τό πόκερ.

τά όποια λαμβάνει εις τό πόκερ συναντήση έν ζευγος, τότε αλλάζει τά τρία, τά όποια άντικαθιστά μέ άστραπαϊάν ταχύτητα, ώστε νά εύρη τό χαρτί του και νά κερδίση.

Η μέθοδος αυτη εφαρμόζεται όταν δίδουν χαρτιά εις τόν χαρτοκλέπτην και όχι όταν αυτός μοιράζη.

5) «Η Καλλιόπη». Η εφαρμογή του είδους τουτού τής κλοπής απαιτεί μακράς και πλατειάς χείρας

ίνα δύναται ό χαρτοκλέπτης νά άποκρύπτει έντός τής παλάμης δύο χαρτιά ύπέρ τά κεκανονισμένα, άτινα άφού άνακατώση μέ τά λοιπά ιδικά του και τακτοποιήση τό φύλλον του δύναται νά τά πετάξη χάμω. Η Καλλιόπη εφαρμόζεται κυρίως εις τό πόκερ, χρησιμοποιείται όμως και εις τό σεμέν ντε φέρ ως και εις τόν μπακαράν. Παρεμφερής είναι ή μέθοδος «ματσέτο».

Άλλη μέθοδος κλοπής είναι ή διά τής ύπό του διευθυντού του κέντρου ή του οικοδοεσπότου τοποθετήσεως έπί του τοίχου και όπισθεν άκριβώς τής θέσεως εις ήν θά καθήση τό θύμα, καθρέπτου μέ έλαφράν κλίσιν προς τά έμπρός.

Εάν πάλιν τό θύμα φορεί όμματουάλια τοποθετούν άριστερά αυτού ισχυρόν λαμπτήρα, ότε τά έπί των χειρών αυτού παιγνιοχάρτα άντικατοπτρίζονται έπί των ύάλων.

Εις τό «31» οί χαρτοκλέπται εφαρμόζουν τās άκολουθους μεθόδους χαρτοκλοπής:

1) «Σφόλι». Εις τήν μέθοδον ταύτην ό χαρτοκλέπτης δρ ά μόνος και εφαρμόζει τό λεγόμενον «νύχιασμα» διά του όποίου σημειώνει κατά τήν διάρκειαν του παιγνίου 16 παιγνιοχάρτα· 12 φιγούρες και 4 δεκάρια. Τουτό γίνεται όταν ό χαρτοκλέπτης μοιράζει χαρτιά, ότε εάν άντιληφθή διά τής άφης ότι τό χαρτί που θά τραβήξη διά νά δώση εις τούς συμπαίκτας του είναι φιγούρα μέ τήν όποιαν θά κερδίσουν, τότε δέν τό τραβά, αλλά ταχύδακτυλουγικώς τραβά τό άκόλουθον φύλλον εφαρμόζων τήν λεγομένην μέθοδον «σφόλι».

Πρέπει νά σημειωθή ότι ό χαρτοκλέπτης έχει πρόχειρον μίαν φιγούραν, τήν όποιαν τοποθετεί εις τήν άρχήν τής τράπουλας, προκειμένου νά τήν χρησιμοποιήση όταν παραστη ανάγκη διά νά «κάψη» τόν παίκτην, ήτοι όταν άντιληφθή ότι ό παίκτης έχει εις τά χαρτιά του άνω των 22 έν συνόλω πόντων, όποτε προστιθεμένων και των 10 τής φιγούρας ύπερβαίνει τούς 31 και έπέρχεται τό κατά τούς χαρτοπαί-



Αντανακλασις των χαρτιών του θύματος έπί του όπισθεν αυτού καθρέπτου.

κτας άποκαλούμενον «κάψιμο». Εάν δέ κατά τό τράβηγμα των χαρτιών παρουσιασθή και άλλη φιγούρα τότε κρατεί και ταύτην μέ τήν μέθοδον «σφόλι».

Χαρτοκλοπή διά θυμάτων. Ο χαρτοκλέπτης όταν παίξη οιονδήποτε παίγνιον, συνεννοείται μέ τόν σύντροφόν του ό όποιος κάθεται παραπλεύρως του θυματος (δεξιά ή άριστερά ή και όπισθεν) εις μικράν άπόστασιν, προσποιούμενος ότι άναγινώσκει έφημερίδα, ή ότι παρακολουθεί μετ' ένδιαφέροντος. Μόλις τό θύμα λάβη εις τά χέρια του τά χαρτιά, άμέσως ό σύντροφος του χαρτοκλέπτου διά νοημάτων τά άνακοινεί εις αυτόν.

Ο χαρτοκλέπτης μέ τόν συνεργόν του ευρισκονται ό εις άπέναντι του άλλου, τά δε χαρτιά άνακοινούνται π.χ. ως έξής: Άσσος = τό δάκτυλο στό στόμα, 2 = τό δάκτυλο στη μύτη κτλ.

Εις τά «πλακάκια» ή «πόστες». Ο χαρτοκλέπτης παίρνει τά φύλλα από του άσσου μέχρι τό έννέα και τά ψαλιδίζει έλαφρώς κατά τόν αυτόν τρόπον εις τήν κορυφήν και εις τās δύο κατευθύνσεις, ήτοι τά μεγάλα χαρτιά (φιγούρες και δεκάρια) και τά μικρά (άπό του άσσου μέχρι του έννέα). Ο χαρτοκλέπτης όταν κόψη τά χαρτιά από τά πλάγια οί «πόστες» θά παρουσιάσουν μεγάλα χαρτιά, ένώ εάν κόψη από τήν κορυφήν (γωνίας) τότε βγαίνουν μικρά χαρτιά. Διά τουτού κόβει από τήν κορυφήν πολλές «πόστες» και μίαν από τά πλάγια. Η τελευταία πόστα θά παρουσιάση τότε κατ' άνάγκην φιγούραν ή δέκα. Τότε έπεμβαίνει ό εις από τούς άβανταδό-



Ο χαρτοκλέπτης βλέπει τά χαρτιά του θυματος έπί του όμματουάλων αυτού.

ρους (οί όποιοι πρέπει άπαραιτήτως νά είναι 1-2 κατά τήν διεξαγωγήν του παιγνίου) και χαρίζει εις τόν χαρτοκλέπτην τήν έν λόγω πόστα των χαρτιών, άφού τά θύματα έχουν ποντάρει εις τās ύπολοίπους πόστας, αι όποιαί θά άποκαλύψουν χωρίς άμφιβολίαν μικρά χαρτιά και θά εύρεθούν τά θύματα χαμένα. Όταν κοπούν τά χαρτιά από τά πλάγια τής δεσμίδος άναμφιβόλως θά παρουσιάσουν μεγάλα χαρτιά. Τότε χαρίζουν εις τόν κόφτην μίαν

πόστα την όποιαν κόπτεi ό εις εκ των άβανταδόρων από την κορυφήν του παιγνιοχάρτου (κρέμασμα) και ή όποία θά παρουσιάσῃ τό μικρότερον εξ όλων των χαρτιών και τοιουτοτρόπως πάλιν τά θύματα χάνουν.

Η «Χιλιάρα» παίζεται με 52 χαρτιά και λαμβάνει έκαστος των δύο παικτών ανά 26. Ό χαρτοκλέπτης τοποθετεί ένα δεκάρι εις την κορυφήν της τράπουλας και έτερον εις τό τέλος και κατόπιν αναμειγνύει τά φύλλα. Όταν μοιρασθούν τά χαρτιά τό δεκάρι τό όποιον εύρίσκεται εις την βάση της δεσμίδος ως φάτσα, με τό γύρισμα των χαρτιών εν προς έν, θά λάβῃ την σειρά του 26ου χαρτιού εις τό μέσον της δεσμίδος, τό δέ έτερον δεκάρι τό όποιον έχει τοποθετηθῇ εις την κορυφήν, έρχεται εις την φάτσαν.

Πρώτον παίζει τό θύμα και άκολουθως ό θύτης, τά δέ παιγνιοχάρτα πρέπει νά έννοηθῇ ότι δέν αναμειγνύονται ένώ τά πλέκει κατά τό μέσον, αλλά εμπρός όπισω, ώστε πάντοτε ή σειρά των δεκαριών νά παραμένη άμετάβλητος.

Άλλη μέθοδος κλοπής εις τό παίγνιον «χιλιάρα» είναι ή εξής. Ό χαρτοκλέπτης όταν φθάσῃ εις τό 26ον φύλλον ένθυμείται ποίον χαρτί έχει έπισημάνει εις τόν νοῦν του και όταν αναμειξῇ τά παιγνιοχάρτα έπιτυγχάνει ώστε εις την φάτσαν νά παρουσιάζεται πάλιν τό ίδιον παιγνιοχάρτον και τοιουτοτρόπως διά της άνωτέρω μεθόδου αναμειξεως των χαρτιών κερδίζει και πάλιν. Την μέθοδον ταύτην εφαρμόζει ό χαρτοκλέπτης διά νά μήν έξαναγκάζεται συνεχώς νά γυρίξῃ τά χαρτιά έν προς ένα. Όταν τό θύμα μοιράξῃ τά χαρτιά, τότε ό χαρτοκλέπτης παίζει εις την τύχην. Άρα ή κλοπή γίνεται όταν αὐτός μοιράξῃ, όποτε τά δύο εικοσιεξάρια πρέπει νά παρουσιάζουν την αὐτήν φάτσαν.

«Στραβή». Εις την «στραβήν» κοινοσίαν, πάλιν παίζει ό καθείς με 26 χαρτιά. Η κλοπή εις τό παίγνιον αὐτό διαπραττεται ως εξής: Ό χαρτοκλέπτης κατά την διεξαγωγήν του παιγνίου κλέπτει με έν οϊονδή-



Τό «νίχιασμα».

ποτε λιμόχαρτον, ως λ.χ. μίαν φιγούραν, τόν ρήγαν, και κατόπιν όταν εμφανισθῇ ό άλλος ρήγας, κλέπτει και αὐτόν με άλλο λιμόχαρτον, όποτε πλέον δέν είναι δυνατόν νά αποδειχθῇ εις τό τέλος του παιγνιδίου ή διαπραττομένη χαρτοκλοπή.

Όταν έλθῃ ή σειρά του χαρτοκλέπτου νά μοιράσῃ τά χαρτιά, προσποιείται ότι μετρά ταῦτα πρὶν τά δώσῃ εις τόν συμπαικτην του νά τά κόψῃ, έν τούτοις όμως τακτοποιεί κατά την εξής σειράν: 1,2,3,

και 4. Ταῦτα με τρόπον άποκρύπτει εις την παλάμην της άριστερᾶς χειρός του, κόπτε με την δεξιάν του χεῖρα, τραβά τά χαρτιά προς την άριστεράν του και θέτει άμέσως φάτσα κάτω από τά κομμένα χαρτιά την τακτοποιηθεῖσαν σειράν των 4 χαρτιών, ήτοι 1,2,3 και 4 και τοιουτοτρόπως άχρηστεύει τόν άντίπαλόν του κατά τέσσαρα χαρτιά, διότι δέν πιάνει οὐδέν ἀπ' αὐτά ἐφ' όσον παίζονται κατά κατιούσαν κλίμακα ήτοι, 4,3,2 και 1.

Εις τά διάφορα παίγνια των χαρτιών διαπραττονται ποικίλοι κλοπαι εἰς ών περιγράψαμεν τās συνηθεστερας εκ τούτων, πρέπει όμως νά σημειωθῇ, ότι ή χαρτοκλοπή περιορίζεται κατά πολύ διά της τοποθετήσεως της τράπουλας κατά την διανομήν επί της τραπέζης και οὐχι επί των χειρών του έκάστοτε μοιράζοντος.

Η κυβεία, (μπαρμποῦτι) -διεξάγεται διά κύβων (ζάρια) τοποθετούμενων έντός ποτηρίου, δερματινοῦ συνήθως, ή άλλου μικροῦ δοχείου και ριπτομένων επί της τραπέζης. Τό παίγνιον τοῦτο θεωρεῖται ως ή άληθής μάστιξ των εργατικῶν τάξεων, διό και άπαγορεύεται άπολύτως εις όλας τās κατηγορίας των λεσχῶν.

Κατά τό παρελθόν όμως έλειτούργουν παρανόμως υπό μορφήν καφενείων διάφοροι κυβοπαικτικοί λέσχαι, εύρισκόμεναι ως επί τό πλείστον εις τά κυριώτερα σημεία της πρωτευούσης. Εις τās λέσχας ταύτας εύσυχάζον άτομα κατωτάτης ύποστάθμης, γνωστοί σεσημασμένοι κακοποιοί, άεργοι ως επί τό πολύ, συστηματικοί εγκληματῆαι έχοντες την συνείδησιν και την διάνοιαν πεπορωμένην. Ως εκ τούτου τά κέντρα ταῦτα θεωροῦνται άνεκαθεν ως φωλεαί κακοποιών, άποτελοῦντα κίνδυνον διά την δημοσίαν τάξιν και ασφάλειαν. Έλειτούργουν δέ ταῦτα κατά σύστημα αξιοθαύμαστον και παρέσυρον συνήθως εις αὐτά άφελεις έπαρχώτας έρχομένους εις Αθήνας διά διαφόρους ύποθέσεις των, τούς όποιους ένέπλεκον εις τās παγίδας των και τούς κατέστρεφον οϊκονομικῶς. Χρησιμοποιούν δέ οϊ κακοποιοί οὔτοι, όσάκις πρόκειται νά εξαπατήσουν τά θύματά των, και ειδικά ζάρια μερικά όπαι των όποιων έχουν καλυφθῇ κατά τρόπον άφανή δι' ύδραργύρου οὔτως, ώστε ο παίκτης νά φέρῃ κατά την διεξαγωγήν του παιγνίου πάντοτε τόν αὐτόν κερδίζοντα αριθμόν.

Διά νά άποφεύγουν τόν έλεγχον της άστυνομίας και διά νά έξουδετερώσουν και άντιμετωπίζουν τελεσφόρως τās έκάστοτε ερεῦνας αὐτῆς, οϊ έντός των λεσχῶν τούτων ένδιαιωμένοι μονίμως παίκται, άπαρτίζουν συμμορία και μεταχειρίζονται διαφόρους μεθόδους και τεχνάσματα.

1) Τό κύριον τέχνασμα των διευθυνόντων κυβοπαικτικᾶς λέσχας είναι ή τοποθέτησις έξωθι των λεσχῶν άνθρώπων εμπιστων των (παρατηρητῶν), οϊ όποιοι είναι γνωστοί υπό τό όνομα «τσιλιαδόροι». Αποκλειστικόν έργον αὐτῶν είναι νά είδοποιούν τούς παίκτας περί των

έκάστοτε εφόδων της άστυνομίας. Σημειωτέον ότι οϊ παίκται μή φειδόμενοι χρημάτων, τοποθετοῦν ένίστε δύο ή και τρεις «τσιλιαδόρους» κατ' αναλόγους άποστάσεις εις ώρισμένα περιβλεπτα μέρη, χρησιμοποιούμενα ως παρατηρητήρια, εκ των όποιων και ή παραμικροτέρα κινήσις των άστυνομικῶν καθίσταται άντίληπτή. Ένεκεν τούτου πλείστοι άστυνομικαί αιφνιδιαστικαί έφοδοι άποβαίνουν άκαρποι.

2. Η κυβοπαιξία και παράνομος χαρτοπαιξία διενεργείται πάντοτε εις ιδιαιτέραν αἰθουσας κειμένην εις τό βάθος της λέσχης, εις άρκετήν άπόστασιν από της κυρίας εισόδου. Τοῦτο δέ διά νά καθίσταται δύσκολος ή ἐπ' αὐτοφώρῳ βεβαίωσις της συντελουμένης παραβάσεως, ἐφ' όσον τά άστυνομικά όργανα έχουν νά διανύσουν άρκετήν άπόστασιν. Τοιουτοτρόπως ή παραβάσις συγκαλύπτεται.

3) Χρησιμοποιούν κύβους μικροῦ μεγέθους (τοιούτους παρασκευάζουν οϊ κατάδικοι των φυλακῶν Αιγίνης) ή εκ κηροῦ, τούς όποιους

όσάκις εμφανίζεται ή άστυνομία, καταπίνουν διά νά μή συλληφθοῦν. Πρὸς τόν σκοπόν τούτον εις έκαστον κυβοπαικτικόν κέντρον προσλαμβάνεται με χρηματικήν άμοιβήν άτομον της άπολύτου εμπιστοσύνης των, τό όποιον αποκλειστικῶς φροντίζει διά την έξαφάνισιν των κύβων, οϊ όποιοι είναι τό σπουδαιότερον πειστήριον του άδικήματος. Τό μισθωτόν τοῦτο άτομον ή άπορρίπτει τούς κύβους εκ των παραθύρων εις τās στέγας των παρακειμένων οίκων, ή έντός ρωγμῶν έπιτηδες κατασκευασμένων, ή τά άποκρύπτει έντός των ὠτων του με τεμάχιον βάμβακος, ή κάτωθεν της γλώσσης του, ή εις άλλον μέρος του σώματός του, ή και τούς καταπίνει.

Μετά τόν διά Νόμου περιορισμόν των τυχερῶν παιγνίων, οϊ χαρτοπαικται έφεύρον μηχανικά μέσα επί σκοπῷ χαρτοπαιξίας, τά όποία όμως τελικῶς έξακατηρήσθησαν ως τυχερά. Ταῦτα μηχανήματα άποκείνται εις τό Έγκληματολογικόν Μουσείον της Γενικῆς Ασφαλείας Αθηνῶν.

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ: Τί έπιτρέπεται και τί άπαγορεύεται στό στρατό (άπό εμπιστευτική διαταγή)

Έπιτρεπόμενα Παίγνια

1. Μπρίτζ
2. Γουίστ
3. Πρέφα
4. Πικέτο
5. Μπεζίκι
6. Σκαμπίλι
7. Τριόμφο
8. Κοντσάιν
9. Ξερή
10. Πάστρα
11. Κιάμο
12. Σόλιο
13. Τριτσέτι
14. Πινάκλ
15. Κούπες
16. Τσιγκουνιέτο
(ή Ντόμινο ή Είκοσάρι)
17. Έξήκοντα εξ
18. Κιντίλιο
19. Αντίς Αμπέμπα (Αθυσσινία)
20. Πινάκλ (Με μίαν δεσμίδα παιγνιοχάρτων)
21. Ντόμινο
22. Τάθλι
23. Μπίλιον
(Τάθλι παιζόμενον δι' 60 πεσσῶν και διά μεταλλίνων σφαιρῶν)
24. Ζατρίκιον (Σκάκι)
25. Ντάμα
26. Σφαιριστήρια λειτουργοῦντα διά χειροκινήτου στέκας ανεξαρτήτως αριθμοῦ μπιλιῶν.
27. Πρίκι
28. Δυναμόμετρα
29. Σκοποβολή επί άκινήτου στόχου
30. Μαγιόγκ
31. Αυτόματος πιστολισμός
32. Κυλινδροσκοπήσις
33. Μπιλιαρόάκι
34. Εύρώπη

Απηγορευμένα Παίγνια

1. Μπακαράς με ένα ή δύο ταμπλώ
2. Σεμίν ντέ Φέρ
3. Φαράω
4. Λασκάνες
5. Τράντε ε καράντ
6. Φράμπουλα ή Φραμπονάξ
7. Είκοσι ένα
8. Τριάντα ένα
9. Κιλτζί
10. Χιλιάρα ή Καλκούτα
11. Είκοσι εξ
12. Ντούμ Ντούμ
13. Πασσέτα
14. Παππάς
15. Ρουλέτα
16. Περιστρεφόμενος ηριδιμημένος δίσκος
17. Περιστρεφόμενος δίσκος
(Μαύρο ή Κόκκινο)
18. Αλογάκια
19. Σβουράκι
20. Λοταρία
21. Μπαλάκια ή Κλήροι
22. Ζάρια
23. Στριφτό ή ψιλό
24. Μονά ζυγά
25. Δακτυλήδρες
26. Καρυδάκια
27. Αίνιγμα ίπποδρομίου
28. Τόμπολα
29. Πόκερ
30. Πόκα
31. Χαρακίρι
32. Κούμ κόν
33. Τουμπουκτού
34. Μάους
35. Εκαρτέ
36. Ράμι
37. Πινάκλ με δύο δεσμίδες
38. Ρώμα
39. Μπατσόκα
- και Μπατσόκα Αμερικάνικη

γράμματα πού λάβαμε



Σάν τόν Παναγιώτη...

Σχολιαστή.

Όλα τὰ ξέρεις, έντάξει! Κινείσαι και κατανόεις. Αναλύεις μαρξιστικά και όχι μόνο, προσεγγίζεις, αρχειοθετείς, ένημερώνεις τή φιλομορφία σου, χαιρετίζεις τήν τελευταία έκδοση του «Έξάντα» ύποκρίνεσαι στόν γνωστό τής άγνωστης κάτω άπ' τή βροχή, παρατηρείς έξουσιαστικά, έξουσίας ποιās σοι δοθείσης;

Άκους Dylan, μά φοράς και πολύχρωμη μόδα, έξασκείσαι στόν καθρέπτη γιά έκφράσεις πρωτότυπες, ικανές γιά τό βήμα εκείνο πού θά τούς ζαλίσει όλους, συγκρουόμενες ιδεολογικές αντίστιξεις, πρόσωπα λατρευτά, άντιεξουσιαστική καλλιέργεια μέσα άπ' τά massa media, έκπόρνευση, ξόδεμα μπούμεραγκ.

Βολεύτηκες, σάν τόν Παναγιώτη, πού κατάλαβε τούς όρους, λατρεύει τούς οικόλογους και τίς φεμινίστριες, ποζάρει καθημερινά σέ ρόλους αυτοσχέδιους, μά έφικτούς. Άπείθεια κρύβεται μέ θράσος και λευκή συνείδηση σέ άτέλειωτα Café και donuts centers. Καί ή στιγμή του έρωτα! Κενόλευκό χαρτί - έρωτας - στιγμή του - Στιγμή έρωτα - Στιγμιαία - έρωτική. Πάλι - έπαναληπτικά - μόνος, εύαισθητη ύποτροπή, τί νά βρείς σέ στίχους και έξωφύλλα; Καί έξομολόγησέξόδεμα, τό αντίθετο του καπιταλισμού = συσσωρευση.

Και βλέπεις τίς έργατικές διαδηλώσεις και όχι μόνο, γίνονται ακόμα ακόμα και τώρα, τώρα;

Σταμάτης Καταπόδης

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΑΓΙΩΡΓΗΤΙΚΑ ΝΕΑ τεύχος 50 Δεκέμβρης '83

ΑΝΤΙΑΛΛΟΙ ΑΠΟ ΤΑ ΜΟΥΔΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΓΥΡΩ τεύχος 11 Δεκέμβρης 83

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ τεύχος 6 13/1/84

ΔΙΑΒΑΖΩ τεύχος 85 11/1/84

ΔΙΑΛΟΓΟΣ τεύχος 7 5/1/84

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ τεύχος 270 17/12/83

Η ΛΕΞΗ τεύχος 29-30 Νοέμβρης-Δεκέμβρης '83

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΡΟΥΓΑ τεύχος 9: 11/1/83

ΟΘΟΝΗ τεύχος 14, Ιανουάριος-Μάρτιος 84

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ τεύχος 2 (1549) 12/1/84

Ο ΣΤΡΕΦΗΣ τεύχος 7 Νοέμβρης '83

ΠΟΛΙΤΗΣ τεύχος 64-65 Νοέμβρης-Δεκέμβρης '83

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ τεύχος 7-8 Νοέμβρης-Δεκέμβρης '83

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ τεύχος 5 Νοέμβρης-Δεκέμβρης '83

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ τεύχος 19 Δεκέμβρης '83

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ τεύχος 14 Νοεμ.-Δεκέμβρης '83

ΤΑ ΧΑΝΙΑ τεύχος 15 26/12/83

ΦΑΡΟΣ ΤΟΥ ΓΑΥΡΙΟΥ τεύχος 4 Νοέμβρης-Δεκέμβρης '83

ΚΚΕ ές και φαντάροι

Άγαπητέ Σχολιαστή,

Άφου δέν ύπήρχε καμιά άπάντηση στο τεύχος Νο 10, άποφάσισα νά συμβάλω στη δια-λεύκανση των «ΜΕΛΑΝΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ» του Κ.Β. (σελ. 21 τεύχος 9).

Πράγματι, μιά άπαράδεκτη ταχτική, ταυτισμένη μέ τίς πιό μαύρες παραδόσεις του σταλινισμού, άναβίωσε στην πορεία του ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ (83), όταν διάφορες γκροϋπες έπώνυμες (άλλωστε είχαν και πανώ ύπογραμμένα, πού φαίνεται πώς ο Κ.Β. άπόφυγε νά τά δει γιατί δέν βόλευαν τό σχόλιό του), προσπάθησαν, τραμπουκίζοντας σέ βάρος μελών και στελεχών του ΚΚΕέσωτερικού και τής ΕΚΟΝ ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΥΣ νά διασπάσουν τό μπλόκ του ΚΚΕέσωτερικού. Οί δικαιολογίες πού προβλήθηκαν άπό τούς έπιτιθέμενους, ήταν πώς έπρεπε νά μπουν οί φαντάροι πού συμμετείχαν στην πορεία γιά νά μή συλληφθουν, βέβαια αυτή ή δικαιολογία κατέρρευσε όταν μέλος τής Κ.Ε. του ΚΚΕέσωτερικού, πρότεινε νά μπουν οί φαντάροι στόν χώρο του ΚΚΕέσωτ., σάν αυτόνομο μπλόκ, (άλλά μόνο οί φαντάροι όχι και οί δήθεν προστάτες τους), και τότε οί αυτοκλητοί προστάτες των φαντάρων αντί νά άποδεχτούν τήν πρόταση έπέμεναν στην προσπάθειά τους νά διασπάσουν τό μπλόκ του ΚΚΕέσωτερικού, χωρίς επιτυχία βέβαια παρά τίς κλωτσιές πού δέχτηκαν, στά κρυφά, μέλη τής περιφρούρησης άπό τούς όψιμους ύπερασπιστές των δικαιωμάτων των φαντάρων.

Ίσως κ. ή σ. Κ.Β. θά πρέπει νά άποφεύγονται οί συναισθηματικές φορτίσεις, ένάντια στόν οργανωμένο φορέα τής ανένεωσης «έλαφρά τή καρδιά», σέ τέτοιο βαθμό πού νά αλλοιώνεται ή πραγματικότητα άν θέλουμε νά λεγόμαστε άριστεροί και μάλιστα τής ανανέωσης. Άν όμως τό σχόλιό σου αυτό δέν είναι άποτέλεσμα συναισθηματικής φόρτισης, τότε συνιστά προβοκάτσια ένάντια στο ΚΚΕέσωτερικού.

Φύλικά

Αντώνη Σάρδης
ΠΑΝΤΕΙΟΣ Α.Σ.Π.Ε. 28.12.83

Γιά τούς άντιρρησίες συνείδησης

Φύλε Σχολιαστή,

Λυπάμαι πού άφορμή γιά τήν πρώτη έπικοινωνία μου μαζί σου άποτελεί ένα έξαιρετικά κακογραμμένο κείμενο του συνεργάτη σου «Σ.» μέ τίτλο «Οί άντιρρησίες συνείδησης» πού δημοσιεύεται στην στήλη «...σχόλια...σχόλια... σχολιαστής» του τεύχους 10. Θέλω νά πώ δηλαδή ότι ή γνώμη πού έχω γιά τόν «Σχολιαστή» και γιά τούς συνεργάτες του είναι γενικά πολύ κα-

λύτερη άπ' αυτήν πού έχω γιά τό σχόλιο αυτό και γιά τόν κύριο «Σ.»

Βέβαια δέν είναι (και τόσο) κακό τό νά άγνοείς όρισμένα πράγματα. Κακό όμως είναι νά περιφέρεις τήν άγνοιά σου αυτή ύπερφιαλά και νά τήν άναγορεύεις σέ κριτήριο μέ τό όποίο κρίνεις τίς ένέργειες άλλων, -πού ένίοτε άποδεικνύονται πιό «γνωστικά» άπό σένα. (περίπτωση «Σ.»).

Ο κύριος λοιπόν «Σ.» γράφει στο κείμενο πού βρίθει άπό άνακρίβειες ότι: «τό θέμα των άντιρρησιών συνείδησης -γιά θρησκευτικούς τουλάχιστον λόγους- είχε ύποτίθεται ρυθμιστεί μέ νόμο μετά τήν μεταπολίτευση (έπί ύπουργίας Άβέρωφ)». Και παρακάτω άναρωτιέται: «γιατί μένει ό νόμος άνεφάρμοστος». Ώστε κύριε «Σ.» τό θέμα έχει μερικά ρυθμιστεί!! Τά όσα προβλέπει ό νόμος 231/77 είναι ρύθμιση; Ή χωρίς όπλα στρατιωτική θητεία μέσα στο στρατιωτικό σύστημα και γιά διπλάσιο χρόνο άπό τήν κανονική άποτελεί γιά σάς ρύθμιση; Και μεις πού νομίζαμε ότι ή μοναδική άποδεκτή ρύθμιση θά ήταν ή πολιτική θητεία (γιά κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα) σέ νοσοκομεία, δημ. έργα κλπ. Και ποιος «νόμος πού ρυθμίζει τό θέμα παραμένει άνεφάρμοστος»; Οί άντιρρησίες συνείδησης πού είναι φυλακισμένοι στην Ελλάδα καταδικάστηκαν άπλούστατα γιατί άρνήθηκαν τήν άοκλη στρατιωτική θητεία όπως άκριβώς και τήν ένοπλη. Ο νόμος εφαρμόζεται κανονικά και «σωστά». Επιτρέψτε μου νά ύποθέσω κύριε «Σ.» ότι γιά νά άποκαλείτε τόν νόμο 731 «ρύθμιση» και «άνεφάρμοστο» μάλλον δέν πρέπει νά έχετε ΙΔΕΑ άπό τό περιεχόμενο του νόμου.

Σάν νά μήν έφταναν όμως αυτά, ό κ. «Σ.» λίγο παραπάνω μέμφεται τήν Έλληνική Έπιτροπή τής Διεθνούς Άμνηστίας γιά τό ότι δέν τήν «Προβλήματισαν» οί 28 πρόσφατες καταδικές άντιρρησιών συνείδησης. Πληροφορώ λοιπόν τόν «Σ.» ότι τά εθνικά τμήματα τής Δ.Α. δέν άσχολούνται μέ ύποθέσεις πού άφορούν τήν ίδια τους τήν χώρα. Μάλλον θά τό άγνοούσε και αυτό ό κύριος «Σ.». Και ποιά νόημα έχει νά άπομονώνεται ή όποια πρακτική του ελληνικού τμήματος άπό τή συνολική πρακτική τής Δ.Α. παγκόσμια μιά πού ή Δ.Α. πριν και πάνω άπ' όλα είναι ένας Διεθνής οργανισμός μέ ένιαία πρακτική;

Γιά τό συγκεκριμένο θέμα, ή Διεθνής Άμνηστία παντού και στην Ελλάδα υιοθετεί σάν κρατούμενους συνείδησης -μεταξύ πολλών άλλων- και τούς άντιρρησίες συνείδησης. Τόν Άπρίλη του 81 ή Δ.Α. έργαζόταν γιά τήν άποφυλάκιση 75 άντ. συν. στην Ελλάδα στά τέλη του 81 γιά λογαριασμό 51 και στά τέλη του 82 γιά 16 (στοιχεία άπό τίς «άναφορές» τής των χρόνων 81, 82, 83 αντίστοιχα). Σχετικά γράμματα 3 γαλλικών ομάδων τής Δ.Α. έχουν δημοσιευτεί κατά καιρούς στη στήλη αλληλογραφίας του περιοδικού «Ταχυδρόμος». Έπίσης στις 24 Νοέμβρη του 1981 ή Δ.Α. έγραψε

γράμμα στόν νεοεκλεγμένο πρωθυπουργό Άνδρέα Παπανδρέου όπου του έπεςήμανε ότι: «ή χωρίς όπλα θητεία μέσα στο στρατιωτικό σύστημα δέν άποτελεί ικανοποιητική έναλλαγή στην στρατιωτική θητεία». Σχετικά μέ τό ότι όλοι οί Κρατούμενοι συνείδησης ήταν (και είναι και μέχρι σήμερα νομίζω) μάρτυρες του Ίεχωβά έλεγε ότι παρ' όλ' αυτά: «Πιστεύουμε ότι όλοι οί άνθρωποι στην Ελλάδα πού είναι έπιδεκτοί στρατιωτικής θητείας θά πρέπει νά έχουν τό δικαίωμα νά άρνηθούν νά διεξαγάγουν τέτοια θητεία γιά λόγους συνείδησης».

Οί «άντιρρησίες συνείδησης» λοιπόν έχουν «προβλημάτισει» τήν Δ.Α. (κατά πώς γράφει και ό «Σ.») πολύ πριν άσχοληθεί μ' αυτούς ή όποια έναλλακτική ή ανανεωτική άριστερά και τό όποιο κίνημα ένστολων πολιτών και ό κύριος «Σ.».

Έπειδή διαβλέπω τόν ύπαρκτό κίνδυνο μ' όλ' αυτά νά νομίσουν κάποιοι έπεικώς άσχετοι τήν Δ.Α. Ίεχωβάδικη ή σιωνιστική όργάνωση, τούς συστήνω νά διαβάσουν όποιαδήποτε «άναφορά» τής Δ.Α. άπό τό 1961 και μετά στις χώρες «Ίσραήλ και κατεχόμενα έδάφη» και «Νότια Άφρική» -κατ' έξοχή φιλοσιωνιστικό κράτος- και τό ξανασυζητάμε. Θά θυμίσω άκόμη ότι ή Εφημερίδα «Χριστιανική» τής Χριστιανικής Δημοκρατίας, -ό,τι πιό αντίσιωνιστικό και άντιιεχωβάδικο ύπάρχει στην Ελλάδα- έχει στο παρελθόν δημοσιεύσει δελτίο τύπου τής Άμνηστίας γιά τό Μαρόκο. Και βέβαια ή Δ.Α. άσχολεύεται μέ πολλά άλλα πράγματα εκτός άπό τούς θρησκευτικούς ή πολιτικούς (σε άλλες χώρες) άντιρρησίες συνείδησης.

Συμφωνώ μέ τόν κύριο «Σ.» ότι «χρειάζεται τό συντομότερο δυνατόν μιά έρευνα πού νά καταδειχνει πραγματικά τί γίνεται στην Ελλάδα, πόσοι κρατούμενοι ύπάρχουν κλπ.» και έλπίζω ότι έτσι θά μπορέσει νά πληροφορηθεί και ό ίδιος τίς πραγματικές διαστάσεις του θέματος. Του προτείνω μάλιστα νά άπευθυνθεί γιά πληροφορίες στην Διεθνή Γραμματεία τής Δ.Α. στο Λονδίνο και τόν προετοιμάζω ότι «θά πάθει πλάκα» άπό τόν όγκο, τήν πληρότητα και τήν άκριβεια των πληροφοριών πού θά πάρει - στο βαθμό βέβαια πού αυτές δέν είναι έμπιστευτικές.

Και μιά πού μιλάμε γιά ανθρώπινα δικαιώματα, συγχαρητήρια στόν Χ. Δημάκη γιά τά όσα έγραψε (άπ' έξω-άπ' έξω) γιά τήν ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ και τήν οικιστική πολιτική σέ Ροδόπη και Ξάνθη. Δέν κάνει και κανένα ταξιδάκι κατά κεί; Του ύπόσχομαι ότι θά βρεί πολύ πράγμα, άρκεί βέβαια νά έχετε τό θάρρος νά γράψετε γιά τήν καταιγιστική Τουρκικής μειονότητας στην Δυτική Θράκη. Βέβαια κάτι είχε ψελίσει και ό άνεκδήγητος εκείνος πρόεδρος των ΗΠΑ, ό ΚΑΡΤΕΡ, στην έκθεση γιά τά ανθρώπινα δικαιώματα πού υπέβαλε στο Κογκρέσο τό 1978 αλλά αυτόν τόν άποστομώσαμε άμέσως: Ήταν Άμερικανός και Ίμπεριαλιστής. Τέλος, δέν ξέρω πώς θά δημοσιευτεί αυτό τό γράμμα, πάντως ήταν γραμμένο σέ μονοτονικό.

Μέ έκτίμηση,
Κ.Γ.

**ΖΗΤΕΙΣΤΕ ΤΗΝ ΑΦΙΣΑ ΤΟΥ ΑΡΚΑ
ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ**

γράμματα πού λάβαμε



Ἡ γάτα καί τό ποντίκι

Ρέ σεις,

Ἀφοῦ εἰσατέ υπόλογοι ἀπέναντι στό ΠΟΝΤΙΚΙ, πάτε νά βγεῖτε καί λάδι ἀπό πάνω; Τί ἀνόητες εὐαισθησίες, ἀλλά καί τί ἀστηρικτές δικαιολογίες μᾶς τσαμπουνάει ὁ Γ.Π. (Γιώργος Πιτουρόπουλος;) στό τ. 10 γιά νά... ἀποφύγει, τάχατες, τό διάλογο, «αὐτοῦ τοῦ τύπου;» Καί ποιός μιλáει μωρέ γιά δεοντολογίας; Ἐσεῖς; Φωνάζει ὁ κλέφτης γιά νά φοβηθεῖ ὁ νοικοκύρης; Ν' ἀνοίξω λοιπόν ἐγώ διάλογο μέ τόν Γ.Π., ἀφοῦ θέλει νά τόν ἀποφύγει μέ «ὁποιοδήποτε ἐντυπο», σάν κοινός ἀναγνώστης καί τῶν δύο ἐντύπων. Γράφεις Γ.Π. ὅτι «στό 7ο τεῦχος τοῦ Σ. δημοσιεύσατε μιά πληροφορία ὅτι τό ΠΟΝΤΙΚΙ ἐξασφάλισε δάνειο 13 ἐκ. δρχ. καί ὅτι ζητοῦσατε κάποιες διευκρινίσεις ἀπ' αὐτό».

Γράφεις ἀκόμα Γ.Π. ὅτι ἔνα τέτοιο ἐρώτημα «μπορεῖ νά πάρει εἴτε καταφατική, εἴτε ἀρνητική ἀπάντηση (ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε), ἀλλά σίγουρα ἀπάντηση συγκεκριμένη καί πολιτική (Σ.Σ. τί θά πει στήν περίπτωση αὐτή «πολιτική ἀπάντηση», θά σοῦ ἦμουν ἀνὸς ἀνὸς ἐξηγούσες) καί ὅτι «δέ θά εἶχατε κανένα πρόβλημα νά δεχθεῖτε τή διάψευση τῆς πληροφορίας σας, ἀν ὑπῆρχε ἀπάντηση σαφῆς καί συγκεκριμένη».

Γράφεις τέλος Γ.Π. ὅτι «ἀντί αὐτοῦ τό ΠΟΝΤΙΚΙ διάλεξε τό ἀόριστο καί ἀνώνυμο ὑβρεολόγιο («κάπου γράφτηκε») «κάποια τσογλάνια», «νά περάσουν νά πάρουν τά τρία», ...φτάνοντας στήν κορωνίδα νά ταυτίσει αὐτούς τοὺς ἀνώνυμους κάποιους μέ τήν ἐπώνυμη «Ἐλευθερή Ὠρα».

Βρέ τό κακό τό ΠΟΝΤΙΚΙ! Πού δέν ἀπάντησε μέ σαφήνεια, συγκεκριμένα καί ἀρνητικά! Σοῦ γράφω λοιπόν ἐγώ Γ.Π. τι ἔγραψε τό ΠΟΝΤΙΚΙ, ἀμέσως μετά τή δημοσίευσή σου, στό τ. 7 (βλ. Φ. 228- 7.10.83 σ.2):

«Κάπου μᾶς εἶπαν ὅτι γράφτηκε μιά ψευδέστατη καί (εἰδικά γιά μᾶς) συ-κο-φα-ντι-κή πληροφορία: ὅτι δῆθεν πήραμε... δάνειο(!) 13.000.000 δρχ!!!

Πρόταση γι' αὐτοὺς πού τό ἔγραψαν: δέν ἐρχεστε παιδιά νά πάρετε τά... τρία;»

(Σ.Σ. δική μου: χρήσιμες λέξεις: «ψευδέστατη», «συκοφαντική πληροφορία», «δῆθεν πήραμε»).

Καί σέ ρωτάω γέ Γ.Π.: αὐτή δέν εἶναι ἀπάντηση ἀρνητική, σαφῆς καί συγκεκριμένη; Γιατί δέν τή δέχτηκες; Γιατί σύμφωνα «μέ τήν ὁποία δεοντολογία (πού χαρακτηρίζε τόν Τύπο) -ὅπως γράφεις στό τ. 10- δέ διέψευσες στό ΑΜΕΣΩΣ ΕΠΟΜΕΝΟ (τ.8) τοῦ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ, τήν πληροφορία σου (πού στό τ. 10 γίνεται ἀπό ἐγκυρη πηγή προερχόμενη, ἐνῶ στό τ. 7 ἦταν ἀπλῶς φήμη) καθὼς τό ΠΟΝΤΙΚΙ σοῦ λέει, ὅτι εἰδικά γι' αὐτό εἶναι συκοφαντική; Καί ἀν σέ πειραξάν τό «κάπου γράφτηκε» καί τό «ἐλάτε νά πάρετε τά... τρία», γιατί δέ βγήκες ΤΟΤΕ νά πεις, κι ἐρχεσαι μέ τόση καθυστέρηση στό τ. 10 νά μᾶς κάνεις τόν εὐαίσθητο;

Καί εἰδικά γι' αὐτό τό θέμα, ἀν θέλεις μιά ἀποψη, τό ΠΟΝΤΙΚΙ ἔγραψε κάτι στό στυλ τοῦ μήκους κύματος πού ἐκπέμπει: ἔνα καλαμπουράκι, πού εἶχε καί τήν πλάκα του. Ἐσύ, κοτζάμ συντάκτης τοῦ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ -πού κάνει κι αὐτός τίς πλάκες του- ἀμέσως ἔχασες τό χιούμορ σου; Τρίχες μᾶς λές Γ.Π.! Δέν ἔκανες ἀμέσως

τίς διαψεύσεις πού ἔπρεπε καί τώρα ψάχνεις ψύλλους στ' ἄχυρα, μήπως καί βρεῖς κανένα πάτημα ν' ἀκουμπήσεις! Ὅσο γιά τό «κάπου γράφτηκε» (ἀντί γράφτηκε στό ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ) πού χρησιμοποίησε τό ΠΟΝΤΙΚΙ, ἔρε Γ.Π. ἀκόμα «κάπου» εἰσατέ. Τί φαντάστηκε; Ὅτι ἔχετε καταξιώθει μέ 10 τεῦχη μέχρι τώρα; Κούνια πού σέ κοῦναγε... Οἱ μισοί καί παραπάνω σᾶς ἀγοράζουν γιά τόν Ἀρκά καί τόν Ἰωάννου καί μόνο. Κι ἀν πιστέψουμε καί τά στοιχεῖα τοῦ Πρακτορίου πού δημοσίεψε τό ΑΝΤΙ (τ. 246, σ. 26) οὔτε 10.000 τεῦχη δέν πουλάτε. Ἀντιθέτα τό Ποντίκι ἔχει φτάσει μετά ἀπό 240 φύλλα νά ἀγοράζεται ἀπό 70.000 ἄτομα καί νά θεωρεῖται ἀπό τά πιό ἔγκυρα φύλλα (ἀν ὄχι τό πιό ἔγκυρο) στή γύρα! Καί ξερεῖς γιατί, Γ.Π.; Γιατί δέ δημοσιεύει πληροφορίες τοῦ ποδάρου ὅπως ἔκανες ἐσύ, ἀλλά ψάχνει ὄχι ἀπλῶς νά τίς διασταυρώσει, ἀλλά νά ἐξασφαλίσει ἀποδείξεις πρώτα. Γι' αὐτό καί δέν ἔχει χάσει οὔτε μιά δίκη μέχρι τώρα!

Ἀλλά γιά νά πάμε καί παρακάτω: πᾶει λοιπόν τό τ. 8 χωρίς διάψευση, πᾶει καί τό τ. 9 κι ἐσύ πού ἔχεις ρίξει τή λάσπη σου -ἄς ποῦμε ἄθελα, ἄς ποῦμε ἀπό ἐρασιτεχνική ἀφέλεια- πέρα ἀρμενίζεις. Βγαίνει τότε ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ὨΡΑ καί γράφει κι αὐτή τά ἴδια γιά τό ΠΟΝΤΙΚΙ.

Καί ξαναβγαίνει τό ΠΟΝΤΙΚΙ (φ. 237 - 9.12.83 - σ.13) καί κάτω ἀπό τόν τίτλο ΓΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΟΡΑ γράφει: «Ἡ ἀρχή ἔγινε μέ κάτι τσογλάνια (σ.σ. ἐσᾶς) πού ἔγραψαν ὅτι τό «Π» πήρε δάνειο 13 ἐκ. Τους εἶπαμε νά περάσουν ἀπ' τό γραφεῖο νά πάρουν τά τρία, ἀλλά... ἀκόμα τοὺς περιμένουμε. Τώρα ἀκολουθεῖ ἡ... Ἐλ Ὠρα (!) καί σίγουρα θά ἔχουν κι ἄλλοι σειρά...»

Καί γιά νά μή μακρυγοροῦμε, παρακάτω γράφει ὅτι ἡ ΜΟΝΗ ἐφημερίδα πού δέν ἔχει πάρει οὔτε δάνειο, οὔτε κρατική διαφήμιση εἶναι τό «Π», κι ὅτι ἡ θέση του εἶναι, πῶς ἡ κυβερνητική πρέπει νά ἀνακοινῶναι μέ λεπτομέρειες τά δάνεια τῶν ἐφημερίδων.

Γιά πές μας τώρα γέ Γ.Π.: Ἐπὶ δύο συνεχῆ τεῦχη (8 καί 9) ἔχεις καταπιεῖ τή διάψευση πού τοὺς χρώσταγες, γιατί «περὶ ἄλλων ἐτύμβαζες». Βλέπεις τό «τσογλάνια» νά μὴν κολλάει; Ἐγώ τό βλέπω νά ῥχεται ροῦχο παραγγελία, καί σέ καλὸ ράφτη μάλιστα.

Σέ πειράζει ἀκόμα πού δέ σᾶς γράφει μέ τ' ὄνομά σας, πράγμα πού δέ διστάζει νά κάνει μέ τήν ΕΛΕΥΘΕΡΗ ὨΡΑ; Σᾶς προφυλάσσει ἔτσι ἀγαπητέ μου καί δέ φτάνει στή διαπόμπη-

σή σας, πού κάλιστα θά μπορούσε νά προχωρήσει καί σ' αὐτήν! Γιατί εἶναι μαθηματικά ἀποδεδειγμένο ὅτι τουλάχιστον 60.000 ἀναγνώστες τοῦ ΠΟΝΤΙΚΙΟΥ, πού δέ διαβάζουν καί τό ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ (τόσο κάνει 70.000 αὐτοί, μείον 10.000 ἔσεῖς), χαμπάρι δέ θά πάρουν ποιοὶ εἰσατέ! Ἀρα δέ σᾶς βάζει νά βράσετε στό ἴδιο καζάνι μέ τήν ΕΛ. ὨΡΑ, καλὲ μου Γ.Π., πού πονηροῦταικα γράφεις ὅτι σᾶς ταῦτισε μὲ αὐτὴν τὸ «Π» γιά νά μᾶς κάνεις πάλι τόν προσβεβλημένο, ἀντὶ νά πεις «ἡμαρτο».

Αὐτά, κι ἀν τύχει καί μοῦ ἀπαντήσεις κι ἀντὶ νά ζητήσεις πάλι συγγνώμη ἀπ' τό ΠΟΝΤΙΚΙ μέ ταυτίσεις μέ αὐτό, σάν ἐπίσης ὑβριστὴ, τιμὴ μου καί καμάρι μου! Στό κάτω-κάτω δέ θά μ' ἔχεις πει οὔτε Θέκλα, οὔτε Χλέμπτουρα...

Θεσσαλονίκη
Κ.Σ.



Ἀγαπητὴ φίλε

Δημοσιεύουμε αὐτοῦσια τήν τόσο μακροσκελὴ ἐπιστολή σου καί μάλιστα μέ ἀπάντηση, γεγονός πού ἀποτελεῖ ἐξαιρεση. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ τόσο ἄτυχος «διάλογός» μας μέ τό ΠΟΝΤΙΚΙ εἶναι καταδικασμένος νά γίνεταί μέσω... Θεσσαλονίκης.

Θά ἐπιμείνω στὰ ὅσα ἔγραψα στό σκόλιό μου στό τεῦχος 10. Καμιά «καταξίωση» 70.000 φύλλων δέν δικαιολογεῖ τό ὕψος καί τό ἥθος τῶν σημειωμάτων στό ΠΟΝΤΙΚΙ πού ἦταν ἀνάξια ἀκόμα καί γιά νά διαβαστοῦν, ὄχι νά παρδοῦν ὑπόψη. Ὅταν κάποιος ἔχει τή δηλωμένη διάθεση νά κρίνει πρέπει νά ἔχει τήν ἀρετὴ νά δέχεται μέ ψυχραιμία δημοσιεύσεις πού τὸν ἀφοροῦν, ἀκόμα καί ἀνακριθεῖς καί νά τίς ἀντιμετωπίζει ἀνάλογα. Ἐκεῖ κρίνεται ἡ «καταξίωση» καί ὄχι ὅτι ἔχει κάποιος κερδίσει ὅλες του τίς δίκες μέχρι σήμερα ἢ ὄχι. Ὡς γνωστόν ἄλλωστε πολὺ λίγες ἐφημερίδες ἔχουν σέ βάρος τοὺς καταδικαστικές ἀποφάσεις χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι ὑστεροῦν σέ κτηρινισμό.

Ὅσο γιά τή δημοσιογραφία τοῦ «ρέ», πού τόσο πολὺ σέ συναρπάζει, σοῦ ὑπενθυμίζουμε ἀπλᾶ ὅτι δέν εἶναι τό ΠΟΝΤΙΚΙ τό πρῶτο πού εἰσήγαγε τό «ρέ» στό δημόσιο βίο μας. Κάποιος Ἄλλος, ὁ κατὰ τεκμήριον πλεόν «καταξιωμένος» ἔχει, ὡς γνωστόν, τό σχετικὸ κομπραῖτ.

Γ.Π.

Παλιά τεῦχη τοῦ «Σχολιαστή» μπορεῖτε νά βρεῖτε:

ΑΘΗΝΑ:

-Βιβλιοπωλεῖο «ΕΣΤΙΑ» Σόλωνος 60

-Βιβλιοπωλεῖο «ΘΕΜΕΛΙΟ» Σόλωνος 84

-Βιβλιοπωλεῖο «ΝΕΦΕΛΗ» Μαυρομιχάλη 9

-Βιβλιοπωλεῖο «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» Ἀκαδημίας 57 (ἐντὸς στοᾶς τῆς Ὀπερας)

-Βιβλιοπωλεῖο «ΠΟΡΕΙΑ» Σόλωνος 77

-Στὰ γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ, Ἰσαύρων 10 - Δαφνομήλη.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Κεντρικὴ διάθεση, Βιβλιοπωλεῖο «ΚΟΤΖΙΑ» Τσιμισκή 78

ΓΙΑΝΝΕΝΑ: Βιβλιοπωλεῖο «ΔΩΔΩΝΗ 2» 28ης Ὀκτωβρίου 25

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Βιβλιοπωλεῖο «ΠΡΑΞΙΣ» Βασ. Ἀνδρεαδάκη 4

ΚΑΡΔΙΤΣΑ: Βιβλιοπωλεῖο «ΠΑΤΖΑΚΗ ΒΑΣΙΛΗ» Σμύρνης 17

ΚΑΤΕΡΙΝΗ: Βιβλιοπωλεῖο «ΜΑΤΙ» Ἀγ. Λαύρας 18

ΠΑΤΡΑ: «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» Κανακάρη 69

ΛΑΡΙΣΑ: Βιβλιοπωλεῖο «ΚΕΡΑΜΟΣ» Κούμα 34

Σχολιαστής

Ἰσαύρων 10 - Δαφνομήλη, τηλ. 3630.781 Κυκλοφορεῖ κάθε 1η τοῦ μηνῶ, Τεύχος 11, 1η Φεβρουαρίου 1984, Δρχ 100

Ἰδιοκτησία «Γ. Πιτουρόπουλος καὶ ΣΙΑ» ΕΕ. Φωτοσύνθεση: «Γ. Αεοντακιανόσκα καὶ Υἱοὶ Ο.Ε.» Δουκ. Πλακεντίας 31. Φωτογράφιση: Α. Μαστραντώνης, Σκουφά 36. Ἐκτύπωση: «ΕΠΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ» Πάρνηθος 57 **Συνδρομές:** Ἐσωτερικῶ: 6 τεῦχη Δρχ. 600 - 12 τεῦχη Δρχ. 1.200. Ἐξωτερικῶ: 6 τεῦχη Δρχ. 850 - Ἀμερικῇ: 6 τεῦχη Δρχ. 1.100 Δημ. Ὄργανοι: 12 τεῦχη Δρχ. 4.000. ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Γιώργος Πιτουρόπουλος, Ἰσαύρων 10 - Δαφνομήλη, Ἀθήνα.

Ἐκδότης: Γιώργος Πιτουρόπουλος. **Διεύθυνση:** Κώστας Βουρνάς, Παναγιώτης Παναγιώτου, Δημήτρης Ψαρράς. **Πολιτικά θέματα:** Ἀναστασία Λαζαρίδου, Χρύσανθος Λαζαρίδης, Τάκης Μαστραντώνης, Γιάννης Μηλιάς. **Διεθνή:** Κ. Ἀνατολίτης, Δημ. Δελιολάνης, Στ. Δελῆς, Οράτιος Σαβράνης. **Εκπαίδευση:** Χρ. Βερναρδάκης, Λεων. Καστάνος, Χρήστος Μαχαίρας, Μ. Παπαδάκη, Τάκης Ὑπέρμαχος. **Ἐλευθερή Ἔρευνα:** Νίκος Βαφειάδης, Ἄντα Θεοδωρίδου, Γιώργος Οικονομέας, Τασούλα Χριστοδουλοπούλου. **Κοινωνικά θέματα:** Κατερίνα Ἰατροπούλου, Γιώργος Καραζάνος, Ἀντιγόνη Μαυρομάτη, Βαγγέλης Χατζηβασιλείου. **Ἀγγέλικο Ψαρρά.** **Μουσική:** Νότης Μαυρουδῆς, Δημήτρης Οικονομῆς, Ἄκης Περδικῆς, Γιώργος Σταυρίδης. **Θεάματα:** Βρασίουλας Γιάτσιος, Μενης Θεοσωρίδης, Γιώργος Μακρῆς, Γιάννης Μαργαρίτης, Ἀντρέας Τύρος. **Ἰδιοκαρυσμοί:** Νώντας Παπαμιχαήλ, Ἄρης Σαπουνάκης. **Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια:** Ἄκης Ἀθδάνης, Ἄντα Θεοδωρίδου, Ματίνα Καλογεράκου, Ἀποστόλης Μπουραίνος, Σπύρος Παντελάκης, Ἄρης Σαπουνάκης. **Σκίτσος:** Βαγγέλης Ἐλευθερίου, Πέτρος Ζερβός, Γιάννης Κουρούδης, Σπύρος Παντελάκης, Γιάννης Χατζάκος. **Κόμικ:** Ἀρκάς. **Σελίδα γελοιογραφίας:** Γιάννης Ἰωάννου. **Φωτογραφία:** Κώστας Ἐλευθεράκης